21.5.75

העולם הזה

הש.ב. חוקר בצמרת

מי הדליק למתי גולן

לשבור את הקנוניה

ב כל שבוע שורר המתח במערכת העולם הזה. המתח, המירדף אחרי ההישג העיתונאי, המאמץ לגלות את הנסתר — כל אלה הם עניין שבשיגרה בשבועון זה.

המתח הזה הוא סם־החיים של העולם הזה, הסיבה ה־אמיתית לכך שגם בשנתה ה־26 שומרת המערכת הזאת על עלומיה.

אולם יש שבועות מייוחדים בתולדות העולם הזה, כש־המתח מגיע לפתע לשיא. הייתי קורא להם „השבועות האדומים", כאשר עומד לפנינו אתגר מייוחד.

אז קורא משהו למערכת כולה. הדופק הקו־לקטיבי כאילו מחיש את קיצבו, הרעיונות מת־פרצים כמו מעיין תוסס, כושר־העבודה ורמת־הפעילות גוברים כאילו מעצמם.

בשבועות כאלה מצטייר העיתון בדימיוני כמו או־ניית־מילחמה, שבה מושמעת הפקודה העתיקה ACTION STATIONS. כל דבר מפריע מסולק מן הסיפון, הצוות חש אל התותחים, והספינה כולה כאילו הופכת ליחידה אחת. חיה המוכנה לזינוק.

אין זה קורה, ואין זה יכול לקרות, לשום עיתון אחר בארץ. בזה ייחודו של „השבועון המסויים".

שבועות אדומים

ז כורים לנו כמה וכמה „שבועות אדומים" כאלה ב־תולדות העולם הזה.

השבוע שבו התעלמנו מאולטימטום מפורש של הרמט־כ"ל יגאל ידין, ופירסמנו מאמר שלילי על צורת גיוס הבנות לצה"ל. באותו שבוע התחיל חרם, הנמשך עד עצם היום הזה.

השבוע שבו פתחנו במסע־גילויים על מישטר „חושי־סטן" בחיפה, שבמהלכו הונחו שני מיטעני־חבלה במערכת ובדפוס שלנו.

השבוע שבו הכרזנו מילחמה על הצמרת המושחתת של המישטרה, ופתחנו במאבק־איתנים שהסתיים בסילוקם של יחזקאל סהר ועמוס בן־גוריון.

השבוע שבו חשפנו את קיומה של „קבוצת החצר" של בן־גוריון, מעין מאפייה פוליטית חשאית שכללה את משה דיין, שימעון פרס, טדי קולק, אהוד אבריאל ואח־רים, וכך פתחנו במאבק שבמהלכו הופעל נגדנו שירות־הביטחון־הכללי ואירעו כמה מן הפרשות האפלות בתול־דות המדינה.

השבוע שבו החלטנו לגלות בכל מחיר את הפשע של כפר־קאסם, למרות איסור קיצוני מטעם הצנזורה, וגרמנו לכך שברגע האחרון יוסר האיפול ויותר הפירסום.

השבועות הסוערים של פרשת לבון, שבהם הובלנו את הפרשה מגילוי לגילוי, ולא הנחנו לה להיסגר, עד שנפ־לה הממשלה ונחשף העניין כולו לדיון פומבי.

השבוע שבו פירסמנו, במעטה של „סיפור בידיוני", את פרטי־הפרטים של עסק־הביש במצריים, שהיה עד אז סוד כמוס.

השבוע שבו הדהמנו את הארץ בפירסום דבר מעצרו של ד"ר ישראל בר.

השבוע שבו נחקק חוק־לשון־הרע, שגירסתו המקורית נועדה בגלוי לחסל את העולם הזה.

השבוע שבו פתחנו בגילוי מעשי־השחיתות של משה דיין בשטח הארכיאולוגי, והשבוע שבו החלטנו לפרסם את פרשת אלישבע.

השבוע שבו התחלנו, בעיצומה של מילחמת יום־הכי־פורים, להסיר את הלוט מעל „המחדל", והוספנו למילון המדיני של ישראל מושג זה, שלא יצא ממנו עד היום.

והשבוע שעבר שבו החלטנו לשבור בכל מחיר את קשר־ההשתקה סביב פרשת מתי גולן.

הדגל עולה

ב משך כמה שבועות לפני־כן כבר עמד העולם הזה במרכז ההתרחשויות במדינה.

תפקידו המכריע בגילוי פרשות־השחיתות במערכת־הביטחון זכה בהכרה כללית. גילויינו בפרשת הבאקשיש של שימעון פרס וגד יעקובי הושתקו בעיתונים אחרים, אך הגיעו בכל זאת לתודעת הציבור. הכרת הציבור בתפ־קידו ובהישגיו של השבועון גדלה בהתמדה והתבטאה, בין השאר, גם בתפוצה ובמודעות.

אבל כל זה היה עדיין בגדר השיגרה. גילויים מסוג זה הם מטרת קיומנו, ועל־כן הם לחם־חוקנו. המתח היה רב, אך היה זה מתח רגיל של כל שבועות השנה.

ולפתע השתנה הכל. הטלפון צילצל — ודי־גל־הקרב כאילו עלה בתורן הספינה.

נודע לנו שקרה משהו חמור: איסור סיפרו של גולן, הפעלת שירות־הביטחון־הכללי, ישיבת־המחתרת של הממ־שלה במתכונת של כינוס המאפייה, הקונספירציה של וע־דת־החוץ־והביטחון וקשר־ההשתקה בוועדת־העורכים.

באותו רגע, מבלי שמישהו במערכת אף מצא לנכון לבטא זאת במילים, הוחלט לשבור את קשר־ההשתקה, ויהי מה.

באותו רגע מת קשר־ההשתקה.

כי כאשר מחליט העולם הזה לפרסם — שום כוח בעו־לם אינו יכול למנוע את הפירסום. אין זאת התפארות. זוהי עובדה פשוטה, שהוכחה פעמים רבות. ראה לעיל.

השאלה לא היתה, לגבינו, ה א ם. השאלה היתה רק — א י ך.

חוצפה תהומית

א גב, זהו המקום לסלק טענה, שנפוצה השבוע מאחרי גבנו, כאילו פנה אלינו מישהו מראשי הש־שילטון וביקש לגנוז את הפרשה מטעמים לאומיים, ואילו אנחנו סירבנו.

ל א ה י ת ה ש ו ם פ נ י י ה כ ז א ת.

אני קובע כאן רק את העובדה, מבלי להיכנס לוויכוח כיצד היינו מגיבים על פנייה כזאת אילו היתה. העובדה היא שלא היתה.

עובדה זו מבטאת לא רק חוצפה תהומית, אלא גם טיפשות ללא־גבול.

מישהו כינס את ישיבת־הממשלה האמורה, שאליה

שער „העולם הזה" 1967

נצטוו השרים לבוא בהיחבא, כגנבים בלילה, בלי מכו־ניותיהם.

מישהו יזם את ישיבת ועדת־החוץ־והביטחון, שבה הסכימו נציגי כל המיפלגות, בקואליציה ובאופוזיציה, לבושתן ולחרפתן, להצטרף לקנונייה.

מישהו הפעיל את ועדת־העורכים של העיתונים היו־מיים, והשיג שם הסכמה כללית לחיפוי על מעשי השיל־טון. העיתונות עצמה נתנה יד לסירוסה, ושמה בעצמה את המחסום בפיה. (עורך הארץ, גרשום שוקן, התנגד לפחות לאיסור הידיעה על עצם קיומו וגניזתו של הספר יחד עם עוד שני עורכים. הצנזור הראשי הסכים לכך תחילה, אך שינה את דעתו אחרי שקיבל על הראש מראש־הממשלה. אחרי שינוי עמדה זו לא יצא עורך הארץ להילחם נגד החלטתה השרירותית של הצנזורה, וגם לא נאבק על עצם פסילת פירסום ספרו של גולן).

אותו מישהו סבר, כנראה, כי בכך חסם את כל הדר־כים לפירסום. כאשר אחד הנוכחים בישיבת ועדת־העור־כים שאל בפירוש מה יהיה עם העולם הזה, שאינו משתתף בוועדה זו, השיב אותו מישהו, בביטחון עילאי, שזה בסדר, הפירסום בהעולם הזה יימנע בכוח. הוא סמך על הצנזורה.

וזאת היתה, כאמור, לא רק חוצפה, אלא גם טיפשות. רק ראש־ממשלה מאד־מאד בלתי־מנוסה יכול היה להעלות על הדעת כי בצורה ברוטאלית כזאת ייסתם פינו.

הפנייה היחידה אלינו היתה הצגת אולטימטום מטעם הצנזור. במעמד שדמה לסצינה מתוך סרט הוליוודי, נקראנו אל מישרד הצנזור המחוזי של תל־אביב, ששלף את ספר־החוקים של המנדאט הבריטי וקרא באוזנינו את סעיפי־הצנזורה של התקנות־לשעת־חירום של הוד־מעלתו הנציב העליון, על סמך דבר המלך הבריטי במועצתו.

(גם קריאה זו היא מינהג בריטי. לפני פתיחת האש על המון מתפרע, חייב קצין הצבא או המישטרה בברי־טניה לקרוא בקול רם בפני המתמרדים את חוק־דיכוי־המהומות. זה נקרא TO READ THE RIOT ACT).

על־פי החוק הקולוניאלי הזה, יכול הצנזור לאסור כל דבר שהוא „לדעתו" מזיק לביטחון או לסדר — ועל דעתו של הצנזור אין, כמובן, עירעור. במיקרה של הפ־רה יכול השילטון לסגור עיתון לצמיתות, להחרים את גיליונותיו, לכלוא את עורכיו, להטיל עליו קנס — בקי־צור, לעשות ככל העולה על רוחו של שילטון רודני.

(הצנזור המחוזי עצמו הוא איש סימפאטי, ואני רי־חמתי עליו במשך כל המעמד המביש הזה. שערורייה היא להטיל משימה כזאת על קצין של צה"ל!).

מטרת הטכס כולו היתה, פשוטו כמשמעו, לאיים על „העולם הזה" בסגירה, על פי חוק פאשיסטי, אם יעז לגלות את הפרשה.

הפרת החוק

ה פיתוי המיידי שעמדנו לפניו היה פשוט להפר את החוק, לפרסם את הדברים, להסתכן בסגירת העיתון ובמעצר.

נראה כי כמה מראשי השילטון אכן האמינו כי כך ננהג, כי שירות־הביטחון־הכללי עמד לשגר איש לבית־הדפוס שבו מודפס השבועון, כדי לקדם פני מזימה זו.

הפיתוי היה רב, אך פסלנו אותו.

לדעתנו, הפרת־חוק כזאת מותרת רק בעניין עליון של מצפון לאומי ואישי. כבר הזכרתי שפעם בתולדות העולם הזה אכן החלטנו לעשות זאת — למחרת הפשע המחריד של כפר־קאסם. האמנו אז כי חובה עליונה היא להודיע לציבור שבוצע בשמו פשע־מילחמה מתועב. במדינת ה־יהודים, אסור שדבר כזה יעבור בשתיקה — אחרת היינו מעמידים את עצמנו במצב שבו עומדים אותם גרמנים „טובים", שבניהם שואלים אותם כיום: „היכן הייתם?"

הפעם לא הגיעה דרגת החומרה לנקודה כזאת, ועל כן החלטנו ללכת בדרך אחרת: להשמיט את הקרקע מתחת למזימת ההשתקה, בדרכים חוקיות.

שום צנזורה אינה יכולה להשתיק עניין, כאשר עיתון לוחם, מתוחכם ומוכן להסתכן מחליט להביא לפירסומו, וכאשר יש לו קהל־קוראים ער, היודע לקרוא בין השורות.

(רודנים מסוגם של היטלר וסטאלין ידעו זאת, ועל כן סמכו על מחנות־ריכוז יותר מאשר על הצנזורה).

החלטנו להגיש לצנזורה כתבות שונות הנוגעות ל־עניין רק בעקיפין, ושאף הצנזור הנוקשה ביותר לא יעז לפסלן.

סף השבירה

ב זה אחר זה, הגשנו לצנזורה שלושה מאמרים: על פיטפוטי־קיסינג'ר (בלי קשר לאירוע ישראלי כל־שהו), מאמר על השתוללותו של יצחק רבין, ומאמר סת־מי על מתי גולן. אי־אפשר היה לאסור אף אחד מהם, מבלי שהצנזורה תעמיד את עצמה במצב מגוחך, כי אף באחד מהם לא היה רמז כלשהו לפרשת־גולן.

אולם הרשימות האלה ביחד הצטרפו לתמונה, שכל קורא בר־דעת היה מסוגל לפענח אותה.

כל המאמרים האלה הגיעו מייד לעיני הדרג הבכיר ביותר. באיזו־שהיא נקודה הבין דרג זה שהמישחק אבוד, וכי פירסומי „העולם הזה" יביאו לפתיחת מערכת־שמועות מפה־לפה ש־תהיה גרועה יותר מן הפירסום עצמו.

באותה עת עצמה, ביום השני בלילה, גם הגיעה ה־ידיעה על פירסום חלק מן הפרשה בניו יורק טיימס.

כך נשבר קשר־ההשתקה, לפחות חלקית. בסך הכל, היה זה לא רק שבוע אדום נוסף בתולדות „העולם הזה". היה זה גם מיבחן נו־סף, שהוכיח כי אין לו תחליף, וכי הוא ממלא תפקידו החיוני. כאשר התגלגלו הגיליונות מ־תוך מכבש־הדפוס, התגנב לליבנו שמץ של גאווה.

כפי שאמרה לי בטלפון אחת מחברות־המערכת, ביום השני שעבר: „בשבוע כזה אני יודעת בשביל מה אני עובדת בהעולם הזה."

גם אני.

אורי אבנרי

גולדסן מאלט - המשקה השחור החדש לך אתה
יקיק ביום חם. גולדסן מאלט ירווה את צמאונך
אינו מתוק מדי, יתן לך מעט קלוריות,
אך הרבה מרץ.
גולדסן מאלט - זך, טעים, טבעי וטהור -
המשקה שאומרים עליו כי יהפוך בקרוב למשקה
הישראלי מס׳ 1.
לגום אותו כשאתה צמא. גם אתה תאמר כך.
חדש
גולדסן
Goldsun
מאלט
שחור הוא יפה, שחור הוא טעים, שחור הוא מזין, שחור הוא מרווה,
שחור הוא גולדסן-מאלט

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טלפון 03-243386. תא־דואר 136 • מען מברקי: „עולמפרס" • מודפס ב„הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב, רחוב בן־אביגדור • הפצה: „גד" בע"מ • גלופות: „צינקוגרפיה כספי בע"מ • העורך הראשי: אורי אבנרי • המוציא לאור: העולם הזה בע"מ.

קורא יקר •

הייתי רוצה לנצל הפעם מדור זה למטרה שהוא לא נועד לה. להמליץ על ספר. ספר מצחיק מאוד. אולי יותר מצחיק אפילו מ־zoo ארץ zoo, קובץ הסאטירות של אנשי zoo הארץ. ספר הספוג הומור אמיתי, סאטירה מורעלת ופארודיה ציינית.

שמו של הספר אומנם אינו מבטיח רבות. הוא נושא את השם הבאנאלי ספר־השנה של העיתונאים תשל"ה. אולי משום כך הוא לא הפך עד כה לרב־מכר כפי שמגיע לו. ספר משעשע. משעשע מאוד.

מופיעה בו, למשל, הפיסקה הבאה, המכוונת להנחות את העיתונות הישראלית לייעודה האמיתי: „העתונות מצווה לשמור על המוראל שלה. היא אינה צריכה להסתיר את האמת."

מאליה נשאלת השאלה מיהו הוגה־הדיעות הדגול שהצליח בתימצות כה מופלא להאיר לעתונות הישראלית את דרכה. לא ליפול מהכסאות. זהו לא אחר מאשר שימעון פרס.

„אימרתו של הלל הזקן: ,אל תאמר דבר שאי־אפשר לשמוע, שסופו להישמע...' — היא חלק מה,אני מאמין' הציבורי של שר־הביטחון שימעון פרס", מסביר הספר במבוא לתורת חופש־העיתונות, כפי שהיא מושמעת מפי הגבורה עצמה. „הוא אינו מאמין שאפשר להסתיר דברים, ממילא אין לדעתו יסוד לטענות כאילו יש בכוחו של מימשל דמוקראטי להסתיר מידע, אפילו הוא מפעיל את מספרי הצנזור ואת התקנות לשעת־חירום. הילכך, אומר פרס, מחובתו של איש־ציבור, גם כשעיסוקו בעניינים סודיים ביותר, לקבל הכרעות מתוך ידיעה שיש ,עין רואה ואוזן שומעת וכל מעשיך בספר נכתבים' — כהגדרת אבות החוכמה."

כמה חבל ששר־הביטחון בממשלתו של יצחק רבין לא הספיק לקרוא מה שאמר שימעון פרס בספר העיתונאים, לפני שנתן את ידו להחלטת הממשלה להטיל איפול על החלטתה לפסול את ספרו של העיתונאי מתי גולן ולגייס את מנגנון החושך כדי למנוע כל פירסום בנידון (העולם הזה 1967). אילו היה שר־הביטחון מעיין במישנתו של שימעון פרס יכול היה ללמוד עוד דברים מאלפים על דמוקראטיה, חופש־עיתונות וצנזורה.

■ ■ ■

הנה, למשל, נשאל שימעון פרס על־ידי מראיינו, האם יש יסוד לחשש שמערכת־הביטחון, או הממשלה בשם הביטחון, או בתוקף ועדת־שרים לענייני־ביטחון, תטיל הגבלות פירסום על דברים שאין להם משמעות ביטחונית מיוחדת?

מר פרס הדמוקראט, נחרד מעצם איזכור מחשבת הזדון הזו. „קודם כל," הוא השיב, „מוכרחים להניח שממשלה זה גוף הגון. כל הדמוקראטיה בנויה על ,פייר פליי'. ברגע שכל אחד ינצל את זה לרעה, אין חוק המחליף אימון. אם אתה יוצא מתוך הנחה שיש ממשלה שאי אפשר להאמין לשום מילה שלה, אתה (המראיין) צודק בטענה שהעלית. אבל אני, כשר בממשלה, ובעיקר כשר־הביטחון, הייתי מתנגד שדיון חברתי או כלכלי יסווג כביטחוני ויחולו עליו המיגבלות של ועדת־שרים לענייני־ביטחון. זה חורג וסותר את האחריות שלנו כשרים. שנית, גם מבחינה פרקטית, סוד זה לא יישאר. מחר כל העיתונות תתקיף ובצדק: „מדוע דנה הממשלה על מס־ערך־מוסף למשל, בפורום של ועדת־שרים לענייני־ביטחון?"

ממשיך שימעון פרס בדברי האלוהים החיים שלו: „בכלל, במישטר דמוקראטי, המסד של הממשלה זה אמינות. אם היא תעשה איזה שהוא שימוש לרעה באמינות שלה, היא לא תחזיק מעמד. אני חושב שזו תהיה ממשלה מאוד לא נבונה — לא רק מאוד לא הוגנת — אם היא תעשה שימוש לרעה בסמכויותיה. זה גם לא יחזיק מעמד. אני רוצה לומר כאדם שעוסק בענייני־ביטחון הרבה שנים בחייו: אני יוצא מתוך הנחה, והפילוסופיה של עבודתי היא, ששום דבר לא יישאר סוד לעולמים.

„אפילו הדבר הוא סודי לשעה או סודי לשנה, תפעל מתוך הנחה שגם בעטיין תעמוד לפני מישפט הציבור. על כן, אין לערבב סודיות עם חוסר הגינות. יש לערבב סודיות מתוך צורך מיבצעי, אבל אסור תחת מעטה סודיות לעשות שימוש רע בסמכויותיך או באחריותך. אני מאמין שמי שישתמש בסמכויות שלא כהלכה, יתן את הדין. זו רק בעייה של זמן. היות שאדם שמשרת את הציבור, כל מה שיש לו זה שמו הטוב — אין לו כל רכוש אחר — הוא יהיה משוגע, לדעתי, אם יסכן זאת תחת מעטה של סודיות."

אחרי דברים אלה, אין צורך להסביר כי ראש־הממשלה יצחק רבין טעה כנראה טעות נוראה בכך שאסר את פירסום סיפרו של מתי גולן. הספר שהוא היה צריך לאסור את פירסומו, תוך הטלת איפול על איסור זה, הוא ספר השנה של העיתונאים. מה שמתפרסם בו בשמו של פרס מזיק ליצחק רבין ולממשלתו אלף מונים ממה שיכול היה מתי גולן לפרסם בסיפרו. גולן, לפחות, לא היה מגדיר את ראש־הממשלה כ„משוגע".

יש בדבריו של פרס עוד תמון פנינים מבדחות עד דמעות, שתקצר היריעה מלהביאן במלואן. הנה אחת מהן:

„אני, בפילוסופיה שלי, חושב שכל דבר שאני עושה באורח סודי, יום בהיר אחד יתגלה, ויעמוד למישפט הציבור." אמר זאת אלוף הבחישה־במיסתרים עוד לפני שהעולם הזה חשף את פרשת התמונה היקרה שקיבל במתנה מהקואופרטיבים לתחבורה.

■ ■ ■

שימעון פרס אינו הסאטיריקון הסמוי היחידי המתגלה מעל דפי ספר השנה של העיתונאים. לרוע המזל, לא נשאל גם ראש־הממשלה יצחק רבין, שרואיין לצורך הספר, לדעתו על ענייני צנזורה וחופש־עיתונות. אחרת ודאי היה גם הוא מכביר באימרות־שפר חסרות־כיסוי מסוג זה. לעומת זאת ניתן חופש־ביטוי לשר־המישפטים חיים צדוק, שאמר דברים כדורבנות שמשמעותן התבררה רק השבוע.

„מבחינה עקרונית יש לראות בחופש־העיתונות צורה ספציפית של חופש־הביטוי שהוא אחד מערכי־היסוד של כל חברה דמוקראטית," אמר צדוק. „בלי קיום התנאי הזה אין המישטר הדמוקראטי יכול להתקיים. חופש העיתונות מבטיח לאזרח זרם חופשי של אינפורמציה וזרם חופשי של דיעות והשקפות."

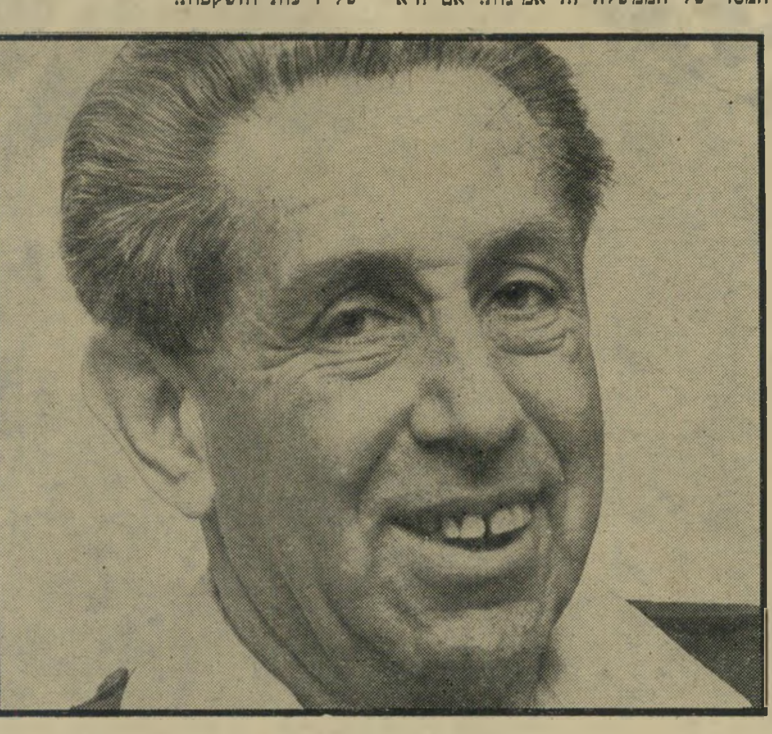

הצנזור הצבאי הראשי, תת־אלוף אבנר בראון
הפקיד הוותיק ביותר

לזכותו של צדוק יש לומר שהוא לא השתתף באותה ישיבת־ממשלה סודית, שהחליטה לשים ללעג את חופש־העיתונות ולהטיל איפול ביטחוני על עניין שאין לו כל קשר לביטחון. אבל לאור ההתפתחויות בפרשת מתי גולן בשבוע שעבר, דבריו הם מאלפים במיוחד.

„אני יכול לומר בפה מלא, ללא היסוס, שבמדינה דמוקראטית, בחברה דמוקראטית, בימים כתיקונם (ההדגשה במקור) אין מקום לחוק כמו פקודת־העיתונות שישראל ירשה משילטונות המנדט הבריטיים... אבל בתנאים בהם נתונה מדינת־ישראל מאז הקמתה קשה לאזור עוז ולבטל פקודה כזאת, מתוך מחשבה שהמדינה יכולה בעתיד להיקלע למצבים קיצוניים כאלה, שאולי יהיה הכרח ללא מנוס להפעיל את הסמכויות האלו, אם כי שנים רבות אין הסמכויות האלו מופעלות הלכה למעשה." כזכור, בשבוע שעבר הופעלו סמכויות־החירום נגד העולם הזה, אולי מפני שהמדינה נקלעה כבר „למצב קיצוני", בו אין ברירה אלא לבטל את הדמוקראטיה.

ההומור המעודן של צדוק, בניגוד לסאטירה הגסה של פרס, מתגלה בקטע הבא מדבריו: „לפי הסדר־הסכם בין הצנזורה והעיתונות, הסכימה הצנזורה להגביל את עצמה בשני כיוונים: ראשית מבחינת העילה לפסילה. במקום העילה הרחבה הזאת, היכולה להתייחס גם למידע וגם לדיעות, הסכימה הצנזורה להגביל את עצמה למניעת פירסום אינפורמציה ביטחונית, העשויה להועיל לאוייב או להזיק לביטחון־ישראל, כאשר מיד מוסיפים, כי אין הצנזורה חלה על עניינים פוליטיים, או על דיעות, פרשנות והערכות. זוהי ההגבלה הסובסטאנטיווית, שהצנזורה קיבלה על עצמה."

מן הראוי להוציא מייד לאור מהדורה שנייה של ספר הבדיחה והחידוד, ולהכליל בו ציטטות אלה מדבריו של שר־המישפטים בממשלת יצחק רבין.

■ ■ ■

פצצת־הצחוק האמיתית של ספר־השנה של העיתונאים, טמונה בפרק השמיני שלו, שם מופיע המונולוג הבא: „אני רואה את תפקידו של הצנזור כך: לשקוד שהעיתונות לא תיכשל בגילוי סודות צבאיים, ובעת ובעונה אחת לא להצר צעדיו של העיתונאי במילוי תפקידו באופן חופשי שהוא תנאי ראשוני בכל מישטר דמוקראטי."

את זה אומר לא פחות ולא יותר מאשר תת־אלוף אבנר („ואלטר") בראון, הצנזור־הצבאי־הראשי של מדינת־ישראל, האיש אשר הפעיל בשבוע שעבר את הצנזורה הצבאית ואת חוקי־החירום המנדטוריים (דבר־המלך במועצתו) כדי להגן על ממשלת יצחק רבין מפני פירסום בעל תוכן פוליטי, לא צבאי.

ואלטר, שהביוגראפיה הרשמית של צה"ל אינה מציינת את גילו אך מספרת שהוא אב לשני בנים שסיימו את שירותם הצבאי וסב לארבעה נכדים, הוא יליד סארייבו שביוגוסלביה, שעלה לארץ לפני 42 שנה והצטרף מיד לאירגון ההגנה. בראון הוא ההיפך הגמור מהתדמית של צנזור שיכול אדם לצייר לעצמו. הוא איש נעים־הליכות, חייכן, אדיב, בעל קסם אישי רב, וטוב־הלב ניבט מעיני התכלת שלו.

יש רק פגם אחד בעובדת היותו הצנזור־הצבאי־הראשי: הוא נמצא בתפקיד זה 24 שנים רצופות. זוהי תופעה פנומנאלית, שקשה למצוא כמותה במדינה: פקיד ממשלתי מחזיק בכהונתו ברציפות כימעט מימי הבראשית של המדינה, אצל חמישה ראשי־ממשלה, אצל חמישה שרי־ביטחון, אצל שמונה רמטכ"לים. לולא היתה זו עובדה, אפשר היה להגדיר זאת כאגדה.

הבדיחה המהלכת שנים רבות בצה"ל מספרת כי היה, חס ושלום, והמצרים יכבשו את ישראל, הם ישאירו רק פקיד אחד בכהונתו: הצנזור־הצבאי־הראשי.

קל לשער איזה כוח עצום מרוכז בידיו של איש ללא־תחלופה זה, שבמוחו שמורים כל סודות המדינה וראשיה. קל להבין מדוע איש כזה, עם כל הרצון הטוב שלו, אינו יכול להתאים את עצמו לשינוי הערכים שחל במדינה מאז ימי מנגנון־החושך של תקופת בן־גוריון.

לא יהיה זה פלא אם יתברר שהיה זה בראון — המאמין עדיין בכוחה של הצנזורה הצבאית להשתיק פירסומים שאינם נוחים לשילטון — שיעץ את עצת־אחיתופל ליצחק רבין בפרשת ספרו של מתי גולן. אם אין הוא נושא באחריות לכך, ורבין סיבך את עצמו בעסק־הביש שלו ללא יועצים, אין זה מקל מאחריותו של הצנזור להפעלת הצנזורה הצבאית בעניין רכילותי־פוליטי טהור.

הוא היה צריך לאזור די אומץ־לב כדי לסרב לסבך את צה"ל בעניין ולהשאיר את העבודה המלוכלכת לפוליטיקאים.

איך אמר שימעון פרס: „היות שהאדם שמשרת את הציבור, כל מה שיש לו זה שמו הטוב — הוא יהיה משוגע אם יסכן זאת תחת מעטה של סודיות."

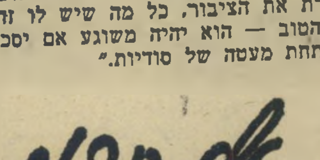

אנחנו עוסקים בתעופה אבל הראש שלנו לא בעננים

הצורך בחסכון הביא אותנו להגיש לך השנה חופש בסגנון חדש: דירות־נופש. זוהי צורת בילוי חדשה, אשר תגרום לך הנאה מרובה בתקציב מפתיע. פרטים על דירות הנופש ישמחו לספק לך במשרדי "סוויסאיר" ובמשרדי הנסיעות. אך נוסף על כך, עומדת לרשותך הצעתנו הקבועה לבילוי חופשת־קיץ מרעננת על האלפים של שוויץ, במחירים מיוחדים לישראלים. כשתחזור הביתה לאחר בילוי תופשה במוקדי התיירות של שוויץ, תחוש כמי שנולד מחדש. מי כמוך יודע שזהו מה שדרוש לך, השנה.

אנחנו עוסקים בתעופה אבל הראש שלנו לא בעננים

SWISSAIR

ביוג ליניאל־כרמל

מכתבים

דיין ירה בומרנג

קראנו בצהרון ידיעות אחרונות מתאריך 5.5.75, כי מר משה דיין אמר: „צריך לתפוס את הגנבים ולהעגישם."

אנו רוצים להזכירך, מר דיין, כי הגניבות והשחיתויות שנתגלו כעת במשרד־הביטחון, נעשו עוד בזמן שאתה היית שר־הביטחון, ומתפקידך היה לפעול על־פי הציטטה היפה הזו. אולי אם היית עושה כן, היה מצבנו כיום הרבה יותר טוב, והיינו חוסכים הרבה קורבנות יקרים.

גם אנו בדיעה כי „צריך לתפוס את הגנבים ולהעניש," וזה כולל גם את חובבי העתיקות וארכיאולוגים־חובבים שאת בתיהם מקשטים ואת חצרותיהם מפארים בעתיקות יקרי־מציאות, אשר בעצם שייכים למדינת ישראל, ואפילו למי שנמצאים בידו — אסורים במכירה בחו"ל.

כמו שנאמר — ירית הפעם בומרנג!

יוספה ועמיקם קידרון, הרצליה פיתוח

מצדה תרמה למוטיבציה

אני מוצא לנכון להגיב על מיכתבו של מר ב. יחזקאל מקופנהגן, אשר התפרסם (העולם הזה 1966). לפי דעתי, גם עיתון מתקדם כמו העולם הזה, שרכש לו שם טוב בנושא זה, לא יכול לפרסם שטויות. מחקרים רציניים שנעשו בנושא מצדה, הגיעו למסקנה כי המושג של מצדה תרם נושא חשוב למוטיבציה של העם, להמשיך להיות עם, להמשיך ולשאת בסבל שהיה מנת־חלקנו בעבר ובהווה.

הכותב המכובד התעלם לחלוטין מהיבט החינוכי של סיפור מצדה. מן הרצון להגדרה עצמית וזכות לקיום עצמי. מיכתב זה של מר יחזקאל מבטא חוג של אנשים שאינם מאמינים שמותר לעשות רעש מ־4—2 אחרי־הצהריים, כי הם רוצים לישון. ורצוי שכולם יבינו את הדימוי.

מאיר לבירן, קריית־אתא

הלו ישראל

בכתבה „החומור של השר קול" (העולם הזה 1966) פורסם כי בעלי המדריך הלו ישראל פנו אל מישרד־התיירות ו„דרשו שיעניק להם את חסותו — או יסיר אותה מן המדריך של מורם־ורבם." כן נכתב כי „מה קרה שם בדיוק — עדיין לא ברור, אך עובדה היא שלבסוף השתמש המישרד באמתלת מודעות־הזנות, להצדקת הסרת חסותו מעל המדריך הוותיק והמבוסס".

שני הקטעים המצוטטים לעיל באים בהקשר אחד, זה אחרי זה, ועולה מהם: (א) כי במועד פירסומם עדיין לא היה ברור לכם מה קרה שם בדיוק, ומכאן — שהפירסום נעשה ללא בדיקה מספקת. (ב) מהקשר שבו פורסמו הקטעים, נובע שמישרד־התיירות השתמש ב„אמתלה", כביכול, כדי לשלול מהמגזין השבוע בישראל את חסותו, ומכאן יכול להבין הקורא, שהסיבה ה„אמיתית" היא, כביכול, פנייתם של בעלי הלו ישראל.

הפירסום על פנייה, כביכול, מצד בעלי הלו ישראל למישרד־התיירות, להסיר את חסותו מן המדריך של „מורם ורבם," מייחס להם כפיות־טובה, כביכול, והתנהגות בלתי־הוגנת העלולה לבזות אותם בעיני הבריות.

באף אחת מהפניות של בעלי הלו ישראל למישרד־התיירות בנושא מתן החסות, לא ביקשו הסרת החסות מהשבוע בישראל של מר אברהם לוי. רק ביום 5 בנובמבר 1974 הועלתה לראשונה טענתם של בעלי הלו ישראל על אפליית השבועון שלהם לרעה, והם דרשו לשים לה קץ על־ידי מתן החסות גם לשבועון שלהם. אפילו במיכתב זה לא הועלתה כלל בקשה להסיר את החסות מהשבועון המתחרה.

אלא שלדברי הכתבה של העולם הזה, החסות הוסרה מכל מקום למעלה מחודשיים קודם לפנייה הנ"ל, היינו: עוד במיכתבו של שר־התיירות מיום 28 באוגוסט 1974.

עו"ד אביתר זוין, תל־אביב

● התביעה להסרת האפלייה הועלתה על־ידי בעלי „הלו ישראל" בעל־פה פעמים רבות לפני כתיבת המיכתב הנ"ל. הם אף מסרו זאת בשיחה עם כתב העולם הזה כאשר פירסם כתבה עליהם, לפני שנה, עם צאת המגזין שלהם לאור.

ברצוני להגיב על הכתבה „ההומור של השר קול" (העולם הזה 1966). הרי העובדות:

דווקא המודעה השלישית אשר התפרסמה בהשבוע בישראל של כושי, היא־היא שגרמה לשר־התיירות „לשנס את מותניו."

אם לפני מחיקת מיספר־הטלפון ופירסום הכתבה (השר בדק, „כושי" לא בדק — והיה צריך לבדוק), הייתם בודקים למי הוא היה שייך, היה מתברר לכם שטלפון זה היה שייך לדירת זוג הזקנים מרחוב ויזל 10 בתל־אביב, אשר הושכרה לאחים ביטון שנאשמו ברצח הזוג, ומאוחר יותר אחד מהם התאבד והשני נשפט. במסווה של מודעה „סולידית" זו (לדבריכם) עסקו האחים ביטון בעיסקי „שידוכים" לכל סוגיהם, והונו תושבים ישראליים רבים כמו גם תיירים אחדים.

את המודעה ה„תמימה" הנ"ל הפסיק „כושי" להדפיס בעיתונו שבועות רבים אחרי שהאחים ביטון כבר ישבו בבית־הסוהר, וזאת לא מרצונו, כדבריו, אלא על־פי דרישה מפורשת של שר־התיירות.

מדריך של „כושי" עבור ממשלת רומניה הוצא לאחרונה לפני 10 שנים, רק הוא בלבד עבור ממשלה זרה כלשהי. כל שאר המדריכים הוצאו על דעתו של „כושי" בלבד, וללא שום חסות או אישור של ממשלות פורטוגל (אשר התחלפה כמה פעמים בינתיים), ספרד או איטליה.

המדריך אשר נרכש על־ידי חברת אליטליה (וגם זה בספק) הינו באנגלית על איטליה, ולא באיטלקית על ישראל, ומיועד לחלוקה על־ידי חברה זו בין נוסעיה בין ארצות־הברית לאיטליה, ולא כפי שכתבתם „לתיירים לישראל."

גבריאלה ריו, תל־אביב

רק הצעות לפיתרון

בכתבה „סינמה בלאש" (העולם הזה 1965) נאמר, כי „לטענת עוזריו של צ'יצ' היה גם ורדימון מוכן להתפשר על סגירת אולם־הקולנוע שלו, אם יקבל פיצוי כספי מהעירייה."

ברצוני להבהיר כי במהלך המגעים עם מר ורדימון לא דובר על פיצוי כספי

דובר שפירא
סינמה לא־בלאש

מהעירייה, אלא הועלו הצעת לפיתרון הבעיות שתתעוררנה אם ייאות מר ורדימון להפסיק להקרין סרטים בליל־שבת בקולנוע אלנבי.

עמיקם שפירא, דובר העירייה, תל־אביב

צוואר־ן שחור מזפת

כקוראת קבועה של העולם הזה, ברצוני להגיב על הגניבות הרבות, המבוצעות באחרונה על־ידי מה שנקרא „עבריני צווארון לבן," שלדעתי הוא שחור מזפת!

לדעתי, אלה הם פושעים מהסוג הגרוע ביותר, שחייבים לבוא על עונשם במכסימום על־פי החוק. בכלל, בארצות אחרות מעמידים פושעים כאלה אל הקיר, ויורים בהם כבכלבים. מדוע אין מחייבים אותם להחזיר את כל הכספים שהם גנבו מהמדינה ומהיקר לנו? למה לא מחייבים בכך את בן־ציון, צור ודומיהם? הלא ודאי יש להם רכוש.

למה אדם כמו יוחנן רפיח לא מחוייב להחזיר כספים? למה לא מעקלים את

סטודנט וסטודנטית בבריכת הקמפוס ב„יום הסטודנט"
לשמוח צריך לדעת

מכתבים

רכושו? למשל, ידוע לי שיש לו וילה והוא מחזיק בשתי מכוניות מפוארות. הלשם כך אנו תורמים, ומשנוררים כספים בעולם, כדי שגנבים כאלה יעשו הון?

לאה הכהן הרצליה

הישגים — וקיפוח

המזכירות הארצית של עובדי חברת־החשמל והנהלת החברה החליטו לתת לעובדים, שעובדים בחברה מזה 20 שנה, מענק של חודש משכורת נטו. לאלה שעובדים 35 שנים — חודש משכורת נטו ודרגה נוספת לשכר.

פנסיונרים שפרשו מעבודה אחרי 35־30 ויותר שנות עבודה לא קיבלו את המענק והדרגה. אני סבור שזהו קיפוח. קיפחו אותם על־אף שעשו עבודה קשה ואפורה משך עשרות שנים, ועל־אף היותם ראשוני עובדי החברה.

אולי יוכל העולם הזה לטפל בעניין?

פנסיונר, תל־אביב

מושג על „מתינות"

העולם הזה מתאמץ תמיד להוכיח שהערבים מתים לעשות עימנו שלום, אם נוותר על השטחים ואם נכיר בזכויות העם הפלסטיני. כל ציוץ ערבי בדבר שלום (שלאחריו מופיעים, כמובן, כל ה„אילו") מופיע באותיות קידוש־לבנה — עד שממש התחלתי להרגיש ריגשי־אשמה על ש„חשדתי" שהערבים לא־כל־כך משוגעים לעשות איתנו שלום.

והנה, בידיעות אחרונות התפרסמה סידרת כתבות של ג'ואן פיטרס (השבח לאל — לא ישראלית ולא יהודיה. הייתי עוד עלולה לחשוב שהיא סתם „ציונית מחרחרת־מילחמה), ודווקא ממצריים ה־מוצגת כ„מתונה". אם הדברים כגון „אש"ף צודק במעשי־הטרור, שמטרתם להרוג יהודים רבים ככל האפשר," ה־מצוטטים שם נכונים, כנראה המושג שלי על „מתינות" מעוות.

טובה ניצן, חיפה

● לא יקשה לכתבת נוצריה אחרת למצוא ציטוטים מסוג זה בישראל. לא בצורה זו נקבעת הערכה של מצב־הרוח הלאומי.

השתוללות חסרת־טעם

הדימיון של הסטודנט הישראלי הרקיע שחקים בחגיגות יום־הסטודנט, שנערכו בשבוע שעבר. בעוד שההודעות המוקדמות של התאחדות הסטודנטים סיפרו על הקצפת בריכת־הנוי הגדולה בקמפוס ורחצה המונית בה, הצליחו הסטודנטים להעכיר את המים הזכים שבבריכה בחומר עכור ושתי סטודנטיות, האחת מבוגרת העונה לשם דליה עירוני אשר לבשה בגד־ים שלם, כמו של הסבתא, והאחרת העונה על השם רותי, אשר לבשה ביקיני, אם־כי לפי חיטובי־גופה מוטב היה דווקא לה ללבוש את הבגד־ים השלם, נכנסו למים, שהו בהם חמש דקות וזכו למבטי־רחמים של הסטודנטים שהתאספו סביבן.

כעבור מיספר דקות התקנא בהם סטודנט צעיר, לבש חליפת־ערב וצילינדר ונכנס אף הוא למים כשהוא סוחב עימו, אף אחד לא הבין עבור מה, שולחן וכיסא לותך הבריכה. העיקר שהיה שמח.

דני גיבורי, חולון

תיקון ליופי

בקשר לכתבה „מדליית זהב ליופי" (העולם הזה 1966), אני רוצה להסב את תשומת־ליבכם ולבקשכם שתתקנו את טעותכם.

מתוך תשע בנות נבחרת ההתעמלות

(המשך בעמוד 10)

זוכר את הימים כשיכולת להשאיר את דלת הבית פתוחה בשלוה גמורה?

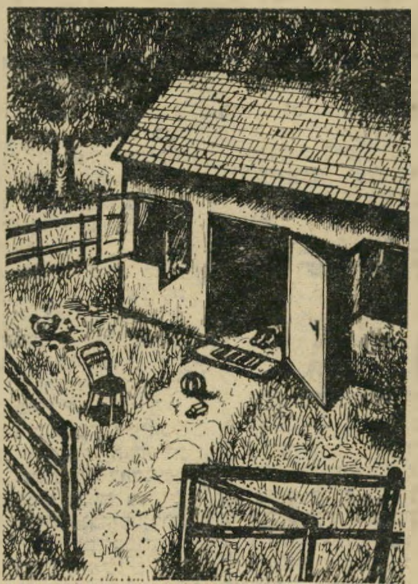

הימים בהם חיכינו עדיין לגנב העברי הראשון, ואיש לא העלה על דעתו שיש לנעול את דלת הבית כשיוצאים ממנו? את המפתח לבית נהגנו להשאיר מתחת למרבד שלפני הדלת או בתוך עציץ, כדי שמכרים (וכולם היו אז מכרים של כולם) יוכלו להכנס, לנוח ולשתות מים קרים. הרחובות הקטנים של. אז הפכו כידוע, לערים, הבתים הישנים פינו מקום לחדשים - ובמקביל התחלנו לשמוע על גניבות ועל פורצים הפוקדים את הבתים בחריצות גוברת והולכת.

היום, לרוע המזל, אפילו מפתח ומנעול רגילים אינם מרתיעים פורצים. ככה זה, ההשתכללות לא פסחה גם על מקצוע הפריצה, אך על כך ניתן להתגבר על ידי תחכום וכושר ההמצאה שבמנעול הבטחון. היום כדי להגן על דלת הכניסה של הבית צריך מנעול בטחון משוכלל הנועל את הדלת ל-4 כוונים. כדי שלבית יוכלו להכנס רק אורחים קרואים. כדי שתוכל לעזוב את הבית בשלוה גמורה ובהרגשה שהוא מוגן היטב. רב-בריח הוא מנעול בטחון מהימן נגד פריצה השומר על דלת ביתך באמונה.

בהשגחת מכון התקנים הישראלי

מכון התקנים בדק וניסה במעבדותיו את מנעול הבטחון רב-בריח. בסיום הבדיקות זכה רב-בריח לתו השגחה של מכון התקנים, מה שמאשר את מהימנותו של המנעול. האחריות ל-5 שנים שמעניק רב-בריח מוסיפה, כמובן, למהימנות זו.

מהיצרן לצרכן:
תל-אביב והמרכז: 854458, 853791, 844145. ירושלים והסביבה: 533769.
חיפה והצפון: 715015.
באר-שבע 705964.
והדרום: 76840.

רב־בריח
המפתח לבטחון נגד פריצה

כבר במכה הראשונה יכלו המצרים להתקדם בלי קשיים מיוחדים

עוד כמה קילומטרים ולכבוש את „קו הגבעות" החיוני בסיני

המצרים יכלו להתקדם

הדיפת הצליחה המצרית והבסתה המוחלטת תוך 4־5 ימים היו בהחלט בתחום יכולתו של צה"ל. כישלונו בהגשמת הדבר לא היה הכרח שנגזר משמיים, אלא תוצאה של ליקויים ושגיאות שעשו יוצרי מכונת המילחמה הצה"לית ומפעיליה. כבר אמרנו, כי בנסיבות ההן, שם ואז, נמצא הכשל הראשי בתחום איכות המצביאות האופרטיבית, שניהלה את המערכה בצידה הישראלי, וכי כשל זה הגיע לביטוין המירבי ביומיים הראשונים של המערכה — ה־6 וה־7 באוקטובר, שעליהם נוסד כישלון ה־8 לחודש.

רושמו המיוחד של ה־8 באוקטובר איננו בגודל הסיכונים, האבידות בנפש ובציוד, או הפסד השטחים שנגרמו בו.

בכל אלה, היו היומיים הקודמים גרועים לאין־ערוך, וגם ודאי כי הסכנה המצרית הגיעה לשיאה במחציתו הראשונה של יום א' (7.10), לא למחרתו.

אבל ביומיים הראשונים עדיין יכלו פיקוד־הדרום, וצה"ל כולו, לרמות את עצמם ולהסביר את הכישלונות בתירוצים של

די באצבעות יד אחת כדי למנות את המצביאים הראויים לשמם בתולדות צה"ל

מעין־כוח־עליון: אפתעה, מסור בכוחות, היעדר חיל־האוויר ושאר נימוקים־כביכול, שהיו גרועים — ומסוכנים — מאי־אמת, מפני שהיו נכונים־למחצה.

ה־8 באוקטובר גרם הלם דיס־פרופורציונלי, כי את כישלונו כבר לא ניתן „להסביר" באופן זה, וכך נחשפה בו העובדה שלא מן ה־שמיים נלחמים נגדנו, אלא מדובר בליקויים חמורים — שאין להצ־דיקם ואין לסלוח להם — בעצם יכולתו והתאמתו של צה"ל לני־הול אותה מילחמה, אשר לקראתה היה אמור להתכונן משך שש שנים תמימות, ואשר בפתיחתה נחנה מיתרונות אובייקטיביים, שכמותם לא עמדו לצידו בשום מילחמה קודמת.

פרשת ה־8 בחודש הפכה בלתי־נמנעת, רק לאחר ומאחר שהרמטכ"ל ומפקד פיקוד הדרום לא רצו — או לא היו מסוגלים — לנתח כהלכה את אירועי שני ימי־הלחימה הראשונים ולאתר את אי־מספיקותה של המצביאות האופרטיבית בדרום, כגורם ה־מיידי המכריע לכישלון. אי־אפשר כלל שיהיה ספק, כי הפיקוד על חזית הדרום היה תפקיד נכבד וגדול מכפי מימדיו של האלוף גונן. מחובתו היה להבחין בכך מייד ולדרוש שיחליפוהו — ועל הרמטכ"ל

מאת

בנימין עמידרור

היה לעשות כדבר הזה ממש, גם בלא שימתין לחוות־דעתו של גונן עצמו. כא־מור, לא נכרכה בצעד זה פחיתות־כבוד מיוחדת. גונן היה טרי מאד בתפקידו וחסר כל ניסיון אישי בפיקוד על עוצבות גדולות בקרב, והמחליף האידיאלי — אריאל שרון — נמצא ממש תחת לאף.

המעשה לא נעשה, ולגונן ניתן לנהל את לחימת פיקוד הדרום משך שלושת הימים הראשונים, לבדו וכמיטב יכולתו. ב־8 בחודש פעלו — ואשמו — גם אחרים, אך קודם ליום זה נמצא גונן לבדו, ואי־אפשר לו שיטיל את האחריות לכישלונות על מי מפיקודיו או מפקדיו.

בהמשך ניתוח קרבות מילחמת יום־הכי־פורים נתמקד, ככל הניתן, בבעיית האחריות האישית של המפקדים, וגם נטרח להדגישה כראוי לה, כדי שיובן היטב כי גם בצה"ל, כמו בכל צבא אחר בעולם ובהיסטוריה, אנשים מוגדרים ומסויימים הם המנהלים את המילחמה והם הגורמים להישגים בה, כמו גם לכישלונותיה. כל התנאים האחרים — האוייב, השטח, הנסיבות המדיניות, אירגון כוחותינו, כמותם והכנתם למיל־חמה — אינם, לגבי המצביא, יותר מאשר נתונים גרידא, אשר בהם ובאמצעותם עליו לנהל את מערכותיו.

אומנם אפשר שמצב „אבני־המישחק" יהיה גרוע כל־כך שהמצביא לא יוכל, בשום אופן, להשיג ניצחון. אבל עד עתה לא עמדנו מעולם במצב כזה. בכל אחת ממיל־חמותינו — ובכל מערכה ומערכה בהן — פתחו לנו הנתונים תמיד סיכויי־טוב־בכוח להשיג ניצחון, ותמיד היה הגורם הקובע — איכות המצביאות. עד עתה לקה צה"ל, בדרך־כלל, בתחום זה.

כדי למנות את המצביאים ה־ראויים־לשמם שבכל תולדותיו, לא נזדקק אף למלוא אצבעותיה של כף־יד אחת. תופעה זו איננה מיקרית.

אחד מגורמיה העיקריים יימצא בהיעדרה המוחלט של ביקורת אישית־תיפקודית מס־פקת, בתוך הצבא ומחוצה לו, על ניהול המילחמה בידי מצביאי צה"ל השונים. עד־עתה ניצחנו בכל הסיבובים, מפני קיומם של פערים יסודיים בינינו לבין צבאות הערבים, אשר היקנו לנו ניצחון, לעיתים מוחץ, גם תחת מצביאות בינונית, או אף פחות מבינונית. אבל לא לעולם חוסן.

ביום־הכיפורים היתה איכות מצביאותו של גונן הגורם המכ־ריע שמנע השגת ניצחון מכריע בד־רום, תוך כמה ימים. כל שאר הגורמים, חשובים וקריטיים ככל שהיו, יש לראותם מישניים וכפו־פים לו.

גושי הנ"ט

המצרים פתחו את המילחמה בשורת הפתעות: ההפגזה הפותחת, שניתכה מכ־2000 קנים היתה אמנם עזה ביותר, אך גם קצרה הרבה מן המצופה — כ־15 דקות בילבד, במקום כמה שעות. מייד בעיקבותיה צלח בסירות הגל הראשון, של 8000 חיילי חי"ר, את התעלה, כאשר כ־250 מטוסים תוקפים — בתוצאות עלובות — מיתקנים ומיפקדות בעורף.

בניגוד לדוקטרינה הסובייטית הרגילה, אבל בהתאמה מלאה ל־נסיבותיהם המיוחדות, לא צלחו המצרים בראשונה עם עוצבות ממוכנות, וגם בלא טנקים וכלי־נשק מסייעים כבדים. בשלב הרא־שוני והקריטי ביותר מבחינתם הסתמכו, באורח בלבדי, על החייל הרגלי ועל אותם אמצעים שיכול היה לשאת עימו — על גבו, או בעגלות קטנות (ובממוצע, כ־30 ק"ג ציוד לאיש).

ברוב המקומות, צלחו המצרים בין המעו־זים ועקפום. רק מעוז אחד — „לחצנית", בגיזרה הקשה מצפון לקנטרה — נפל מייד סמוך לצליחה, בשעה 16.00 לערך. הגנת החי"ר מפני חיל־האוויר מטיל־המורא של ישראל סופקה על־ידי מטריית טילי־הנ"מ הכבדים שנפרסה, מייד בסיום מילחמת־ה־התשה, על גדתה המערבית של התעלה והרשלמה, לצורך התגוננות מפני התקפות בגובה נמוך על הצליחות עצמן, בטילי־נ"מ אישיים סטרלה.

לאויבו היבשתי הראשי — ובתחילה, גם היחידי — הטנק הישראלי, הכין החי"ר המצרי מערך מתוגבר, חסר־תקדים של אמצעי־נ"ט אישיים: מטולי אר.פי.ג'י.־7, לטווח הקצר; תול"רים בי־10 ובי־11, ל־טווח הבינוני, וטילי סאגר, לטווח ארוך.

מערך זה איפשר לחי"ר המצרי ליצור איזור רווי נ"ט ולפעול, במי־דה מספקת של חסינות, בתוכו ומתוכו.

בשלב הראשון, סיפקו סאגרים וטנקים חיפוי ארך־טווח, בירותם מסוללת קו בר־לב, לאחר שנתפסה, ומן הרמפות השול־טות שבגדה המערבית. רמפות אלו שימשו גם — או בעיקר — לצרכי בקרת הסיוע

הסכנה המצרית הגיעה לשיאה במחצית הראשונה של יום א', ה־7 באוקטובר

הארטילרי ולאבטחה צמודה של אזורי־הצליחה.

בביצוע מעשה הצליחה עצמו, הפתיעה יכולתם ההנדסית של ה־מצרים. גאוותם על הישגיהם בתחום זה, יש לה על מה לסמוך.

פריצת הסוללות ב„תותחי מים", וכן ביצוע הגישור והעברת הכוחות למרות הפרעות מטוסינו, ותוך תיקון מהיר ומלא של כל נזק אשר גרמו הפצצותיהם, נעשו בזמן שהיה קצר כדי מחצית או יותר ממה שהערכנו קודם כשיא זריזותם. יכולת רבה גילו המצרים גם בציוותי־כוחות לקרב. בכך הוכיחו כי גם על טכניקה זו היטיבו להשתלט (אם־כי הכוונה איננה לשיתוף־פעולה ולאילתורי־כוחות תוך לחי־מה בתנועה ובכל הרמות, כמו להעברת יחידות ועוצבות ממיסגרת למיסגרת, באו־

רח ידוע ומתורגל, לקראת לחימה או בעת לחימה סטאטית, או סטאטית־למחצה).

הפתעה נוספת גרמה צפיפות מערך הנ״ט המצרי, בכל שלבי המילחמה.

צפיפות זו הגיעה לשיאה הכמותי בראשית הצליחה, שלטובתה תיגברו את היחידות הצולחות באלמנטים של נ״ט, אשר השתייכו ליחידות שצלחו מאוחר יותר. **כך עלה בידי המצרים להעמיד מול הטנקים המסתערים של צה״ל קנה־נ״ט אחד על כל 20 מטר חזית בממוצע — צפיפות נוראה, לכל הדעות.**

בשלבים המאוחרים יותר, הוחזרו אלמנטי הנ״ט השאולים ליחידותיהם התיקניות, וכך פחתה צפיפותם היחסית (אבל בינתיים עברו את התעלה גם כלי הנ״ט הכבדים — תותחי־נ״ט קונוונציונליים בקליבר גדול וטנקים שירו מעמדות, כך שמערך הנ״ט המצרי בכללו לא נחלש, אלא אף התחזק). אל „גוש הנ״ט" המצרי עוד נשוב, ונבחן את השפעתו המכרעת על תיכנון פרשת ה־8 באוקטובר, מהלכיה וכישלונה.

גרניט 2

תוכנית הצליחה המצרית, שכינויה גרניט 2 נתפרה, כאמור, בדיוק על־פי מידותיהם המדיניות והצבאיות של המצרים. בניגוד מוחלט לתפיסות המוכתבות על־ידי ההיגיון הצבאי־המיקצועי הטהור — או, אם תרצו, התלוש מגורמים של איכות חברתית ושל המטרות הפוליטיות — כבר מלכתחילה לא נתכוונו המצרים להשיג, במילחמה זו, יותר מאשר הישג צבאי מוגבל בתכלית. תפיסה זו לא היתה כה מובנת־מאליה, ומה שיש לומר נגדה איננו נופל, בהגיונו ובתועלתיותו, ממה שייאמר בשיבחה.

עד אי־שם בשנת 71' או 72' גרס הצבא המצרי — ברוח המקובלות הצבאיות (הנכונות) וגם תפיסותיו המסורתיות, השרירות מאז 1948 — שאי־אפשר כי מטרת מילחמתו נגד ישראל תהיה כה מוגבלת, מלכתחילה ומרצון; אלא שאם יחצה את התעלה — יכוון את המאמץ לשחיקה מירבית של צה״ל ולהבסתו, וכן לכיבוש חלק גדול ככל הניתן של סיני.

אין משמע תפיסה זו, שבכל מחיר היה עליו לפרוץ תיכף לעומק שיטחנו, כדי שיפול שם טרף נוח לחיל־האוויר ולמילואים של צה״ל. אלא, גם במיסגרת התוכנית ה„גדולה", אפשר היה לבצע את הצליחה בדיוק כפי שבוצעה; אם וכאשר תצליח, לא לדרוך במקום, אלא לנצל את ההצלחה באורח נמרץ ונועז יותר. משבחים את תבונת סאדאת ועלי איסמעיל, שר־המילחמה שלו, על שנקטו איסטרטגיה צבאית זהירה מאד ועמדו בפרץ נגד דרישותיו ההרפתקניות־כביכול של הרמטכ״ל דאז שאזלי (אשר ביקש לנצל את ההצלחה הראשונית ולהעמיק את החדירה בסיני). אבל לאמיתו של דבר, נראה שהיו זהירים מדי.

הרי בלא קשיים מיוחדים יכלו להתקדם לפחות עוד כמה קילומטרים ולכבוש, כבר במכה הראשונה, את „קו הגבעות". בזאת היו מבטיחים לעצמם לפחות עומק טאקטי למאחזם בסיני: מה שחשוב יותר, היו מונעים מצה״ל אותם תוואים, שרק מכוח אחיזתו בהם יכול היה לבצע את הצליחה. בכך היו מונעים את הצליחה, או לכל הפחות, היו הופכים אותה מיבצע קשה, יקר ומועט־פירות מכפי שהיה. ונזכור כי מפני הצליחה, עמדו בין ארמיה 3 לבין השמדתה הגמורה רק לחצי המעצמות.

לכל צורך מעשי שהוא, יש לומר כי תוכנית גרניט 2 היתה ידועה לצה״ל, על כל הפתעותיה. אומנם אין ראייה שהתוכנית הזו, כצורתה, נפלה לידינו, אבל הפירסומים מראים כי מחומר מודיעיני שהשגנו, וגם על סמך ניתוחים והערכות שנאספו ונעשו משך כמה שנים, יכול היה צה״ל לצייר — וגם צייר, בכמה הזדמנויות — בין שאר „תסריטי־הצליחה" המצריים, גם כאלה, שהיו זהים, בכל פרטיהם החשובים, למה שביצעו המצרים בפועל. אדגיש: אין הכוונה רק לנקודות טכניות, מסוג הימצאות סוגי־נשק מסויימים, כגון טיל סאגר (אשר לא רק היה מוכר, אלא גם נתקלו בו לא־אחת קודם למילחמה. דומני שאפילו פותחו, במיסגרת זו או אחרת, טאקטיקות מוגדרות נגדו). גם תורת־הלחימה שבאה בצליחה המצרית לידי יישום, היתה ידועה.

העובדה שהמצרים הצליחו להפתיע באורח פריצת הסוללה, בקידום חי״ר רווי נ״ט וב„היכה על בטוח" מאסיבית ומוגדלת, לתפיסת רצועה צרה ביחס, איננה מלמדת בהכרח על מחדל מודיעיני. נדייק יותר אם נקבע, כי המפקדים הנוגעים בדבר התעלמו ממה שהיה ידוע להם; או, אולי העדיפו להימנע מהערכת העובדות והנתונים כראוי, משום שפשוט לא השכילו להבין במה מדובר, או שאנסו את הנתונים לתפיסות־הלחימה השוגות — אך „המקוריות" — עליהן היו נעולים וכתוצאה מכך היו לכודים, הם וצה״ל כולו.

הארמיות המצריות

היערכות המצרית ממערב לתעלה היתה ידועה לצה״ל במלואה, כ„הצטברותה" ההדרגתית משך שנים וחודשים. אלא שדומני כי צה״ל שם ליבו לאוגדות המצריות, ולא ייחס חשיבות מספקת לעובדה שכולן היו מאורגנות במיסגרת שתי „ארמיות" (או, במינוח המערבי, „קורפוסים").

בהתאם לתופעה שנתחדשה עלינו בכל החזיתות — ולא לטובה — אחרי ששת־הימים, היה גם הצבא המצרי ערוך כמעט כולו לאורך החזית, במערך שהיה הגנתי והתקפי כאחד.

בין פורט־סעיד ומרכז האגם המר הגדול נפרסו, עוד הרבה קודם למילחמה, 3 אוגדות החי״ר של ארמיה 2 (ארמיה 1 לא היתה בנמצא); ובין דרום האגמים המרים לעיר סואץ — 2 אוגדות החי״ר של ארמיה 3. מאחרי אוגדות החי״ר נמצאו 3 אוגדות ממוכנות ושתי אוגדות משוריינות. בהתאם למיבנה שראינו כבר בששת־הימים, נמצא לכל חטיבה שבדיוויזיות־החי״ר המצריות, גדוד־טנקים משלה.

כל אוגדת־חי״ר תוגברה, נוסף לטנקים התיקניים הללו שלה, גם בחטיבת טנקים שלמה. היו אלה חטיבות־טנקים שהוצאו בחלקן משתי אוגדות השיריון. כן הפעילו המצרים 20 ויותר גדודי־קומנדו, ועוד חטיבת־נחתים (חטיבת האגמים, מס' 130), שהיתה מצויידת כולה בנגמ״שים ובטנקים אמפיביים.

כל סדר־הכוחות העצום הזה הונחת בכמה גלים, ולכל רוחב החזית. כל אחת מחמש אוגדות־החי״ר חצתה בגיזרתה הקבועה, היישר מול פניה. 8000 הצולחים הראשונים נאחזו בתעלה. הגל הבא צלח מייד אחריהם, ואז התקדמו הראשונים כדי 200 מ', ונעצרו. 2 גלי חי״ר נוספים צלחו תוך כשעה, ועימם גם יחידות־הסיוע האורגניות הקלות של החי״ר, ובעיקר מרגמות.

כך נוצר בהדרגה מעין ריבוע אוגדתי, ברוחב 7־8 ק״מ ועומק של כ־3 ק״מ, שכולו הוחזק רק על־ידי רגלים.

בחסות ראשי־הגשר הללו ומאחריהם בוצעה הבקעת סוללת קו בר־לב ב־60 מקומות. 10 מהם נועדו לשמש לגשרים כבדים, לרכב ולטנקים, ועוד 50 למעבורות, ששטו בין שתי הגדות. תוך שפעולת הגישור מתבצעת, החל, מיד בלילה הראשון (ליל 6/7 אוקטובר), מעבר הציוד הכבד והרכב של אוגדות החי״ר.

בראשונה עברו גדודי הטנקים של חטיבות החי״ר; אחריהם גדודים נוספים ולבסוף חטיבות הטנקים.

מעבר אוגדות החי״ר בשלמותן, על כל רכבן, הטנקים והארטילריה האורגנית שלהן נסתיים עד ערב ה־8 לחודש. תוך השלמת עוצמתן, היו חמש אוגדות החי״ר אמורות להגדיל את מימדי ראש־הגשר שלהן עד שיתחברו זה עם זה חזית רצופה וגם יעמידו מיזרחה עד 8־10 ק״מ — כלומר, עד „קו הגבעות" השולט על התעלה, עליו מצוי קו התעוזים ואשר לאורכו עובר „כביש החת״ם".

בשלב האופרטיבי השני, שהחל ב־9 לאוקטובר, תוכננה וגם בוצעה חציית דיביזיות־השיריון. אלו, שנשארו טריות, נועדו להדוף את צה״ל עד למרחק של כ־30 ק״מ מן התעלה ולייצב את המאחז המצרי על קו „כביש הרוחב" והמעברים.

במציאות נתפסו ראשי הגשר הראשוניים כמתוכנן, אבל ההמשך לא עלה יפה: ראשי הגשר האוגדתיים אמנם התאחדו לראשי גשר ארמיוניים, אך הללו התחברו ביניהם רק באורח רופף ביותר. כך נוצר „התפר" הידוע, לאורך חוף האגם המר הגדול. הנסיונות המצריים להעמיק אף ראשי הגשר הגיעו ונאחזו בכביש החת״ם רק בקטעים מוגבלים של החזית — מול איסמעיליה ובגזרת המיצרים — וכך נתקבל „נקניק" ארוך וצר מדי. רק חלק קטן ביחס של

(המשך בעמוד 38)

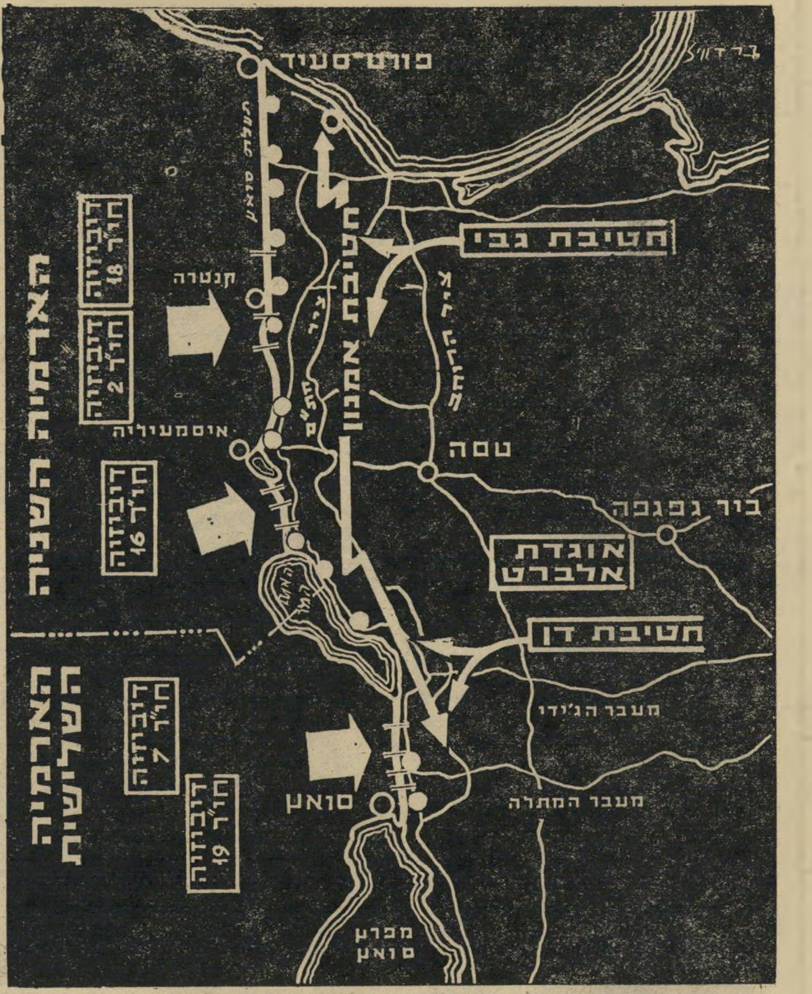

פריסת הכוחות

שלוש חטיבות־הטנקים של אוגדת סיני מול חמש אוגדות־החי״ר (דיביזיות) החזיתיות של המצרים. חטיבת אמנון איבדה את הגדוד הצפוני שלה. דן קיבל את הגדוד הדרומי של אמנון, והעביר לאמנון אחד מגדודיו שלו. לאחר מכן התרכז אמנון בגיזרה המרכזית. מאחורי אוגדות החי״ר של המצרים נערכו עוד שלוש אוגדות ממוכנות ושתי אוגדות שיריון. העיגולים במפה מסמנים את מעוזי צה״ל, החיצים העבים את הצליחה המצרית, והקווים הכפולים את הגשרים המצריים על פני התעלה.

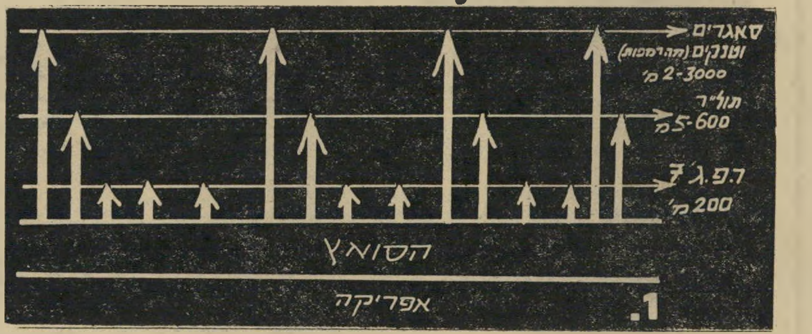

גוש הנ״ט המצרי

הסכמה 1 (למעלה): היורים בקו אחד, כאשר העומק נוצר על־ידי הטווחים של כלי הנ״ט השונים. סכימה 2 (למטה): היורים פזורים בכמה קווים, בהתאם לטווח הכלים שלהם מקו ההשמדה לטנקים. כך מובטח שהטנקים יספגו, בבת אחת, את האש של כל אמצעי הנ״ט השונים. במציאות לא היו הקווים כה ישרים, והתקבלו „פאלאנקסים", שהיוו ואריאציות שונות על שתי הסכימות הבסיסיות. „פאלאנקסים" הופנו גם לאגפים.

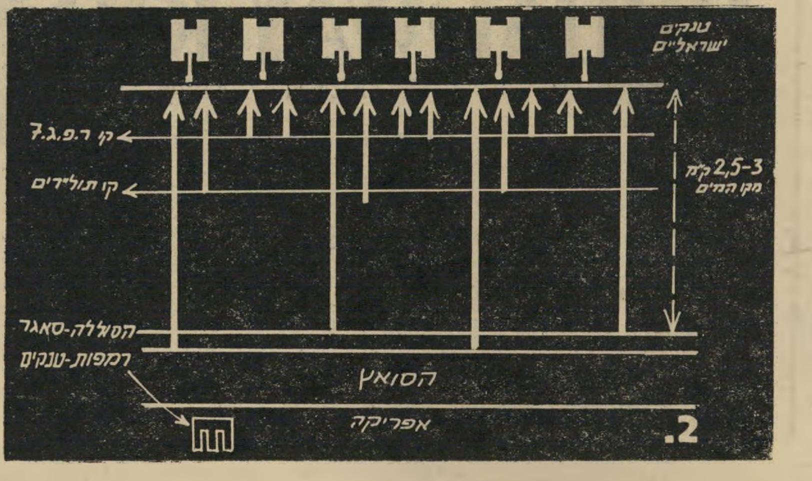

מכתבים

(המשך מעמוד 7)
האמנותית, הזכרתם בכתבה רק את שמותיהן של שבע מהן, ובכך גרמתם לחברתי — ראובית בלוך בת ה־15 מחולון, שהיא עולה חדשה וייצגה את ישראל באליפות־העולם באמסטרדם ב־1973, ולי, תיאה קן־תור בת ה־15 מחיפה — עוגמת־נפש ופגיעה ריגשית. וזאת, למרות שידוע לי ששמותינו ניתנו לכתב על־ידי המאמנת.

אבקשכם לתקן את הטעות.

תיאה קן־תור חיפה

● **העולם הזה** זיהה רק את המתעמלות שהופיעו בתצלומיו. למרבה הצער, לא צולמו הקוראות קן־תור ובלוך.

תקופת־צינון הפוכה

בעניין מינוי נציב מס־ההכנסה מקרב העובדים, ברצוני להעיר:

כל מערכת מינהלית מסועפת, בעלת חירארכיה גדולה, מצדיקה ומחייבת, שלכל עובד בה, שהינו בעל כישורים וניסיון, יהיו הסיכוי והאפשרות להגיע לפיסגה. שיטת ה„הצנחה" מבחוץ, מ„אנשי שלומנו" הביאה, לצערנו, די דוגמות שסופן כישלונות וזעזועים חמורים. הדוגמות ה־

מזכיר דוד
הצנחה מצערת

אחרונות של מינוי מנהלים בדירקטוריונים, לפי נאמנות לאישים הממנים בלבד, הביאו לגילויים וכישלונות בפרשיות ה־כלכליות האחרונות.

מוכרת ומוסכמת העובדה, כי שרים ממנים מנכ"לים ותפקידים בכירים נוספים. אולם עדיין לא מוכרת התופעה, שפקידים בכירים „ממנים" שרים, כדי שאלה יחתמו על מינויים ממשלתיים הרצויים לאותם פקידים בכירים בלבד.

כשם שקיימות הוראות הקובעות „תקופת צינון" האוסרת על פקידים בכירים בממשלה לעבור לשירות חברות ומוסדות פרטיים, שהעובד היה בקשרים איתם בתוקף תפקידיו בשירות המדינה, כך יש תוקף והצדקה מוסרית וציבורית לקבוע תקופת־צינון זהה בכיוון ההפוך, מן השוק הפרטי לשירות המדינה.

מתי דוד, תל־אביב

התיישבות גם לפלסטינים

מתקבל הרושם שהאוכלוסיה היהודית, ואפילו השמאלגים שבה כדוגמת אנשי מוקד, מתרגלים ומשלימים עם פעולת נישול הבדואים בפיתחת־רפיח. רק מעטים מהם, כנראה, מבינים שהיריות הראשונות של הסיכסוך היהודי־ערבי בארץ־ישראל התחילו כבר להיירות, כאשר נושלו אריסים ערביים דלים ממקור־פרנסתם לאחר שאדמתם נקנתה על־ידי יהודים.

קיימת רק דרך הומנית נבונה אחת לפיתרון הבעייה. יש לשתף אותם בהתיישבות, ולהקים גם מושבים בדואיים בתנאים ובתקציב שווה לזה של היהודים, כהצעתו של הפילוסוף מרטין בובר. גם לגבי התיישבות בביקעת־הירדן, צריך ליישב שם פלסטינים במיסגרת מושבים.

עד להסדר מדיני כולל, צריך, לדעתי, להכריז על עקרון ההדדיות. כלומר, אם יתיישבו, לדוגמה, עשרת אלפים יהודים ביהודה ושומרון, צריך להתיר לעשרת אלפים פלסטינים מיהודה ושומרון להתיישב בתוך גבולות הקו הירוק, ולהקצות להם קרקע ממשלתית להתיישבות, באותה כמות שחוקצתה ליהודים ביהודה ושומרון.

אפריים שטיפמן, קיבוץ אפק

מי שנכשל - מצליח. מי שמצליח - נכשל.

עיקרון רבינוביץ

כאשר נודע כי הוחלט להעניק לגולדה מאיר את פרס ישראל, השמיעו כמה הורים שכולים זעקה גדולה.

היה נדמה להם שאין הפרס מגיע לאשה שהיתה אחראית לאסון הגדול ביותר בתולדות מדינת־ישראל.

עם כל הכבוד להורים השכולים, הם טועים. פשוט אין הם מבינים את הכללים שעל־פיהם מחלקים בישראל פרסים, כיבודים, כיסאות ותפקידים.

אילו הבינו את הפרינציפ, היו יודעים שאי־אפשר היה למצוא השנה מועמד מתאים יותר לפרס מאשר גולדה מאיר.

■ ■ ■

הרבה פרשנים שיטחיים סבורים כי במדינת ישראל שולט „העיקרון הפיטרי".

גם זוהי טעות.

ד"ר לורנס פיטר גילה חוק חברתי חשוב ביותר, אחת התגליות הגדולות של דורנו. הוא קבע, כי בכל מנגנון, עולה אדם בסולם הדרגות עד שהוא מגיע לתפקיד שאין הוא מוכשר למלאו, ושם הוא נתקע.

המכניזם פועל כך: כשאדם מצליח בתפקידו, הוא זוכה בעלייה בדרגה. כשהוא מצליח גם בדרגה החדשה, הוא עולה שוב. כך הוא עולה בהתמדה, עד שהוא מגיע לדרגה שהיא מעבר לכישרונותיו. מכיוון שאז מסתבר שאינו מצליח — אין הוא זוכה עוד בעלייה נוספת.

משום כך, כל הדרגות העליונות של המנגנון תפוסות על־ידי אנשים שאינם מוכשרים למלא את התפקידים שלהם.

למשל: פלוני הוא מס־מם נהדר. הוא עולה לדרגת מס־פא, וגם בתפקיד זה הוא מצטיין. הוא מקבל גדוד, והוא בסדר: הוא מקבל חטיבה, ובמאמץ רב הוא עדיין מסתדר איכשהו. ואז, בדרך הטבע, הוא מקבל את האוגדה — ושם הוא אסון גמור, ומסוגל להפסיד מילחמה ברגע המכריע. למס־פא האגדתי, האהוב על חייליו, המוביל אותם אחריו במיבצעים נועזים, פשוט חסרים הכישורים הדרושים כדי להנהיג גוף מורכב כמו אוגדה, כשעליו להעביר סמכויות ולסמוך על אחרים.

משה דיין, למשל, היה מם־כף מצויין, מג"ד למטה־מבינוני, אלוף־פיקוד מבורדק ורמטכ"ל מחורבן. את מילחמת־סיני ניהל כמו מם־כף.

■ ■ ■

ברור שהעיקרון של פיטר פועל גם בישראל. כל אחד מאיתנו מכיר דוגמות רבות — מזכיר־הסניף המצטיין שהוא ח"כ מגוחך, המורה האהוב שהפך מנהל מייאש, הרופא המבריק ההורס את מחלקת בית־החולים שנמסרה לידו.

מבחינה זו, אנו דומים לכל הגויים. העיקרון של פיטר הוא אוניברסלי.

אולם בישראל הוספנו על כך עיקרון חדש, מקורי ומיוחד, המבטא את ייחודנו הלאומי.

אני צנוע מדי מכדי לקרוא לו „עיקרון אבנרי", כפי שעשה פיטר, מה גם שאיני בטוח שאני באמת הבעלים הראשון והבילעדי של התגלית. על כן אני מקדיש אותו בזה לשר־האוצר שלנו.

הריני מתכבד בזה למסור לציבור את התגלית ששמה: „עיקרון רבינוביץ".

■ ■ ■

עיקרון רבינוביץ כולל, בסך הכל, ארבע מילים — אך בארבע מילים אלה טמון עולם שלם.

הנה הנוסח המלא:

רק מי שנכשל — מצליח.

אני מזדרז להוסיף על כך את העיקרון המשלים, שאני מעניק לו בזה את השם „עיקרון רבינוביץ ב'".

הנוסח שלו כולל אף הוא ארבע מילים:

„כל מי שמצליח — נכשל."

■ ■ ■

קח, למשל, את הדוגמה של יהושע רבינוביץ עצמו. זהו סיפור ישראלי מובהק.

רבינוביץ נולד בפולין, התחנך בבית־ספר עברי ובסמינר למורים בווילנה, הצליח ועלה לדרגת מנהל בית־ספר תיכון. כשעלה ארצה ב־1934, הפך עסקן מפלגתי, עסק בקואופרציה, ועלה בהתמדה בסולם העסקנות של מפא"י. תחת כנפיו של הסופר־בוס, פינחס ספיר, הוא הפך המיני־בוס המיפלגתי בתל־אביב. משם היה רק צעד קטן לעירייה, שבה עלה מדרגת חבר מועצת־העירייה לדרגת סגן־ראש־העירייה, ולבסוף נתמנה כראש־העירייה.

עד כאן התנהל הכל בדרך הישרה, על־פי העיקרון של פיטר.

אין ספק שרבינוביץ היה עסקן מיפלגתי מוצלח, המחונן בכל הכישורים הדרושים לאדם כדי להיות לבוס במנגנון מיפלגתי ישראלי: היכולת להקשיב לנאומים דביליים בישיבות אינסופיות של בבל"ת מיפלגתי; הכישרון לארגן קבוצות־לחץ ולנהל אינטריגות מסובכות נגד יריבים ומתחרים; ההינזרות המוחלטת מכל רעיון מקורי העלול להרגיז מישהו; הנכונות לשמש מכשיר צייתני ואפור בידי בוס יותר גדול.

למרבה הצער, אין אלה הכישורים הדרושים כדי לנהל עיר מודרנית, הכורעת תחת עומס של בעיות קשות.

הבוס המיפלגתי המוצלח היה לראש־עירייה אפור מאד, בינוני מאד. לפי העיקרון של פיטר, היה צריך להישאר בתפקיד זה כל ימי חייו.

אבל לרבינוביץ היה מזל. בוחרי תל־אביב סילקו אותו מכהונתו.

באנגליה היו מעניקים לו במיקרה זה תואר של אצולה

גולדה נפרדת מקיסינג'ר: מגיע לה

(„לורד מוסררה" או „וייקאונט התיקווה") ומגלים אותו עד סוף ימיו לבית־הלורדים.

מה קורה בישראל לאדם שנכשל בניהול עיר?

מובן מאליו: נותנים לו לנהל מדינה.

שבועות מעטים אחרי כישלונו בבחירות, נמסר ליהושע רבינוביץ אחד משלושת התפקידים המרכזיים והגורליים ביותר במדינת ישראל: שר־האוצר.

■ ■ ■

כאשר הוצעה מועמדותו של רבינוביץ לתפקיד זה, צץ גם שם שני: יעקוב לווינסון.

מובן שמועמדותו של לווינסון לא יכלה להיות רצינית אף לרגע אחד. לווינסון הוא אדם מצליח. הוא לקח לידיו בנק קטן ונשכח, בנק הפועלים, והפך אותו מעצמה כלכלית הידועה בעולם כולו. הוא הוכיח שיש לו כושר־ניהול, חוש למנהיגות, הבנה כלכלית וכישרון פיננסי. איש כזה אינו יכול להיות שר במדינת־ישראל.

אם נבחן מדוע נבחר רבינוביץ ולא נבחר לווינסון, נבין כיצד פועלים שני החוקים — עיקרון רבינוביץ א' וב'.

רבינוביץ לא הפריע לאיש. איש לא פחד מפניו, מפני שכבר נכשל. מפני שנכשל, גם לא העמיד דרישות. כל קבוצות־הלחץ למיניהם היו בטוחים שיסתדרו עם עסקן אפור כזה. מישהו מוכרח להיות שר־האוצר, אז למה לא הוא?

לווינסון, לעומת זאת, הצליח. משום כך יש לו, מן הסתם, הרבה אויבים. מי שמצליח דורך על יבלות, מעורר קינאה, יש לו דיעות משלו, מרגיז כל אדם בינוני בסביבתו.

אין דבר מרגיז יותר אנשים בינוניים מאשר אדם שהוא למעלה מבינוני, ואין כוח אדיר יותר בישראל מאשר כוח הקינאה.

גרוע מזה, ללווינסון היו דרישות. הוא תבע יד חופשית לנהל את העסק לפי הבנתו, לחולל שינויים דראסטיים, לסלק אנשים בלתי־כישרוניים. בקיצור: לא בא בחשבון.

■ ■ ■

קראנו את העיקרון על שמו של יהושע רבינוביץ, אך העיקרון עצמו חל על עמיתיו בכל השטחים.

נחזור, למשל, לסיפורו של משה דיין. הפסקנו אותו למחרת מיבצע־סיני. התחקירים של צה"ל הוכיחו שהמיבצע היה ברדק גמור. בבתי־ספר לפיקוד־ומטה של צבאות זרים ניתחו את המיבצע לפרטיו, וקרעו אותו לגזרים. בין אנשי־המיקצוע הרציניים היה פסק־הדין אחיד: דיין יכול להיות קצין־פרשים מצליח, מפקד מצויין של כיתת־קומנדו, אבל בתור מצביא הוא כישלון גמור.

במדינת ישראל, אדם כזה הוא המועמד האידיאלי לתפקיד הביטחוני העליון בשעת־משבר.

כאשר גברו הייאוש והפחד, ערב מילחמת ששת־הימים, סולק לוי אשכול, שהיה שר־ביטחון טוב אך מגמגם, ודיין בא במקומו. הוא לא הספיק לחרבן את מילחמת ששת־הימים, אבל במשך שש השנים הבאות גיוון את צה"ל, עצר כל התקדמות במחשבה ובאירגון, העניק את חסותו לקו בר־לב הקטסטרופלי, השחית את מישרד־הביטחון, מנע את הגיוס עד הרגע האחרון ביום־הכיפורים, התמוטט למחרת היום, ניבא חורבן־בית־שלישי ואף היה מגשים את נבואתו, לולא מנעו זאת חיילי ישראל בדמם.

דיין מקווה עדיין לחזור ולקבל לידיו את ראשות־הממשלה. ומדוע לא? אחרי כישלון טוטאלי כזה, הוא יכול להגיע רחוק.

דוגמה אחרת: ידידו ויורשו, שימעון פרס.

מדרגה של עסקן בנוער העובד ובמפא"י עלה לדרגת מנכ"ל מישרד־הביטחון, ולאחר־מכן הפך סגן־שר. הכל לפי עיקרון פיטר. איש לא ידע אם הצליח או נכשל, כי צעיף עבה של צנזורה היה פרוש בימים ההם אף על המחדלים והשחיתויות הנוראים ביותר במערכת־הביטחון. הכל ידעו שהוא „ביצועיסט" מדופלם.

ב־1970 נמסרה לפרס הבחינה הרצינית הראשונה לכושר־הביצוע שלו: מישרד־התחבורה. כשקיבל אותו, היה זה מישרד כושל ומוזנח. כאשר מסר אותו מידיו, כעבור ארבע שנים, היה זה מישרד הרוס לחלוטין. התחבורה נמצאה במצב כל־כך נואש, עד שרק אדם אחד בעולם יכול לקלקל אותה עוד יותר: תלמידו, גד יעקובי. אהרון יריב ברח משטח זה כל עוד נפשו בו.

מה עושים לאדם שהוכיח בארבע שנים, שאינו מסוגל לחולל אף את התיקון הקטן ביותר במערכת ביצועית כמו התחבורה? מוסרים לו את המישרד הביצועי הגדול ביותר: מישרד־הביטחון.

מישרד־הביטחון חולש על 22 מיליארדים בשנה, 30% מכל התוצר הלאומי. מי שמחזיק בו, יכול להפסיד את המילחמה הבאה עוד לפני שהתחילה. במדינת ישראל, אין מועמד טיבעי יותר לתפקיד זה מאשר אדם שהוכיח כי אינו מסוגל לבצע דבר, מילבד לגלגל פראזות משומנות.

וכך הלאה וכך הלאה. חברי־הכנסת העלובים ביותר יושבים בה לנצח, בעוד שח"כ מוצלח יכול להגיע לקדנציה שנייה רק בעזרת אלוהים. שני החיילים הנהנים מן היוקרה הגבוהה ביותר בצה"ל — ישראל טל ואריק שרון — אינם זוכים להתקבל לצבא־הקבע, וצריכים להסתפק במינויי־חירום. מישרדי־הממשלה והמנגנון הציבורי מלאים כסילים משגשגים, וכמה מן הישראלים המבריקים ביותר מצויים בארצות־הברית.

מי שנכשל — מצליח. מי שמצליח — נכשל.

■ ■ ■

בשטח חלוקת הפרסים, עיקרון זה מוכיח את עצמו להפליא.

מדוע לתת פרס למי שהצליח? הרי עצם הצלחתו היא פרס, ואין צורך להוסיף על כך. ואילו אדם שנכשל בכל — כדאי לתת לו את הפרס, על „מיפעל חייו", כדי שיתנחם. עם רחום ורחמן אנחנו.

יתר על כן: אדם מצליח — מרגיז. ואילו מי שנכשל — מעורר אהדה.

מי יתן פרס לאדם מרגיז, וישלול אותו מאדם אהוד? מה גם שכל הכושלים דבקים זה בזה, ומעניקים זה לזה פרסים לפי הכלל המקודש: „שמור לי ואשמור לך."

אמנם, לפעמים ניתן פרס כלשהו לאדם הראוי לכך באמת. אך זהו חריג מביך, וכדאי להתעלם מעוול משווע כזה.

לפיכך מובן שהענקת פרס־ישראל לגולדה מאיר היה מעשה ישראלי מובהק, ניצחונו הסופי של עיקרון יהושע רבינוביץ.

אם אין אשה זו זכאית לפרס, אחרי שהורידה את המדינה מאיגרא רמא שלאחר ששת־הימים לבירא עמיקתא של יום־הכיפורים, בחמש שנים רצופות של טימטום שחצני והתנשאות פרימיטיבית, מי ראוי לו?

ZOO

העורך והמייסד הראשון:
ד"ר מלכיאל זוארץ ז"ל
ממשיכי דרכו יבל"א:
חנוך מרמרי, קובי ניב, אפרים סידון

למה הסברה?

„ושאינו יודע לשאול", אמרו חכמי ההגדה לפסח, „אתה פתח לו". פתח, במובן של הסבר. רוצה לאמר הבאר, טען, התווכח, נמק, צעק, סתור, לקק, התמרמר, בכה, לחץ, לטף והוכח לאו־תו תם מטומטם, (גוי בדרך כלל) — כי אתה הטהור מכולם, הזך מכולם, היפה מכולם. אתה הצודק!

פתח לו איפוא לאותו הנ"ל. ואם יתעקש פתח את ראשו. ומיד.

בפסוקים אלה גלומה תורת ההסברה כולה על רגל אחת. במילים אחרות, לא חשוב מה יעשו היהודים — חשוב מה יגידו המסבירים.

וכאן בא „zoo־הארץ" ומציע את שרותיו הטובים. צרור קט של רעיו־נות, פלקטים, סיפורים לגיל הרך, עובדות ומספרים המצטרפים למכלול אחד של הסברה. הסברה להרמת המו־ראל מבית. ולשיפור תדמיתנו מחוץ.

המצב מחורבן — הסברה. העולם נגדנו — הסברה. רבין מסתבך — הס־ברה. סאדאת מפתיע — הסברה. אחותך זונה — הסברה. אין עליה — הסברה.

ועכשיו כולנו ביחד. שלוש ארבע,
מי יצילנו מרעב?
מי יתן לנו לחם רב?
ומי ישקנו כוס חלב?
מי יגרש ימי שרב?
הו!
למי ברכה?
הו!
למי תודה?
להסברה ולהסברה.

ילד זכור והישמר

הצדק שיך לנו - ולא לאף אחד אחר!

סיפור לשבת:

כריסטופר בי. קולומבוס הוא שמו הבדיוני של אחד מגדולי הספרות הבדיונית בימינו. קולומבוס, שהוא היס־טוריון, מזרחולוג וערבושולוג בעל־מוניטין, מגיש לנו בסג־נון קליל ובצורה מרתקת את ספרו החדש, בו הוא חוזה שואה לאנושות, אם תינתן לערבים האפשרות לרכז מש־אבים כפי יכולתם.

אם כי הספר הוא משל בלבד, יש להתייחס אליו ברצינות.

הוצאת זוארץ רכשה לעצמה את זכויות הפירסום בעברית.

פרק א': מסגד במינסוטה.

כשראית לראשונה את הטירה, דימית בנפשך כי הינך מסייר להנאתך באחת האחוזות הוותיקות שבעמק די־בונשייר. אך מייד הרגשת בהבדל מקפיא דם: הטירה העצומה, בת־סיגנונו של אדוארד השני, ואשר צריחיה הזדקרו למרחקים, היתה ניצבת בלב ליבו של מידבר חולי, מקצה האופק ועד קצהו.

הטירה היתה בית מגוריו ולישכתו של נסיך וראש ממשלת נסיכות הנפט אבו־זומבי, השייך סלימאן אבן־סעיד.

בחדר המילחמה שבמרכז הטירה שוטט בעצלתיים השייך אבן־סעיד והביט בשעונו כשהוא מגחך להנאתו: מחוגיו הירקרקים של השעון האטומי הראו כי השעה היתה 11:28:60. כלומר, 00:31:54 לפני פוג האולטימטום.

אבו־זומבי, נסיכות־נפט קטנה המונה ארבעים וחמישה אזרחים, ובה כתשע מאות בנקים, הצליחה להקים צבא מעולה של מאות אלפי לוחמים המצויידים בטנקים, במטו־סי־קרב משוכללים ובטילים. רק לאחרונה הצליחו מדעני אבו־זומבי לממן רכישת סודות הנשק הביו־קרטומי הנורא ובעקבות הצלחה מסחררת זו פנה השייך אבן־סעיד לעו־לם המערבי באולטימטום: הפיכת הפנטגון למסגד והת־אסלמותו של נשיא ארה"ב.

בעוד מכשירי הקשר מטרטרים והמחשבים פולטים או־תות צבעוניים, נכנס אחמד, סריסו של אבן־סעיד ושר החוץ שלו, ואמר: „שר החוץ האמריקאי שוב הגיע, להכניס אותו?"

„תכניס..." חייך אבן־סעיד בעורמה, כשהוא מחכך בשפמו המשומן.

שר החוץ האמריקאי הממושקף נכנס ותיקו בידו. הוא מחה אגלי זיעה נוצצים מעל מצחו ואמר: „קיבלתי הס־כמה עקרונית של שש־עשרה מדינות להתאסלם, כולל קליפורניה —"

„לא מספיק!" קטע אותו אבן־סעיד.

„אנא," יבב שר החוץ האמריקאי, „אל תשמיד את העולם," הוא כרע על ברכיו ונישק את רגלי השייך.

„הביתה!" צרח אבן־סעיד.

„אל תהרגו אותנו," געה שר החוץ בבכי, „אנחנו אמ־ריקאים טובים," „אנחנו רוצים לחיות...", „ניתן לכם את ישראל במתנה..."

* פטרוזיליה — שם קוד לפטרו־דולר. פטרוזיליה שחורה, סימון בין־לאומי לנפט ערבי.

קריקטורה אחת ולתמיד

ומשהו לגיל הרך

מכת הארבה

לכל חיה בית, לכל יצור – מעון.

לנמלה קינה — ולדב מאורתו. לחפרפרת מחילתה — וליעל חגוו, לאדם ביתו ולעם — מדינתו. לבד מן הארבה. לארבה אין בית.

עוט יעוט הארבה על כל הנקרה בדרכו ישמיד, יהרוס, יכלה ויר־מוס. כך הוא הארבה ילדים. וכך הם הערבים.

הערבים. מאות בשנים עשו בביתינו כבשלהם. השמידו יערותינו, כילו שדותינו, הפכו אגמינו לביצות ושבתותינו לים-חול. עד כי נאלצנו לסלקם כשם שמסלקים את הארבה. בתופים ובקול נפץ. ועתה חפצים הם אותם ערבים לשוב לארצנו, וטענה מוזרה בפיהם כי השתלטנו על ביתם. השמעתם? בית לארבה. הא, הא.

וברצונם לרכך טענותיהם, אומרים הם כי לא לכל הבית כוונתם, ודי להם במרפסת. אותה מרפסת נאה שבנינו מאוחר יותר בעמל כפינו לתפארת הבית. וסגרנוה בתריסול.

את המרפסת הם מבקשים. מה צורך לארבה במרפסת? זכרו זאת ילדים בפגשכם באש"ף בשדה הקרב.

ההסברה

ארבע כרזות־פלא שתהפוכנה אותנו ליפים יותר, צודקים יותר:

לצרכי פנים

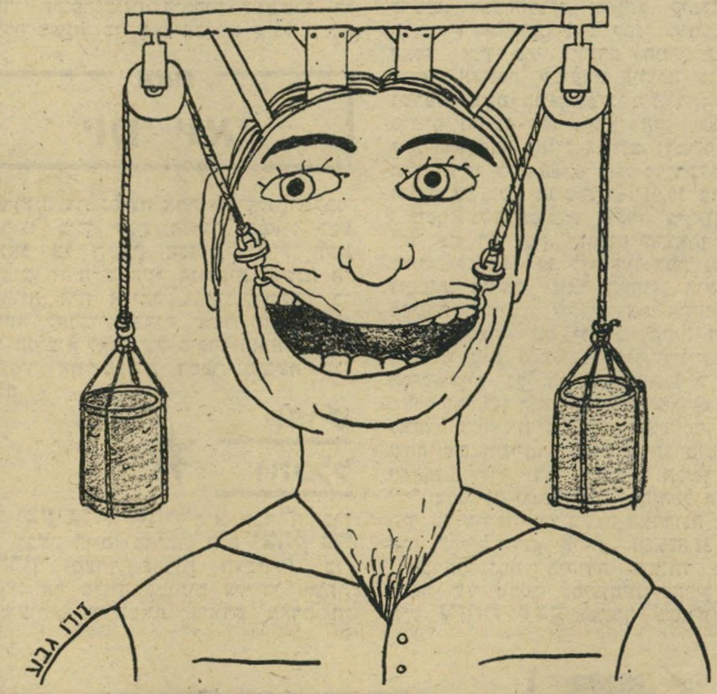

כוחנו בחיוכנו!

„SHALOM ALEJCHEM" MEANS

PISS ON YOU!

GET FUCKED WITH THE ARABS!

לאחינו היהודים

THINK ABOUT YOUR CHILDREN

Would you like to see them starving in a country which has to fight for its existence and needs help to go on, living for you and for the whole Jewish world. Their children have no choice — they pay with blood, for your children. Help Israel to exist. —

CONTRIBUTE THE U. J .A

לאחינו היהודים

THINK ABOUT YOUR CHILDREN

If you want them to live in peace, in a real Jewish Atmosphere, in a young and dinamic country with a good wether, in the land of milk and honey enclosed with historical and biblical tradition —

COME TO LIVE IN ISRAEL

כנסתורס (2)

כמה נסע כל אחד מהם, וכמה זה עלה - לך

מאת
יוסי יואי

נבון
21,835.00 ל״י

התגוננותם של חברי־הכנסת בפני ההאשמות על ריבוי נסיעותיהם ל־חו״ל, מתחלקת לכמה טענות עיקריות.

הטענה הראשונה היא: „הנסיעה שלנו חשובה. ההשתתפות של ישראל בוועידה גרמה לכך שהערבים לא הצליחו להוציא אותנו המועצה,״ או: „הערבים הצליחו לנפנף אותנו, אבל זה בא להם במאמץ רב, רק משום שהיתה שם מישלחת מה־כנסת.״

טענה אחרת היא זו המיתממת: „אני שונא לנסוע לחו״ל, אבל שולחים אותי, אז מה אני יכול לעשות? זה חלק מהעבודה של חבר־הכנסת, למרות שזה לא נעים.״

אך יש גם טענה מסוג אחר לגמרי: „סכום הכסף שאותו הוצאתי עבור הכרטיס והאש״ל אינו עומד בשום פרופורציה לכסף שאני הכנסתי למדינה בעת הסיור שלי בחו״ל.״

אבי הטענה הזו הוא ח״כ **עדיאל** („עדי״) **יפה** (מערך/מפא״י), הידוע כאחד מאנשי **פינחס ספיר**, והעומד בראש קרן המכונה קרן ספיר. לפני כחצי־שנה נסע יפה לחמישה ימים לאנגליה, מטעם המגבית היהודית המאוחדת. מחיר הטיסה לאנגליה: 5,649.00 ל״י, ודמי האש״ל שלו היו לפחות 1,800.00 ל״י. לפני כחודש ערך יפה נסיעה לארצות־הברית, קנדה ו־אנגליה, גם־כן בשליחות המגבית היהודית המאוחדת, ושהה שם 10 ימים. מחיר הכר־טיס לארצות־הברית: 9,922.40 ל״י, ודמי האש״ל של יפה הגיעו ל־3,600.00 ל״י לפחות. סך־הכל הוצאותיו של יפה בנסיעה זו: 20,971.40.

אולם יפה עורך חשבון אחר. לדבריו הוא השיג במגביות, שאותן ערך באנג־ליה, בנסיעתו הראשונה, בין שניים לשלו־שה מיליוני דולארים: בקנדה 13 מיל־יון; בארצות־הברית 5 מיליון; ובאנגליה בפעם השניה 3.5 מיליון דולארים. לעומת סכומי־עתק אלה הוא טוען, דמי־הנסיעה שלו בטלים בשישים.

למי שבסדר, מגיע

יפה אחר הוא ח״כ **אברהם יפה** (ליכוד/א״י השלמה). יפה, שהוא ח״כ רק מהקדנציה הזאת, לא יצא לחו״ל אף פעם אחת על חשבון הכנסת. אולם ליפה יש שני מקורות אחרים לנסיעה. האחד הוא רשות שמורות הטבע, אשר יפה עומד בראשה, והשני הוא חברת חי־בר, אשר גם בראשם הוא עומד.

בחודש מאי שעבר יצא יפה על חשבון חברת חי־בר למשך שלושה שבועות ל־ארצות־הברית, כדי לקנות חיות עבור השמורה של חי־בר ליד אילת. מחיר ה־כרטיס לארצות־הברית, ללא הכרטיסים של יפה בתוך ארצות־הברית, היה 9,922.40 ל״י. גם אם הסתפק יפה באש״ל הרישמי, שאותו מעניקה הכנסת לחבריה היוצאים בשליחותה, הגיע סכום האש״ל שלו ל־7,560.00 ל״י. בחודשים נובמבר־דצמבר יצא יפה מטעם רשות שמורות הטבע ל־אנגליה ולארצות־הברית. חשבון קל של הוצאותיו של האלוף (מיל.) אברהם יפה בשתי נסיעות אלה, מגיע למינימום של 34,964.80 ל״י.

ראש עיריית רמלה, ח״כ **אהרון אבו־חצירא** (מפד״ל) אינו מהחביבים על ח״כ **אברהם מלמד**, קומיסר־הנסיעות של המפד״ל. משום כך קיבל אבו־חצירא ב־שנה האחרונה רק נסיעה אחת. הוא הש־תתף במישלחת הפרלמנטרית לרומא. בה נסעו גם ח״כ **יהודה יודין** (מערך / מפ״ם), ח״כ **משה שחל** (מערך / מפא״י), ח״כ **אברהם כץ** (ליכוד / ליברלים), ח״כ **דויד לוי** (ליכוד / חרות) וח״כ **בן־ציון חלפון** (מערך / אחדות העבודה). לפחות ארבעה מתוך שישה חברי־כנסת נכבדים אלה אינם שולטים בשפה האנג־לית, ובוודאי לא באיטלקית, אולם עובדה זו לא הפריעה להם לנסוע, כאשר מחיר כרטיס ודמי האש״ל של כל אחד מהם מגיע ל־6,539.40 ל״י. סך־הכל הוצאות המישלחת הזו לחו״ל הגיע ל־39,236.40 ל״י, אולם בכנסת לא התפעלו מכך. ה־מישלחת נחשבה לאחת המישלחות הזו־לות בינתר שיצאו אי־פעם.

כשמגיעה שאלת הנסיעות, אין הבדל כלל בין הקואליציה לבין האופוזיציה, בין המיפלגות השונות, בין השמאל לימין ובין אלה הקוראים לאחרים מושחתים לבין אלה המכונים מושחתים. מחלתם הלאומית של חברי־הכנסת, מילבד כמה בודדים, היא הנסיעות לחו״ל. שיחות כמו: „למה הוא נסע ואני עוד לא,״ או „מגיע לי לנסוע, כי הייתי בסדר,״ נערכות בכל סיעה, בין הממונה על הנסיעות באותה מיפלגה לבין חברי־הכנסת שלו.

כאשר חבר־כנסת לא מצליח לקבל נסיעה הוא מכריז על ברוגז עם קומיסר־הנסיעות שלו, וכאשר מיפלגה רוצה לפ־צות חבר־כנסת שלה על משהו רע שעו־ללה לו, היא מצרפת אותו מייד לנסיעה הבאה, על חשבון הכנסת. אם אין נסיעה כזו באופק, מסדרים לו נסיעה על חשבון המגבית היהודית, הבונדס, מישרד־החוץ או אפילו — אם כלו כל הקיצין — על חשבון המיפלגה עצמה.

מי שהפסיד נסיעות לחו״ל בגלל יחסיו המעורערים עם מיפלגתו היה ח״כ **אריה** („לובה״) **אליאב**, מי שהיה עד לפני מיספר שבועות ח״כ מטעם המערך / מפא״י ופרש ממנה. פרישת אליאב ממיפלגתו באה אחרי תקופת־צינון ביחסים שנמשכה ל־מעלה משנה, כך שאליאב לא קיבל בשנה האחרונה אף נסיעה אחת ממיפלגתו. לפני הברוגז בינו לבין הנהגת מפא״י נסע אליאב על חשבון הכנסת לחו״ל תשע פעמים, והיה מראשי הנוסעים. בשנה ה־אחרונה היה אליאב צריך להסתפק ב־נסיעה לארצות־הברית, אשר מומנה על־ידי המוציא־לאור של סיפרו האחרון, כדי להגביר את מכירת הספר ביבשת הג־דולה.

הפרט והכלל

נוסע גדול אחר הוא חבר הקיבוץ גבעת חיים (מאוחד) ח״כ **יצחק בן־אהרון** (מערך / אחדות העבודה). בן־אהרון אף מלווה לעיתים על־ידי אשתו, בנסיעותיו הרישמיות. בחודש מארס ה־אחרון נסע בן־אהרון לוועדה המדינית של מועצת־אירופה, שנערכה בפאריס. דמי־הכרטיס לפאריס הם 5,262.60 ל״י. קודם־לכן נסע בן־אהרון, מי שהיה מזכירה הכ־ללי של ההסתדרות, לכנס בינפרלמנטרי שנערך ביוגוסלביה, עם רעייתו. דמי־הכרטיס ליוגוסלביה מגיעים ל־4,379.40 ל״י. סך־הכל דמי הכרטיסים של בן־אהרון, רק השנה, מגיע ל־9,642.00 ל״י. בן־אהרון שהה בנסיעותיו אלה כשלושה שבו־עות בחו״ל, כך שדמי־האש״ל המינימא־ליים שלו הגיעו ל־7,560.00 ל״י. סך־הכל הוצאותיו של בן־אהרון בשתי נסיעות אלה הגיע ל־17,202.00 ל״י.

יש חברי־כנסת הנוסעים הרבה לחו״ל, אולם נסיעתם היא תמיד על חשבונם. הדבר המפריע בנסיעות אלה הוא שהם נבחרו לכנסת, והם מקבלים משכורת מ־אוצר־המדינה כדי לכהן כחברי־כנסת ו־לעשות את עבודת חבר־הכנסת. כשהם נמצאים כל־כך הרבה זמן בחו״ל, נפגעת עבודתם כחברי־כנסת והמשכורת, שהם מקבלים, הופכת משכורת־חינם.

בין הנוסעים הרבה לחו״ל על חשבונם נמצאים ח״כ **משה דיין** (מערך / רפ״י), אשר שהה בשנה האחרונה ימים רבים באירופה, ארצות־הברית, המיזרח־הרחוק ודרום־אפריקה, אם־כי על חשבונו הפרטי, ח״כ **יגאל הורביץ** (ליכוד / ע״מ), ה־נוסע לחו״ל הרבה בענייני העסקים ש־אותם הוא מנהל, המחלבות המאוחדות, מטע ומרבק, וח״כ **זלמן שובל** (ליכוד / ע״מ), אשר חזר זה־עתה מנסיעה לארצות־הברית, אחת מנסיעותיו השנה, שנעשתה בענייני העסקים שלו. אחיו של יגאל הורביץ, ח״כ **עמוס הדר־הורביץ**, נכ־נס לכנסת לפני שבועות מיספר (במקום עוזי פיינרמן ז״ל) ועדיין לא נסע.

קשה למצוא בכנסת את ח״כ **יוסף** („יוסקה״) **קרמרמן** (ליכוד / חרות), איש־עסקים ידוע ועשיר, משום שהוא נמצא כימעט תמיד בחו״ל לרגלי עסקיו, ואילו ח״כ **יצחק מודעי** (ליכוד / ליבר־לים) אינו מצליח להדביק את קצב נסי־עותיו של קרמרמן, אך שוהה גם הוא פעמים רבות בחו״ל, בתוקף תפקידו כ־מנהל הבלתי־רישמי וכיושב־ראש מועצת המנהלים של חברת התמרוקים רבלון בישראל.

אך לעומתם קיים הצוות זכין—פת, אשר הצליח לנסוע הרבה מאד בשנה האח־רונה. ח״כ ואיש קיבוץ להבות־הבשן **דב זכין** (מערך / מפ״ם), נסע על־חשבון ה־כנסת בחודש אוקטובר לשטרסבורג. הוא שהה שם יחד עם ח״כ **גדעון פת** (ליי־כוד / ליברלים), במשך שבוע שלם. דמי־הנסיעה לשטרסבורג הם 5,262.60 ל״י לכל כרטיס. דמי־האש״ל שאותם קיבל זכין הגיעו ל־2,520.00 ל״י. לפני חודש נסע הצמד זכין—פת לוועדה המדינית של מועצת אירופה ולמועצת אירופה שנערכה בצרפת. משם הם המשיכו ללונדון. מחיר כרטיסי־הטיסה של זכין היה 5,649.00 ל״י. הוא שהה בחו״ל 18 יום, ודמי־האש״ל שלו הגיעו ל־6,480.00 ל״י. סך־הכל מחיר הטיול של זכין הגיע ל־19,911.60 ל״י.

נוסף על הנסיעות שערך גידעון פת יחד עם דב זכין, שסכום הוצאתן הגיע כאמור ל־19,911.60 ל״י, היו לפת נסיעות נוספות. בחודש ינואר האחרון הוא נסע לוועדה המדינית של מועצת אירופה ב־פאריס, ושהה שם יומיים. מחיר הטיסה לפאריס הוא 5,262.60 ל״י, ודמי־האש״ל המינימליים שלו הגיעו ל־720.00 ל״י. ב־מארס האחרון הוא נסע שוב לפאריס ושוב לוועדה המדינית של מועצת־אירופה, ושוב שהה שם יומיים. שוב עלה הכרטיס שלו 5,262.60 ל״י ודמי האש״ל הגיעו שוב למינימום של 720.00 ל״י. סך־הכל הוצאו־תיו של גידעון פת בשנה האחרונה בנסי־עות לחו״ל היה, איפוא, 31,876.80 ל״י.

חברת־הכנסת היחידה שאינה מוכנה לספר על מספר נסיעותיה לחו״ל היא ח״כ **נוזהת קצב** (מערך / מפא״י). לא ברור אם קצב מתביישת על כך שלא נסעה הרבה, או שהיא מתביישת על כך שנסעה יותר מדי. מכל מקום, קצב סבורה שנסי־עותיה, על חשבון הציבור, הן עניינה שלה, למרות שהתשלום עבורן בא מכיסו של האזרח.

יהדות הדממה משתלמת

ח״כ **הילל זיידל** (ל״ע) אינו מקובל על שליטי מיפלגתו, ולכן לא קיבל ב־שנה האחרונה אף נסיעה על חשבון ה־כנסת, בחלקה של ל״ע בעוגה הכללית. או־לם לא צריך לרחם עליו. הוא נסע בשנה האחרונה ללונדון על חשבון המועצה למען יהדות ברית־המועצות. נסיעה זו באה ל־זיידל ברגע האחרון, מאחר שחבר־מיפלג־תו, השר **גדעון האוזנר**, היה נאלץ לוו־תר על מקומו ונתן את הכרטיס לזיידל.

זיידל נסע עם ח״כ פרופ׳ **משה ארנס** (ליכוד / ליברלים), ושניהם שהו בלונדון ארבעה ימים. מחיר הכרטיס ללונדון הוא 5,649.00 ל״י, והאש״ל המינימלי שאותו הם קיבלו היה 1,560.00 ל״י. סך־הכל ה־הוצאה בנסיעת כל אחד מהם היה, איפוא, 7,209.00 ל״י, ואילו הנסיעה כולה עלתה למועצה למען יהדות ברית־המועצות 14,418.00 ל״י.

למען יהדות אחרת נוסע מצליף האו־פוזיציה ח״כ (ליכוד / חרות) **מנחם ידיד**. בחודש יוני הוא נסע לשלושה ימים לצרפת. את הכרטיס מימנה חברת התעופה הלאומית אל־על, והוא עלה ל־אל־על 5,262.60 ל״י. דמי־האש״ל המיני־מליים של ידיד בנסיעה בת שלושה הימים הגיעו ל־1,080.00 ל״י.

קודם־לכן יצא ידיד לנסיעה בת חודש, כשליח חוות־הנוער של בית״ר לארצות־הברית. דמי־הכרטיס לארצות־הברית הם 9,922.40 ל״י ואילו האש״ל לחודש, על־פי קנה־המידה המינימלי של הכנסת, הוא 10,800.00 ל״י. סך־הכל נסיעותיו של ידיד בשנה האחרונה הגיע, איפוא, ל־27,065.00 ל״י.

מיכה חריש ידוע בתוארו כשר־החוץ של מיפלגת העבודה, מאחר שהוא נושא

עדי יפה
20,971.40 ל״י

פת
31,876.80 ל״י

בתיק יחסי־החוץ בה. כמו שר־החוץ הג־דול, **יגאל אלון**, מרבה אף חריש ב־נסיעות לחו״ל.

אולם חריש נוסע לא רק על חשבון מיפלגתו, אלא גם על חשבון הכנסת. ב־חודש פברואר הוא יצא לפריס, יחד עם ח״כ גדעון פת, ושהה שם מיספר ימים. דמי־הכרטיס לפאריס הם 5,262.60 ל״י. בימים אלה יוצא חריש לנסיעה ארוכה מטעם המעגך לאוסטרליה, לניו־זילנד ו־סינגפור. מחיר הכרטיס מגיע ל־12,070.60 ל״י. דמי הכרטיסים, ללא דמי־האש״ל של חריש, מגיעים בשתי נסיעות אלה בלבד — 17,333.20 ל״י.

ח״כ **אברהם מלמד**, הוא ה״שולח״ של המפד״ל, אולם הוא עצמו לא הירבה בנסיעות. הציעו לו לנסוע על חשבון ה־כנסת לרומניה, בשבועות הקרובים, אולם מנימוקים השמורים עימו סירב מלמד ל־נסיעה. בשנה האחרונה הוא נסע למיספר ארצות באירופה, על חשבון המפד״ל. קשה לדעת, דווקא במיפלגה זו, את מחירה של נסיעתו זו של מלמד, אולם ברור שמחיר הכרטיסים עם האש״ל עלו על 10,000.00 ל״י.

המיפלגה הסודית ביותר

גם **נסיעותיו** של ח״כ (המרכז ה־חופשי) **שמואל תמיר** הן בבחינת סוד שמור אצל חברי מיפלגתו. ידוע כי תמיר היה בשנה האחרונה פעמיים ב־חו״ל. בפעם האחרונה היה בפריס. המרכז החופשי מימן עבור נסיעותיו של תמיר לחו״ל, וסיפרי מיפלגה ננסית זו הם אחד הסודות השמורים ביותר במדינה.

אברהם יפה
34,964.80 ל״י

לא כן נסיעתו של חברו של תמיר למיפלגה, ח״כ **עקיבא נוף**. נוף חזר זה עתה מטיול בארצות־הברית, ועדיין לא החליט בעצמו מי שילם עבור דמי־הנסיעה שלו. בפני ידידים טען נוף כי היתה זו נסיעה פרטית, שאותה מימנה

רימלט
39,494.40 ל״י

רעייתו הטרייה לצרכים משפחתיים.

לעיתונות מסר נוף, בעל הכושר המ־עולה ליחסי־הציבור, כי הוא נסע מטעם מישרד־החוץ כדי להסביר לגלויות הח־שוכות את עמדת ישראל. לא ברור אם נוף עשה זאת באומר או בצליל. מה שברור הוא שנסיעתו של נוף, מבלי לקחת בחש־בון את כרטיס־הטיסה של אשתו (אם נסעה על חשבון עצמה) מגיע ל־9,922.40 ל״י. אם אומנם הירצה נוף בשם ישראל בארצות־הברית, הרי שהשערורייה בהו־צאה זו היא כפולה ומכופלת.

רואה־החשבון ח״כ **יחזקאל פלומין** (ליכוד / ליברלים) ניפגע יותר מכל חבר־כנסת אחר מהפיחות. ערב הפיחות האח־רון הוא שהה בגרמניה, במיסגרת המועצה לחילופי צעירים בין שתי מדינות אלה. הוא הספיק לשהות בארץ זו שמונה ימים, עד שהודיעו על הפיחות. והוא נאלץ לשוב מייד, כדי לשרת את לקוחות מישרד

פלומין
8,462.30 ל״י

רואי־החשבון שלו במצב החדש. מחיר ה־טיסה של פלומין לגרמניה היה 5,582.30 ל״י, ודמי־האש״ל לאותם שמונה ימים — 2,880.00 ל״י. סך־הכל תענוג הפיחות, לפי השער הישן — 8,462.30 ל״י.

מנהיג המיפלגה הליברלית, ח״כ ד״ר **אלימלך רימלט**, אף הוא מהמרבים ב־נסיעות. רק בשנה האחרונה יצא רימלט לשתי נסיעות גדולות ומהנות. הראשונה היתה ליפאן, על חשבון הכנסת, במישלחת פרלמנטרית. מחיר הטיסה ליפאן 12,245.40 ל״י. אש״ל למשך חודש מגיע למינימום 10,800.00 ל״י. סה״כ הוצאות הנסיעה של רימלט 23,045.40 ל״י.

לא מכבר חזר רימלט מנסיעה על חש־בון האיגוד העולמי של הציונים הכלליים שנמשכה חודש שלם בשש ארצות אירופה. מחיר הכרטיס של רימלט לאירופה, ללא דמי־הטיסות בתוך אירופה עצמה, הגיע ל־5,649.00 ל״י. דמי־האש״ל שלו בחודש זה עלו על 10,800.00 ל״י. סך־כל ההוצאה בנסיעה זו של רימלט: 16,449.00 ל״י. סך־כל הוצאות הנסיעה של רימלט בשנה האחרונה: 39,494.40 ל״י.

בעיות הפילוג והיחסים המעורערים ב־מרכז החופשי לא השפיעו על נסיעתו של מנהיג המרכז העצמאי, ח״כ **אליעזר**

ידיד
27,065.00 ל״י

שוסטק. שוסטק מכהן גם כיושב־ראש הסתדרות העובדים הלאומית, ובעוד שלא היתה לו נסיעה בשנה האחרונה על חש־בון הכנסת, הוא נסע על חשבון ההסתדרות שלו. לפני כשנה הוא שהה שבוע באירופה. דמי־הכרטיס שלו לאירופה מגיעים ל־5,262.60 ל״י, והאש״ל המינימלי היה

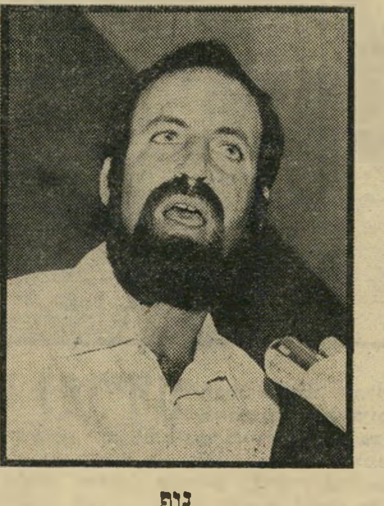

נוף
9,922.40 ל״י

2,520.00 ל״י. לפני כשבועיים הוא חזר ממסע ארוך יותר, לארצות־הברית ולאי־רופה. דמי־הכרטיס לארצות־הברית 9,922.40 ל״י, ודמי האש״ל לעשרת ה־ימים, בהם שהה בחו״ל, מגיעים ל־3,600.00 ל״י. סך־כל נסיעותיו של שוסטק בשנה החולפת: 21,305.00 ל״י.

יושב ראש ועדת־החוץ־והביטחון של ה־כנסת, ח״כ **יצחק נבון** (מערך / רפ״י), הוא אחד האנשים העסוקים ביותר בבית. ישיבות הוועדה מתקיימות כשלוש־ארבע פעמים בשבוע, והוא אף מקפיד להשתתף בכל ישיבות הכנסת, כאשר הוא בארץ.

אך נבון מצליח לסדר לעצמו נסיעות רבות לחו״ל, על חשבון מוסדות שונים וקופות שונות, כשהוא משלב בהן גם נסיעות פרטיות. לפני שלושה חודשים נסע נבון למילנו, איטליה, כדי להרצות בפני יהודי עיר זו. מחיר הטיסה למילנו הוא 4,379.40 ל״י. לפני שבועות מיספר חזר נבון מסיור סביב העולם. הוא היה במכסיקו, על חשבון המגבית היהודית.

ממכסיקו יצא נבון לוושינגטון, כשליח מישרד־החוץ. הוא חזר מארצות־הברית דרך המיזרח־הרחוק, שהה ביפאן, אך את הפרש המחיר שילם מכיסו, ולדבריו זה עלה „אלפי לירות". המחיר המינימלי של כרטיס לארצות־הברית דרך מכסיקו מגיע ל־11,806.60 ל״י.

בעוד כמה שבועות עומד נבון לערוך נסיעת־בזק. הוא ייצא ללונדון, לערב אחד, כאורח הקהילה היהודית הספרדית בבירת אנגליה. מחיר כרטיס ללונדון: 5,649.00 ל״י.

לזכותו של נבון ייאמר, כי על כל נסיעה שלו לחו״ל הוא דוחה לפחות שלוש נסיעות אחרות. סך־כל הוצאות דמי־הכרטיסים של נבון בנסיעותיו, במשך ה־שנה, ללא דמי אש״ל וללא הפרש הכרטיס ליפאן שאותו הוא שילם מכיסו מגיע, איפוא, ל־21,835.00 ל״י.

חבר־כנסת שאינו נוסע כימעט בכלל הוא יושב־ראש ועדת־הכספים של הכנסת, ח״כ **ישראל קרגמן** (מערך / מפא״י). קרגמן יצא לפני שנתיים במישלחת פר־למנטרית לאירופה, ומאז הוא מסרב לצאת לחו״ל, למרות שפעמים אחדות הציעו לו.

נסיעתו של קרגמן היתה אז לבדיחה. קרגמן אינו מדבר אף מילה אנגלית, והיו צריכים לתרגם לו כל הזמן את המ־דובר. בכנסת מתלוצצים כי קרגמן אינו מוכן לצאת לחו״ל, כי אז לא יוכל לכנס את ועדת־הכספים שאותה הוא מכנס מדי יום ביומו, ויפסיד את האש״ל שהוא מקבל עבור כל ישיבה.

חבר־כנסת אחר, שאינו נוסע, הוא ח״כ

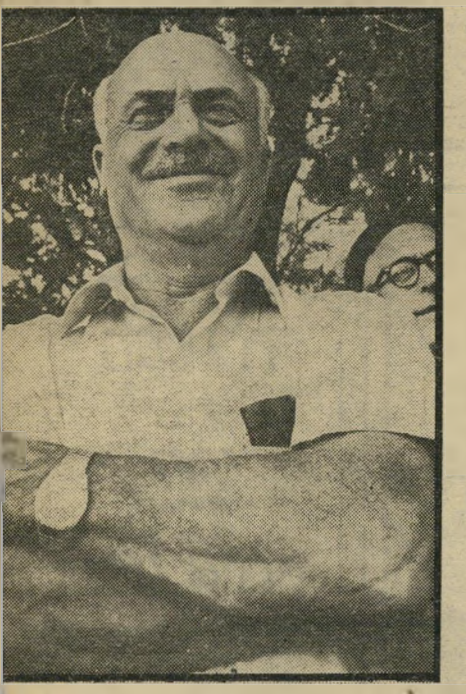

בן־אהרון
17,202.00 ל״י

אברהם זילברברג (מערך / מפא״י). ל־זילברברג, ניצול השואה, יש גם הסבר מיוחד מאד מדוע לא הצליח לקבל עד כה נסיעות, למרות שהוא ידוע כאחד האנשים החזקים במיפלגתו. „עד היום הציעו לי רק נסיעות לגרמניה ולאוסטריה. אני באופן עקרוני לא נוסע לארצות אלה, לכן לא הצלחתי לנסוע." אין ספק שהנזק יתוקן. אחרי שיגלו ראשי סיעת המערך מדוע סירב עד היום זילברברג לנסוע, יציעו לו נסיעה לארצות אחרות.

דוגמה ליוצא מן הכלל הוא ח״כ **איתן ליבני** (ליכוד / חרות). ליבני הוא חבר־הכנסת היחידי שלא יצא את הארץ זה 19 שנה, כאשר הנסיעה שאותה ערך לפני 19 שנה היתה על חשבונו האישי. מסביר זאת ליבני, הנשמע כמוכיח בשער את חברי־הכנסת האחרים: „הבולמוס הזה של נסיעות מגעיל אותי. אני חושב שאיש־ציבור חייב לשמש דוגמה לאזרחים. כל חברי־הכנסת שנוסעים כל הזמן לחו״ל, פשוט מרמים את האזרחים ומוציאים את כספם. הציעו לי הרבה פעמים לנסוע ל־חו״ל, גם מאז שאני חבר־כנסת וגם קודם־לכן, כאשר הייתי פקיד של מיפלגתי. תמיד סירבתי לנסוע.

„אני לא הייתי יכול לבוא לחברי־כנסת או לפקידים בכירים, ולומר להם לחסוך בנסיעות, אילו אני עצמי הייתי נוסע, כפי שעושים זאת חברי־כנסת רבים אחרים. לכן אני נשאר בארץ."

(כתבה שניה בסידרה)

שימעון פרס החליט להיפטר מן התרנגול
ונהג הרמטכ"ל התנגש עם כתבי הבידור

■ יועץ ראש־הממשלה ל־עניינֵי מילחמה בטירור, אלוף (מיל.) **רחבעם** („גאנדי") **זאבי**, גילה כיצד הצליח **דויד פרוטר** להשתלט על אנשי ה־קונסוליה הישראלית ביוהנס־בורג. „הוא הלם בראשי אנ־שי־הביטחון באלה חשמלית, המייצרת זרם בעוצמה של 6000 וולט, והגורמת להלם זמ־ני ולכוויות," גילה גאנדי, והו־סיף: „בדרום־אפריקה זה נשק חוקי, שמותר להחזיקו. בארץ לא. אבל מי שמתעניין בזה, יכול לראות אלה חשמלית כזאת אצלי במישרד."

■ בעת ביקור שערך שר־הבריאות **ויקטור שם־טוב** בלישכתו של שר־הביטחון **שמעון פרס** שבה את ליבו תרנגול עשוי קרמיקה. כש־הביע את התפעלותו בפני מאר־חו, אמר לו זה: „קח אותו במתנה!" מאוחר יותר טילפן השר לאומנית שייצרה את ה־תרנגול, סיפר לה שהעניק את יציר־כפיה במתנה לשר־הברי־אות. האומנית התרגזה ואמרה שהיא עומדת על כך שהתרנ־גול יישאר בלישכתו של פרס, הבטיחה לשלוח לשם־טוב תר־נגול דומה. במישרד־הביטחון מתלוצצים כי המתנה, שנתן פרס לשם־טוב, לא נבעה מטוב ליבו. השר החליט פשוט להי־פטר מכל המתנות שקיבל, על־מנת לא להסתבך שנית.

■ ויקטור שם־טוב כעס כעס רב על חבר־הכנסת (הלי־כוד) **חיים קורפו** שהגיש שאילתא לכנסת בעניין ההל־וואה בסך 30,000 ל"י שניתנה לשר, כדי שירכוש את דירתו בקריית־היובל בירושלים. שם־טוב, שהתגורר עד היבחרו כשר בדירה בת שני חדרים, הריץ למחרת היום אל קורפו מיברק בזו הלשון: „איחולי הלבביים. סוף־סוף נתפס הגנב האמיתי בממשלה."

■ **מרדכי בנטוב**, מי שהיה בשעתו שר־השיכון מט־עם מפ"ם, נושא על מכוניתו את השלט „עיתונות", המקנה לו זכות־חנייה במיגרש החנייה של בית־העיתונאים, בית סוקו־לוב, באיזור שבו שוררת מצו־קת־חנייה. בשבוע שעבר, בעת שהחנה את מכוניתו כדרכו במי־גרש, הבחין בנטוב במכונית ללא שלט „עיתונות", שבעליה החנה אותה שם. הוא נזף ב־בעל המכונית, תבע ממנו כי יוציא את המכונית ממיגרש־החנייה השמור רק לעיתונאים. כשהנהג סירב לו, בנימוס, איים בנטוב להזעיק את המישטרה וכך גם עשה. רק אז התברר שבעל המכונית, הוא **איתן הבר**, כתבו הצבאי של ידי־עות אחרונות, שהוא עיתונאי פעיל.

■ בעיות עם מכונית היו גם לכתב לענייני הסתדרות של מעריב, **ישעיהו** („שיי־קה") **אביעם**. יום אחד היפנו את תשומת ליבו לכך שהוא נוסע כשבמכוניתו שני מיספ־רי־זיהוי שונים זה מזה, וה־מיספר הקדמי אינו מתאים ל־מיספר האחורי. שייקה סבר כי מותחים אותו, ירד מהמכונית וגילה כי מיספר הזיהוי הקד־מי של מכוניתו שונה. הסתבר כי בעת שהעביר את מכוניתו מיבחן שנתי, נדרש לצבוע את מספריה מחדש. הצבעי לא זיהה את המיספרים הישנים, וצייר כמה מהם כיד הדימיון הטובה עליו.

■ את הסיבה האמיתית להתערערות יחסיו עם ראש הממשלה לשעבר **גולדה מאיר** סיפר השבוע ח"כ **אריה** (לובה) **אליאב** במסי־בת רעים. עם סיום תקופת כהונתו הראשונה של הנשיא המנוח **זלמן שז"ר** הציע אלי־אב כמחליף את השופט **אליהו מני**. לתדהמתו כעסה עליו גולדה, וחדלה לדבר עימו. לו־בה לא הבין את פשר הכעס של ראש־הממשלה דאז, אך היה מי שטרח והסביר לו ש־בין גולדה מאיר וזלמן שז"ר שוררים יחסים הדוקים, שהיו הדוקים עוד יותר בימי צעי־רותם. שז"ר כיהן תקופה נו־ספת כנשיא, ואילו יחסיה של גולדה עם לובה אליאב חדלו להיות כשהיו.

■ **דן פתיר**, יועץ ראש־הממשלה לענייני עיתונות ו־**חיליק גוטמן**, יועץ שר־המישפטים, שנזדמנו למסיבה של ברית־מילה, עמדו באש צולבת בשל פרשת סיפרו של **מתי גולן**. אולם לשניהם היה אליבי מושלם: גם פתיר וגם שר־המישפטים, **חיים צדוק**, שהו בחו"ל כאשר החליט יצ־חק רבין להפעיל את השב"כ ואת הצנזורה בצורה כה דראס־טית.

■ בעת ביקור שערך ראש עיריית תל־אביב, **שלמה** („צ'יצ'") **להט** באיזור כפר־שלם, בו התעוררו לאחרונה בעיות בעניין הריסת מיבנים בלתי־חוקיים, פנה אליו אחד התושבים וביקש לשאול שאלה. השיב לו צ'יצ', ברוח ספורטי־בית: „דבר, קדימה הפועל", אך מיד תיקן את עצמו ואמר:

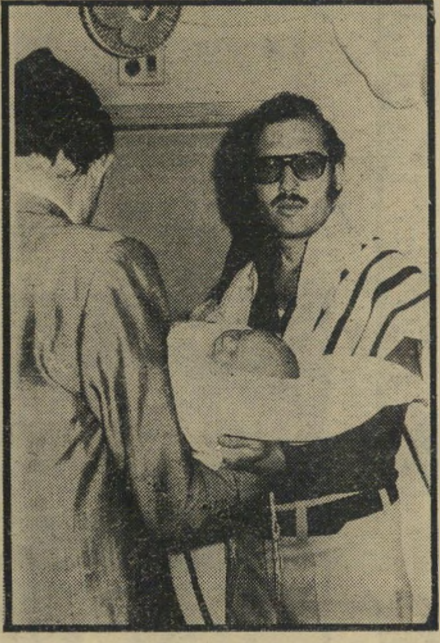

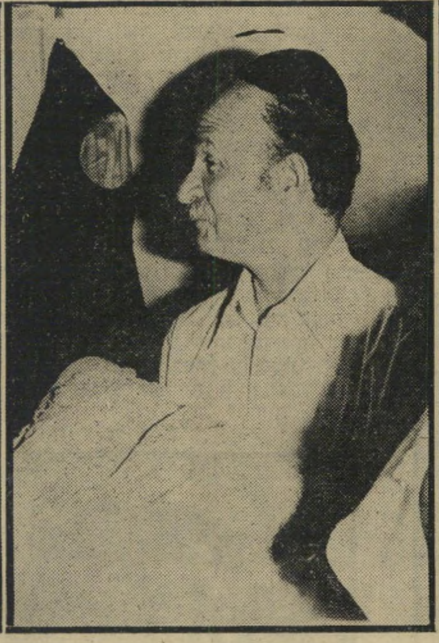

שלמה נקדימון הכתב לענייני מיפלגות של „ידיעות אחרונות", חגג ביום־חשבועות את ברית־המילה של בנו יניב, וגרם בכך לאסיפה־זוטא של ראשי־מיפלגות ואישי־ציבור. אורחי־הכבוד היו שלושה שרים — שימעון פרס (למטה מימין), גד יעקובי וויקטור שם־טוב (למעלה באמצע), השר־השעבר אבא אבן (למטה משמאל) וראש הליכוד מנחם בגין (למעלה מי־מין, מאחור). ועורך העיתון, ד"ר הרצל רוזנבלום (למעלה משמאל).

הסנדק היה הרב הראשי שלמה גורן, דבר שגרם לגל של הלצות. כך, למשל, העיר ח"כ יורם ארידור: „הוא בא כדי לראות איך עושים את זה, כדי שהוא יוכל לעשות את זה לעובדיה יוסף." שר־הבריאות הודה שקרא לא מכבר מאמר (של נילי טל ב„הארץ") ש־חשף עובדות מזעזעות על השחיתות של המוהלים, וכשנקרא אל הטכס הכריז: „אני הולך לבדוק שהכל בסדר מבחינה בריאותית." במרכז ההתעניינות עמד כמובן אבא אבן, על רקע פרשת גולן.

אנשים

„סליחה, פה צריך להגיד קדימה בני־יהודה.״

■ בטכס ברית־המילה של בנו של כתב מעריב **אברהם רותם**, כובדו כמה מהנכבדים שבאורחי הטכס לשמש כסנדקים לרך הנולד. המוהל קרא את הנכבדים בזה אחר זה, כשנוסח הקריאה שלו הוא: „יעלה ויתכבד כבוד הרב הראשי לישראל הרב **שלמה גורן**״, או „כבוד הרב הראשי לצה״ל הרב אלוף **מרדכי פירון**.״ כשהגיע תורו של ראש עיריית תל־אביב להתכבד, קרא לעברו המוהל: „ועכשיו יעלה ויתכבד כבוד ראש עיריית תל־אביב צ׳יצ׳.

■ בחוג יוצאי אכסודוס מספרים, כי עובדי בנק ישראל הצטרפו אל עובדי מס־ההכנסה, והם תובעים עכשיו תוספת בושה.

■ עוד מספרים בחוג כי ראש־הממשלה, פנה אל חברת־ביטוח גדולה, ביקש ממנה לבטח את המדינה בביטוח מקיף, אך החברה סירבה.

■ לתקרית בלתי־נעימה גרם הרמטכ״ל רב־אלוף **מרדכי** („מוטה״) **גור**, בעת שהוזמן להצגת־הבכורה של צוות הווי צנחנים, שהתקיימה בבית החייל בתל־אביב. שעה לפני ההצגה הודיע הרמטכ״ל כי לא יוכל להגיע. בששת המקומות השמורים לו הושבו עיתונאי־בידור, וביניהם **עדית נעמן** ו**עיטור** („ג. עיטור״) **גלביץ**. לפתע הופיע במקום חייל בחברת חמישה חברים, ודרש מן העיתונאים לפנות את מקומותיהם, כשהוא מציג כרטיסים מסומנים. העיתונאים סירבו, טענו שהושבו במקום על־ידי קציני־החינוך של פיקוד המרכז, ואילו החייל סירב להשתכנע וטען שהוא נהגו האישי של הרמטכ״ל, ושקיבל את הכרטיסים מידי מוטה גור עצמו. לבסוף נאלץ להתערב בתקרית מפקד פיקוד־המרכז, האלוף **יונה אפרת**, בעצמו, והבהיר לנהגו של הרמטכ״ל, שעם כל הכבוד הוא אינו הרמטכ״ל אלא נהגו בילבד. הנהג נאלץ לשבת עם חבריו בשורה האחרונה באולם, בעוד העיתונאים יושבים בשורת המכובדים.

■ המשורר **דויד אבידן** מסתובב בזמן האחרון בקרב חבריו ואוהדיו, ומראה לכולם בגאווה את פינקס חבר־המיפלגה שלו. אבידן הצטרף למיפלגת־העבודה והוא טוען, כי הוא עומד לעשות מהפכה במיפלגה, לשנות את השיטה ולהפיח בה רוח־נעורים.

נירה רבינוביץ

הזמרת השחקנית המשתתפת ב„ערב שירי תנועות־הנוער״, זוכה כנראה בהערכה בצמרת המדינה. אחרי שראש־הממשלה יצחק רבין (למעלה) סקר אותה במבט רב־משמעי, היה מזכ״ל ההסתדרות ירוחם משל (למטה) נועז יותר, העניק לה נשיקה על לחייה.

טלה
21 במרס – 20 באפריל

שבוע לא־נורמלי! סוף־סוף הצלחת להשיג דבר אליו שאפת זמן כה רב. אך היזהר ממברק־שווא שיסנוור את עיניך ויניח לך להאמין כי מעתה יתנהל הכל מעצמו, חד־וחלק. התחל, איפוא, כבר השבוע, בהתוויית דרך חדשה לעצמך, ואל תיתפתה לזנוח מה שנראה בעיניך קשה.

שור
21 באפריל – 20 במאי

הרגע לו אתה מצפה חודשים כה ארוכים יגיע השבוע, ביום חמישי או ביום שני. הוא גם יהווה עבורך סימן לפתיחת תקופת־חיים חדשה. אין צורך למחוק את העבר, אך השתדל לבנות עתיד טוב יותר. כוח השיכנוע שלך גובר. אפילו יריבים יכבדו את דבריך, ויעשו כרצונך השבוע.

תאומים
21 במאי – 20 ביוני

רגש הנקמנות לא יעזור לך, ועשוי אף להזיק לתוכניותיך לטווח רחוק. מכתב שיגיע אלייך ביום א׳, תאומה, יכעיס אותך כל־כך, שמוטב כי תשקלי ימים אחדים את תוכנו, בטרם תנקטי פעולה או תשגרי תשובה, לכאן או לכאן. לעומת זאת, אין ספק, שאפשר לנצל את השבוע הזה: לשקול בו מחדש את כל הבעיות הכספיות והמשפחתיות שלך, לאור הגילויים החדשים עליהם לא ידעת קודם.

סרטן
21 ביוני – 20 ביולי

אלה ימי־שיא אם ברצונך להגשים תוכניותיך. בשבוע הבא עלול להיות מאוחר מדי. בת סרטן: קשר עם אדם בעל קומה גבוהה הופך בהדרגה לחיוני עבורך. הזהרי לא להתפס במקום בלתי־מתאים. אם יש לך התחייבויות כספיות — שמור על שלא יעברו את המותר. סלק חובותיך.

אריה
21 ביולי – 21 באוגוסט

יהירותך הטבעית, הכרוכה בחוסר־ביטחון משווע, תוריד אותך שאולה, אם לא תדעי לרסן את שניהם ולהוסיף להם מידה אמיצה של חוש הומור, שהוא אחת מתכונותייך היפות ביותר. זה לא שהוא לא רוצה אותך: זה שהוא בטוח שאת לא רוצה אותו. גלי לו את האמת.

בתולה
22 באוגוסט – 22 בספטמבר

יום ב׳, מתאים לסידורים כספיים. יום ד׳ מביא לך בשורה לא כל־כך נעימה. זהו שבוע טוב לאלה הרוצים לבלות, להשתזף לאגור כוח לקראת באות — לא כל־כך טוב לעסקים. בייחוד ידאיגו אותם שותפיך ושכניך. סידורי בית יש לסיים בזריזות — אחרת יביאו לך שיברון־ראש. בחזית הלב אין הרבה חדש, ולא רצוי לזלזל בישן.

מאזניים
23 בספטמבר – 22 באוקטובר

המצב מעורפל ביותר; אל תמשיך לגשש באפלה — אלא דרוש הסברים. ותבע ביצוע החלטות שיעזרו לך ולסובבים אותך לצאת מן הסבך. אם אתה ממונה על אחרים — מוטב שהשבוע תהיה פחות קשוח, ויותר נוח, גם צעד מסוג זה יגרום לתזוזה מועילה לעניינך. בת מאזניים — הזנחת לאחרונה את נושא הופעתך. את ודאי אינך יודעת שהופעתך החיצונית היא כרטיס־הביקור שלך. אם את יפה — נצלי זאת!

עקרב
23 באוקטובר – 22 בנובמבר

החודש התחיל עם זינוק קדימה — אך השבוע אינו, בהכרח, חיובי לתוכניותיך. ביחוד יום ה׳: אם אתה מתכוון לבצע תוכניות ביום זה, מוטב שתיזהר. נסיעה קצרה תסתיים בסיבוכים ואולי באסון. אל תתן לילדים לצאת לטיולים, דווקא השבוע בת־עקרב, הפני את מרצך לבית.

קשת
23 בנובמבר – 20 בדצמבר

העבודה בוערת ויש אפילו תוצאות די מפתיעות לעבודתך, אבל ההמולה שאתה מקים סביבך, מחשידה אותך שאתה מדבר יותר על העבודה מאשר מבצע אותה. הדבר היחידי שבולם ומרסן אותך היא בעצם שותפתך המצביעה כל הזמן על נקודות התורפה שלך.

גדי
21 בדצמבר – 19 בינואר

השבוע צפוייה לך פעילות קשה מן הרגיל, וגם בלתי־שיגרתית, ממש כמו בשבוע שעבר. יהיה עליך לאסוף את כל כוחותיך, הפיזיים והנפשיים, כדי לעמוד במשימות שיוטל עליך לבצען. אם תדע להתגבר על חולשות קטנות שלך — תצליח. נסה השבוע לאנוס עצמך לא לבזבז כסף.

דלי
20 בינואר – 18 בפברואר

קטטה או מריבה עם אשה, יעכירו את מצב רוחך, ואם אתה נושי, היזהר מלבגוד. השבוע הוא בסימן כשלונות עבורך. אתה בהחלט יכול לנצל את השבוע הזה למטרות מועילות ופוריות יותר. את יכולה להיכנס לתקופה של חוסר פעילות, אם תבואי בקשר עם האדם הלא נכון. עבורך חוסר פעילות הינו אסון. הישמר מגניבה, בייחוד אם אתה עומד בפני נסיעה. מישהו מידידיך זומם להעביר אליו חלק מהרכוש השייך לך.

דגים
19 בפברואר – 20 במרס

נראה שעזרתך תידרש, יותר מאשר בעבר, כדי לסייע לאחרים. כמה דברים, חסרי־חשיבות, לא יעלו יפה. צפויות דאגות הקשורות במקום העבודה. נראה שהשאלה: „האם אני עושה את הדבר הנכון?״ היא שתטריד אותכם במיוחד. תיאלצו להיעזר בתכונות האופייניות לבני מזל דגים: סבלנות, יושר וריכוז, לעבור את הזמן הקשה.

מדינת ישראל
משרד החקלאות

מבצע ההוזלות

בחנויות השרשרת של הסופרמרקט, השופרסל וחנויות פרטיות אחרות

להלן

לוח המחירים

ל־18.5.75 - 23.5.75:

	לצרכן	
ירקות		
עגבניות מעולות	4.30	ל"י לק"ג
מלפפונים מעולים	1.95	" "
גזר	1.80	" "
תפו"אד חדשים	1.90	" "
תפו"אד מהנגב	1.50	" "
תפו"אד חורפיים ארוזים	1.85	" "
תפו"אד חדשים ארוזים (ירושלים)	2.15	" "
בצל יבש	0.75	" "
בצל ארוז (ירושלים)	0.90	" "
פירות		
ולנסיה — אפילים	2.05	" "
אשכוליות — סוג יצוא	1.95	" "
בננות — ירושלים	3.45	" "
בננות	3.70	" "
עופות		
פטם צעיר קפוא, מוכן לבישול		
גודל 2, שקית שקופה והחתימה כתומה	9.00	" "
תנועוף, טנא עוף, עוף מיוחד מעולה	10.50	" "
דגים		
בקלה — פרוס אחיד, עשוי מדגים		
שמשקלם לא פחות מ־360 גר'	9.30	" "

הבנק הבינלאומי
הראשון לישראל בע״מ
סניף ראשי: שד' רוטשילד 39 ת"א, טל. 293251

למסיימים שירותם בצ.ה.ל!

הרשות לחינוך והכשרה ימיים מודיעה על פתיחת

קורסים לקצינים בצי הסוחר

★ קורס לחובלים

מתקבלים משוחררי צה"ל בעלי בריאות וראיה תקינים, בוגרי 12 שנות לימוד ובוגרי 11 שנות לימוד, בעלי תעודה טובה.

★ קורס לקציני מכונה

מתקבלים משוחררי צה"ל בעלי בריאות תקינה, בוגרי בתי"ס מקצועיים 4 שנתיים ותלת שנתיים (למעט חניכות), בעלי תעודה טובה במגמות המתכת. כן מתקבלים בוגרי בתי"ס תיכוניים ומסיימי כיתה י"א תיכון שיוכשרו למקצועות המתכת לפני כניסתם לקורס.

למהנדסי מכונה והנדסאי מכונה — מסלולים מקוצרים.

★ קורס לקציני רדיו

הקורס יפתח בספטמבר 1975. מיספר המקומות מוגבל. מתקבלים בוגרי בתי"ס מקצועיים 4 שנתיים במגמת רדיו אלקטרוניקה או בעלי השכלה צבאית מקבילה או בעלי תעודת טכנאי אלקטרוניקה סוג 2; משוחררי צה"ל בעלי בריאות תקינה עד גיל 30.

★ קורס לקציני חשמל

מתקבלים א. בוגרי בתי"ס מקצועיים 4 שנתיים במגמת חשמל
ב. טכנאי חשמל, הנדסאי חשמל, מהנדסי חשמל.

לפרטים נוספים פנה למשרדינו:

בחיפה: רח' נתן (קייזרמן) 11 ליד כיכר פריז בימים א'—ו', בשעות 8—14.

בתל־אביב: מגדל שלום, רח' אחד העם קומה 28, בימי ב', בשעות 9—13.

לנוחותך תוכל גם להרשם לפי הספח המצורף.

עכשיו יותר כדאי בצי הסוחר!
ההטבות ותנאי השכר עכשיו יותר משמעותיים: בעת ההכשרה — כלכלה ומגורים ללא תשלום ומענק חודשי גבוה (במטבע קשה). לאחר ההסמכה — קידום מהיר בדרגות ובשכר (חלקו במטבע קשה), תוספות והטבות שונות.

היה קצין בצי הסוחר!

לכ' הרשות לחינוך והכשרה ימיים ת.ד. 1909 חיפה 31000

הנני מעוניין בפרטים נוספים בקשר לקורס ....

שמי .... כתובתי ....

השכלתי .... גיל ....

תאריך .... חתימה .... ה. הזה מאי

מסעדת „פפריקה"

רח' יפת 13 יפו

מוסיקה צוענית, ריקודים

מטבח הונגרי מעולה!!!

גריל רומני ● בלוי נעים!!

פתוח גם בשעות הצהריים ומ־7 בערב

הזמנת מקומות טלפון 885363

— חניה מובטחת —

פרקליט
אמנון
גולדנברג

מיכאל
צור

פרקליט
ארווין
שימרון

בכתב־האישום נאמר שצור קיבל שוחד מהגרמנים - עכשיו

מסתבר כי הוא קיבל תשלומים מוזרים גם מהברון רוטשילד

מי שיחד את צור?

האם קיבל הברון דה־רוטשילד הנחות מיוחדות מאת מיכאל צור, בשעה שצור קיבל ממנו תשלומים עבור עצות כלכליות שלא ייעץ?

האם בצד סבך היחסים המוזרים בין צור והקבוצה הגרמנית, שרוטשילד מתריע עליהם, קיים סבך של יחסים מוזרים לא־פחות בין צור לבין רוטשילד עצמו?

הפרת חוק?

ביום הרביעי שעבר שלח עורך־הדין אמנון גולדנ־ברג, המייצג את הברון אדמונד דה־רוטשילד ואת החברה לישראל בישראל, מיכתב מנומק אל יושב־ראש הרשות־לניירות־ערך, יצחק טאוב.

המיכתב היה תשובה לשאלת טאוב על פירסום בהעולם הזה, לפיו לא קיים רוטשילד את כללי התשקיף שהוצא למכירת מניות החברה לישראל, לא שילם תמורת המניות שלו, שערכן ארבעה מיליון דולר, את התמורה הדרושה בזמן הדרוש.

כאשר הונפקו המניות, נקבע בתשקיף כי על הרוכשים להפקיד — עם ההחתמה — 25% ממחיר המניות, ואת היתרה יש לשלם בשלושה תשלומים שווים תוך תישעה חודשים. מה שהתברר לגבי מניות הברון הוא כי שילם עם ההחתמה רק 10% במזומן, ואת היתרה תוך שנתיים.

דבר זה הוא הפרה ברורה של חוקי ניירות־הערך בישראל ובארצות־הברית, וכך גם קבעה חוות־דעת מישפטית שהוזמנה בישראל.

אמנון גולדנברג נקרא לחלץ את הברון. בדרך־כלל מטפל בקישרי החברה לישראל והרשות־לניירות־ערך עורך־הדין אליהו לחובסקי, שנתמנה בשעתו — יחד עם השר גידעון האוזנר — כעורכי־הדין של החברה. אולם הברון עושה בחברה לישראל כבתוך שלו, ממנה את רואי־החשבון הפרטיים שלו כרואי־החשבון של החברה, וכך גם נהג לגבי עורכי־הדין. אמנון גולדנברג, מבכירי המיש־פטנים בישראל, הוא הנציג בישראל של עורך־הדין האמריקאי ג'ורג' שפירא, פרקליטו של רוטשילד.

על שפירא הטיל הברון את המשימה לחלצו מסכנה של תביעות מישפטיות ביגלל המאזנים והתשקיפים הכוז־בים, שפירסמה החברה לישראל בתקופת מיכאל צור, ואשר הברון אחראי להם כיושב־ראש החברה.

שפירא יעץ לו כי הדרך הטובה ביותר היא לטעון כי מיכאל צור רימה אותו ואת השאר, וכי הוא עבריין פלילי. לשם כך היה צורך להגיש תלונות נגד צור בישראל, ונגד רוזנבאום בשווייץ, ולהתנגד לכל הסדר שיציל את הבנק של רוזנבאום.

שכן, אילו נתן הברון יד להצלת הבנק, יכלו לטעון כי הוא שותף לקנוניה. כדי ששמו יישאר נקי, היה עליו ללכת עד הסוף נגד רוזנבאום והבנק שלו.

עתה החליף אמנון גולדנברג את לחובסקי, החל מטפל בענייני הברון, שאיימו להסתבך ביגלל עיסקות העבר עם מיכאל צור.

בהתאם לדיווח ראשון, טוען המיכתב ששיגר אמ־נון גולדנברג לרשות־לניירות־ערך, כי בידי הברון מיכתב מאת מיכאל צור, כמנהל כללי של החברה לישראל, ובו ניתן היתר לברון לא לשלם תמורת המניות, כל עוד החברה לישראל אינה זקוקה לכסף. עוד טוען גולדנ־ברג, כי הברון לא קנה את מניותיו במיסגרת ההנפקה הכללית של התשקיף האמור, אלא בהנפקה מיוחדת, ולכן אין כללי התשקיף חלים עליו.

טענות אלו מוזרות ביותר.

ראשית, היה על החברה לדווח מייד על כל עיסקה שבה נמכרו מניות. אם אומנם קנה הברון מניות ב־4 מיליון דולר בהנפקה מיוחדת, היה צורך לדווח על כך בתשקיפים של החברה לאחר־מכן.

מה שברור הוא כי היתה חובה לדווח לבעלי־המניות על ההיתר המיוחד שנתן מיכאל צור לברון, שלא לשלם במועד, כפי ששילמו אחרים תמורת מניותיו.

חובת דיווח זו היא אבסולוטית בארצות־הברית, ואי־מילוייה הוא עבירה פלילית חמו־רה ביותר, שכן היתר כזה מעיד על קנוניה בין מנהל בחברה, שהוא נאמן לכלל בעלי־ה־מניות, לבין יושב־ראש מועצת־המנהלים.

אגב, שאלה מעניינת היא אם דיווח הברון על המניות שקנה בחודש האחרון. החברה של הברון, ישרופ, קנתה בחברה לישראל במיליון דולר חבילת־מניות, שהיו בידי קבוצת בנק דיסקונט. הברון שילם תמורת המניות חלק במזומן, וחלק החליף במניות של ישרופ. עיסקה זו מחזקת את הדעה כי הברון רוצה להשתלט על החברה לישראל, שכן עתה יש בידיו מניות בחמישה מיליון דולר.

מאת
יגאל לביב

המיכתב ששיגר אמנון גולדנברג אינו כולל, כפי שנמסר, הסברים לשאלת חדרי המישרד של החברה לישראל, שאותם העמיד צור לרשות עיסקי הברון, בלי תמורה הולמת. החברה לישראל החזיקה במחצית קומה שלמה, הקומה ה־36 במיגדל שלום בתל־אביב, ומסרה כרבע משטחיה לעיסקי הברון.

כפי שנמסר לבעלי־המניות של „החברה לי־ישראל", לא הקפיד מיכאל צור לתבוע מן הב־רון את התמורה להשכרת המשרדים. הברון גם לא נחפז לשלם.

קשה מאד לדעת אם החברה לישראל מסבירה הסדרים אלה במאזנים שתמציאה בימים אלה לרשות־לניירות־הערך, בפיגור של ארבעה חודשים. בשעתו התחייבה החברה לישראל להמציא לרשות מאזנים נכונים לסוף ספטמבר 1974, והיה עליה לעשות זאת בינואר 1975. משום־מה נעשה הדבר רק עתה. אולם משהגיעו המאזנים בשבוע שעבר למישרדי הרשות לניירות־ערך, התגלה כי חסרים בהם הערות וחוות־הדעת של רואי־החשבון של החברה.

הרשות־לניירות־ערך שבה ופנתה לחברה לישראל וביקשה את הערות וחוות־דעת רואי־החשבון, והובטח לה כי תקבלן. כאשר תקבל אותן, ניתן יהיה להיווכח אם מעירים רואי־החשבון גם על ההסדרים הכספיים שבין החברה לברון, שהוא בעל עניין בה במשמעות החוק.

טובות אלו שנתן צור לברון, על חשבון החברה ליש־ראל נראות, לכאורה, כסתם רכות־לב כלפי רוטשילד.

תביעה מישפטית העומדת להיות מוגשת בימים הקרובים על־ידי מיכאל צור נגד הברון אדמונד דה־רוטשילד, עשוייה להציג הסדרים אלה כקנוניה של המנהל־הכללי והיושב־ראש, לחליבת החברה על חשבון שאר בעלי מניותיה.

קנוניה לחליבה?

בדצמבר 1974 שלח עורך־הדין של מיכאל צור, אר־ווין שאול שימרון (אש"ש) מיכתב אל חברת ישרופ של הברון בז'נבה. במיכתב מזכיר שימרון כי בשעתו נחתם הסכם בין הברון וחברת ישרופ, לבין מיכאל צור. לפי ההסכם היה על צור לשמש יועץ כספי לברון ולעסקיו, ותמורת זאת ישלמו לו הברון וישרופ סכום קבוע של 25 אלף דולר לשנה. משך ההסכם הוא חמש שנים, והסכום ישולם גם אם הברון לא יפנה אל צור בכל שאלה שהיא. הסכום ישולם תמורת נכונותו של צור, שהוא המנהל הכללי של החברה לישראל, לייעץ לברון בעסקיו הפרטיים (!) הברון הוא, כזכור, היושב־ראש של החברה לישראל.

שימרון תבע, אם־כן, 25 אלף דולר לחמש שנים, משנת 1971/72 ואילך ובסך־הכל 125 אלף דולר.

מיכתב רישמי של „ישרופ" הודיע לשימ־רון כי צור לא עשה דבר כדי לייעץ לברון, ולכן גם לא מגיע לו דבר; בנוסף, הודיעו לו על ביטול החוזה.

שימרון נועץ בצור, והשיב במיכתב ארוך ומנומק שטען כי: ראשית ישרופ אינה יכולה לבטל את החוזה; שנית, אין זה נכון שהברון לא נעזר בעצתו של צור. הנה, למשל, כאשר רצה הברון לרכוש שטח־קרקע בקלן, היה זה מיכאל צור אשר נכח שם מטעמו ויעץ לו מה לקנות וכמה לשלם. נכון כי העיסקה לא יצאה לבסוף אל הפועל, אבל צור שימש יועץ בבדיקתה.

עיסקה שנייה, שיצאה אל הפועל, היתה במונטה־קרלו שבמדינת מונקו. כאן שימש צור יועץ להקמת חברה משותפת בין הברון לקבוצת ריגר, שהיא גם בעלת־המניות הגדולה בחברה לישראל (השקיעה בה למעלה מ־50 מיליון דולר), ובין אנשי־העסקים ממינכן יוסף דומברגר ולורנץ צדרבאום, שאף הם בעלי־מניות בחברה לישראל. כל הגורמים הללו יחד הקימו חברה הבונה עתה במונקו שכונת־מגורים ענקית בת מאות יחידות דיור, ומרכז מיסחרי ענק, בהיקף כולל של למעלה מ־100 מיליון דולר.

עיסקה זו, טוען שימרון, יצאה לפועל בייעוצו של צור, ולכן אין להכחשתה של ישרופ על מה לסמוך.

צור לא יהסס לתבוע את הכסף מן הברון. ראשית לטענתו נותר חסר־כל, ופרט לדירת־המגורים בירוש־לים וחשבון־תיסכון של אשתו, אין לו כל אמצעים כספיים. מה־גם שעל חשבונו בבנק פופולייר בשווייץ הוטל לאח־רונה עיקול, ונראה כי המעקלת היא החברה לישראל.

כאשר הברון נלחם נגדו בכל ודוחקו לפי־נה, מאיים על הכנסתה של אשתו ועל דירת מגוריה, לא יהסס צור לצאת נגד רוטשילד ב־תביעה שבכוחה לסבכו בקנוניה מבאישה.

דויד קורן עבר מבעד לזכוכית

הדלת בשעה שאבא אבן דיבר אל עצמו

■ לפני ימים אחדים קיבל שר־התחבורה **גד יעקבי** (מערך/רפ"י) שיחת־טלפון. מעברו האחר של הקו בקע קולו של ח"כ **פינחס ספיר**. משך עשר דקות תמימות „שטף" ספיר את יעקובי על מדיניותה הכושלת של הממשלה בכלל, ושל מישרד־התחבורה בפרט. רק לאחר ש־השיחה התמשכה, חשד לפתע יעקובי כי מישהו מותח אותו. ואמנם, היה זה שדרן שידורי ישראל **גידעון לב־ארי**, אשר התמחה לאחרונה בחיקוי קולו של ספיר.

■ עד כמה מתגעגע יושב־ראש הנהלת הסוכנות, ומי שהיה שר־האוצר, ח"כ פינחס ספיר (מערך/מפא"י) לישיבה בממשלה, אפשר היה ללמוד מפליטת־הפה של ספיר, שנעשתה בשבוע שעבר. בתארו את נאומו של גיזבר הסוכנות **אריה לייב דולצ'ין**, אמר ספיר: „דולצ'ין אמר בישיבת הממשלה האחרונה כי..." ורק אחרי קריאות־תיקון אחדות, חזר בו ואמר: „בישיבת הנהלת הסוכנות האחרונה."

■ רשות־השידור תפסה בשבוע שעבר את רוב זמנה של מליאת הכנסת ושל ועדת־החינוך שלה, בעיקר בגלל כתבתו של **עמירם ניר** על הבית ברחוב חברון

■ כשחזר ח"כ (מערך/רפ"י) **משה דיין** מסיורו האחרון בחו"ל, סיפר ח"כ **משה שחל** (מערך/מפא"י) כי בעת שהשניים נסעו ביחד במטוס מהארץ למיזרח־הרחוק, לפני כחודשיים, היתה במטוס קבוצה של עשרות נשים פיליפיניות. אחרי שזיהו את משה דיין, או כפי שהן קראו לו „מושי דיין", הן מחאו לו כפיים בהתלהבות, אך דיין לא שם לב לכך. הגיב דיין על סיפורו של שחל: „לפחות הפיליפיניות מוחאות לי כף."

■ בוויכוח על עתידה של אופירה, היא שארם א־שייך, תקפה ח"כ **מטילדה גז** (מערך/רפ"י) בחריפות רבה את שר־השיכון **אברהם עופר** (מערך/מפא"י), וקראה לעברו: „אדוני שר־השיכון, לפי עניות דעתי אין אתה רשאי להתחרות ב**משה רבנו**, שהוציא אותנו משם, ובמשה דיין, שהכניס אותנו לשם!"

■ כשהבחין שר החינוך והתרבות **אהרון ידלין** (מערך/מפא"י) בח"כ **אבא אבן** (מערך/מפא"י) כשהוא יושב ליד שולחן־הישיבות ומדבר אל עצמו, הוא היפנה לכך את תשומת־ליבו של אחד העיתונאים שישבו בקירבת־מקום. אמר אותו עיתונאי לידלין: „אבן מקריא לעצמו

מדים לל"ע

כשמתבוננים בצמד חברי־הכנסת של הליברלים העצמאיים, ח"כ יהודה שערי (מימין) והלל זיידל, אפשר לחשוב כי במיפלגה קטנה זו קיים הנוהג של תילבושת אחידה. אולם היה זה רק מיקרה ששניים אלה לבשו באותו יום חולצות זהות. חולצות אלה נראות אופנתיות ממש לעומת הרגלי־הלבוש של שני השרים של הל"ע. שר־התיירות משה קול מופיע כימעט תמיד בחולצה לבנה מקומטת וחליפה אפורה־תכולה עם צווארון בחוץ, ואילו השר־ללא־תיק גדעון האוזנר נוהג ללבוש חליפה כהה, כשהוא ענוב בעניבה בסיגנון מיושן.

בירושלים (ראה מדור טלוויזיה). בוועדת־החינוך הסביר יושב־ראש הוועדה **אב־רהם** („אברשה") **שכטרמן** (ליכוד/חרות) למנכ"ל רשות השידור **יצחק ליבני**, שהוזמן לישיבה, מדוע נוגעת הוועדה רק בשלילה שבטלוויזיה, ולא בחיוב שבה: „החיוב מובן מאליו, ותפקיד הוועדה לתאר את השלילה." השיב לו על כך ליבני: „לפי אותו עיקרון, אני אתן הוראות לאנשי מבט, שיתארו רק את השלילה במדינה."

■ באותו דיון הסביר ח"כ **יוסי שריד** (מערך/מפא"י): „רק מפני שאני לא רוצה להרגיש כמו ח"כ **גאולה כהן**, אני לא תוקף את הטלוויזיה."

■ בעת הדיון שנערך באותו נושא במליאת הכנסת, הגדיר ח"כ **מאיר פעיל** (מוקד) את ח"כ גאולה כהן (ליכוד/חרות) בצורה הבאה: „חברת־הכנסת הנאורה במרכאות כפולות ומכופלות, גאולה כהן." ח"כ **מנחם בגין** (ליכוד/חרות) יצא להגנתה של כהן, ודרש מיושב־ראש הישיבה, ח"כ **יהודה יודין**, למחוק את דבריו של פעיל מהפרוטוקול. לעבר פעיל קרא: „אתה גס רוח. מספיק התגססת היום, ואני מתכוון התגססת על לשון גסויות, ולא גסיסה." יודין לא מחק את דברי פעיל מהפרוטוקול, אולם העיר לאיש מוקד, שלפי תקנון הכנסת מותר לפנות אל ח"כ רק בתוארו זה, ללא שום תוספות.

עכשיו את המהדורה השנייה של סיפרו עמי." השיב על כך ידלין: „עכשיו כותב אבן ספר חדש: מיפלגתי."

■ באמצע ישיבת סיעת המערך הודיע יושב־ראש הישיבה, ח"כ **משה ורטמן**, כי הישיבה תימשך רק עד השעה 11 בלילה. צעק לעברו שר־הביטחון **שמעון פרס**: „זה לא מספיק זמן כדי לעשות כאן שערוריות!"

■ מיקרה בלתי־נעים אירע בשבוע שעבר לח"כ **דויד קורן** (מערך/רפ"י). בעת שקורן מיהר מהמיזנון לאולם־המליאה, הוא לא שם לב לדלת הזכוכית הגדולה, נכנס בה בכוח רב. אולם לזכוכית ולקורן שלום. סדרני־הכנסת הוותיקים נזכרו במיקרה דומה שאירע לפני שנים אחדות, כאשר שר־הביטחון שמעון פרס נכנס באותה דלת. אולם אז, למרות שפרס עצמו לא נפצע, גופצה הזכוכית.

■ כשהבחין ח"כ יוסי שריד בחבר־מיפלגתו הבידואי, **חמאד אבו־רביע**, כשהוא לבוש בעבאייה לבנה חדשה שבה שזורים פסי־זהב, הפליט: „אבו־רביע חושב שהוא ניצב באופרה, המציגה עכשיו את אאידה."

י.א.

במדינה

העם

הסוסים של קליגולה

חברים פרטיים ואנשי־שוליים קיצוניים מאיישים את תפקידי־המפתח

אחד מסימני־ההיכר של כל מישטר הוא טיב האנשים הממלאים בו תפקידי־מפתח.

המיקרה הקיצוני ביותר אירע ברומא לפני 1950 שנה, כאשר הקיסר קאליגולה („המגף הקטן") מינה את סוסו האהוב לדרגת קונסול.

ישראל עדיין רחוקה ממצב זה. שום סוס עדיין לא הגיע אפילו לכנסת, וכל המישרות בשירות־החוץ מאויישות ב־הולכי־על־שתיים מדופלמים.

אולם בחודשים האחרונים גברה בחוגים רציניים בקרב המימסד עצמו תדאגה, נוכח שיטת־המינויים של ממשלת רבין ותוצאותיה. נראה כאילו נמצאה שיטה המבטיחה מראש שהאיש הלא־נכון יגיע למקום הלא־נכון (ראה הנדון).

קנאים וחברים. שר־הביטחון, שימעון פרס, מקיף את עצמו באישים קנאיים, הרחוקים מאד משיקול־דעת קר ועניני. יועצו העיקרי לעניינים ערביים הוא האלוף (מיל.) יהושפט („פטי") הרכבי, אדם שהקדיש את חייו להוכחת התיזה שכל הערבים הם אנטי־שמים ורוצים בהשמדת ישראל. פטי סולק בשעתו מתפקידו כראש אמ"ן על־ידי דויד בן־גוריון, בגלל חוסר שיקול־דעת.

יועץ אחר של פרס הוא יובל נאמן, איש־מדע מזהיר, הנמצא בשולי ההיגיון בעניינים פוליטיים. נאמן הוא מטיף קנאי קיצוני לארץ־ישראל השלמה.

מי שנזקק לעצותיהם של יועצים כאלה כדי לנהל את מדיניות־הביטחון של המדינה, זקוק בעצמו לבדיקה דחופה.

שר־החוץ, יגאל אלון, הסתבך במערכת אחרת של מינויים. הדרך שבה ניסה לאייש את שירות־החוץ של ישראל בחברים פרטיים, ובחברים של חברים, כבר גרמה לשערורייה לאומית.

אך על כולם עלה השבוע ראש־הממשלה עצמו, כאשר עורר שערורייה לאומית על־ידי מינוי ביטחוני מרכזי (ראה להלן).

מה גורם לשיטות מוזרות כאלה של סלקציה? ייתכן שממשלה זו שוב אינה מסוגלת למשוך אנשים רציניים, בעלי כושר ורמה, לתפקידים המרכזיים של המדינה. אך ייתכן גם שהקבוצה השלטת מתייחסת אל המדינה כאל אחוזה פרטית, שבה היא יכולה לעשות ככל העולה על רוחה, ללא ביקורת וללא התחשבות בדעת הציבור.

כך או כך, זוהי ממשלה חולה.

הממשלה

הפחה של פח"ע

המצאה חדשה של רבין: איך לאייש תפקיד ולהשאירו ריק

האלוף (מיל.) רחבעם („גאנדי") זאבי הוא טיפוס. על כך מסכימים הכל.

יש לו הרבה ידידים, וגם הרבה שונאים. אלה גם אלה מסכימים ביניהם שהוא אדם ססגוני, בעל אישיות מיוחדת ובלתי־שיגרתית. במדינה שבה גובר הקונפורמיזם, ושבה נראים הפקידים הבכירים כאילו הוטבעו בשטאנץ אחיד — יש בהגדרה זו מחמאה גדולה.

גאנדי הוא שריד אמיתי של תקופת־הפלמ"ח, אספן של נשק מכל הסוגים, שהעניק לבניו שמות כמו „סייר בנימין" ו„פלמ"ח־יפתח", ושהעלה אותם עוד מילדות אל פיסגת המצדה כדי לחגוג שם את ימי ההולדת שלהם.

הוא עורר ביקורת רבה כאשר גידל לביאה בחצר של „מצודת כפיר", וביקורת חריפה עוד יותר כאשר שלף אקדח במרכז חברון וירה בערבי זקן ומטורף, שעמד על גג סוכה ואיים במקל על היהודים. על רקע דומה נרקמה סביבו מסכת שמועות על מעשים חריגים, שלפחות בחלקן היו כוזבות. פעם, בתקופת כהונתו של פינחס לבון כשר־הביטחון, הורחק גאנדי מתפקידו מפני שניסה לבצע פעולה בלתי־חוקית מעבר לגבול.

מדי־פעם הצליח גאנדי לזעזע את דעת־הקהל בסיגנונו האישי המובהק. כך, במישפטו של הקנאי היפאני קוזו אוקאמוטו, כאשר חקר אותו הסניגור על תחבולה שבה השתמש נגד הנאשם אחרי שנעצר, התפרץ כלפיו גאנדי מעל דוכן־העדים: „אילו אחותך היתה בין ההרוגים, היית מדבר אחרת!"

בצד תכונות אלה, ידוע גאנדי בחוגי הצבא כקצין בעל כושר־אירגון, וכמפקד מובהק של פעולות קומנדו. מאחרי גבו קראו לו „הפחה של פח"ע."

„תפקידים מיוחדים". כאשר מינה יצחק רבין את גאנדי כיועצו „לתפקידים מיוחדים", כדי לייעץ לו בענייני הלחימה נגד פעילות־חבלנית־עויינת (פח"ע), לא עורר הדבר ביקורת. רבים סברו כי דווקא בשטח זה אולי יהיה שימוש לכישוריו ולתכונותיו המיוחדות של גאנדי.

בכל־זאת הצליח גאנדי לזעזע שוב את דעת־הקהל, לפני שבוע בילבד, כאשר פורסם הדו"ח שלו על פרשת דויד פרוטר ביוהנסבורג (העולם הזה 1967). הדו"ח גיראה כניסיון לחפות על המחדלים הבולטים של מוסדות־הביטחון בפרשה. כאשר הפליג גאנדי גם בניתוחים פסיכולוגיים ופסיכיאטריים, שתוכחשו מייד על־ידי אנשי־המיקצוע האחראיים, העלה הדבר שוב חיוכים מוכרים על שפתם של מכריו. „כזה הוא גאנדי," הם חייכו.

יצחק רבין
עדיין אין סוסים בכנסת

אולם גם מכרים אלה הזדעזעו כאשר התפרסם השבוע, ימים מעטים אחרי שגאנדי זכה בזר זה של עלי־דפנה מפוקפקים, כי יצחק רבין העניק לגאנדי מינוי נוסף, והפעם בעל משמעות חמורה ביותר. גאנדי הפך יועץ ראש־הממשלה לענייני־ביטחון.

קצר בראש. כדי להבין את מלוא חומרת המינוי הזה, יש לעמוד על תוכן התפקיד.

מכל המחדלים הנוראים של יום־הכיפורים, היה הבולט והחמור ביותר היעדרו של מוסד שהיה מסוגל להעריך את משמעותם הפוליטית־צבאית של מימצאים מודיעיניים. אמ"ן ידע לפני המילחמה על כל ההכנות של המצרים והסורים, עד לפרט האחרון. הוא ידע כי הכנות אלה זהות למהלכים הקבועים בפקודות־המיבצע למילחמה. אולם ביגלל תפיסות פוליטיות ומודיעיניות כוזבות ונוקשות, ששלטו בראשיהם של חברי הצמרת המודיעינית, הם סירבו להסיק את המסקנה המתבקשת מאליה: שעומדת לפרוץ מילחמה. זהו המחדל הקטן שגרם למחדל הגדול.

היו קולות רבים שדרשו במשך השנים להקים גוף מיקצועי להערכת התהליכים הפוליטיים בעולם הערבי*. אולם גוף כזה לא הוקם מעולם. גרוע מזה: תחת שילטונם של גולדה מאיר ואבא אבן אף התנוונו לגמרי מחלקת־החקר ומחלקת־תמיזרח־התיכון במישרד־החוץ, ולמעשה הם חדלו מלהתקיים. על אמ"ן, גוף צבאי־

(המשך בעמוד 24)

* ערב מילחמת־סיני פירסם **העולם הזה** את המאמר „מטכ"ל לבן", שהציג דרישה זו, ומאז חזר על כך פעמים רבות. במשך שנים רבות היה זה הקול היחידי שתבע זאת.

"הפצצה האטומית" לא התפוצצה

"זה יהיה כמו הטלת פצצה אטומית על ישראל," גימק רק לפני שבועיים אחד משרי הממשלה, את ההחלטה לאסור את פירסום סיפרו של העתונאי מתי גולן, בהתייחסו לתוכן הספר.

„הפצצה האטומית," שראש־הממשלה יצחק רבין כה חשש מפניה עד שכל האמצעים נראו לו כשרים כדי להציל את ישראל ממנה, התפוצצה. אומנם לא בבת־אחת, בפיצוץ של אלף מגאטון, אלא בשרשרת פיצוצים בעלי עוצמה קטנה יותר שהדיהם נשמעו על פני העולם כולו. ואם נגרם נזק כלשהו לאינטרסים של ישראל, או של ממשלת־ישראל, הוא נגרם באשמתה הישירה של הממשלה עצמה.

יצחק רבין דמה בפרשה זו, לאותו חבלן מבוהל המנסה לפרק פצצה המונחת בשדה פתוח — שם אין היא יכולה לגרום כל נזק מלבד לחבלן עצמו — והנושא אותה ברוב בהלתו לאיזור סגור ומיושב, שם היא מתפוצצת בתוך ידיו. המהומה שהקימה ממשלת־ישראל סביב החלטתה למניעת פירסום הספר, וגיוס כל האמצעים להסתרת האיסור, העניקו לספר תהודה הרבה יותר גדולה מאשר היה זוכה לה, לוא פורסם בגלוי.

יותר מזה. בעוד שתוכנו של ה־ספר דלף טיפין טיפין החוצה ו־פורסם בכל עיתונות העולם, על אפה וחמתה של ממשלת ישראל, הרי עצם תגובתה ההיסטרית היא שהעניקה לתוכנו אוטנטיות מוח־לטת, נתנה בדיעבד גושפנקא רש־מית לכך שכל הנאמר בספר אינו רכילות אלא אמת.

אפשר להבין את רגישותה של הממשלה לאור העובדה שסיפרו של מתי גולן, שעמד לשאת את השם עימות והפרדה ועסק במה שהתרחש מאחורי הקלעים של שיחות ההפרדה בין ישראל למצריים וסוריה, היה מבוסס — כפי שטענו עתונים זרים — על מיסמכים סודיים שמטבע מהותם הם כל כך עדינים, שעצם הדלפתם, ללא קשר לתוכנם, היא חמורה ומחוסרת אחריות.

שכן, על פי מה שהתפרסם בעתונות־חוץ, תוך עקיפת הצנזורה הישראלית, הכילו הפרוטוקולים של שיחות ההפרדה, עליהם התבסס הספר, הערות ופיטפוטים בלתי אחראיים של מזכיר המדינה האמ־ריקאי הד"ר הנרי קיסינג'ר.

קיסינג'ר, שאינו יודע לשים מחסום ללשונו, התבטא במהלך תשיחות בלשון בוטה, תוך זילזול ולעג, לגבי שורה שלימה של אישים ומנהיגים בדרג הבינלאומי הגבוה ביותר, עימם הוא נפגש במהלך ביקוריו בעולם. נראה כי הוא הרגיש את עצמו חופשי במהלך שיחותיו עם שרי ממשלת־ישראל, השמיע באוזניהם הערות ביקורת חריפות ביותר ומעליבות שהת־ייחסו החל בנשיא סוריה חאפז אסאד („הוא מתמטט באפו כל הזמן") וכלה ב־ג'ראלד פורד, שהיה אותה תקופה סגן־נשיא („תינוק פוליטי תמים").

הגלובאלית של האינטרסים של ארצות־הברית. ביקורת זו מלווה נימה אנטישמית לא מעטה. מצד שני הוא מואשם על ידי המימסד היהודי־ציוני בהפקרת האינטרסים של ישראל. האבסורד הוא שביקורת זו מאשימה את קיסינג'ר באנטישמיות. במצב זה מובן שממשלת רבין ניסתה כל מה שביכולתה כדי למנוע מקיסינג'ר את המח־שבה שהיא תוקעת במיתכוון מסמר נוסף בארון המתים הפוליטי שלו.

אגב, גירסה צינית יותר שפשטה בשבוע האחרון בחוגים יודעי־דבר בירושלים, ייחסה ליצחק רבין כוו־נה אחרת לגמרי בהחלטתו לאסור את פירסום הספר ולגלות את ה־איש שהדליף את תוכנו בכל מחיר. רבין, אומרת גירסה זו, היה משוכ־נע מלכתחילה, מבלי שנמצאו כל הוכחות לכך, שהמדליף הוא שר־החוץ לשעבר אבא אבן וקפץ על ההזדמנות שניתנה לו, לדעתו, לפ־רוע את החשבונות האישיים שלו עמו.

כך או כך, בשבוע האחרון התגלגלו העניינים אחרת מכפי שצפתה אותם ממ־שלת־ישראל.

דווקא איסור פירסום הספר והמהומה הקונספירטיבית שהתחוללה סביבו, הם ש־עוררו את הסקרנות העולמית לגבי הפרשה. עורכי העתונים החשובים בעולם צילצלו לכתביהם בישראל ולכל מי שהכירו במדי־נה, כדי לגלות מהו תוכנו של הספר שכל־כך חשוב לממשלת־ישראל למנוע את פיר־סומו. כך זכתה הפרשה לכיסוי בינלאומי, שלא הוסיף כבוד לישראל. עתונים דבי־יוקרה התחרו זה בזה בהשגת קטעים או ציטוטים מהספר, פירסמו אותם בעמודים הראשונים של עתוניהם. העובדה שבישראל נהוגה צנזורה פוליטית זכתה להדגשה לא פחותה מעצם הפרשה.

מול כישלונה של הממשלה למנוע את פירסום תוכן הספר ואת החלטתה לאסור את הפירסום, התבלטה הצלחתה להמשיך ולהשתיק את העתונות הישראלית בכל מה שנוגע לפרשה ולספיחיה.

גם אחרי שנשבר קשר ההשתקה שקש־רה הממשלה — התעלמה מרבית העתונות הישראלית מחומרת המשמעויות של המע־שה. מה שקרה השבוע חמור לפיכך הרבה יותר ממה שהיה לפני „הפיצוץ האטומי". שכן, אם לפני שבוע יכלה העתונות היש־ראלית להצדיק את שתיקתה בטענה שהיא נאנסה לכך על־ידי הצנזור, הרי השבוע מוערבות כחשאי מפה לאוזן.

למרות זאת, לא מתה הפרשה.

עד לשבוע האחרון היה מרכז הכובד שלה בעצם הנושא של עסק־הביש והדרכים הפסולות למניעת פירסומו. עתה מתמקדת ההתעניינות סביב השאלה מי הוא האיש שהדליף לכתבו המדיני של הארץ, מתי גולן, את תוכן השיחות שהתנהלו עם הנרי קיסינג'ר בעת המגעים להסכמי ה־הפרדה?

הדברים נוגעים, כמובן, לממשלה שקדמה לממשלתו של יצחק רבין. אבל כמה משרי הממשלה הנוכחית היו שותפים לצוות המצומצם בממשלתה של גולדה מאיר

קיסינג'ר, אבן ודיניץ בעת שיחות ההפרדה

גיל זיהוי לגבי האנשים העלולים להיות בבחינת חשודים בהדלפה. אין זה מתחייב בהכרח כי המד־ליף הוא אחד מהם.

יכול להיות שהוא אינו נכלל כלל ברשי־מה זו. העולם הזה עצמו אינו מצטרף לאף אחת מההחשדות, הכללת שמה של אישיות זו או אחרת ברשימה אין בה כדי להצביע כי יש לה איזו שהיא שייכות לפרשה.

התרגיל העיתונאי בא רק להו־כיח עד כמה קשה ומסובכת היא כל חקירה שתנסה לגלות מדליף אפשרי ועד כמה רחבה ומכובדת יכולה להיות רשימת החשודים ה־פוטנציאליים.

מתי גולן במסיבה

ברור היה שאם היה ספרו של גולן רואה אור היה הדבר עלול להביך את הנרי קיסינג'ר בהמשך מגעיו הבינלאומיים. אבל קיסינג'ר יכול היה להתעלם מהספר, לא להתייחס אליו ולהכחיש את כל האמור בו. יותר מזה עלול היה הספר להביך את ממשלת־ישראל, ולא רק משום שהיה בו כדי להוכיח שאי אפשר לדבר עם שרי ממשלת־ישראל בארבע, שש או שבע עי־ניים, מבלי שהדברים יהפכו לנחלת הכלל.

הגירסות הרשמיות שניתנו להחלטתה של ממשלת רבין לגנוז את הספר הבהירו מפני מה חששה.

סכין בגב קיסינג'ר

אילו היה הספר מתפרסם, יכול היה קיסינג'ר להניח שהדבר נעשה בעידו־דה של ממשלת־ישראל, מתוך מגמה לתקוע סכין בגבו שעה שהוא עומד בארצות־הברית במערכה נואשת על חייו הפוליטיים.

קיסינג'ר נתון בעצם ימים אלה באש צולבת של ביקורת קטלנית, מצד אחד הוא מואשם על ידי הממסד הביטחוני האמריקאי, שהוא ימני, באחריות למפולת תוכח שהממשלה יכולה למשוך בחוטים של העתונות במדינה כמו בתיאטרון בובות.

החשודים בפוטנציה

במשך השבוע החולף העתיקו עתו־ני ישראל בצינעה את הידיעות שהת־פרסמו בעתונות העולם ביחס לפרשה. רק עתונים בודדים העזו להוסיף פרטים ועובדות משלהם על מה שפורסם בעתונות הבינלאומית. היו עתונים שהעדיפו בכלל להתעלם מהפרשה כאילו לא היתה מעולם.

כך יכלה ממשלת־ישראל לרשום לזכותה לפחות הישג אחד ברשימה הארוכה של כישלונותיה: ההצלחה בהמשכת קשר הש־תיקה בפרשה שאינה נוחה לשילטון.

בעוד שהפרשה נעלמה כמעט מעל דפי העיתונות, היא המשיכה להיות נושא שיחה מרכזי בכל ה־חוגים הרציניים במדינה, חוללה סערות וחילופי האשמות הדדיים. היתה זו תופעה האופיינית למיש־טרים טוטאליטריים, שבהם הידי־עות החשובות והמעניינות באמת אינן מתפרסמות בעיתונות, אלא שניהל את שיחות ההפרדה מצד ישראל עם שר־החוץ האמריקאי.

המדובר הוא בשר־החוץ וסגן ראש־הממשלה יגאל אלון, ובשר־הביטחון שמעון פרס, שנכללו גם בצוות שהמשיך את המג־עים עם הנרי קיסינג'ר להשגת הסכמי הפרדה נוספים.

מתוך לאלה, יש שורה שלימה של אישים שא־פריורי הם חשודים בפוטנציה עד שתיתגלה זהותו של המדליף האמיתי. אלה הם שרים לשעבר בממשלתה של גולדה, עוזריהם הבכירים ועוד כמה אישים מצמרת המנגנון הממשלתי, שבתוקף תפקידיהם היתה להם גישה לעניינים.

זכותה של הממשלה, כמובן, היא לגלות את המדליף האלמוני. שום ממשלה אינה יכולה לקיים מגעים פוליטיים בעניינים הנוגעים לגורל האומה תוך חשש שדברים הנאמרים בחדרי חדרים יופיעו כעבור זמן קצר בספר מיסחרי. אולם השיטות הננקטות לגילוי המדליף, תוך רתימת שירותי־הביט־חון למשימה, הן פסולות מעיקרן.

כאשר שירותי־הביטחון מגוייסים לחקי־רה עד לדרג של שרים בממשלה, יש בכך כדי לערער מיסודו את מיבנה המישטר הדמוקרטי.

בעמודים הבאים נערך מעין תר־

אלה הם החשודים: מי מהם

אבא אבן

שימש בתקופה שבה דן הספר, מה־6 באוקטובר 1973 עד לחתימת הסכם־ההפרדה עם סוריה ב־1 ביוני 1974, כשר־החוץ בממשלת ישראל, והיה חבר הצוות הישראלי שערך את המגעים עם הנרי קיסינג׳ר וצוותו.

הנימוקים בעד

מעוניין בהפלת ממשלתו של יצחק רבין.

יריב חריף ביותר לרבין. כיום סבור ראש־הממשלה כי בעוד משה דיין ופינחס ספיר אינם מהווים עוד סכנה לממשלתו, הרי אבא אבן חותר כל העת להפלת הממשלה, כשהוא עדיין מקווה לתפוס את מקומו של רבין כראש־הממשלה.

לאבן יכול היה להיות ברור כי עם הופעת הספר, אילו הותר לפירסום, היתה חייבת ממשלת רבין להתפטר, והוא היה מוצב אז בין המועמדים הרציניים ביותר להרכבת ממשלה חדשה.

האוריינטציה האמריקאית של אבן היא חזקה ביותר, והוא יודע שבין השיקולים המכריעים בבחירת המועמד לראש־הממשלה הבא, יהיה גם השיקול האמריקאי. אבן יכול היה להטיל את יהבו על הכוחות האנטי־קיסינג׳ריים במימשל האמריקאי, בעיקר לאור הדיעה שאם הספר יפורסם, ייאלץ קיסינג׳ר להתפטר מתפקידו, ואותם כוחות הם אלה שיוכלו לעזור לו, לאבן, להתמנות כראש־הממשלה בישראל.

הנימוקים נגד

מקורביו של אבן טוענים כי הוא אחד השרים הבודדים בממשלה הקודמת אשר החזירו למישרדם ולמישרדים האחרים הנוגעים בדבר את כל המיסמכים שנמצאו ברשותם, והוא לא שמר אצלו מיסמכים מהסוג שעליהם מסתמך סיפרו של מתי גולן.

אבן אף מודע היטב לסכנות שבגילוי זהות המדליף. לגבי אבן, גילויו כמדליף הפרוטוקולים למתי גולן עלול להיות סוף דרכו הפוליטית, דבר שיכול היה להיות ניצחון קל מדי ליצחק רבין. יש הסבורים שתגובתו הקיצונית של רבין בפרשה זו באה מתוך תיקווה שהיא תעזור לו לחסל את אבן, על־ידי הצגתו כמדליף החומר הכמוס־ביותר.

אבן, המכיר את המנטאליות האמריקאית בכל הנוגע להדלפות, יכול היה לעשות חישוב שקיסינג׳ר לא היה נאלץ להתפטר בעיקבות פירסום הספר והגילויים בו. בלי התפטרותו של קיסינג׳ר, לא היה העניין משרת את אבן, שעיניו נשואות לתפקיד ראש־הממשלה.

תגובה

„רכילות כוזבת לחלוטין.”

אפריים אברון

פקיד ותיק במישרד־החוץ. שימש שנים רבות כקונסול־ישראל בוושינגטון, וקשר קשרים אמיצים עם ממשלת הנשיא ג׳ונסון באותה תקופה. בקיא וותיק בפוליטיקה האמריקאית. בעת התקופה שאליה מתייחס סיפרו של גולן, היה סמנכ״ל מישרד־החוץ והאחראי על הדסק האמריקאי במישרד־החוץ. היה מעורה בכל שלבי השיחות עם ציוותו של קיסינג׳ר.

הנימוקים בעד

ידוע באי־האהדה שלו למישטר ניכסון־קיסינג׳ר. הביע בפורומים פרטיים פעמים רבות את אי־אהדתו לקיסינג׳ר ולשליחותו במיזרח־התיכון.

ידוע כ„זיקית” המחליפה נאמנויות. היה מזכירו ונאמנו של דויד בן־גוריון, בעת הראשונה שבן־גוריון היה ראש־ממשלה. אך אחר־כך היה גם מנהל לישכת שר־הביטחון בתקופתו של פינחס לבון. היה מקורב אחר־כך לרפ״י, ונחשב כיום כאיש נאמן ליגאל אלון.

ידוע בטינתו לראש־הממשלה יצחק רבין, משום שרבין „זרק” אותו מתפקידו בוושינגטון, כאשר מונה רבין כשגריר בארצות־הברית, בניגוד לבקשתם של הנשיא ג׳ונסון ושל ראש־הממשלה לוי אשכול. יחסיו עם המימסד הביטחוני האנטי־קיסינג׳רי בארצות־הברית בולטים, וידועה תיאוריה שלו הגורסת כי הנשיא פורד היה מאושר להיפטר בימים אלה משר־החוץ שלו.

הנימוקים נגד

לא היה שותף לשיחות המצומצמות, מאלה שהופיעו בסיפרו של גולן, ואם היה בידו חומר, הרי היה זה מיד שנייה, וקל היה לזהות את מקורו.

תגובה

„עד כמה שידוע לי, לא מסרתי את החומר לגולן. אין לי מה לומר. אין לי מושג מהעניין.”

יגאל אלון

שר־החוץ. בתקופה שבה עוסק סיפרו של גולן היה שר־החינוך־והתרבות וסגן־ראש־הממשלה, וכאיש המיטבח של גולדה לקח חלק בשיחות עם קיסינג׳ר והיה שותף בכיר בצוות.

הנימוקים בעד

החושדים באלון טוענים כי הוא היה החשוד מיספר אחד בהדלפת הסקופ הקודם של גולן: ביקור השליחים מברית־המועצות.

למרות שאלון היה היחידי שהעז לכנות את קיסינג׳ר בשמו הפרטי, הנרי, ידוע כי קיסינג׳ר אינו מחסידי אלון, ולאחרונה אף השמיץ אותו, טען שהוא משקר והאשים אותו בעקיפין בהכשלת המשא־ומתן. אולם זה קרה זמן ניכר אחרי המועד המשוער של מסירת החומר למתי גולן.

אלון הוא בין העולים־לרגל לוושינגטון, כדי לחזק את מעמדו בישראל, ונחשב כתומך, לפחות לאחרונה, בקונגרס ובמימסד האמריקאי האנטי־קיסינג׳רי.

אלון חושב שהוא מועמד רציני לתפקיד ראש־הממשלה, כאשר תיפול ממשלת רבין.

אפשרות אחרת שאותה מעלים החושדים באלון, היא שלא הוא־עצמו, הדליף לגולן את החומר, אלא מי מעוזריו הקרובים עשה זאת ללא ידיעתו של אלון. לפי סברה זו, החליט מי מיועציו שהדליף, כי עצם כתיבת הספר — ואיסור פירסומו אחר־כך — יוכל לשמש כנשק בידיו של אלון במגעיו הבאים עם קיסינג׳ר, כנגד שר־החוץ האמריקאי. דבר שיקל מאוד על המשך מגעי אלון־קיסינג׳ר, וירומם את מעמדו האישי של אלון. נימוק אפשרי אחר: כדי לרכוש לאלון תמיכה בחוגי העיתונות.

הנימוקים נגד

אלון צריך לדעת כי גורלו קשור בגורל רבין, ועם נפילתו של רבין, ייתכן שאלון יפסיד אף את תפקידו כשר־החוץ וכסגן־ראש־הממשלה.

תגובה

כפי שנמסרה על־ידי עוזרו, חיים בראון: „לא, וגמרנו.”

שימחה דיניץ

שגריר ישראל בארצות־הברית. כיהן בתפקידו זה בתקופה שבה עוסק סיפרו של מתי גולן. ידוע כאחד ממקורביה של גולדה מאיר, היה מנכ״ל מישרד ראש־הממשלה ויועץ מדיני של ראש־הממשלה בתקופת שילטונה. השתתף במרבית השיחות עם הצוות של קיסינג׳ר, והיה המקשר בין ממשלת־ישראל לבין המימשל האמריקאי בהפסקות שבין השיחות.

הנימוקים בעד

סיפרו של מתי גולן מתייחס באהדה גלויה לגולדה מאיר. היא האישיות היחידה החיובית בספר, מראשיתו ועד סופו. קירבתו של דיניץ אליה ידועה.

היחסים בין דיניץ לבין שר־החוץ האמריקאי מעורערים למעשה. קיסינג׳ר נהג להתייחס בחיבה רבה אל דיניץ בעת פגישותיהם בארץ, לטפוח לו על שיכמו, ואז לומר: „ככה אני מזיק לך אצל השילטון שלכם.”

יחסיו של דיניץ עם ממשלתו של רבין מעורערים לגמרי, ומפעם לפעם מודלפת ידיעה על פרישתו מהתפקיד כשהדבר היחידי המחזיק אותו בתפקידו הוא פחדו של רבין מפני ראש־הממשלה לשעבר, גולדה מאיר.

דיניץ בקי מאין־כמוהו במישחק־הכוחות במימשל האמריקאי כיום, הצליח להסתכסך עם קיסינג׳ר ומטיל יהבו על מתנגדי קיסינג׳ר.

כישלון שיחותיו של קיסינג׳ר בארץ פירושו הצלחתו של דיניץ, והמשך כהונתו בארצות־הברית. ידוע כי קיסינג׳ר רמז, ואף יותר מכך, מיספר פעמים, כי היה מעוניין שדיניץ יוחלף. כל כוונתו של דיניץ היא להרוויח זמן, לסכל כל ניסיון־תיווך שפירושו יהיה החזרת־שטחים.

אלה המחשידים את דיניץ טוענים כי ייתכן שההדלפה הגיעה אל מתי גולן דרך ידידו ושותפו־לטור לשעבר, כתב הארץ בוושינגטון, דן מרגלית, הידוע בקשריו ההדוקים עם דיניץ.

הנימוקים נגד

דיניץ יכול היה לנחש כי הוא יהיה החשוד מיספר אחד בהדלפת החומר למתי גולן, באופן ישיר או עקיף, והיה חושב פעמיים לפני שהיה עושה כן. לדיניץ ברורה משמעות גילוי זהותו כמדליף: הזדמנות־פז לרבין להעיף אותו מהתפקיד.

תגובה

למרות ניסיונות חוזרים־ונישנים להתקשר עימו בטלפון לשגרירות בוושינגטון לא נוצר, משום־מה, כל קשר עימו.

הדליף את הפרוטוקולים של קיסינג'ר

אהרון יריב

אלוף (מיל.), היה ראש אמ"ן. במילחמת יום־הכיפורים גוייס והיה יועץ ראש־הממשלה לענייני הסברה. מאוחר יותר התפרסם כראש המישלחת הישראלית בשיחות הפסקת־האש עם מיצריים, בקילומטר ה־101. אחר־כך מונה כשר־בלי־תיק, ומאוחר יותר כשר־התחבורה. בממשלת רבין, לאחר התקופה שבה עוסק סיפרו של גולן, כיהן כשר־ההסברה.

הנימוקים בעד

היריבות בינו לבין יצחק רבין, שבגללה אף התפטר מן הממשלה, ידועה. אין ספק שלדעתו עדיף היה שממשלת רבין תיפול. יש לשער שהחומר נמסר לגולן סמוך לתקופה שבה הגיעה ההתנגשות בין יריב לרבין לשיאה, והוא התפטר.

השתתף במיספר שיחות שנערכו עם קיסינג'ר, בעיקר בשיחות הראשונות.

איש־שיחה פתוח ולבבי.

יש לו סיכויים לחזור לממשלה, אם היא תוקם במתכונת אחרת, ומבלי שיעמוד בראשה יצחק רבין.

הנימוקים נגד

בשנים בהן כיהן כראש אמ"ן התגבש אופיו של יריב כאיש־מודיעין מובהק, והדבר לא היה נותן לו לספק מיסמכים ופרוטוקולים המוגדרים כסודיים.

אין לו כל כוונות לחתמנות לתפקיד ראש־הממשלה.

במרבית השיחות המצוטטות בסיפרו של גולן, לא השתתף יריב כלל, ולא היתה כל סיבה שהחומר יועבר אליו, לפחות לא באופן רישמי.

אין לו, למרות ביקוריו התכופים בארצות־הברית, כל אוריינטציה אמריקאית, והוא אינו יכול להיבנות, לפחות לא באופן ישיר, מנפילתו של קיסינג'ר.

כל זה אינו סותר את האפשרות שאולי תרם יריב פח־ושם חומר לסיפרו של מתי גולן, בהיסח־הדעת, ותוך כדי שיחות־רעים עם גולן או עם אחרים.

תגובה

"אני לא הדלפתי, ואני מוכן לעמוד לחקירה."

אלי מיזרחי

ראש לישכת ראש־הממשלה, תפקיד שאותו נשא גם בתקופה שבה דן הספר, אם־כי אז היתה ראש־הממשלה גולדה מאיר. מנהל כל־יכול של לישכת ראש־הממשלה גם בתקופת גולדה מאיר, לה היה נאמן במייוחד, וגם ליצחק רבין, הסומך עליו. אין ספק שמיזרחי היה שותף בכיר לכל פיסת־רכילות מהשיחות עם קיסינג'ר, ויכול היה לשים יד על מיסמכים ופרוטוקולים.

הנימוקים בעד

נאמנותו של מיזרחי לגולדה מאיר יכולה היתה להביא אותו לרצון לחבל בממשלתו של רבין. או: מיזרחי רצה להדליף לעיתונאים כדי לשמור איתם על קשרים טובים, ואין כמתי גולן, הכתב המדיני של הארץ, אדם שכדאי לשמור איתו על יחסים טובים.

גולן פירסם בעת כתיבת סיפרו, או מייד לאחר־מכן, מאמר־התקפה חריף על מיזרחי, אשר היה ללא־תקדים, משום שלא נהוג לכתוב כנגד פקידים שהם עוזרים, יועצים וראשי־לשכות של שרים, והסבר אפשרי לכתיבת המאמר הוא שגולן רצה לטשטש את זהות המדליף שלו.

מיזרחי יכול היה לחשוב שיצחק רבין מעוניין בהפלת קיסינג'ר, העומד לכפות על ישראל נסיגה, ואולי גם הסדר־שלום שאינו רצוי לרבין, ולכן הדליף, על דעת עצמו.

הנימוקים נגד

מיזרחי, כפקיד נאמן לראש־הממשלה שלו, לא היה מעז לעשות צעד כזה.

מאמר־השיטנה הנ"ל של גולן נגד מיזרחי, שהופיע לפני מיספר חודשים.

מיזרחי יודע שבגלל קשריו ההדוקים עם גולדה מאיר יפול החשד עליו והוא לא היה מסתכן בכך.

תגובה

"בהחלט לא הדלפתי. לא, עם אל"ף רבתי."

שימעון פרס

במילחמת יום־הכיפורים, התקופה שבה מתחיל סיפרו של גולן, היה פרס שר־התחבורה והתיקשורת. עם הקמת הממשלה האחרונה של גולדה מאיר בתחילת 1974, קיבל את תפקיד שר־ההסברה, ובמשך השיחות בהן דן הספר, היה חבר הצוות הישראלי, ואף הדובר הרישמי של הצוות ושל ממשלת ישראל בעת השיחות. לאחר התקופה שבה דן הספר, החל מכהן כשר־הביטחון.

הנימוקים בעד

מעוניין בהפלת ממשלת רבין על רקע כזה, משום שהוא המועמד הרציני ביותר לתפקיד ראש־הממשלה.

בעת שנערכו דיונים בינו לבין ראש־הממשלה בעניין סיפרו של מתי גולן, סירב פרס — לדיברי מקורביו — להפעיל את סמכותו ולהורות לצנזורה לפסול את הספר ולאסור על פירסום הפרשה כולה, אם־כי „הסכים" שראש־הממשלה יעשה זאת ישירות.

קשור, בעיקר מתקופת היותו מנכ"ל מישרד־הביטחון וסגן שר־הביטחון, עם המימסד הביטחוני האמריקאי, המעוניין בהפלת קיסינג'ר והמוכן להטיל יהבו על מתנגדי קיסינג'ר בארצות־הברית. בעל קשרים עם C.I.A. ועם מנגנוני־חושך בארצות־הברית, המעוניינים בהפלת קיסינג'ר.

הנימוקים נגד

פרס, יותר מכל חשוד אחר, היה מפסיד את עולמו אילו היה מתגלה שאכן הוא המדליף של גולן, והוא בעל אופי הנוטה לא להסתכן.

חושב שעדיין לא בשל הזמן למילחמה על תפקיד ראשות־הממשלה, ולכן עדיין אינו מעוניין בהפלת ממשלת רבין.

תגובה

כפי שנמסרה על־ידי דוברו, נפתלי לביא: „זהו טיפוס על קירות. פרס היה באותו זמן במקום אחר, ולא נמנה עם קבוצת־השרים שהיה לה קשר עם קיסינג'ר. אני מכיר את האיש ואת הנושא שבו מדובר, ולא מוצא קשר בין השניים. מי שרוצה — שיקשר, אבל אין כל אפשרות לקשר את פרס לזה. הנושא לא בתחום העיסוקים שלו."

ג'יימס שלזינגר

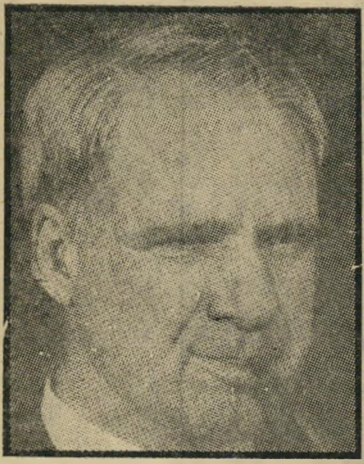

שר־הביטחון של ארצות־הברית, איש־אמונם של מנגנוני־החושך והמימסד הביטחוני הכללי, האיש החזק ביותר בממשלתו של הנשיא פורד, לצידו של הנרי קיסינג'ר.

הנימוקים בעד

אין אדם המעוניין יותר בהפלת קיסינג'ר, מאשר שלזינגר, שיהפוך במיקרה זה האיש השליט בממשלה האמריקאית, ללא מתחרים.

שלזינגר יכול היה לנצל את הקשרים ההדוקים שבין סוכנות־הביון המרכזית של ארצות־הברית, .C.I.A, כדי להעביר את החומר למישהו מוסמך במנגנון־החושך הישראלי, בבקשה להביא לפירסומו. הוא יכול היה להעביר את החומר גם באמצעות כתב ישראלי באמריקה. בשביל ה־.C.I.A, אין, מן הסתם, כל בעייה להשיג גם את הפרוטוקול הסודי ביותר בממשלת ישראל.

כל המימסד הביטחוני האמריקאי מעוניין באופן נואש בסילוקו המהיר של קיסינג'ר, משום שמדיניות־הדטאנט שלו עם ברית־המועצות מביאה לצימצום החימוש, לדילדול תעשיית־הנשק ובכלל לצימצום האפשרויות וההנאות של מערכת־הביטחון.

הנימוקים נגד

אולי לא היה החומר בידו.

תגובה

לא נתבקשה.

במדינה

(המשך מעמוד 20)

מיקצועי שאנשיו הם קצינים מיקצועיים, הוטל תפקיד פוליטי ראשון־במעלה: להבין תהליכים פוליטיים בעולם הערבי. הניסיון הוכיח שאמ״ן לא היה מסוגל לעמוד בו.

ועדת־אגרנט הצביעה על כך כבר בדו״ח־הביניים הראשון שלה, ב־1 באפריל 1974. היא תבעה למנות מייד יועץ לראש־הממשלה, שיעמוד בראש צוות מיוחד, קטן ויעיל, ואשר יקבל לידיו את התפקיד הזה.

לרמות את הציבור. ברור שתפקיד זה נועד לאדם מיוחד במינו, בעל צירוף נדיר של תכונות וכישורים: שיקול־דעת, הבנה פוליטית עמוקה, בקיאות בתהליכים של העולם הערבי, ניסיון מודיעיני, ועוד. כי בעל־תפקיד זה עלול להחזיק בידיו, ביום מן הימים, את עצם קיום המדינה. עצתו עלולה להכריע ברגע של ערב־מילחמה.

יתכן שיש במדינה חצי־תריסר אנשים שיש להם כישורים מיוחדים אלה, אך לגאנדי אין אף אחד מהם.

איך עלה על דעתו של רבין להטיל תפקיד זה דווקא עליו?

רבין אינו כסיל, והוא מכיר את גאנדי מנעוריו. ייתכן רק הסבר אחד למינוי זה: רבין רצה לרמות את הציבור, להעמיד פנים כאילו הוא ממלא אחרי הוראות ועדת־אגרנט, מבלי לעשות כן למעשה.

במשך 14 החודשים שעברו מאז פירסום הדו״ח הראשון של ועדת־אגרנט, לא ביצעה הממשלה אף אחת מהמלצותיה החשובות בשטח המוסדי. לא הוקמה ועדת־שרים לענייני־ביטחון, לא הוקם קאבינט־מילחמה, ולא מונה היועץ המיוחד להערכת המודיעין.

מדוע?

עימות של עמית. ועדת־השרים מעוררת בעיות קואליציוניות ואישיות, ורבין פשוט התחמק מן הצורך להחליט ולריב

יועץ גאנדי
זר עלי הדפנה

עם עמיתיו. זוהי השתמטות פחדנית, המטילה אור על כושרו של רבין למלא תפקיד כה אחראי.

בגלל אותן הסיבות, לא מונה קאבינט־מילחמה. השבוע הודיע רבין רישמית כי השאלה תעלה רק אם ייווצר מצב מילחמתי — כלומר, כשזה יהיה מאוחר מדי. לפי אותו היגיון, אפשר להחליט שיינתן לילדים חיסון נגד שיתוק־ילדים רק כשיתגלו אצלם הסימנים הראשונים של המחלה.

היועץ המיוחד לא מונה מפני שמינוי זה נתקל, כמובן, בהתנגדות ראשי השירותים החשאיים. איש מהם אינו שמח על מינויו של אדם, שיהווה מעין ממונה־על־הממונה־על שרותי־הביטחון, ושיחצוץ בינם ובין ראש־הממשלה.

הדבר כבר הועמד פעם במיבחן כאשר מינה לוי אשכול, זמן רב לפני מילחמת ששת־הימים, את איסר הראל לתפקיד דומה. ראש המוסד־למודיעין דאז, מאיר עמית, לא קיבל את הדבר, התעלם מקיומו של „איסר הקטן", קודמו בתפקיד ראש־המוסד, ונכנס עימו לעימות. איסר התבטל, התרגז והתפטר. לא מונה יועץ אחר במקומו — וכך נוצר המצב שבו טיפלה ועדת־אגרנט.

רבין אינו אמיץ יותר מאשכול, ולא

(המשך בעמוד 28)

שילוב של הנאה עם ספורט

זוג מחבטים לים
לכל טרנזיסטור*

PHILIPS

★ עיצוב מרהיב
★ צליל משובח
★ איכות מעולה

* המבצע מתיחם
לדגמים: 117, 113
412,303,215,138

פיליפס תמיד שווה יותר

פרסום שפי

מיבצע מיוחד לחיילים

כל חייל שיחתום
בחודש מאי מנוי על

העולם הזה

יקבל הנחה של
40%

השבועון יישלח
רק לדואר הצבאי

המנוי

קיבלת חשבון,
אנא, פרע אותו
בהקדם.

מחלקת המינויים

„ניבה" חוגגת 40 שנה לקיומה

בסימן הרחבת והעמקת הייצוא בשנת ה־40 לקיומה, יחלו, בסוף חודש מאי, חגיגות ה־40 של „ניבה בע״מ — יצרני ויצואני אופנה". חשנה תייצא החברה מוצרי אופנה בסכום של למעלה מ־1.750.000 דולר לבתי־אופנה מעולים ב־5 יבשות העולם.

בשנה החולפת (1974) הסתכם ייצואה של „ניבה" ב־1.200.000 דולר לעומת 913 אלף דולר בשנת 1973, וזאת למרות המשבר הכלכלי הפוקד עתה את העולם המערבי.

„ניבה" מעסיקה כיום כ־450 עובדים ולמעלה ממחצית תוצרתה מופנית לייצוא. החברה מייצאת לבתי־האופנה הנודעים ביותר בארצות־הברית, אירופה, דרום־אפריקה, יפן ואוסטרליה.

„ניבה" בע״מ הוקמה לפני 40 שנה על־ידי מר ניסים ברוך ז״ל שעלה שנה קודם לכן מיוגוסלביה. עד מהרה הצטרפו למפעל הבנים, אברהם שמעיה ויוסף ברוך, שפיתחו אותו והפכו אותו למפעל השולט באופנת חולצות הגברים בישראל.

עד שנת 1966 התרכזה „ניבה" בייצור לשוק המקומי, בשנה זו הוחלט לראשונה, לפתח את הייצור גם לאופנת נשים תוך דגש מיוחד לייצוא בשוק העולמי.

לצורך זה התקשרה „ניבה" — לראשונה בעולם האופנה הישראלי — עם מעצב אופנה נודע — והחלה בצעדים ראשונים בייצוא. ואכן בשנת 1966 ייצאה החברה לראשונה בסכום כולל של 124.000 $.

לשם העמקת הייצוא התקשרה „ניבה", שוב לראשונה בעולם האופנה הישראלי, עם מעצבים נודעים באירופה, כגון: פאולינו פריסקו ממילנו ופרנק אוליביה מפריז, ועם גדעון אוברזון מעצב האופנה מס. 1 בישראל, לשם עיצוב ודיגום אופנה לקהל הבינלאומי. ואכן — התוצאות לא אחרו לבוא.

בשנת 1968 הגיעה „ניבה" — לייצוא של 304 אלף דולר וזכתה בשנה זו לתואר „יצואן מצטיין". בשנת 1969 ל־497 אלף דולר ומאז נמצא הייצוא בקו עליה מתמיד.

כדי לעמוד בהצלחה בתחרות הבינלאומית, הקימה החברה מחלקה מיוחדת לפיתוח ולמחקר שווקים מקומי ובינלאומי. המאמץ שהושקע על־ידי מהנדסי המחלקה הביא לפיתוח הדפסים, בדים וסריגים בלעדיים שנרשמו — כפטנטים בינלאומיים בישראל ובחו״ל, וכל אלה יחד הביאו את החברה לייצוא כולל של 1.200.000 $ בשנת 1974.

המשבר בעולם המערבי, אומר מר ישראל ברוך, מהנהלת החברה, גרם ללקוח להיות ברנן יותר, והוא דורש איכות מעולה — שתתן תמורה מלאה לכספו. אנו ב„ניבה" עומדים בדרישות אלה. רק בימים אלה קיבלנו הזמנה חדשה לרשת חנויות של אופנה עילית בשם „קשימה" ביפן. למיטב ידיעתנו אנו החברה הישראלית הראשונה בעולם האופנה אשר מוצריה משווקים ביפן.

בשנת 1975 מצפה החברה להרחיב את ייצואה ומקדישה את מירב מאמציה לשם קידום הייצוא. לצורך זה משתתפת „ניבה" ב„שבועות אופנה" — המאורגנים באירופה ובארצות־הברית כיצרנית שוות רמה וזכויות, נוסף על השתתפותה ב„שבועות האופנה" שנערכו בישראל.

תשקיף

למשך מיספר שבועות צפוי היצע גדול של צמודי־מדד, שיוריד את שעריהם.

עוד שערורייה ב„אל־על"

נוסעי טיסה של „אל־על" הוחזקו ביום השלישי שעבר במשך חמש וחצי שעות על הקרקע, כלואים בתוך המטוס בלוד, ביגלל סיכסוך שפרץ בין הקברניט והכלכל ה־ראשי.

הסיכסוך פרץ אחרי שביגלל תקלה טכנית ירדו

פיקות גם עליו, אך לא הביע התנגדות זו בגלוי בפני השר, והמינוי אושר.

רבין מחליף צוות

בלישכת ראש־הממשלה בירושלים עומדים לע־רוך מיספר חילופי עובדים של הדרג המינהלי הנמוך.

החילופים ייעשו על־פי בקשתו של ראש־הממשלה יצחק רבין עצמו, ובעיקבו־תיהם יועברו מתפקידיהן כמה פקידות ה־עובדות במישרד זה זמן רב, ובמקומן תבו־אנה אחרות, אשר עבדו עם רבין בתפקידיו הקודמים.

הפידאיון מתכוננים להשתלט על לבנון

תמורות מרחיקות־לכת צפויות בלבנון בעתיד הקרוב ביותר. ההשלכות של המשבר הממשלתי במדינה זו, עלולות להעמיד אותה במוקד ההתעניינות במיזרח־התיכון, ולהשפיע על מהלך ה־מאורעות באיזור.

משקיפים זרים בביירות צופים התפתחות שבה יהפכו איר־גוני הפידאיון הפלסטיניים לכוח הפוליטי המרכזי בלבנון, בסיוען של מדינות ערביות אחרות, ויהפכו אותה למדינת־עימות עם ישראל.

המצב החדש בלבנון נוצר בעיקבות ההתנגשויות האלימות שאירעו באמצע חודש אפריל השנה בין אנשי מיפלגת הפלאנגות הימנית הנוצרית לבין הפידאיון הפלסטיניים. כתוצאה מקרבות־הדמים שניטשו בכמה ערים בלבנון, ושהסתיימו בהסכם של הפ־סקת־אש בין הארגונים היריבים, עלה כוחם הפוליטי של ארגוני הפלסטיניים בלבנון. עצם העובדה שהצבא הלבנוני לא התערב בקרבות לטובת שום צד, העניק לפידאיון מעמד חשוב יותר מזה של מיפלגת הפלאנגות.

מצב זה מצביע על כך שנשיא לבנון, סוליימן פראנג'ייה. עלול עתה להיכנע ללחצים הכבדים של הפידאיון המופעלים עליו, לה־תיר להם לפעול באופן גלוי מהגבול הלבנוני נגד ישראל, מבלי לנסות להפעיל נגדם את הצבא הלבנוני. כישלונה של מיפלגת ה־פלאנגות, שהנשיא פראנג'ייה נתן לה יד חופשית לנסות להכים את ארגוני הפידאיון, העניק בעקיפין לגיטימציה למעורבותם של הפלסטיניים בחיים הפוליטיים הפנימיים בלבנון, כמו לאזרחי ה־מדינה, ולא כזרים.

לא מן הנמנע כי הפלסטינים יתבעו עתה ייצוג בממשלה הח־דשה שתוקם בלבנון, וינסו לחמם את הגבול הלבנוני עם ישראל, עד למצב שיחייב התערבות ישראלית פעילה הרבה יותר מזו שנעשתה בשבועות האחרונים, בעת שכוחות צה"ל חדרו לכפרים בדרום לבנון במיבצעי־מניעה.

בקרב משקיפים זרים אף הובע חשש כי ארגוני הפידאיון עלולים לחולל הפיכה בלבנון, ליטול בה את השילטון, לאלץ את ישראל להגיב על שינוי זה במציאות המזרח־תיכונית, ולגרור את מדינות־ערב למילחמה חדשה.

במיקרה זה אפשרית גם התערבות אמריקאית, לפחות פולי־טית, תוך עידוד ישראל לפעולות־מנע, כפי שקרה בחודש ספטמבר 1970 בירדן, כאשר איום ישראלי ישיר בפלישה צבאית גרם למני־עת התערבות הצבאית הסורית בירדן.

מתי גולן

כוכב עליון

מי שכתב את הספר שנפסל על־ידי הצנזורה על התבטאויותיו של הנרי קיסינג'ר, מתי גולן, יהפוך כוכב־טלוויזיה בינלאומי.

גולן יצא את הארץ בתחילת השבוע, על־פי הזמנה דחופה של הטלוויזיה ההולנ־דית אשר שלחה לו כרטים, וערכה איתו ראיון ביום השלישי האחרון. גולן ישהה בי הולנד מיספר ימים אחרי הראיון, וכבר עתה מתעניינות תחנות־טלוויזיה רבות באירופה ובארצות־הברית באפשרויות לראיין אותו.

פרשת קידר הופכת

פרשה בינלאומית

פרשת מאסרו המיסתורי של מרדכי („מוטקה") קידר, שהוחזק 17 שנים בכלא רמלה, מתוכן שבע שנים במעצר מבודד, מבלי שניתן יהיה לפרסם את דבר מאסרו, עשוייה להפוך פרשה בינלאומית. פירו־סומי העולם הזה בפרשה עוררו התעניינות בחוגי העיתונות הזרה, ותחנות־טלוויזיה עומדות לשדר תוכ־ניות אודותיו בארצות־הברית.

בשלב זה לא ניתן לפרסם דבר, אפילו ברמז, על סיבות כליאתו של קידר, בשל צו איסור־פירסום שהוציא בית־המישפט ה־עליון, שדן בפרשה לפני כ־15 שנה.

צפויה ירידה בשערי

צמודי המדד

עם התקרב המועד שבו יפוג תוקף צו הגבלת הייבוא, שהוציאה הממשלה למשך חצי שנה, מצפים לירידה בשערי האיגרות צמודות־המדד. ככל הנראה לא תוכל הממשלה להאריך את תוקף הצו, בשל ה־תרעומת הצפוייה ממוסדות השוק האירופי המשותף.

כתוצאה מכך, יותר שוב יבוא חופשי, דבר שייאלץ ייבואנים רבים להמיר את האיגרות שברשותם לכסף מזומן. לפחות

מסכות־החמצן, ותקליט אוטומטי קרא לנוסעים ל־השתמש בהן מייד, ולא להתרגש. הכלכל של המטוס, שמואל אלוני, ביקש להרגיע את הנוסעים, ועל־כן הודיע להם במכשיר הקשר שזוהי תקלה טכנית, ושיש להתעלם מן ההודעה המוקלטת.

הדבר הרגיז את הקברניט, דויד גתמון, שקרא אליו את הכלכל לתא־הטייס ונזף בו על שהעז לע־שות דבר שהוא, לדעת הקברניט, בסמכותו־שלו.

בין השניים פרץ דין־ודברים, הקברניט ציווה על הכלכל לרדת מן המטוס, שאר ה־דיילים יצאו גם הם, לאות־מחאה, והמטוס הושבת. למרות שכמה מראשי החברה נמ־צאו באותה שעה בנמל־התעופה, לא נעשה דבר כדי לשים קץ להתעללות בנוסעים.

כרגיל, הצליחה אל־על להשתמש בהשפעתה ב־קרב כתבי־התעופה, ולגנוז את פירסום השערורייה.

המרכז החופשי

זקוק לדוברים

המרכז החופשי, שיש לו שני חברי־כנ־סת, מקים עתה מחלקה גדולה לדוברות ויחסי־ציבור. אנשי המרכז החופשי פנו לכמה אנשי יחסי־ציבור כדי לבוא לעבוד שם בשכר, וכן ביקשו מכמה מבוגרי קורס יחסי־הציבור, שהסתיים לפני מיספר חודשים בתל־אביב, לפנות אליהם.

כיום יש למרכז החופשי דובר, איתן לוינשטיין, ופקידות המיפלגה עוסקות משך מרבית שעות עבו־דתם בשירותי יחסי־ציבור ודוברות.

יתמנה מבקר

אזרחי למישטרה

בימים הקרובים עומד שר־המישטרה שלמה הילל למנות מבקר למישטרת ישר־אל. המבקר יהיה אזרח, ולא איש מישטרה, ויהיה כפוף לשר, ולא למפקח הכללי שאול רוזוליו.

מינויו של המבקר, נוסף לנציב־הקבילות הקיים כבר במישטרה, אשר יעסוק בביקורת על כל הדר־גים בכל המערכת המישטרתית, נועד להגביר את פיקוח מישרד־המישטרה על המטה הארצי.

בחוגי המטה הארצי נודע כי רוזוליו הביע הת־נגדות למינוי המבקר, אשר בידיו יהיו סמכויות־

מינוי גיבתון בספק

מינויו של מנכ"ל מישרד־התיירות, חנוך גיבתון, כקונסול ישראל בניו־יורק, מוטל בספק, למרות ש־גיבתון הודיע כבר לשר־התיירות על התפטרותו, ולמרות ששר־החוץ יגאל אלון כבר אישר את המי־נוי. אישים בכירים במישרד־החוץ, ביניהם השגריר המייועד לאו"ם חיים („ויוויאן") הרצוג, הביעו את התנגדותם למינויו של גיבתון, ושר־החוץ החליט להקפיא את המינוי.

בינתיים נמסר גם מחוגי שר־התיירות, כי גם־אם יבוטל המינוי של גיבתון, לא יס־כים השר שגיבתון יחזור בו מהתפטרותו ממישרת מנכ"ל המישרד.

תשלומי

מישרד־הביטחון

רק בדואר!

החל מהאחד במאי השנה הופסקו התש־לומים הישירים של מישרד־הביטחון ל־ספקים. כל התשלומים לספקים נעשים אך ורק באמצעות הדואר.

תקנה זו הותקנה כדי למנוע אפשרות של שי־חוד פקידים במישרד־הביטחון כדי שיקדימו תשלומים לספקים. ההפרשים בריבית על הקדמת תשלומים כאלה, הנעים בסדר־גודל של מיליונים, מסתכמים לפעמים ברבבות ל"י. מעתה תהיה אפשרות־מעקב אחרי התשלומים שיישלחו לספקים למישרדיהם.

הזנחה בחוף

אתרים

עם העברתו של חוף „אתרים" בחוף הים בתל־אביב מניהולה של חברת „אתרים" לניהולה של עיריית תל־אביב, התרבו התלונות על ההזנחה והליכלוך בי חוף שלמרגלות „הילטון", המשמש כפלא־ז'ת־היוקרה של העיר.

כלפי עיריית תל־אביב מופנות טענות כי היא אינה מסוגלת להשתלט על ניהול החוף בצורה הולמת.

דן פיינרו מדווח על פ

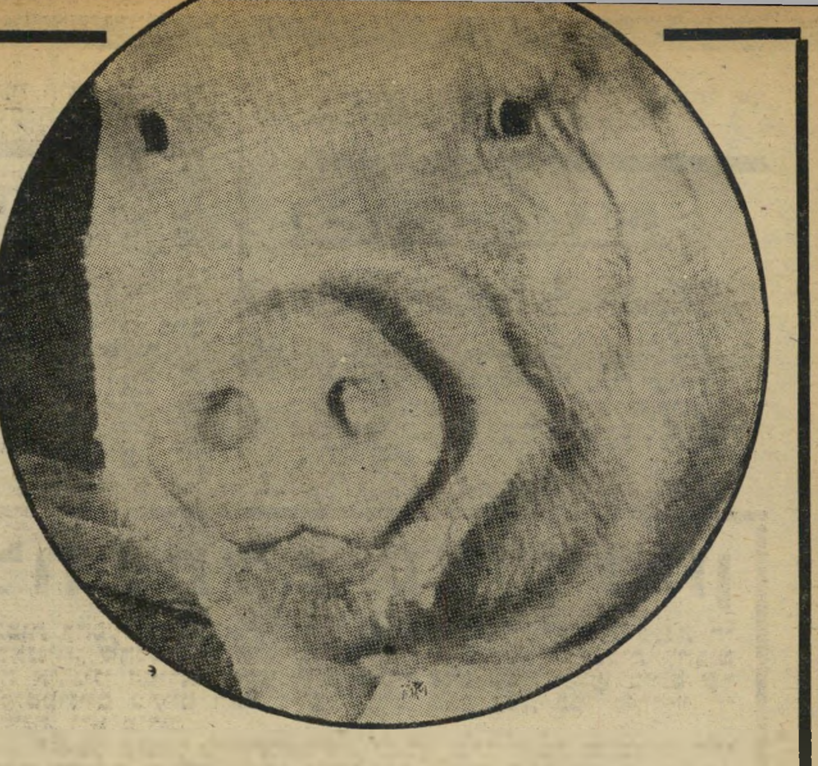

שהגיעו לפסטיבל; זאת, כדי להפגין את נכונותו של העולם־הראשון לקבל אל חיקו את העולם השלישי.

אולם, גם כך הכריז במאי הסרט מוחמד לכחיד חמידה (שגם משחק בו את אחד התפקידים הראשיים, וכן אחראי לתסריט, להפקה, לצילום ולעוד כמה תפקידים חשובים בהפקה), כי הוא מצטער על שהביא את סירטו לקאן, מאחר שאין כאן הערכה אובייקטיבית של יצירות מהפכניות אמיתיות, ואין בין השופטים אפילו אחד שאינו נציג התרבות המערבית המתגוונת.

העובדה שבין השופטים מצויות שחקניות־קולנוע ותיקות וידועות בעלות טעם וכישרון גם־יחד, כמו ז׳אן מורו ולאה מאסארי, סופר כמו אנתוני (התפוז המיכני) ברג׳ס, או במאי־היוקרה של בלגיה, אנדרה דלבו, אינה משכנעת אותו כלל. כל אלה ודאי אינם מסוגלים להבין לרוח העולם החדש, לדעתו, והתיקווה יכולה לבוא (אם־כי הדבר לא נאמר בפירוש) רק מצד פייר סאלינג׳ר, מזכירו־לשעבר של הנשיא קנדי לענייני עיתונות. הוא אולי אינו מבין הרבה בסרטים (אם כי

איזו חזירות קאן!

הופיע פעם בתפקיד קטן בסרט־גנגסטרים בשם הקשר ממרסיי), אבל לפחות יודע מה פשר המושג דיפלומטיה.

עם זאת, יש לומר שמוחמד לכחיד חמידה היה מיטיב לעשות אילו סמך על סירטו־שלו. כי הסרט שנות התבערה הוא, ללא ספק, ההישג הקולנועי המרשים ביותר של העולם הערבי עד עצם היום הזה. הוא מתאר את התפתחות המצב הפוליטי והחברתי באלז׳יריה, משנות השלושים ועד תחילת מילחמת־השיחרור שם, ב־1954. זוהי אפופיאה רחבת־מימדים, הנמשכת כשלוש שעות, בנוייה לפי מיטב המסורת של הקולנוע הסובייטי. עם אלפי משתתפים, תנועות מצלמה (הסרט מצולם במסך רחב) מרשימות, תנועות המונים ומעמדים רבי־ניצבים, שימוש בלתי־רגיל בנוף המידבר ובאווירת כפר אלז׳ירי.

זאת, בתוספת שיחות שנשמעות אומנם פעמים רבות כהטפה פוליטית לילדי הגן, אבל פה־ושם מצטלצל בהן מיתר אמיתי, כן וכואב של עולם זה. כמו, למשל, הטענה כי לגבי הערבי בג׳בלאות מהווים היטלר, הצרפתים וכל האירופאים היינו־הך, מן האווירה שנוצרה סביב הסרט, נראה שבין אם הובטח לו הפרס מראש בין אם

סרט ש…
משתתפ…
לפסטיבל. אפופיאה רחבת־מימדים על אלז׳יריה

לאו, הוא אכן עתיד לזכות בפרס כלשהו.

ההבדל הבוטה הראשון שניתן למצוא בין סרט זה לבין מתחריו האירופיים, הוא דווקא חשיבותו של היטלר בתודעה הנוכחית. העובדה שהפוליטיקה היא היום מרכיב חיוני בכל סרט המבקש להעמיד פנים אמנותיות, אינה חדשה עוד.

אולם נראה כי יוצרי סרטים רבים יותר ויותר חוזרים לקורות מילחמת־העולם השנייה, כדי לשאוב מתקריות אותנטיות של העבר את הלקחים שצריך ללמוד היום. וכך התברך הפסטיבל, הפעם, במיספר בלתי־מבוטל של שיחזורים היסטוריים, המגיעים משום־מה, כולם, לאותה מסקנה עצמה: האוייב האמיתי לא היו הגרמנים, שתקפו, אלא משתפי־הפעולה איתם בארצות השכנות, שהשתדלו יתר־על־המידה למצוא חן בעיניהם.

„אגרטל הנישואן"

תגובות חריפות ביותר העלה סרט בלגי זה, המספר על גבר בודד המתאהב בחזירה (בתמונה), מתעלס עימה על הבד, וזו ממליטה לו במזל טוב, שלושה חזירונים.

פסטיבל הסרטים ה־28 בקאן, נפתח השנה ב„פצצה" רועשת. בכל שנה מאיימים, מדי־שנה מגיעות אזהרות טלפוניות בעילום שם, אך השנה, בלא איומים ובלא אזהרות, הניחו, לילה לפני פתיחת הפסטיבל, פצצה קטנה שעשתה רעש גדול. היא התפוצצה בשעה 4 לפנות־בוקר, ניפצה את החלונות בצד אחד של ארמון־הפסטיבלים, ופגעה באחת מניידות־הטלוויזיה הצרפתית הממוקמת שם דרך קבע, כל משך הפסטיבל. אף אדם לא נפגע, ומה שמשונה עוד יותר, שום אירגון לא זקף את ביצוע המעשה לעצמו בגאווה.

הניחושים בקשר לעומדים מאחרי הפצצה פרחו למחרת כפטריות. היו שסברו, כרגיל, כי היו אלה השמאלנים הקיצוניים, בעיקר משום שלשמאלנים אלה לא ניתן כל מבוקשם בפסטיבל הקודם. אחרים טענו כי המדובר במילחמת־כוחות בהנהלת שוק הסרטים המגלגל, מדי־שנה, סכומי־כסף עצומים ולהנהלתו יש מישקל בלתי־מבוטל בהכוונת הגילגולים.

יש אפילו הסוברים כי מניחי הפצצה היו נציגי אותו צד של העיר קאן, אשר נמצא רחוק מענייני הפסטיבל (המרוכז כולו במיספר רחובות ובתי־קולנוע) והטוענים שבסופו של דבר, לא כדאי לחם לשלם מיסים כל־כך גבוהים רק כדי שתעירייה תארגן פסטיבל שאינו מביא להם כל ברכה. אולם כל אלה ניחושים בלבד. המישטרה לא גילתה דבר, לא בקשר לפצצה זו ולא בקשר לפצצונת אחרת, שרעמה כמה ימים לאחר־מכן, באיזו וילה מרוחקת ממרכז העניינים.

ישראל לא — אלז׳יר כן

לפחות, אין איש טוען כי הישראלים אשמים, בנוכחותם, בפתיחה רועמת זו. ישראל אינה משתתפת הפעם בתחרות הרישמית, אחרי ששלושת הסרטים ששוגרו נידחו כבלתי־מתאימים.

בין הארצות המשתתפות מופיעות, בראש־ובראשונה, המתחרות הקבועות: המארחת — צרפת, ארצות־הברית, אנגליה, גרמניה (המזרחית — לראשונה, וגם המערבית), פולין, ברית־המועצות, אנגליה, איטליה ועוד אחרות. בין המשתתפים לראשונה בתחרות זו, נציגי שני עולמות שונים לחלוטין: הולנד ואלז׳יריה. ואם הראשונים באו הנה כמשתתפים־מן־המניין, הרי הנוכחות האלז׳ירית לוותה בהמולה.

ראשית, כך מהלכת השמועה במיסדרונות, הובטח להם פרס כלשהו, עוד קודם

היהודי: המדוכא הניצחי

זה משתמע מתוך מדור מיוחד, סרט של קוסטא גאווראס (זד), המתאר את פרשת החקיקה של חוקי־החירום בצרפת, שהתירו עונש־מוות לנאשמים בעבירות פוליטיות — חוקים שבמיסגרתם הוצאו להורג צרפתים רבים, שנשפטו כבר קודם־לכן ונידונו לעונשים קלים בלבד. כל זה, כך נאמר בבירור רב בסרט של קוסטא גאווראס, היה רק כדי למצוא חן בעיני הגרמנים, שבעצם בחלו בטבח הזה וחשבוהו כבלתי־תרבותי, שהרי הכל יודעים שיוזמי בוכנוואלד ואושוויץ היו אנשי תרבות ומוסר מובהקים.

סרט אחר, בשם הבריגדה, משחזר, בצורה צנועה יותר, הוצאת־להורג באותה תקופה, לפי אותו חוק, אולם הוא מרחיק לכת יותר מקוסטא גאווראס. אומנם, בתקופת המילחמה נאלצו הפועלים לשתף פעולה עם הבורגנים — ללא התלהבות — נגד האוייב המשותף, אולם סוף המלחמה איננו סוף הקרבות לגבי בני המעמד העובד, שיצטרכו להמשיך להיאבק למען המהפכה החברתית.

סרט שלישי, בשם העימות, שבא לכאן משוויץ, משחזר את פרשת דויד פרנק־

„אמיתות ושקרים"

הסרט המעולה ביותר שהוצג עד־כה בפסטיבל היה של אורסון וולס הוותיק.

סטיבל הסרטים בקאן:

"מדור מיוחד" קומוניסטים יורים בקצין גרמני ברכבת־התחתית ב־פריס (בתמונה), בסירטו של קוסטא גאווראס המתאר את פרשת חוקי־החירום בצרפת, שעל־פיהם הוצאו לחורג צרפתים רבים. הסרט טוען כי הצרפתים עשו זאת כדי לשאת חן בעיני הגרמנים, שבחלו בטבח זה וראו בו זוועה.

ביאה אלז׳יריה (ה־ השנה לראשונה) שנות השלושים ועד לתחילת מילחמת־השיחרור שם, ב־1954. זהו סירטו של הבמאי מוחמד לכחיד־חמידה (שגם שיחק, הפיק, צילם וכו׳), ובו אלפי משתתפים ומעמדים מרשימים. נחשב כהישג המרשים ביותר של הקולנוע הערבי.

י, הצעיר היהודי שעשה היסטוריה כשהרג נאצי בשווייץ לפני מילחמת־העולם השנייה, ה על הזוועות בגרמניה, נידון ל־18 שנות מא־ שוחרר עם תום המילחמה, גורש משווייץ ועלה אל, בה הוא מתגורר עד היום. במאי הסרט, ליסי, הלך בדרך הבטוחה ביותר, ושיחזר את ה על כל פרטיה, תוך שלא תמיד הבחין בין י לטפל, כשהוא נוהג לפי אופנת היום: היהו־ אינם אלא סוג נוסף של מדוכאים ניצחיים, לצד ניסטים והמהפכנים.

א שסופו של הסרט, המראה את דויד פרנק־ היום בישראל, בליווי תמונות של רחוב דיי־ וקבלת־שבת בביתו, התקבלו כאן כרמז להצדקת של מדינת ישראל, וליסי המסכן נאלץ לתת־ במסיבת־עיתונאים, ולהסביר שבעצם אין הוא כלל.

ט רביעי, הפקודות, הפעם קנדי, מבוסס על שיחזור של מאורע קרוב הרבה יותר: חוקי־החירום שהונהגו בקנדה לאחר חטיפת שר־העבודה והשגריר הבריטי באיזור קוויבק, לפני ארבע שנים.

לפי חוקי־חירום אלה נערכו בקוויבק, תוך כדי חקירה, מאסרים המוניים. היו אלה מאסרים שרירותיים לחלוטין, שבמהלכם התעללו באנשים במשך ימים ארוכים ו־אחר־כך שיחררו אותם ללא כל מילת הסבר. הסרט עשוי היטב, ומעורר תרעומת וזעם על מה שיכול להתרחש היום במדינת דמוקרטית לחלוטין, ומה יכול לקרות בה לאנשים חפים־מפשע. אך מאידך, החטיפות וההוצאה־להורג של השר אינן מוזכרות כלל, וכפי שהעיר מבקר מארצות מיזרח־אירופה: „מאושרים האנשים שכך נראית הדיקטטורה הפוליטית בארצם". זה אומנם אינו מצדיק דבו, אבל מסייע להתבונן במתרחש בפרספקטיבה נכונה.

אולם הסרט שעורר את התגובות החריפות ביותר עד היום, הוא סרט בלגי בשם אגרטל הנישואין. זהו סרט שצולם בשחור־לבן, עשוי בצורה עלובה למדי מבחינה טכנית, המוצג כאן על־ידי שבוע הביקורת, אחרי שעבר בלא־משים, לפני כשנה, בשוק הסרטים. מה שחולל את הסערה סביב הסרט, הוא נושאו: גבר החי בבדידות בחווה מרוחקת, בין חיות, מתאהב בחזירה. הוא מתנה איתה אהבים, ונולדים להם שלושה חזירונים, שאותם הוא מאכיל בקפדנות כאב נאמן. עד שיום אחד, ללא סיבה כלשהי נראית־לעין, הוא תולה את שלושת החזירונים. החזירה, בצערה הרב, מתאבדת בתוך הבאר והבעל, שליבו נשבר בקירבו מרוב יגון, קובר את זוגתו. אחר־כך הוא עורך לעצמו סעודה־אחרונה שבה הוא אוכל את צואתו־שלו (אותה שמר עם כל שאר השפכים וההפרשות בצינצנות), ואחר־כך מתאבד. כל התהליך הזה מתואר בצורה מדוקדקת ומפורטת לחלוטין על הבד, כשסצינת אכילת־הצואה, למשל, נמשכת קרוב לרבע־שעה.

את הסרט ליוות הבמאי הבלגי תיארי זנו, שמסתבר כי היה חניך בית־ספר קאתולי לקולנוע ועורך של תוכניות קאתוליות בטלוויזיה הבלגית, בחוברת־הסברה רצופת הגיגים עמוקים. מן הכתוב מתגלה שאין זו אלא אליגוריה על העולם שלנו, שבו אנו חיים כמו חזירים, מתנהגים כמו חזירים, מסתתרים מאחרי פולחנים טיפשיים (לפני כל ארוחה, ממהר חשחקן, האדם היחידי בסרט, להצטלב, ובכל יום הוא מצלצל בפעמונים), ואוכלים את הפרשות עצמנו בעולם שהוא מורעל מבחינה אקולוגית. בקיצור, סרט זה מתיימר להיות הביטוי הקיצוני ביותר להזלילה הגדולה. אלא שהפעם נעשה הדבר בצורה כה פשטנית, פרימיטיבית וגסה, עד שאפילו אינו מגעיל, אלא סתם מגוחך ומעורר־חמלה.

מאחזי־העיניים של המאה

לבסוף, יצירת־המופת היחידה שהוצגה עד עתה בקאן. היא לא הוצגה בתחרות, ואף לא במסגרת רישמית אחרת. מפיק פרטי שכר אולם־קולנוע, והציג בו מן הבוקר עד הערב את אמיתות ושקרים של אורסון וולס. הסרט מוקדש, לכאורה, לשני מאחזי־העיניים הגדולים של המאה; האחד, אלמיר דה־הורי, זייפן־תמונות מוצא הונגרי שיצירותיו מקשטות, בחתימות שונות, את המוזיאונים המכובדים ביותר בעולם; השני, קליפורד איירווינג שהספיק, לפני שערוריית הביוגרפיה המדומה של הווארד יוז, לכתוב את קורות חייו של דה־הורי.

אולם וולס רחוק מאוד מכל סיגנון תעודי שהוא. הוא משתמש בקולנוע כבאמצעי להבאת חווייה חזותית. עריכת הסרט מהפכנית אפילו בקני־המידה של 1975. הוא מלא וגדוש הומור, ומטרתו, יותר מאשר שיחזור דמותם של שני הזייפנים, היא לעמוד על תגבול הדק־עד־כדי־טישטוש שבין אמת לשקר, בין מציאות לדימיון, בין אמנות לבין אחיזת־עיניים.

כפי שאומר אלמיר בסרט: „עצם העובדה שהציורים שלי מקשטים, אולי לא בשמי, את הגלריות הגדולות בעולם, היא ההוכחה הטובה ביותר לכישרונותי." ו־אומנם, בין כל אותם המודיליאני, פיקאסו, מאטיס ועוד, שאנשים פוערים פיותיהם מרוב התפעלות למראיהם — אמיתיים או לא — אין ספק שהם יצירות־אמנות כשלעצמם.

"הפקודות" סרט קנדי, המבוסס על שיחזור הנהגת חוקי־החירום בקנדה לפני ארבע שנים, לאחר חטיפת שר־העבודה הקנדי והשגריר הבריטי באיזור קוויבק. דן במעצרים השרירותיים שנערכו אז, ושבמהלכם עונו אנשים חפים־מפשע. מציג באורח מוחשי מה שיכול להתרחש היום בכל מדינה.

"עימות" השחקן השווייצי פטר בולאג (בתמונה בעת המישפט), בתפקיד דויד פרנקפורטר, הצעיר היהודי שהרג מנהיג נאצי בשווייץ לפני מילחמת־העולם השנייה, לאחר המילחמה וחי כיום בישראל. בשל הסצינות שצולמו בישראל, ושנראו כמצדיקות את של המדינה היהודית, נאלץ הבמאי, רולף ליסי, להתנצל בפומבי ולומר שאין חוא ציוני.

(המשך מעמוד 24)
רצה להסתכסך עם הראשים הנוכחיים של הקהילייה המודיעינית.

יועצים בלי עצות. ברור כי מינויו של גאנדי לתפקיד זה הוא פיקטיבי במידה רבה. כדי לקדם פני ביקורת ציבורית על אי־מילוי המלצת אגרנט, פשוט הטיל רבין תפקיד נוסף על גאנדי, שכבר נהנה ממילא ממעמד של יועץ.

„רבין אינו מקבל עצות מאיש, ולכן לא חשוב כמה יועצים יש לו," התלוצץ השבוע, במרירות בולטת, אחד מאנשי־המפתח במנגנון הממשלתי.

התוצאה האמיתית של פרשת השבוע: התפקיד החיוני נשאר בלתי־מאוייש.

תולדות

צור מיכאל - וגואלו

אשכול דחה תביעת ספיר למנות את צור כשר בממשלה

האם יכול היה הארכי־נוכל מיכאל צור, להיתמנות כשר בממשלת־ישראל?

כיום ייתכן ולא היה לו קל להגיע ל־מישרה כזו. אחרי שהורשע על פי הודאתו במעשי רמאות בעשרות מיליוני דולרים, יש כמה קשיים טכניים בעניין. אולם לפני כ־12 שנה היתה תביעה רצינית למנות את מיכאל צור, ששימש אז כמנכ"ל מישרד המיסחר והתעשייה, כשר בממשלה, לא שר־הביטחון, כמובן. אבל היו שראו אותו כמתאים לכהן כשר המיסחר והתעשייה ב־ממשלת־ישראל.

האיש שהציע זאת היה פינחס ספיר, אז שר־האוצר ושר המיסחר והתעשייה בממ־שלתו של לוי אשכול. בשבוע שעבר גילה שמשון ארליך, כתבו הכלכלי של היומון הארץ: „מר ספיר העלה את ההצעה ב־ישיבת הממשלה ונידחה ע"י מר אשכול. באותה ישיבה, שבה דיווח במקרה מר וול־טר איתן, מי שהיה אז שגריר ישראל ב־צרפת, על היחסים בין שתי הארצות, הד־גיש מר ספיר כי אינו יכול לשאת בשני התפקידים. אשכול לא הגיב, מר ספיר חזר על הדברים כמה פעמים תוך הצעה למנות את מר צור במקומו."

פינחס ספיר הכחיש כמובן, מכל וכל את הסיפור. כיוון שלא נותרו עוד הרבה שרים מאותה ממשלה ואלה שנותרו מנו־עים מלהעיד על מה שנאמר בה, יכול פינחס ספיר לטעון כי לא הציע הצעה כזאת באותה ישיבת ממשלה.

האדם השלישי. אלא שפינחס ספיר הציע את מיכאל צור לתפקיד שר המיס־חר והתעשייה גם מחוץ לישיבת הממשלה.

היה זה באחד מביקוריו בביתו של ראש־הממשלה דאז, לוי אשכול. ספיר דיפדף בתיק של ניירות, ותוך כדי כך זרק לעבר אשכול את ההצעה למנות את צור כשר המיסחר והתעשייה. אשכול לא הגיב. כעב־בור כחצי שעה חזר ספיר שוב על הצעתו. שוב לא באה כל תגובה מצד אשכול. רק כאשר חזר ספיר והציע את ההצעה בפעם השלישית הגיב אשכול: „אילו הייתי רו־צה לשמוע אותך, הייתי שומע אותך ב־פעם הראשונה."

לוי אשכול אינו עוד בין החיים ואינו יכול לאשר את הסיפור. לרוע מזלו של ספיר נכח באותו מעמד אדם נוסף, שישב בריחוק מה מהשניים והיה עד לשיחה ש־התנהלה ביניהם. היה זה אפריים בן־ארצי, אז מנכ"ל אל־על וכיום מנכ"ל עמידר.

למזלו של ספיר, ולמזלה של מדינת־יש־ראל, היה זה דווקא אבי האימרה „לא תחסום שור בדישו" ששם מחסום לאפ־שרות הדיש של השור צור.

מישטרה

האבא של הבן

המפכ"ל מעניק גיבוי מלא לקצין־המישטרה שהכריז מילחמת־חורמה על מישרד־הביטחון

האדם השמור ביותר במדינה בימים אלה הוא דווקא איש־מישטרה: סגן־ניצב משה כץ.

קציני־מישטרה בכירים במטה הארצי, עושים כל שביכולתם כדי למנוע גישה אל הגבר בן ה־55, נמוך־הקומה והשמנמן, ה־מעשן מיקטרת ומביע את מחשבותיו בקול רועם, ללא חשש.

מפכ"ל מישטרת ישראל, רב־ניצב שאול רוזוליו בכבודו־ובעצמו, הורה להשגיח ש־שום עיתונאי לא יצליח להתייצב פנים־אל־פנים עם משה כץ. הסיבה, פשוטה: ראשי המישטרה אינם רוצים להחריף עוד יותר את המתח השורר זה שבועיים ביניהם לבין האנשים החזקים של מישרד־הביטחון.

כי סגן־ניצב כץ, בקשי־עורף של איש־חוק שאינו יודע חוכמות, מתייחס למשימתו החדשה ברציניות גמורה, ועיקשותו גורמת לאחרונה כאב־ראש ממשי לעומדים משנ־צידי המיתרס גם־יחד. כאשר נתבקש לטפל בנושא זה, אמר כץ, שבנו בן ה־28 נפצע במילחמת יום־הכיפורים: „בשבילי אין זו חקירה סתם, אלא מיצוות־קודש."

כץ לא נשבר. משה כץ, שעליו הוטל לחקור את המתרחש במישרד־הביטחון, הח־ליט ללכת עד הסוף. הוא הזמין לחקירה בפרשיות־השוחד שנתגלו במישרד זה עש־רות עובדים בכירים של מערכת הביטחון. אלה, במאמץ עליון אחרון לשמור את הכביסה המלוכלכת בפנים, יצאו למיתקפת־נגד. שר־הביטחון שימעון פרס נאלץ להת־קשר עם שר־המישטרה שלמה הילל ועם מפכל"ה שאול רוזוליו, וביקש לחקור את סגן־ניצב משה כץ אשר העליב, כביכול, את האנשים ההגונים ועדיני־הנפש שנחקרו על־ידו.

מטרת המיתקפה נגד כץ היתה לסכל את כוונותיו ללכת עד־הסוף, לערער את

מנכ"ל בן־ארצי
ספיר הציע

שיווי־מישקלו המיקצועי, להוריד את המור־ראל שלו, לבודדו ולהשחיר את שמו ואת שם בני־מישפחתו, עד שיבקש כי ישח־ררוהו מניהול החקירה בפרשת מישרד־הביטחון.

אך כץ לא נשבר. באומץ־לב נחוש הוא ממשיך בחקירתו האינטנסיבית, ונהנה מגי־בוי מלא של המפכ"ל, שאול רוזוליו.

סגן־ניצב משה כץ, יליד הארץ, החל את עבודתו במישטרה בשנת 1948. כעבור שנה קיבל דרגת סמל, ורק אחרי שבע שנים, ב־1955, זכה בכוכב הראשון שלו, ובדרגת מפקח־מישנה. בשנת 1966 הועלה לדרגת פקד, וב־1970 היה לרב־פקד. שנים רבות עמל במחלקת־החקירות של מישטרת מחוז תל־אביב. וכאשר החליט המפכ"ל לחזק את ציוותו של סגן־ניצב בנימין זיגל (כיום ניצב־מישנה), ראש מחלקת־ההונאה של המטה־הארצי, לאור ריבוי הפרשות הכל־כליות שנתגלו באחרונה, נשלח אליו גם משה כץ כתיגבורת.

סנילים ואימפוטנטים. בחודש פב־רואר שנה זו החל ראש־המדור כץ לבדוק מאות ואלפי תעודות ורישיונות־נהיגה של עולי רוסיה. במהלך אותו מיבצע נתגלו מאות תעודות ורישיונות מזוייפים. מתריסר עובדים גדל ציוותו של ניצב־מישנה זיגל ל־80 איש, רובם מומחים ובעלי תואר אקדמי.

ספורט טוטו

טוטו

השבוע משחקי
הליגות האוסטראליות

מינימום הפרס הראשון
250.000 ל"י
(כולל העברה)

מינימום כלל הפרסים
500.000 ל"י
(כולל העברה)

ביום ה' — המועד האחרון
למסירת הטפסים

עשה לך מנהג קבוע־
מלא טוטו בכל שבוע!

המועצה להסדר ההימורים בספורט

לצעירים!

קפיצה ראשונה לאירופה?

קפוץ עוד היום לידיים הטובות של „בוא — ניסע"

13 טיולים מתוך מבחר של 27 נמכרו עד המקום האחרון

* מומחיות ונסיון 14 שנה * כל הטיולים במסגרת התקצבה * קבוצות גיל שונות * מסלולים מרתקים * סיורים רגליים * מדריכים אחראים ומנוסים, ב־24 שעות היממה.

לכם הצעירים, הטוב ביותר, במחיר הנוח ביותר

דרוש את החוברת המהודרת של טיולי „בוא — ניסע", אצל ידידך סוכן הנסיעות. ההרשמה במשרדי הנסיעות בלבד.

מאורגן ע"י „בוא — ניסע" בע"מ, מארגני טיולים ותיירות, תל-אביב, רחוב בן-יהודה 117, טלפון 247255.

פרסום רץ

כאשר התפוצצה השערורייה של מישרד־הביטחון, הוטלה החקירה בעניין על כץ. הוא, שאינו נושא תואר אקדמי כלשהי אלא סיים רק קורסים של תיכון־ערב, מצפצף על דיבורים מלוטשים ומעדיף לומר את האמת בפרצוף. הוא אפילו מפריז, לפעמים. כאשר התלוננו עובדי מישרד־הביטחון

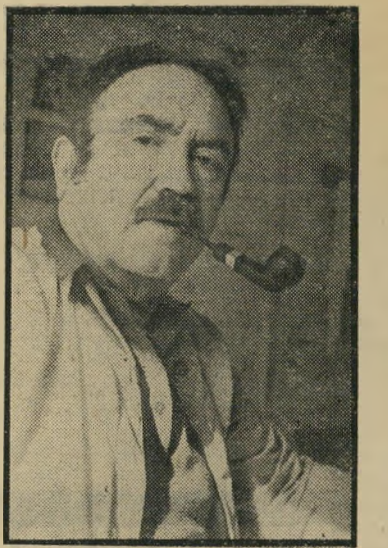

קצין כץ
הפקידים הכריזו מילחמה

שנחקרו על־ידו, טענו שאמר להם: „מי אתם בכלל? מחציתכם סנילים, ומחציתכם השנייה אימפוטנטים!" קציני־מישטרה ותיקים, בעלי דרגות גבוהות, יודעים לספר שעמיתם הוא גבר קשוח, אך ישר ואמיץ.

עם מחלת־לב. משה כץ, החי כל השנים הללו על משכורתו המישטרתית (הזעומה, כידוע), לא ביקש מעולם הלוואה כספית מן המישטרה. פעמיים זכה בפרסי־הצטיינות (אחד מהם על סך 100 לירות בלבד). זאת, לעומת עבירות על קבלת ומתן שוחד בסכומים המסתכמים במיליוני לירות, שאותן הוא מגלה ומוקיע עד היום.

לפני שנים אחדות לקה כץ, שהוא אב לבן ולבת, במחלת־לב. אך מחלתו לא ריפתה את ידיו. הוא החליט להוסיף לתרום למוסד שבשירותו עבד שנים כה רבות מניסיונו ומהחלטיותו חמש שנים נוספות, עד לפרישתו לגימלאות.

עיתונות

העכבר הוליד הר

תוך ניתוק דברים
מהקשרם והשמטת
הבהרה חיונית חטא
„מעריב" לד"ר קפליוק,
לאמת — ולקוראיו

הכותרת היתה מקפיצה ומסעירה: „אמנון קפליוק בלה־מונד: ,ישראל הורסת כפרים.'" במילים אלו הוכתרה ידיעה שהופיעה בעמודו האחרון של הצהרון מעריב מיום 18.5.75.

גוף הידיעה היה מרעיש לא־פחות. נאמר בה, בין השאר: „גופים ישראליים ויהודיים בצרפת הוצפו בשאלות רבות, בעיקבות מאמר מאת אמנון קפליוק, שבו הוא טוען כי השילטונות הישראליים עסקו בהרס שיטתי של כפרים ערביים בשטחים, במגמה למנוע (צ"ל: לאפשר) היאחזותם של מתיישבים יהודיים במקומות אלה.

„אם־כי הטענות המופיעות במאמר אינן חדשות, הרי צירופן לכתבה גדולה ומרכזית עורר כאן תשומת־לב רבה." להלן נאמר בידיעה של מעריב, כי המאמר בלה־מונד מכין את דעת־הקהל הצרפתית לקראת סרט סורי בשם כפר־קאסם, העומד להיות מוצג בפריס בשבוע הבא. זה, בערך, היה תוכנה של הידיעה.

העורך החליט נגד. אולם מה שלא סופק לקוראי מעריב, אפילו לא ברמז קל שבקלים הוא, במה מטפלת למעשה „הכתבה הגדולה והמרכזית" של ד"ר אמנון קפליוק, שעליה דיווחה סופרת מעריב בפריס, תמר גולן.

הבחין בחיסרון זה עורך מעריב, שלום רוזנפלד, הנוהג לעבור מדי־בוקר בקפידה על עמודי־החדשות, לפני הדפסתם. הוא ביקש, איפוא, מאחד מעוזריו להתקשר השכם בבוקר עם ד"ר קפליוק, ולבקש ממנו הסבר. בתגובה, הכתיב קפליוק את הדברים הבאים:

„מאמרי בלה־מונד מטפל בפרשת נישול הבדואים מפיתחת־רפיח, מראשיתה ועד היום הזה. כל הפרטים שבכתבה הופיעו כבר פעמים רבות בעיתונות הישראלית, וידועים היטב לקורא הישראלי."

אך עורך מעריב החליט, משום־מה, כי הבהרתו של קפליוק מיותרת, השליכה לסל — ובכך מנע מקוראיו את האפשרות הלגיטימית לדעת במה, בעצם, אמורים הדברים.

בידיעה שראתה לבסוף אור במעריב לא הוזכר כלל כי המדובר הוא בדברים שנעשו בפיתחת־רפיח, ואשר עליהם אמר שימעון אבידן (המקובל אפילו על שר־הביטחון שימעון פרס), כי הם בכייה־לדורות ומהווים דף מביש בתולדות ישראל. (כפי שהתפרסם במעריב מה־21 בפברואר 1975. הדברים מצוטטים גם במאמר המקורי של קפליוק בלה־מונד.)

וולטייר והיפוכו. באותה ידיעה שהתפרסמה במעריב, הודגש במיוחד הקשר (המלאכותי) שאותו יצר העיתון בין המאמר על פיתחת־רפיח לבין הסרט הסורי כפר־קאסם. לד"ר אמנון קפליוק לא היה מושג בדבר הסרט הזה, ומאמרו בלה־מונד נכתב רק נוכח הידיעות על האיום לגרש את כל הבדואים השוכנים בין בתי ימית לבין חוף־הים, אשר נידחה מה־15 במארס ל־15 במאי, ועתה הוא תלוי ועומד מעל לראשיהם של הבדואים.

טען קפליוק בתגובה על הידיעה במעריב: „שלום רוזנפלד יכול להוסיף לסיפרו אצלנו, שהביא לו זה־עתה את פרס סוקולוב, עוד אפוריזם אחד: אצלנו — אחרי כיפור — הסובלנות נגמרת כאשר אינך סובל את דעת יריבך.

„או, אולי: אצלנו (וולטייר במהופך): איני מסכים לאף מילה שאתה אומר, ולכן אני מוכן ליהרג כדי שלא תאמר אותה."

הסתדרות

האנטי־דובר

עסקן מפא"יי זקוק
לסוכן־פירסומת?
ההסתדרות מוכנה לשלם

קוראים בעלי חוש־אבחנה דק יכלו לשים לב, בשבועות האחרונים, כי לפתע צצו בעיתונים ידיעות שונות על לישכת־המס ההסתדרותית.

עד כה היה זה מוסד שנחבא אל הכלים, ועסק בגביית מסים בילבד. עתה נסתבר כי המנהל שלו הוא אחד אליהו שפייזר, ואיש זה מלא רעיונות הזקוקים להתבטאות דחופה.

מניין לוקחים? מאחרי ידיעות אלה מתחבא סיפור ישראלי מובהק.

אליהו שפייזר הוא ראש סיעת המערך

כתב קפליוק
ההבהרה הושלכה לסל

בעיריית תל־אביב, מאז שיהושע רבינוביץ התפטר מן העירייה בעיקבות כישלונו בבחירות.

כראש האופוזיציה סובל שפייזר מתיסכול גובר. עליו להתמודד עם ראש־העיריה,

(המשך בעמוד 32)

שבוע 15 „בן־יהודה" תל-אביב
מוצ"ש 9.15 — 6.15, ימי חול 9 — 6

שבוע 2 „אורן" באר-שבע
מוצ"ש וימי חול 9 — 6

שבוע 1 „בית העם" קריית-חיים
מוצ"ש 9.15 — 6, ימי חול הצגה אחת בשעה 9.00
בימי שלישי 9 — 5.30

שבוע 1 „מאור" אשקלון
מוצ"ש 9.45 — 6.45, ימי חול 9 — 6

של מרדכי („מוטקה") קידר

„אני האיש היחידי בתבל שרץ את ריצת המרתון בבית־הסוהר, 40 ק"מ, אחת לשבועיים, בתוך חצר מלבנית שהיקפה 40 מטר!"

הדברים המתפרסמים להלן הם קטע מהרצאה שנשא מרדכי קידר בחוג לפילוסופיה של הד"ר משה קרוי באוניברסיטת ת"א לפני מיספר חודשים, כמה חודשים אחרי ששוחרר מכלא רמלה. „העולם הזה" מפרסם את הדברים כלשונם, בשפת הדיבור, תוך השמטות קלות בילבד, משום שיש בהם כדי לשקף את התמורה שהתחוללה באישיותו של מרדכי קידר במשך שנות מאסרו. פרק זה הוא חלק מהסידרה „תעלומת האסיר x", שהתפרסמה בשני הגיליונות הקודמים. סיפוריו של מרדכי קידר, רעיונותיו, אופן ההתבטאות שלו ויכולת החשיבה שלו, מצביעים אולי יותר מכל עדות אחרת על דמותו של האיש, שעמד לפני 17 שנה במרכזה של סערה מיסתורית והתובע כיום את הזכות לחשוף את מסך הסודיות מעל פרשתו.

בחצר האחורית של הדמוקרטיה

אינני מרצה מקצועי, כך שנשאלת השאלה מה אני עושה כאן? ד"ר קרוי ביקש ממני שארצה שתי הרצאות. אחת על לשון ואחת על גוף. אבל זה לא מספיק שד"ר קרוי מבקש להרצות בפניכם. נשאלת השאלה, מה שיכנע אותי לעשות זאת?

ובכן, בחודש האחרון העברתי את רוב הזמן שלי במחיצתו של הד"ר קרוי. בשבועיים האחרונים הוא כתב ספר. ספר ששמו חיים לפי השכל. הוא כתב אותו במשך שבועיים, לפני הצהריים. אחרי הצהריים היינו משוחחים. הוא היה כותב, ואני הייתי קורא. את ההקדמה הוא כתב בסוף. כשקראתי את זה, הסתבר שהוא הקדיש את הספר לי. פרצתי בצחוק.

לפני 14 שנה, היה לי חבר, גם כן ד"ר לפילוסופיה. אלא שהד"ר ההוא עסק בפסיכולוגיה. הוא כתב ספר־שהקדיש לי אותו, והשתמש בפאראפראזה של קנדי ש־„לניצחון אבות רבים ואילו הכישלון הוא יתום." והוא הוסיף: „אהיה אנוכי אבא לאותו יתום." אתם מבינים איך אני נראה?!

ד"ר קרוי צעיר ממני, אבל אותו ד"ר היה מבוגר ממני והיה קצת אבהי. קניתי עותק מאותו ספר, וכתבתי עליו בזו הלשון: „אם אבא בוחר להיות מאזוכיסט — האם חייב הבן להיות סאדיסט?" ולסיכום הוספתי ש„מוטב להיות יתום צולח מאשר בן כושל."

מכאן אתם יכולים להבין מדוע צחקתי. ד"ר קרוי כתב שהוא מקדיש את סיפרו לידידו מרדכי קידר, והוסיף שאלה שקראו את כמעיין המתגבר ודאי תמהו אם יש אנשים כמו רוראק, היכולים לעמוד בפני סכנות וסבל ולא לוותר על תודעתם. לדעתו של ד"ר קרוי אני איש כזה. מובן שאני צחקתי. כיוון שהד"ר לפילוסופיה, זה שעוסק בפסיכולוגיה, הקדיש ספר ל„כישלון". אני הייתי אז בתאי־בידוד בכלא רמלה. לא הצלחתי להסתגל לחברה, ולכן החזיקו אותי בתאי בידוד. ואילו הד"ר לפילוסופיה הקדיש ספר ל„ניצחון".

זה אולי יסביר לכם מה אני עושה כאן. למה אני בא לומר לכם כמה דברים?!

הוכחה חיה לאפשרות

לפי זיהויו של הד"ר קרוי, אני עסקתי בשני אספקטים שאצל הסופרת איין ראנד הם אינם מצויים. אחד נוגע ללשון, ואחד נוגע לגוף. אלה מכם שקראו את הספרים שלה, יזכרו ששמה הגיבורים אינם עוסקים בספורט. הם גיבורים בלי לעשות ספורט. ובכל־זאת הם כולם בכושר, והכל הולך להם.

האספקט השני נוגע ללשון. מי מכם שקרא את הקטעים שלה העוסקים באפיסטמולוגיה, או שמע את הרצאתו של ד"ר קרוי, ימצא כי חסר איזה־שהוא קשר בין לשון למציאות, חוץ מהקשר המופשט. זאת אומרת שלכל מושג יש הגדרה, ולכל הגדרה יש מקביל במציאות. אבל קשר יותר קונקרטי, שאפשר לשים עליו את האצבע — חסר.

איך אני הגעתי לדברים האלה?

לא באופן אוטומטי. אני הרשבתי 17 שנה בבית־סוהר, ברמלה. ואם אתם שואלים את עצמכם איך זה קורה, התשובה היא פשוטה: זו החצר האחורית של הדמוקרטיה. אתם מכירים את הפאסאדה. מזה ישבתי 7 שנים בתא מבודד, ומזה חצי־שנה בצינוק.

מיסגרת הדיון תהיה התנאים בבית־הסוהר ואיך בן־אדם עומד בהם. וזה נוגע ליישומה של הפילוסופיה, איזו שלא תהיה, במציאות מסויימת.

מה עושה איש בתנאים לא רגילים? אתם יכולים לטעון שזה לא תופס. מה שחשוב הוא איך לחיות לפי פילוסופיה

„ההיגיון שלהם שונה משלי"

זו או אחרת בתנאים רגילים. אחרי הכל, הסיכויים קלושים שאתם תשבו 17 שנה בבית־סוהר, או שבע שנים בתא מבודד.

אני חושב שהקשר הוא בזה אם נזהה מה זה בית־סוהר. בית־סוהר זה המקום הכי ממוסד במדינה. אם מישהו יכול ליישם תיאוריה מסויימת בתנאים הממוסדים ביותר, אני מניח שבתנאים פחות ממוסדים זה תופס יותר קל. זו המשמעות שד"ר קרוי רצה להעביר לכם באמצעותי. לגביו אני הייתי בחינת הוכחה מהלכת על שתיים. הוכחה למה? שזה אפשרי.

אתן לכם דוגמה. נניח שנכנס אסיר חדש לבית־סוהר כזה, והוא נידון למאסר־עולם. זה איום ונורא. הוא פשוט צריך להתחיל לחבר מילים חדשות. עכשיו, כשהוא רואה אסיר כמוני מהלך שם, אז אני הקונקרטי, כי הכל הרי מרחף. אז אולי יקרה נס. גם בן־אדם שהולך אל הגיליוטינה מהרהר, אולי יקרה משהו בדרך והוא לא יגיע לשם. אז כשאסיר בא למקום כזה, הקירות והסוהרים, ואפילו המדים — הופכים את בית־הסוהר למוחש.

וכשמצביעים בפניו על איש כמוני ואומרים לו: האיש הזה נמצא כאן 17 שנה, אז מהסיפורים של האנשים שהתקרבו אלי אני יודע שהניסיון שלהם הוא שצמרמורת עוברת בם. זאת אומרת שלגביהם זה לא איזה חלום־בלהות שיחלוף, זה קונקרטי.

ככה זה מתחיל. אבל יותר מאוחר יש ביניהם שקצת משתמשים בשיכלם. הם מסתכלים ומסתכלים ואומרים: זה אפשרי. הנה בן־אדם מהלך אחרי 17 שנה. אז אחד מהם, לץ כזה, שודד צעיר — שודדים הם בדרך־כלל במצב טוב — אומר לי: „אתה יודע מוטקה, שבע שנים היית שם לבד בבידוד, אתה יודע לאיזה מסקנה הגעתי? אם אתה עשית את זה שם בצלילה, אני במדור הכללי אעשה את זה בשחיית־גב!"

משוגע צועק מהחלונות

אם אני צריך למצות, מתוך ניסיוני, מה החשיבות שהיתה לי לגבי האנשים שם, אני חושב שזה מתבטא במילה „אפשרי". היות שאני מתעניין בפילולוגיה ואני חושב שיש לזה קשר, אסביר לכם מה המשמעות של המילה „אפשרי".

אפשרי זה מה שניתן לפיתרון. רק שמשבשים את השפה. בשנים האחרונות שמעתם שצה"ל עושה אפילו את הבלתי־אפשרי — אז מבלי לפגוע בכבודו של צה"ל — אתם מבינים שהשימוש הזה בלשון הוא גרוע שבגרועים. הוא משבש את החשיבה. אם בן־אדם חושב שהוא יכול לעשות גם מה שלא ניתן לפיתרון, אז יכול להיות שהוא לא ימצא את הפיתרון, גם אם הוא ישנו.

הלקח שלי היה ש„זה אפשרי." מי שינתח את זה, יגיע למסקנה שאם זה אפשרי בתנאים של רמלה, זה בוודאי ובוודאי אפשרי בתנאים של תל־אביב. השאלה היא: כמה מוכנים להשקיע?

אני מדבר רק בשמי. שילמתי בעד זה כמה שנים טובות ואני לא מצטער על אף אחת מהן. כשהיו אומרים לי: „שמע מוטקה, אתה הרי אוהב חיים, למה לך את כל זה? תגיד להם מה שהם רוצים, תחתום להם על זה ותצא!" הייתי עונה בפשטות: „אתם מבינים, אני מתגלח בכל בוקר ואני אוהב לראות את הפרצוף שלי בראי. זה לא הולך. זה עניין שביני לבין עצמי."

מכניסים איש לצינוק, וצינוק זה חדר בגודל של מיטת־יחיד, עם שוליים, שכשאתה מרים את היד אתה יכול לנגוע בתיקרה. יש שמה ארבעה חורים לאיוורור ומלפנים יש דלת מסורגת. הסמכות של מנהל בית־הסוהר היא להכניס אסיר לצינוק ל־14 יום וגם זה לסירוגין ובמקוטעין — שיבעה ימים ושיבעה ימים. מוציאים ליום איוורור ומחזירים את האסיר לשם.

אותי הכניסו מהיום הראשון לשם, ל־180 יום. האספקט לא היה מישפטי. לגבי אלה שעשו זאת הניחו אותם בצד. יבוא יומם. זאת פרשה שלא הסתיימה. התשובה שלי בפנים היתה: נו, מוטקה זה יוצא־מהכלל, וזהו זה!

מה שאני מנסה להעביר לכם זה: מה זה? מה פירוש לחיות בתנאים כאלה? אתה מנסה לומר לעצמך: אתה יכול לצעוק „חי וקיים!" ודבר לא ישתנה.

פעם נתנו לי לצאת קצת לחלון ושמה, דרך המיסדרון, קצת יותר רחוק, אסירים דיברו דרך החלונות ושמה באיזור היה נחמן פרקש. הוא ניסה להתעניין בפילוסופיה. כמו שאני יושב ליד החלון הוא שואל אותי ,מי זה ניטשה?' אני מסביר לו, ובדיוק עובר שוטר. אני מתחיל לצעוק „מישטרה!" והוא שואל אותי מה אני צועק? אמרתי לו: ,רציתי להדגים לך שאתה יכול לצעוק פה „חי וקיים!" ומישטרה עוברת בחוץ וזהו: „משוגע הבן־אדם, צועק מהחלונות!"

עיקרון הפילים המאולפים

אתם שואלים בוודאי: ובכן, אז מה אתה עושה שם? אספר לכם מה אחרים עושים. יש כאלה שדופקים

את הראש בקיר. יש כאלה ששובתים שביתת־רעב. מוחים נגד אבא ואמא: „אני לא אוכל!” ויש כאלה שישנים, ישנים הרבה. זאת דרך של בריחה קלה: ישנים ביום, בלילה, כמה שהם רק יכולים.

לאחר זמן קצר, התופעה הראשונה שאתם יכולים לראות זה שהעיניים מאבדות ברק. וקצת יותר מאוחר האיש הופך רופף. זה מה ששם קוראים „זרוק.” זה מדובר לגבי אנשים שלא יודעים מה לעשות עם עצמם.

עכשיו נשאלת השאלה: מה אתה כן יכול לעשות?

וכאן אני חוזר אל הקשר שבין הפילוסופיה ובין המציאות. הקשר הוא זה שעל־מנת לחיות עליך לפעול. ועל־מנת לפעול עליך לבחור את סוג הפעולה. וכדי לבחור את סוג הפעולה, עליך לדעת. ומאחר שאין לך ידע אוטומטי — אתה צריך לרכוש אותו. אתה גם צריך לרכוש את הידע איזה ידע עליך לרכוש.

זאת אומרת שאם אתיקה — תורת־מוסר — זה קוד של התנהגות, אז הוא נחוץ יותר על אי בודד, או בצינוק, או בתא מבודד, מאשר בעיר הומיה כמו תל־אביב.

קודם כל עליך לאכול. אני כבר לא מדבר על ההנאה שבאוכל. אתה צריך קודם להיות במצב גופני טוב. אם אין לך קוד של כללי־התנהגות שבדקת אותם — אתה לא יודע מה לעשות. וכשאתה לא יודע מה לעשות, נמצא כבר מישהו שאומר לך מה לעשות.

פעם ראיתי סירטון איך צדים פילים. צדים פיל וקושרים אותו בעבותות. הוא קורע אותם. קושרים אותו בשלשלות, והוא עוקר את העצים עם השלשלות. הולכים ומביאים לו שני פילים מאולפים בצדדים, והוא חושב שהוא נמצא בין החבר'ה והולך איתם. לזה אני קורא העיקרון של הפילים המאולפים. כשנכנס אסיר חדש לרמלה מניחים לו שני פילים בצדדים. לא צריך יותר לעשות שום דבר.

כלומר, מה שמסוכן הוא לא הדבר שעומד מולך, אלא הטיפין־טיפין האלה. זה שוחק אותך לאט־לאט. אתה נכנס, אתה עושה מה שאחרים עושים, אתה ממשיך בזה. לאט־לאט אתה לומד לא להסתכל, כי אם אתה מסתכל ישאלו אותך מה ראית. אחר־כך אתה לומד לא לשמוע, כי מסוגלים לשאול אותך מה שמעת. ובסוף אתה גם לא חושב.

אז אני ירדתי מהשאלה הזאת מייד. אני בן־אדם שאוהב להסתובב בטבע, לצוד חיות, דברים כאלה. לשחות, לשוט. ובן־אדם כזה מכניסים לצינוק. אז מה עושים?

זה היה ב־1957. אני את איין ראנד גיליתי רק ב־1961. במיקרה מצאתי ספר שלה בסיפריית הסוהרים. לא נתנו לי לקרוא ספרים של האסירים, כדי שלא יהיה קשר בינינו. אז ראיתי שם ברשימה את כמעיין המתגבר. השם דיבר אלי. לקחתי את הספר ואז הסתבר לי שאני לא־כל־כך בודד, יש עוד אנשים כאלה. לאחר־מכן המשכתי לקרוא. זה לקח לי שנים עד שהשגתי עוד כמה ספרים. עד אז עשיתי שני דברים. עשיתי ספורט, גם בתוך הצינוק. עשיתי כפיפות בעמידת־ידיים כיוון שהמקום היה צר. עשיתי מערכים של כל מיני תרגילים שאפשריים שם.

ברור שבן־אדם שלא רוצה לחיות לא נוהג כך. אני עשיתי לי סדר־יום וחילקתי אותו. הייתי עוסק בספורט, הייתי משחק שח־מת עם עצמי, כשאני עושה שח מלחם. יותר מאוחר, כשהיו לי שכנים, הייתי מלמד אותם מורס והיינו מאותתים זה לזה ומשחקים שח. והייתי חושב.

לקחת את עצמך בשכל

הייתי חושב על חיי. איך זה ייתכן? איך הדברים הגיעו לכך שאני נמצא שם. מה אני עושה שם?

זה לא הוכיח את עצמו. ואז הגעתי למסקנה שמה שקובע זה מה שאני עושה. כשהיו שואלים אותי מה שלומך? הייתי עונה: „כמו שאני עושה אותו.” החלטתי שאני לוקח את עצמי לא בידיים אלא בשכל. לא נתתי שיעבדו עלי.

למשל, אני הייתי שותה קפה. אז הם תיכף תפסו שאני שותה קפה וכשהביאו את המגש בערב, את הקנקן של הקפה היו שוכחים. כדי שתקרא להם, כדי שתגיד שאתה רוצה את הקפה. אז אני טבעתי את הסיסמה שאין כמו מים, ויותר לא שתיתי קפה.

זאת היתה השיטה. לאט־לאט הלכתי וניתקתי איתם — עם הסוהרים — מגע. מה שפחות הם היו רציונאליים, ככה פחות היה הקשר ביני לביניהם. הם מדברים לעניין — יש קשר. לא לעניין — אין קשר. עד שהקשר נותק לגמרי. וככה זה הלך שנים.

אם הייתי צריך לומר על מה אני גאה מאותן 17 שנה, הרי זה לא על זה שהחזקתי מעמד, והם לא שברו אותי, אלא על זה שפתרתי את השאלות שהעסיקו אותי.

אלה שאלות שמעסיקות כל אדם, עד כמה שהוא מרשה לעצמו לדעת. ובעיקר השאלה: מה הם חיים ואיך לחיות אותם? בפני לא עמדה רק השאלה מה לעשות בצינוק, או בתא־הבידוד שהוא רחב יותר, או מה לעשות באגף הכללי. בפני עמדה השאלה: מה לעשות בכלל.

ארבע וחצי שנים הוחזקתי ללא מישפט. אחר־כך נידונתי כביכול ל־20 שנה. אבל ניתן לי להבין שאני, חי, משם, לא אצא. או שאמות בינתיים, או שימיתו אותי בינתיים. או שבסוף 20 השנה ימצאו לזה תרופה אחרת, כמו סעיף 111 *. אז עם עתיד כזה — בשביל מה לעשות דברים?

אם אדם יש לו עתיד, הוא יכול לתכנן את חייו. אבל במיקרה שלי, לא היה דבר כזה. התחלטה שאני לקחתי היתה כזו: נניח שאני אצא יום אחד, השאלה היא מה ייצא משם, מכלא רמלה?

„הבן־אדם השתגע - הוא צוחק!”

בתקופה הראשונה, כשחשבתי על נקמה אישית, מפני שחשבתי שמישהו שם לי רגל, הייתי אומר לעצמי: מה שיישאר לי, תמיד יספיק בשבילכם. בתקופה יותר מאוחרת הבינותי שזה עניין של עיקרון. יש לזה חשיבות, איך אתה מסתכל על החיים. אם אתה חושב על נקמה, אתה לא חושב על לעשות משהו בכלא. ואז אמרתי שאני אכין את עצמי — שאם יגיע יום ואצא, יהיה מה שייצא משם.

ניצוץ של שפיות

אמצעים לא עומדים לרשותך שם. ללמוד הם לא נותנים באופן פורמאלי. ספרים יש שם מעט מאוד. אבל פה ושם יש מישהו שיש לו ספר בשפה שהוא שולט בה. אז אמרתי לעצמי: אם אני צריך להיות שם הרבה שנים אני אלמד שפות.

תיכף נוכחתי שהאנשים משעממים אותי שם. הם לא כל כך מעניינים כפי שניתן לחשוב. התחלתי ללמוד שפות. החלטתי לקחת סינית. שם הם כמובן צרי מוח, והם תיכף חשבו שאני חושב על מאו צה דונג. ככה זה היה. כשהייתי לומד רוסית הם חשבו שאני בעד ברז'נייב. וכשלמדתי ערבית הם תיכף חשבו על נאצר. עד שיום אחד צחקתי.

יום אחד, אחד מאנשי שירותי־הביטחון הביא לי ספר מתימטיקה. בספר המתימטיקה מצאתי הוכחה שההיגיון שלהם שונה משלי. כל הזמן הבחנתי בזה אבל לא ידעתי איך לשים את האצבע על זה. היו שם בספר שלושה מעגלים שהאחד נכנס בתוך השני ובין שלושתם ישנו עוד חלק באמצע. וזה ההיגיון שהם השתמשו בו — חישוב ישיר של אסוציאציה. אחר־כך היו שם ארבע מעגלים, נניח סבא ואבא ובן ונכד. הקשר בין הנכד לסב הוא באמצעות הבן והאב. היגיון כזה הם לא מכירים, זה כמובן יותר מדי מורכב בשבילם.

„ניתן לי להבין - שלא אצא חי!”

אבל כשאני צחקתי בפנים הם אמרו „הבן־אדם בטח יצא מדעתו — הוא צוחק. מה זאת אומרת בן־אדם צוחק? הוא בתא מבודד וצוחק?”

היה עוד מומנט שגרם לי לצחוק. בחורף תלשתי את החלונות, שלא יהיה חם שם. כשחם אתה רוצה לנמנם. לפעמים היה קר, ואז הייתי שם עלי שמיכה והייתי הולך באלכסון, כי באלכסון יש בתא צעד וחצי יותר. העיקר, הם התחילו לרמוז האחד לשני — הוא זקן, קר לו. פעם מצאתי שם ספר שנקרא נמר בשלג, ספר של טיבטי שעלה עם הילארי על האברסט. ושם הוא מספר שהוא אף פעם לא מעד ולא קפא לו אבר. וההסבר שהוא נותן: „תמיד הייתי בתנועה.” כשקראתי את זה, השעה היתה אחת בלילה. צחקתי לא חצי שעה, אלא הרבה יותר. כולם אמרו שאני שיכור. הרי לפי ההגדרה הייתי בשעה כזו כבר צריך ללכת לישון.

כל פעם כשניצוץ של שפיות היה חודר אלי, באמצעות ספר או משהו כזה, הייתי חוגג.

כשהחלטתי ללמוד סינית, ההחלטה היתה מושתתת על הדבר האחרון שהם יכלו לעלות על הדעת: על אתגר. החלטתי שגם סינית לא תהיה סינית בשבילי, כדברי הפיתגם. התחלתי ללמוד וזה לא הלך לי. ואז השגתי ספר של אטימולוגיה * סינית. היות וזמן היה לי, ישבתי והכנתי מילון אטימולוגי של 1200 המילים שבספר הלימוד הבסיסי שלי.

אחרי חודש היה לי מילון וכל מילה היתה מפורקת לגורמים. ואז למדתי מטיאורית. לא הייתי צריך להסתמך על זיכרון. ידעתי למה. תוך כדי לימוד הסינית למדתי משהו אחר. כי לסינית יש התפתחות מקבילה לשפה האנושית.

פעם צייד שחזר מהציד ורצה לספר שצד אריה היה מצייר אריה. אריה שלם. יותר מאוחר נעלמו כמה קוים ונשאר שירטוט. עוד יותר מאוחר נעלמו עוד כמה קוים ונשאר סמל. ובאחרונה נעלמו עוד כמה קוים ונשאר שריד. מי שקורא כתב המורכב מהשרידים האלה, לא מבין בזה הרבה. אבל כשאתה לומד את האטימולוגיה אתה רואה איך זה השתלשל. זה מקל עליך ללמוד, קודם כל מבחינה דידאקטית.

וזה הביא אותי גם להירהורים.

חידושי מילים בקבר החי

כשאותו צייד צייר אריה, הקשר בין מושג למציאות לא רק היה ישיר, הוא היה חופף. זה הביא אותי למחשבה מה נעשה אצלנו. הלכתי לבדוק את האטימולוגיה העברית, לחשוף את השורשים.

זה קשור עם הנושא — איך נהיים ראציונאליים ואחר־כך איך שומרים על זה. כי בחברה לא ראציונאלית, אם אתה מגיע למידה של ראציונאליות, זה לא כל כך פשוט לשמור על זה.

האפיסטמולוגיה ** מניחה שלכל מושג יש את ההגדרה שלו ולכל הגדרה יש את היש המקביל שלה במציאות. כשבדקתי את האטימולוגיה של השפה העברית, מצאתי דברים שהם קונקרטיזיציה של אבסטרקטים שזה עתה נאמרו. למשל, ההרצאה האחרונה בחוג היתה על „אושר”. אושר זאת מילה הגזורה בשפה העברית מהשורש „אשור”, שהוא אחי השורש „ישור” וגם אחי השורש „שור”. משמעות אחת זה „ישר”. מהשורש „אשור” יש לנו בעברית שני שמות. האחד זה השם „אשר”, שם של איש, והשני זה „מאשר”, במשמעות ארכאית של מדריך.

המשמעות של השם הפרטי „אשר” היא מצליח. כלומר יש לנו שלוש משמעויות: ישר, דרך והצלחה.

קחו לעומת זאת את השורש „חטא”. מה משמעותו היסודית? להחטיא את המטרה, לסטות ממנה.

מכאן רואים, שבתוך השפה, באופן לא כל כך מובלט, המשמעות של „אשר” היתה ללכת ישר, בדרך הקשורה עם הצלחה. ואילו המשמעות של חטא, לסטות מהדרך.

בדקתי את כל השורשים. אבל זה לא היה מספיק. כי רמלה זה מקום שיש בו הכי הרבה זמן ומתוך ניסיוני אני יכול לומר שעושים בו הכי פחות. מלבד הזמן היה לי עוד משהו. ידעתי מה אני מחפש ומה זה שווה.

בבוקר הייתי מתעמל בתא. הייתי פורש שם שמיכה ועושה תרגילים. עברו שם שני קצינים של השירות. זה היה כמה חודשים לפני הסוף. והאחד אמר לשני: „הוא עוד עושה ספורט.” אז השני אומר לו: „קונץ גדול! זה ההרגל שלו!” שכבתי ככה והסתכלתי עליהם, וחידשתי אז את המילה „הסגל”.

מה ההבדל בין הרגל והסגל? הרגל זה מה שהורגלת והסגל זה מה שסיגלת. נניח אם מישהו לא חבט בטניס עד היום, והוא יחליט לחבוט טניס, זה לא יהיה הרגל שלו, זה יהיה הסגל שלו. אני, לפני שהכניסו אותי לקבר החי הזה, אף פעם לא עשיתי תרגילים. ואז חידשתי את המושג „הסגל”.

מרתון בבית־הסוהר

אם היו שואלים אותי אם יש לי איזה מירשם? הייתי אומר „כן”. השאלה היא כמה טובים תהיו

(המשך בעמוד 34)

* סעיף אדמיניסטרטיבי מחוקי־החירום של המנדט המתיר אחזקה ללא מישפט לכל תקופה שהיא.

* ענף בבלשנות העוסק בקשר בין מילים שונות.

** תורת ההכרה בפילוסופיה.

במדינה

(המשך מעמוד 29)
שלמת („צ׳יצ׳״) לחט, שהוא רב־אמן ביחסי־ציבור, ושיש לו דוברים לרוב. שפייזר היה זקוק לדובר־נגדי, שישיר את תהילתו. אך מניין לוקחים דובר, כאשר מיפלגת־העבודה עומדת על סף פשיטת־הרגל?

לפתע נזכר שפייזר שיש לו עוד תפקיד: מנהל לישכת־המס. זהו מוסד הסתדרותי, לא מיפלגתי. להסתדרות, בניגוד למיפלגה, יש הרבה כסף. שפייזר פשוט שכר לעצמו דובר בלישכת־המס, וזה מנהל עתה את יחסי־הציבור שלו כראש האופוזיציה בעיריה.

עבודה

שביתה בים שקט

ימאי קצא״א פתחו בשביתה נוספת, וממתינים למישטרה שתשבור את שביתתם

שביתת ימאי חברת קו־ציגור־אילת־אשקלון (קצא״א), אשר הסתיימה לפני שבועות

דגן ונדלר ב„מעשה בחייל״
חייל חוזר מהמילחמה

מיספר, לאחר קרבות ימיים בין השובתים לבין סירות־מישטרה, פרצה שוב ביום השני האחרון, והפעם בקול דממה דקה.

שובתי קצא״א לא הסכימו למסקנות הוועדה ההסתדרותית, אשר קמה בעיקבות שביתתם הראשונה. הם הגישו ערר על מסקנותיה, ודרשו לשנותן. דרישת עובדי קצא״א היתה לפטר את הקבלן יונה לרר מכל עבודותיו עבור קצא״א, להטיל עליהם את העבודות כולן ועל־ידי כך למנוע פיטורי 18 מחבריהם, דבר שקבעה הוועדה ההסתדרותית.

ביום השני האחרון, בשעה 6.30 בערב, הגיעה המיכלית מדיטרנייאן סי למעגן נמל־הנפט באשקלון. באותה שעה בדיוק נכנסו כ־20 מימאי מחלקת־התיפעול של קצא״א אל תוך ארבעת הסירות של החברה שעגנו בנמל, הכריזו על שביתה בתוך הנמל וסירבו לצאת לקשור את המיכלית.

המתח בסירות באותה שעה היה גדול. כשהם זוכרים את היד התקיפה של מנהל קצא״א, אלוף (מיל.) אברהם („צ׳יטה״) בוצר, בשביתה הקודמת, המתינו השובתים לפלוגת מישטרה ולסירות מישמר־החופים שיופיעו יחד עם הקבלן יונה לרר, כדי להגן עליו מפניהם בעת שהוא ינסה לשבור את השביתה על־פי הוראתו של בוצר.

אולם הלילה הראשון עבר בשקט. רב־החובל של הנמל, יהודה סקלי, הודיע לשובתים, כי בינתיים אין קצא״א מתכוונת לשבור את השביתה, וכי הימאים יוכלו לישון בסירות שלהם ללא דאגה.

את הימאים הרגיזה פרשה נוספת במערכת־היחסים שלהם עם בוצר. נודע להם כי בוצר נתן לקבלן הפרטי לרר עבודה חדשה, תמורתה התחייבה קצא״א לשלם 90 אלף לירות.

המדובר במשייתה של אחת מסירות קצא״א, אשקלון 8, אשר טבעה לפני מיספר חודשים בפתח הנמל באשקלון. לרר קיבל את הזמנת העבודה ללא מיכרז.

הדבר שהרגיז את העובדים יותר מכל היה שאשקלון 8 טבעה באשמתם הישירה של עובדיו של לרר. „למרות שהוא הטביע אותה,״ טענו הם השבוע, „נותנים לו עוד להרוויח 90 אלף לירות כדי למשות אותה!״

ועדת־חקירה, בה היו רב־חובל וקצין לשעבר בחיל־הים בדרגת סגן־אלוף, קבעה במפורש כי הסירה טבעה באשמתם של מפעיליה.

מנהל מיתקן אשקלון של קצא״א, מישאל שחם, אשר הגיב במיסמך על מסקנות הוועדה, טען כי הזהיר מראש שעולים לקרות אסונות בגלל טיפול, אחזקה לקוייה והזנחה של הסירות, אשר ניתנו לתיפעולו של לרר על־ידי בוצר.

שחם אף קבע, באותו מיסמך, כי לרר מעלה על הסירות אנשים חסרי־נסיון וכישורים מתאימים להפעלתם, המגלים „אי־איכפתיות״ לגבי עבודתם.

כשנודע לימאים כי לרר קיבל פרס על הטבעת הסירה, בגודל 90 אלף לירות, עלתה בהם חמתם. פרשה זו הוסיפה שמן על המדורה והיתה אף היא בין הגורמים, שבגללם פרצה השביתה החדשה.

הימים הבאים יוכיחו, אם תהיה המדינה עדה לקרבות ימיים נוספים בין כוחות־מישטרה לבין ימאים המגינים על מקומות עבודתם, או שהפעם יתנהל המאבק על מי־מנוחות.

מיפעלים

השטן שבחייל

בשילוב של אמצעים קלאסיים ומודרניים מועלית הצגה רצופת־סמלים שנושאה טוב לכל עת

חייל חוזר מן המילחמה. זה־עתה סיכן את חייו ושפך את דמו למען מטרה נעלה: הגנה על ביתו ועתידו, חייו ומישפחתו, עמו ומולדתו. בתום הקרבות הקשים הוא יוצא לחופשה בת חמישה־עשר יום, ושם פניו אל כפרו ואל ארוסתו.

בדרכו פוגש החייל בשטן, המבקשו כי ימכור לו את כינורו בעבור ספר המספר את העתיד, ואשר יהפכו לאדם עשיר. החייל קונה את הספר, ועתה הוא יכול לקנות הכל. אך כאשר הוא מגלה כי תמורת עושרו של עולם חייב הוא לוותר על ריגשותיו, על תומתו ועל אהבתו, הוא מתחרט ומבקש את כינורו חזרה.

התגברות פתאומית. השטן מלווה אותו בדרכו, מתערב במאמציו של החייל להביא מרפא לנסיכה חולה, נלחם בשניהם ומנצח. השטן השתלט.

חייל חוזר מן המילחמה. הוא יוצא מתוכה הלום דם וזוועות, אך גרעין הטוהר עדיין בתוכו. ואז הוא מתבגר באחת. הוא מתפכח מאשליות אמונתו אל תוך עולם של שחיתות ורשע, שבו הכסף והכוח יענו את הכל — רק לא את מה שבשמו ולמענו נלחם.

זהו סיפור מוכר, סיפורן של כל מילחמות־האדם מאז. ולכך גם התכוונו המלחין איגור סטראווינסקי וידידו־שותפו ראמיז, כאשר כתבו את היצירה המוסיקלית מעשה בחייל, בתקופת מילחמת־העולם הראשונה. משום־כך, וגם משום שיקולי חיסכון, כתבו את היצירה במתכונת הלהקות הצבאיות של ימינו, כך שניתן יהיה להעלותה כהצגה־נודדת ובמינימום משתתפים.

בהצגה מעשה בחייל, שאותה מעלה עתה תיאטרון בימות, נשמרים כל המרכיבים הללו, אם־כי המתכונת רחבה יותר. משתתפים בה שיבעה נגנים, שלושה שחקנים וגם רקדנים אחדים, המשתלבים אלה באלה במירקם אחיד של תנועה.

הזדהות קלה. המוסיקה הקלאסית של סטראווינסקי נשמרה בשלמותה, אך הכוריאוגרפיה מודרנית — שילוב שנועד להביא, גם אל הקהל שאינו מצוי בסוג זה של אמנות, יצירה קלאסית שאמצעי־הביטוי שלה הם בני־זמננו, ואשר לא יהיה קשה להזדהות עימה.

כי מעבר למוסיקה ולסימליות הברורה העוברת בהצגה זו כקו הגיוני רצוף, קיימת ההזדהות עם מה שהכל מכירים — עם חייל שחוזר מן המילחמה, ומתפתה לשטן.

נגד חיים חפר הוגשה בקשה לצו־עיכוב־יציאה - וחבריה האחרים של פרדי נתבעים לשלם סכומי־כסף

„אני לא אברח לגרמניה. אני לא מתכוונת לברוח לשום מקום. המדינה הזו היא הבית שלי ושל דוב, וזה שיש לי עכשיו צרות עם המועדון, עוד לא אומר שאני בורחת מכאן.״

פרדריקה („פרדי״) סגל, מלכת חיי־הלילה של תל־אביב בעשור האחרון ואחת המארחות המקסימות ביותר בחברה הגבוהה בארץ, נעלבה קשות. וכשפרדריקה, האשה אשר בכל מצב ובכל עת קשה מצליחה תמיד לשמור על חיוך, צחוק מתגלגל ומילת עידוד — נעלבת, סימן שפגעו בה, קשה באמת, מתחת לחגורה.

ואומנם, עורכי־הדין שהתייצבו בתחילת השבוע בפני הרשם הראשי של בית־המישפט בתל־אביב וביקשו צו עיכוב־יציאה־מהארץ נגד פרדריקה ודוב סגל, בעלי הפאב המפורסם ביפו טענו, כדי להצדיק את בקשתם, כי פרדריקה ודוב עומדים לברוח מהארץ לגרמניה.

השופט הנכבד, שלפניו הובאה גם תביעה על סכום ענק — 189.222 ל״י — כנגד הזוג, אינו מכיר, כפי הנראה, את צמד האדריכלים סגל. אילו הכירם, היה יודע שהאחרונים שיעזבו את הארץ, ייבהלו ממשבר כספי או מכל משבר אחר — יהיו דוב ופרדריקה.

אולם השופט לא ידע זאת. לפניו עמדו עורכי־דין ממישרדו־לשעבר של שר־המישפטים חיים צדוק, סיפרו לו על התביעה הענקית שהוגשה נגד השניים, וטענו אף כי ידוע להם שדוב ופרדריקה עומדים לברוח מהארץ לגרמניה.

„למה גרמניה?״ שאלה פרדריקה כשנודע לה על הצו שהוצא נגדה. „אם הם רצו להמציא שאנחנו בורחים, ולהשמיץ אותנו, למה היו צריכים לבחור דווקא בגרמניה? אולי הם המציאו את הארץ הזו בגלל שהשותף שלנו במועדון, שימעון עדן, היא מגרמניה?״

דוב ופרדי באחד מהאירועים שנערכו במועדון שלהם לאחרונה, חתונתה של הזמרת אילנית. בין השניים עומדת השחקנית ריבקה מיכאלי, אשר נימנתה על חוג ידידיהם של דוב ופרדי, אשר זנחו אותם, והפסיקו לבוא.

★ שם־נרדף לבילוי אמיתי

המצב שאליו נקלעה פרדריקה בשבוע האחרון, הזכיר למאות ידידיה תקופה של לפני שנתיים וחצי, עת חיסלה את המועדון הקודם שהיה לה, הפאב שבצומת רחוב פרישמן וחוף־הים בתל־אביב. הפאב ז״ל של פרדריקה לא היה סתם עוד מועדון אחד, אלא מקום־המיפגש של העילית הישראלית. ואף מקום־מיפגש לכל מישהו־שהוא־משהו שהגיע לארץ.

החברה התל־אביבית, שעייפה לרקוד בדיסקוטקים, בחרה לה את הפאב כמועדון הסגור האכסלוסיבי שלה. מלבד הטעם הטוב שהושקע באדריכלות־הפנים של המקום, היה לבחירה זו גורם מכריע נוסף: אישיותם של דוב ופרדריקה, ובעיקר זו של פרדי.

בשעות הקטנות של הלילה יכול היה כל אחד מידידי השניים לבוא לפאב, ללגום כוסית ולשבת בשלווה ובנינוחות בכורסות הנוחות, כשתמיד מובטחת לו שיחה נעימה עם ידיד שקפץ גם הוא לשתות כוסית. תוך זמן קצר מאז פתיחתו, הפך הפאב שם־נרדף לאתר־בילוי לילי הגון בתל־אביב.

תיירים היו באים ישר מנמל־התעופה, משום שזה היה השם היחידי שמסרו להם בתל־אביב, עוד כשהיו בחו״ל. דיפלומטים, אנשי־עסקים, כתבים זרים, בעלי מיקצועות חופשיים, אנשי תרבות, קולנוע ובמה, כולם מצאו בפאב בעל האווירה הנעימה את מבוקשם.

★ הידידים הטובים נטשו

לפני כשנתיים וחצי החליטו דוב ופרדריקה לסגור את המקום. סיפר אז דוב: „חיסלנו את הפאב משום שבחצי־השנה האחרונה הפך המקום המרכז של כל הליכלוך האנושי של תל־אביב. אנשים הגונים כבר לא יכלו לבוא הנה. לי עצמי כבר לא היה נעים לבוא לפאב. זה לא היה עבורי ועבור פרדי רק עסק. זה היה עסק אישי, תעסוקה חברתית. פרדי ואני רצינו לא רק את הכסף, אלא גם את הנשמה. חשוב היה לנו מי בא אלינו, איך הוא מרגיש וכמה טוב לו.

„אבל לפתע החלו להופיע בסביבה פושעים, רועי־זונות ואנשי העולם־התחתון. אני לא יודע מה הם מצאו בפאב. לא היו כאן חתיכות מהסוג שהם רגילים אליו, לא היתה מוסיקה, לא היו ריקודים, והיה תמון אור.

„המישטרה לא־כל־כך התפעלה מהתופעה הזאת. ביקשתי שישימו שוטר בשכר, על חשבוני, בפתח הפאב, אבל הם לא הסכימו. טענו שאם הם ישימו אצלי שוטר, הם יצטרכו לשים שוטר בפתח כל מועדון־לילה ברחוב הירקון. לא היתה לנו ברירה, וסגרנו את המקום, לפחות לפני שהוא ייהרס לגמרי, כדי שיישארו לנו ולחברים שלנו זיכרונות נעימים ממנו.״

למרות העצב הרב שבסגירת המקום אותו הם כה אהבו, לא ריפה הדבר את רוחם של דוב ופרדריקה. הם החלו מייד לחשוב על מקום חדש, יפה יותר, גדול יותר, אלגנטי יותר.

והם מצאו. בית בן שלוש קומות, ברחוב יפת 45 ביפו, על דרך הים הראשית, שמאחריו המלון סקוטש האוז.

כוסית התרעלה של פרדי

השניים טוו חלומות. הקומה הראשונה תהיה מועדון־לילה אלגנטי ומפואר. הקומה השנייה תהיה מיסעדה צרפתית מפוארת, ואילו את הקומה השלישית ייעדו לפאב, יורשו של הפאב המקורי שלהם.

אך הם לא הסתפקו בחלומות. הם שכרו את הבניין בסכום של 9000 לירות לחודש, צמוד לאינדכס, מבעלי המקום — שהיו גם בעלי הסקוטש האוז — צ׳ארלס וג׳ון קרייזר. הם השקיעו בו את כל חסכונותיהם וכל אגורה אותה הצליחו ללוות, סכום שהתקרב לחצי מיליון לירות, ועסקו משך חודשים רבים בתיכנון וביצוע הפנים של המקום.

פרדי ודוב אינם רק מארחים למופת, הם גם אדריכלים מצויינים בעלי טעם מעודן. שתי הקומות העליונות, זו של הפאב וזו של המיסעדה, הפכו לתצוגה של מקום יפהפה, בעל אווירה הדורה ומעודנת, אשר די היה בה בלבד כדי להבטיח שהייה נעימה במקום. שני טבחים שווייצים הובאו במיוחד לארץ כדי לשמור על כך שהמיסעדה תגיש את המאכלים המעולים ביותר, וכל אשר נותר לפרדי ולדוב לעשות היה להמתין לידידים הרבים שלהם שיחזרו הביתה, לפאב.

אבל במקום הידידים באה מילחמת יום־הכיפורים. המילחמה הותירה אחריה, בין השאר, גם אי־חשק בקרב המבלים המוכרים לצאת לבלות, המצב הכלכלי התערער וגוצר חשש מפני הוצאת כספים. המילחמה אף גרמה משבר גדול בתיירות, ואורחיה של פרדי מקרב התיירים נעלמו עם החברים הישראלים.

אולם הצמד, אשר פתח את הפאב והמיסעדה חודשיים אחרי המילחמה, כשהוא דוחה בינתיים את פתיחת מועדון־הלילה לתאריך מאוחר יותר, לא התייאש.

פרדי, שמעולם לא נזקקה למודעת־פירסומת בעיתונות, ניסתה להציל את העסק שלה על־ידי פירסום. קריאות אס־או־אס נשלחו לחברים הטובים, שיבואו להחיות את המועדון של פרדריקה, למרות שכבר לא היה במרכה של תל־אביב אלא ביפו, המרוחקת יותר.

כל מי שהגיע למיסעדה זכה בטיפול אישי של שני טבחים בינלאומיים, שלושה מלצרים הדורים ושני בעלי־הבית. את הפאב ניסו להחיות על־ידי זמרים כושיים שהבאתם לארץ עלתה הון. אולם דבר לא עזר. חבריה של פרדי, אלה שידעו בזמנו לשתות כוסיות רבות על חשבונה, אלה שידעו להתחנן ולהתחנחן למען הזמנות למסיבות המיוחדות, הסגורות, שאותן היתה עורכת בפאב הקודם — נטשו אותה.

פרדי לא היתה מודאגת כל־כך מהמצב, אילו ידעה שרק היא ודוב נושאים במעמסה. אולם העובדה ששלושה מידידיהם הטובים ביותר, חתמו על ערבות, בסכום בלתי־מוגבל, להבטחת שכר־הדירה העצום ש־היה על הזוג לשלם מדי־חודש, הדירה שינה מעיניהם.

שלושה שנחלצו לעזרה

שלושה אלה היו הפיזמונאי חיים חפר, העיתונאי ישעיהו („שייקה") בן־פורת, והאדריכל אלדר שרון.

כשהתפוצצה השבוע הפרשה בבית־ה־מישפט בתל־אביב, לא היה אדם מודאג יותר מחיים חפר. חפר קיבל לאחרונה מידידו, שר־החוץ יגאל אלון, מישרה כציר לענייני־תרבות בלוס־אנג׳לס. הוא ורעייתו רותי השלימו כבר את ההכנות לנסיעתם, שהיתה צריכה להיערך בעוד חודשים מיס־פר. רותי חפר, בעלת הגלריה לאמנות אפריקאית עשר אצבעות, בתל־אביב, עמדה להעביר את הגלריה שלה ללוס־אנג׳לס וידיעות אחרונות, העיתון שבו כותב חפר, הסכים גם הוא לקבל כתבות בחתימתה מארצות־הברית משום שלחיים כעובד־מדי־נה, אסור לעסוק בעבודות אחרות, כולל כתיבה בעיתונים.

נגד חפר, אחד החתומים על הערבות לפרדי, ביקשו עורכי־הדין של בעלי־הבניין להוציא צו־עיכוב־יציאה־מהארץ, עד שישלם את מלוא החוב שחייבת פרדי.

גם מצבם של בן־פורת ושרון לא היה טוב בהרבה. למרות שבן־פורת נחשב כעי־תונאי מצליח, בידיעות אחרונות, בגלי צה״ל וברישתות־רדיו בחו״ל, ושרון נחשב כאחד האדריכלים המצליחים במדינה, לא קל להם, בעיקר בתקופה זו, לקום ולהוציא סכום המגיע כמעט ל־200,000 לירות.

מיליונרים מפרס

כשראו בעלי המקום לאחר הפתיחה, כי פרדי מתקשה להפעילו, וכי המועדון שלה עדיין סובל ממחלות־ילדות, הבינו את מצבה ולא לחצו עליה בעניין שכר־הדירה, אולם מישפחת קרייזר מכרה את הבניין, על תכולתו, כולל פרדי ומועדונה, למישפחה הפרסית העשירה אלקניאן. מאחרי החברה שהגישה נגד פרדי וידידיה מישפטים השבוע, חיים השקעות בע״מ, מסתתרת חברתם של האחים אלקניאן, שבראשם עומד האח ציון.

מנהלה השכיר של החברה בישראל הוא איש שירות־הביטחון לשעבר רחביה ורדי. החברה בונה בארץ בתי־מלון, את בורסת היהלומים החדשה, ומשקיעה כספים רבים בעיסקי־דלא־ניידי.

לאחר שקנו את הבניין, החליטו אנשי־העסקים הפרסיים לטפל בגביית החוב מפרדריקה. השכר החודשי, שהיה עם חתימת החוזה 9000 לירות, צמח יחד עם האינדכס ל־15,000 לירות לחודש. פרדריקה התחננה בפני אלקניאן שיקבל ממנה מיפרעות על החשבון, בסדר גודל של 3000 עד 4000 לירות לחודש, מסרה את הקומה הראשונה לקבלן־מישנה כדי שיפעיל במקום דיסקוטק, בדיוק מאלה השנואים עליה, כדי שיהיה לה במה לשלם את שכר־הדירה. אולם אלקניאן סירב להמתין. הוא דרש את מלוא הסכום שחייבת לו פרדריקה, אשר לפי טענתו מגיע ל־189,222 לירות — ומייד.

פרדי לא תיכנע

עם הגשת התביעה לתשלום החוב, מיהרו עורכי־הדין הזהירים של אנשי־העסקים הפרסי לנקוט פעולות מישפטיות, אשר כל אחת מהן היוותה מסמר נוסף בארון־המתים של חיי הלילה של תל־אביב, ושל פרדריקה. הוגשה נגדה תביעה לפינוי מיידי של המקום, וכאמור גם הצו המביייש של עיכוב־יציאה־מהארץ.

נגד חפר הוגשה תביעה על אותו סכום עצמו, וגם נגדו התבקש השופט להוציא צו־עיכוב־יציאה־מהארץ. עורכי־הדין, תלמידין של שר־המישפטים, ידעו לספר לשופט כי קראו בעיתון שחפר עומד לצאת בשליחות לאומית ללוס־אנג׳לס, וביקשו למנוע זאת. בן־פורת ושרון נדרשו גם הם בכתב־תביעה רישמי, לשלם ביחד — וכל אחד לחוד — את הסכום העצום.

פרדריקה לא נכנעת בקלות. היא עומדת לנהל מאבקים מישפטיים נגד אלה המבקשים לנשלה ממועדונה, לפחות כדי להרוויח זמן, כדי שתוכל לשלם את החוב. הפרסים אינם מסתירים כלל כי כוונתם, אחרי סילוקה של פרדריקה, היא לנעול את הבניין ולהשאירו שומם.

במאבק המישפטי שהחל השבוע ייקבע, אם ינצחו אילי־ההון הפרסיים וסוללת עורכי־הדין שלהם, או האשה שנשבעה ללמד את התל־אביבים כיצד לבלות היטב, בטעם טוב ובאופן תרבותי. ידידיה של פרדריקה, אלה שזנחו אותה ומכים עתה על חטא, מבטיחים שאם היא תצליח להחזיק מעמד, הם יחזרו אליה, ופרדי תשוב להיות פרדי.

חחצר האחורית

(המשך מעמוד 31)
ביישם אותו. הייתי אומר כך: אם כל איש היה מצליח, לשרש את ההרגלים שלו ולהשריש במקום את ההסגלים שלו, הרי זה המירשם הטוב ביותר שאני מכיר. יותר מזה: הוא שלי.

הייתי רוצה להציע שיטה, שאני טיפחתי ברמלה. היא פשוטה ולימדתי אותה גם לכמה אנשים שם. פשוט כדי לראות איך זה פועל. כי ברמלה לא עשיתי עיסקות, חוץ מאחת.

יום אחד, זה היה בשנה ה־13 אני חושב, ואני רצתי מרתון. הייתי רץ כל שבועיים. עד כמה שידוע לי אני האיש היחיד בתבל שהיה רץ בתוך כלא. יש שמה חצר ספורט מלבנית בהיקף של 40 מטר נטו. 100 סיבוב זה ארבעה קילומטר ואלף סיבובים זה 40 קילומטר. כל שבועיים הייתי רץ מרתון ויומית הייתי רץ בין 4 ל־12 קילומטר. זה אמור בקיץ ובחורף. שם אין נסיבות מקילות. אני לגבי עצמי אף לא לקחתי לי נסיבות מקילות. הייתי רץ בחמסין, בגשם, בשלג וברד. בימים כאלה המיגרש היה לגמרי שלי

באחד הימים בשנה ה־13, רצתי מרתון והייתי עייף. אמרתי לעצמי, זה מצב מסוכן. הגעתי למסקנה שאני סובל כנראה מתת־תזונה. הלכתי לרופא כדי לקבל דייאטה. עמדתי בתור. קודם כל קם רעש, שאני בכלל הולך לרופא. הייתי שם 17 שנה ולא ביקרתי אפילו פעם אחת במירפאה, לא לקחתי פעם אחת כדור ולא הייתי פעם אחת חולה. אז מה מוטקה עושה במירפאה?

היה שם דוקטור אחד. אמרתי לו שאני רוצה תוספת מזון. „מה יש לך?" הוא שאל. „מה זאת אומרת?" השבתי לו, „אני לא רוצה שיהיה לי." הוא הודיע לי שלא אקבל. הזכרתי לו שלפני שנים שאלתי אותו מה הוא עושה כאן. אמרתי לו: „אז לא ענית לי. היום ענית לי," והלכתי.

כשהגעתי למיטבח התברר לי שהוא אישר לי — חצי. כי מה אני אמרתי לו? — „אתה לא באת לרפא פה, אתה באת לגמור עם אנשים." אז הוא אישר לי שקית חלב ועגבניה ובצל. זה לא הספיק לי.

עיסקה בכלא

באותו זמן נכנס לרמלה אחד הסוחרים של חיפה. יום אחד אני בא למועדון ורואה אותו יושב וכותב שם. אמרתי לו: „אפשר לשאול אותך שאלה? אם תיסגור את המחברת, מה אתה יודע?"

הוא ענה לי: „שום דבר." וזה היה המיבחן שלי. אמרתי לעצמי, אם הוא ישיב ככה, יש על מה לדבר איתו. אמרתי לו: „בוא נעשה עיסקה. כל מה שאתה רוצה ללמוד אני אלמד אותך. ואנחנו נלך לפי תוצאות, לא לפי שעות. תהיה סתום כמה שתהיה, זאת הבעיה שלי. אני צריך ירקות, פירות, חלב, הולך?!" הוא אמר: „הולך!"

עשינו עסק. זאת היתה העיסקה היחידה שעשיתי ברמלה והיא נשארה עד היום האחרון.

האיש היום רץ ברמלה 16 קילומטר ביום. הוא היה בן 40 ושקל 96 קילו. היום הוא רזה ואין עליו טיפת שומן. ראיתי אותו כשיצא לחתונה של בתו. הייתי שם. עבורו אני בן־אדם שנתתי לו את החיים. פאקט. הוא הצליח.

עד כמה שידוע לי הוא עושה תעודת־בגרות עכשיו. הבעיה איתו היתה לא שהוא לא יודע — הוא לא יודע איך לדעת. הוא אף פעם לא ישב בבית־ספר ולמד. הוא סלף־מייד־מן, אבל סוחר.

כשעמדתי לצאת הוא הציע לי לנהל את העסקים שלו בחוץ. לי היו תוכניות משלי. אבל השתמשתי בהצעה שלו. באתי לוועדה והם שאלו אותי: „מה תעשה בחוץ?" היה שם אלוף־מישנה אחד. שאלתי אותו: „תגיד לי, כמה אתה מרוויח?" הוא נעלב: „מה פתאום אתה שואל אותי? אני פה שואל שאלות?" הסברתי ליושב־ראש שזה לא פרובוקטיבי, אני באמת רוצה לדעת.

האיש היה במקרה מרצה. הוא אמר שהוא מקבל כאלף וחמש לירות לחודש. אמרתי לו: „תשמע, הציעו לי ג'וב ובג'וב הזה יש ג'ובים. אתה עובד שמונה שעות בשביל 1500. אני מציע לך אלפיים, ארבע שעות ליום, אתה תעבוד אצלי וגם תוכל לפקח עלי. נו, נצא מכאן? שגינו?!"

אם אומר לכם את שמו של האיש, תתפלאו: זה היה מאיר פעיל.

ואז הוא התבטא: „הלוואי והיה לי את הביטחון הפנטאסטי שלך!" אמרתי לו בשקט, שגם הוא יכול להיות איש כזה, כמוני, אם הוא מוכן לשלם את המחיר.

חופשת פאר במחיר עממי

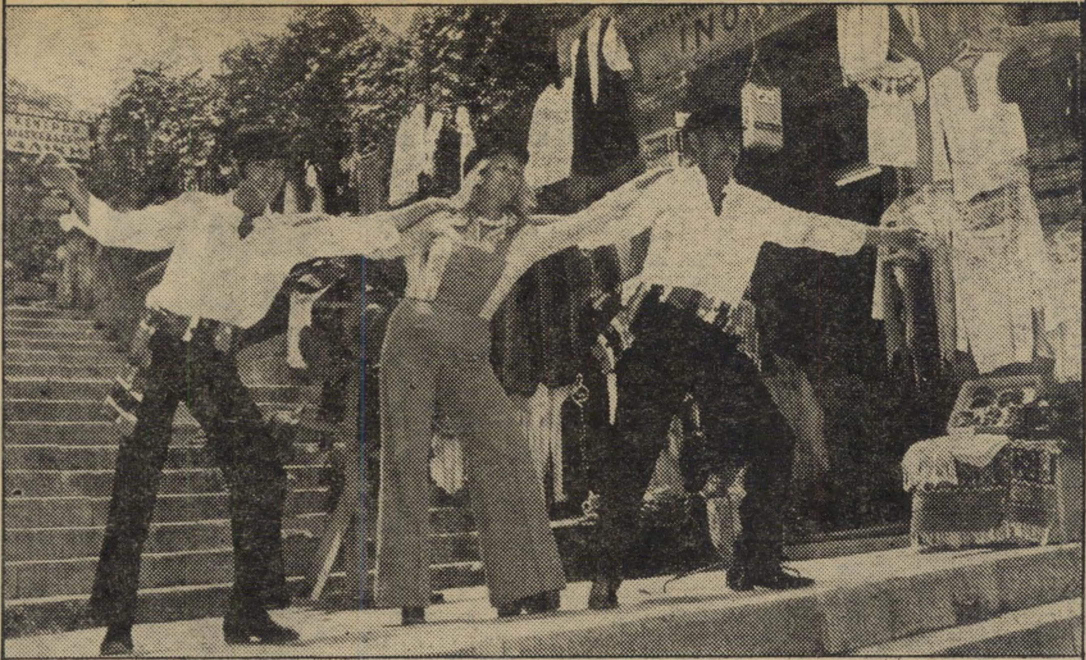

המקום: **יוון** המחיר: **1855*** ל"י

לבלוי חופשה אידיאלית ברמה גבוהה ובמחיר הזול ביותר באירופה. (כספי ההקצבה יספיקו לך לבלות, להנות וגם לקניות).
נופים משגעים מרכזי קניות ובלוי תוססים, 1400 איים ציוריים, 15.000 ק"מ חופי ים חלומיים,
מועדוני צלילה ויאכטות. מלונות פאר (לא יקרים). מועדוני לילה ובתי קזינו.
אתרים הסטוריים, מעיינות מרפא ואנשים שמחים היודעים להכניס אורחים.
פנה אל סוכן הנסיעות שלך, אצלו תמצא מבחר עשיר של תכניות לבודדים ולקבוצות.

* מחיר לטיסות קבוצתיות + 60 $ **עבור סידורי קרקע.**

OLYMPIC

בשתוף פעולה עם

אל על

גרפום קונן

טנדור !!!

מקום המפגש שיש בו הכל

קפה, אוכל וסימפטיה

קפה טנדו

פתוח כל היום

רח' דיזנגוף 193 * תל-אביב * טל: 232386

קרנית

מכון לעדשות מגע

עדשות

רכות וקשות

חוברת הסברה תשלח לכל דורש. גורדון 31 ת"א, טלפון 238642.

הצעה מיוחדת
32 יום באירופה
במיניבוס
כולל ציוד לקמפינג, הדרכה
מפות, מסלולים וכלים
ב-105 $

ליש בע"מ

נסיעות ותיירות בע"מ
ת"א, מונטיפיורי 25, טל. 290842

e'Lis

תן טרמפ לוויל

את מחפשת אושר בחיים?
ב„מטרימוניאל" תמצאי את החסר לך
פני עוד היום ל„מטרימוניאל".
„מטרימוניאל", שמאי 28, ירושלים,
טלפון: 02—234334

למדו במהירות ומחצלחה

קצרנות

עברית ו/או אנגלית
באולפן גרג (כריקמא)
ת"א: גורדון 5, טל. 224532.
חיפה: בי"ס „במעלה".
קורס חדש ב־21.5.75.

לחופש הנך יוצא?

מצלמה אצל
„פוטו־ברנר" קנה!
* מבחר מצלמות גדול, אביזרים ופלשים במבחר מגוון.
* מחשבי כיס REALTONE לכל צורך!
צלומי פספורט — בן־רגע!
העתקת מסמכים במקום.

פוטו-ברנר
חיפה, רחוב החלוץ 31

אתה והלירה

אמרי שפר

כאשר יצא מנכ"ל „בנק ישראל", **אליעזר שפר**, בהגנה מוחלטת על נגיד הבנק **משה זנבר**, כנגד מסקנות ועדת־שמגר, שאלו עצמם רבים מדוע מתייצב שפר ההגון והטוב בצורה כה בוטה לימין נגידו, שימיו קצרים.

אולם היו כמה אישים, מעטים אומנם, שלא היו צריכים לשאול את עצמם, וידעו כי שפר גומל לזנבר טובה כנגד הטובה שעשה לו זה עת תתמנה כמנכ"ל „בנק ישראל".

וכיוון שבטובה שעשה הנגיד עסקינן, הרי היא קשורה בדירה — אך הפעם בדירה של שפר.

שפר עבר לגור בדירה חדשה ברמות אשכול. דירה שהיא למעשה וילה ששיטחה מתקרב ל־130 מטר מרובע. כדי לממן את הקנייה פנה שפר לוועד עובדי „בנק

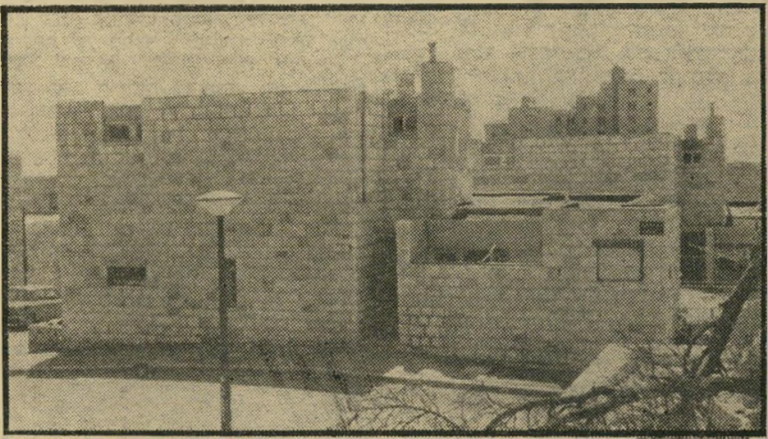

ביתו של מנכ"ל שפר
הלוואה חריגה

ישראל", וביקש הלוואה מוגדלת. בדרך־כלל מתירות תקנות הבנק הלוואה של 30 אלף לירות בריבית נמוכה, בתנאי שהדירה מתאימה לקריטריונים שאחד מהם הוא, גודל הדירה.

והנה, הוועדה לא נעתרה לבקשתו של שפר. ראשית, לא היתה מוכנה לתת לו הלוואה בסכום העולה על זה שנותנים לאחרים. שנית, שטח הדירה של שפר היה גדול ממה שמתירות התקנות.

זנבר פתר את בעיית גודל הדירה. הוא החליט כי כיוון שאשתו של שפר היא קרמיקאית, יש לנכות משטח הדירה שטח מסויים כסטודיו לאשה. עתה דובר כבר בדירה ששיטחה צנוע, ובסטודיו. הדרך היתה פנויה לפני הנגיד, להורות על מתן שתי הלוואות: האחת לדירה, השנייה לסטודיו.

כך מימן הנגיד לשפר את הווילה שלו, והכל בא על מקומו בשלום. ועתה גומל שפר לנגיד טובה תחת טובה.

שיחות חוץ -
70 מיליון לירות

תזכיר סודי שנערך במישרד־התיקשורת מגלה, כי מטלפונים השייכים למישרדי־הממשלה בירושלים נעשו, מאז הונהג החיוג הישיר, שיחות לחוץ־לארץ ב־70 מיליון לירות.

זהו גם סכום השיחות לחוץ־לארץ ש־אינו מאושר, ואיש אינו יודע מי הם המטלפנים.

פלאי הדואר

עיתונאי ישראלי מנוי על שני שבו־עונים אמריקניים, ה„ביזנס וויק" וה־„פורבס". הראשון מגיע ליעדו מדי יום שני כמו שעון. השני מגיע מדי פעם בפעם, באיחור של שבועות, כאשר הדוור מביאו בחבילות־חבילות, הכוללות את כל הפי־גורים.

בדיקה של חותמות־הדואר מראה, כי שניהם נשלחים מבריסל באותו יום עצמו. האחד נשלח לכתובת המערכת, השני לכ־תובת הפרטית בצפון תל־אביב. ההבדל בין הכתובות הוא גם ההבדל שבין מסירה בזמן, לפיגורים.

הבראה ב־140 ל"י ליום

שיא ארצי במחירי הבראה השיג בית־ההבראה של קיבוץ מעלה־החמישה, ש־הודיע בחוזר למיפעלים כי המחיר למיטה ליום יהיה העונה 140 לירות ליום!

המחיר שמשלם המעביד כיום הוא כ־55 לירות ליום.

כור בודק
קניית צינומטל

קונצרן „כור" בודק עתה את רכישת מיפעל „צינומטל", המייצר צנרת ופרו־פילים מאלומיניום. בעלי המיפעל תובעים עבור 45 מיליון לירות, ואילו „כור" מע־ריך את שוויו ב־30 מיליון לירות בלבד. תזכיר פנימי של „כור" מגלה, כי לא כדאי לקנות את המיפעל במחיר המ־בוקש, שכן ציודו אינו חדיש ויהיה צורך להשקיע סכומים גדולים בחידושו. אולם כיוון שהמיפעל הוא למעשה מוביל ב־תחומו, והרווח בצנרת אלומיניום לרחי־טים הוא גבוה, כדאי ל„כור" להקים מיפעל משלו, בהשקעה עצמית.

כור יוותר למושביץ
על בלו־בנד

חטיבת־המזון של „כור" לא תרכוש את מיפעל המרגרינה „בלו־בנד", השייך לחברת־הענק „יונילבר" הבריטית. חברי־טים דורשים תמורת המיפעל 600 אלף לירות אנגליות, שתשולמנה בחו"ל. ה־מיפעל מתחרה במיפעל המרגרינה „מטע" של קונצרן „שמן", השייך ל„כור".

נראה כי המיפעל יירכש על־ידי קונצרן „עלית", השייך לקבוצת **מרק מושביץ**, המתעניין במיפעל. הידיעה על התעניינות „כור" במיפעל התפרסמה ל־ראשונה „בג'רוזלם פוסט", שעורכו ה־כלכלי הוא בעל מניות גדול בקונצרן „עלית".

רבין החליט:
זנבר הולך מיידי!

ראש־הממשלה **יצחק רבין** קיים בשבוע שעבר התייעצות עם סגנו, **יגאל אלון**, ועם שר־המישפטים **חיים צדוק**. בישיבה דנו השלושה על עתידו של נגיד „בנק ישראל" **משה זנבר**. שר־המישפטים הביע דיעה חד־משמעית ונחרצת בעד סילוקו המיידי של זנבר, איים במסקנות אישיות. אלון ניסה להגן על זנבר, לבקש כי יניחו לו לסיים את הקדנציה (אלון חב תודה לזנבר, שמינה את נאמנו **עודד מסר** כמפקח־על־הבנקים) רבין סירב להישמע לעצת אלון, קיבל את דעת צדוק במלואה, הורה כי מייד לאחר שובו של שר־האוצר **יהושע רבינוביץ** מארצות־הברית, יוחל בהליכי סילוקו של זנבר.

אגב, בחוגים בנקאיים כבר מדברים על זנבר כעל יושב־ראש מועצת־המנהלים של „בנק לאומי לישראל", תפקיד שהוא למעשה פנוי.

הדוגמה האישית של ח"כ אנקוריון

חבר־הכנסת **ארי אנקוריון** הוא יו־שב־ראש ועדת־הכנסת, ובקי היטב בכל רזי התשלומים הניתנים לחברי־הכנסת. ועדת־הכנסת היא הקובעת את שכרם של חברי־הכנסת ואת הוצאותיהם השונות. היא הוועדה הקובעת כי הוצאות האש"ל והנסיעה של חברי־הכנסת יהיו הכנסתם העיקרית, יגיעו ל־3000 לירות בקירוב ל־חודש.

ח"כ אנקוריון הוא גם עורך־דין, וודאי מכיר את תקנון מס־ההכנסה, לכן יש לה־חודש הוצאות רכב, לפי 1500 קילומטר, היינו בין 750 ל־1000 לירות להחזקת ה־רכב, עבור נסיעותיו לצורכי המוסד־לבי־קורת.

החשבון: בימים שני, שלישי ורביעי חייב אנקוריון לחיות בכנסת בירושלים — שהרי על כך הוא מקבל הוצאות־נסיעה מן הכנסת. הוא מקבל הוצאות־נסיעה מיוחדות על היותו יושב־ראש ועדת־הכנסת, וגם עיסוק זה גוזל ממנו זמן. חוץ מזה הוא גם עורך־דין בעל מישרד

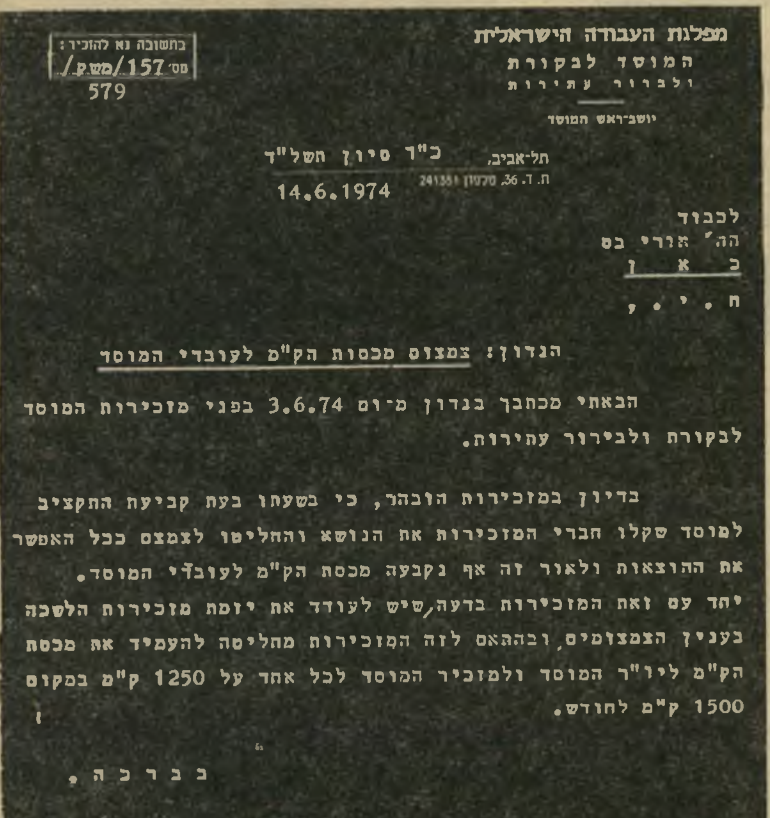

בתשובה נא להזכיר:
מס' 157/משק/
579

מפלגת העבודה הישראלית
המוסד לבקורת
ולבירור עתירות

יושב־ראש המוסד

תל־אביב, כ"ד סיון תשל"ד
ת. ד. 36, טלפון 241351
14.6.1974

לכבוד
הה' אורי בס
כ א ן

ח . י . ,

הנדון: צמצום מכסות הק"מ לעובדי המוסד

הבאתי מכתבך בנדון מ־יום 3.6.74 בפני מזכירות המוסד לבקורת ולבירור עתירות.

בדיון במזכירות הובהר, כי בשעתו בעת קביעת התקציב למוסד שקלו חברי המזכירות את הנושא והחליטו לצמצם ככל האפשר את ההוצאות ולאור זה אף נקבעה מכסת הק"מ לעובדי המוסד.
יחד עם זאת המזכירות בדעה, שיש לעודד את יוזמת מזכירות הלשכה בענין הצמצומים, ובהתאם לזה המזכירות מחליטה להעמיד את מכסת הק"מ ליו"ר המוסד ולמזכיר המוסד לכל אחד על 1250 ק"מ במקום 1500 ק"מ לחודש.

ב ב ר כ ה ,

דר. א. אנקוריון

המיסמך המגלה
המבקר מאשר לעצמו

ניח כי בדק היטב את החוקים, שכן מזה זמן רב הוא מקבל הוצאות־רכב גם מן הכנסת וגם ממיפלגת־העבודה.

באומרנו מיפלגת־העבודה, נקטנו מושג רחב, שכן אנקוריון מקבל הוצאות־רכב כ־יושב־ראש המוסד־לביקורת של מיפלגת־העבודה.

רק בימים אלה הוא פירסם את חדין־וחשבון של המוסד־לביקורת, בו מתח ביקורת חריפה על חריגות מנוהלים של חברי ועובדי המרכז. הוא נזף קשות ב־דובר מיפלגת העבודה לשעבר, **יורם פרי**, על שהזמין עיתונאים לארוחות — דבר הפוגע במוסר הסוציאליסטי של ארי אנקוריון. והנה, אותו אנקוריון עצמו קיבל, כיושב־ראש המוסד־לביקורת, מדי־

— וצריך לשבת יום אחד בשבוע במישרדו.

ובכן, מתי הוא עורך את הנסיעות עבור המוסד־לביקורת, אלו שעבורן הוא מקבל כ־1000 לירות לחודש?

נראה כי התשלומים הללו, שהוא מש־לם לעצמו, עוררו תרעומת גם במיפלגת־העבודה. המיכתב המצולם כאן מהווה הוכחה להפכפכותו של אנקוריון: כדי ל־שמש דוגמה לקימוצים, הוא מקצץ ל־עצמו מיכסת קילומטראז' של 1250 ק"מ לחודש, במקום 1500 קילומטר. ואחרי זה הוא מפרסם את הדינים־וחשבונות של המוסד לביקורת.

כמאמר חז"ל: „אל תיזהר מן הפרו־שים, ולא מן הצדוקים, אלא מן הצבו־עים"!

צל"ש

איזהו הבוגד

במה עוד לא האשימו, בבניין הטלוויזיה, בכנסת ובוועדותיה ומעל גבי העיתונות, את כתב יומן השבוע **עמירם ניר**, האחראי על הכתבה שתיארה את הבית ברחוב חברון 62, בו נערך פיצוץ לפני שבועיים.

טענו כלפיו שהוא בוגד, עוכר־ישראל, מסית ומדיח, ועוד כל מיני כינויים ששום מרגל לא היה מתבייש בהם.

נגד מי? נגד אחד הכתבים הטובים שעבדו אי־פעם בטלוויזיה, החסרה כל־כך כתבים טובים, אשר למרות הצלחתו בה ולמרות שהוא נכה, נעדר עין אחת, התגייס לפני חודשים מיספר, על־פי בקשתו האישית של מפקד גייסות השיריון, אלוף **משה** („מוסא") **פלד**, חזרה לצה"ל.

ניר עזב קריירה מבטיחה, את הנוחיות של הבית בעיר, ועבר לחיים של גריז וחול, כשמשימתו הראשונה בצה"ל היא הקורס המפרך של מפקדי־טנקים. כשמגיע ניר לחופשות בירושלים, שמחה הטלוויזיה להטיל עליו לצאת לשטח ולצלם כתבות — ללא תשלום ועל חשבון חופשתו הקצרה.

ומדוע קמה הצעקה? כי ניר הצליח לתאר, ללא כחל־ושרק, את התנהגותם המבישה של המוסדות כלפי דיירי הבית שנפגע בידי הפידאיון. הוא הצליח לתאר באופן ריאלי מדי את סיבלם, לעומת אי־האיכפתיות של השילטונות.

כתב ניר •
צל"ש

זכותם של העיתונאים הצרחניים לכתוב את אשר הם רוצים — הבעייה היא בינם לבין קוראיהם. זכותם של חברי הכנסת **יוסף תמיר, גאולה כהן ושושנה ארבלי־אלמוזלינו** להציג עצמם ככסילים — לפעמים נדמה כי לשם כך הם נבחרו.

אולם מרגיזה במיוחד תגובתם של שלושת הבוסים של ניר: מנכ"ל רשות השידור **יצחק ליבני**, מנהל הטלוויזיה **ארנון צוקרמן** ומנהל מחלקת־החדשות **דן שילון**. נדמה היה כי לאחר הזעקה שקמה הם יוכיחו קולגיאליות הן לכתב־המתנדב שלהם והן לאמת, וייצאו להגנתו. תחת זאת הם פירסמו התנצלות, וטענו כי „לא הספקנו לראות את הכתבה לפני שהיא שודרה." ואולי המרגיזה מכל היתה תגובתו של דן שילון, בישיבת פורום־חדשות, שדנה בעניין זה, ואשר אמר על ניר: „המרגיז ביותר הוא שהכתב שעשה זאת, עדיין חושב שהוא צודק."

● צל"ש מקרב לב לעמירם ניר.

צל"ג

מרעילי הבארות

● ציון־לגנאי חמור לכל מי שאחראי לכך ששוב ניתן לוויקטור נחמיאס להפוך את המסך הקטן למכשיר של שינאה ושטיפת־מוח, בסרט על מילחמת־ההסברה הישראלית־ערבית, בהשבוע — יומן אירועים.

נחמיאס הוא כתב מוסמך וסימפאטי כאשר הוא עוסק בדיווח מאורעות עובדתיים, אך הופך תועמלן פרימיטיבי כאשר ניתן לו להשמיע את דיעותיו באיצטלה של פרשנות. הוא נעול ללא תקנה על האמונה הכפייתית שכל הערבים רוצים להרוס את מדינת ישראל ולהשליך את תושביה לים, ומביא לשם כך פרשנים פשטניים כמוהו, מצטט מובאות מסורסות הקרועות מן ההקשר ומשתמש בשאר אמצעים של שטיפת־מוח מן הדרגה הנמוכה ביותר, מן הסוג המקובל בכלי־תיקשורת ערביים מסויימים.

שערורייה היא שהעורכים האחראיים דוחקים הצידה פרשנים מומחים ובעלי־רמה, כמו **שימעון שמיר אמנון קפליוק** ואחרים, ומוסרים את המכשיר בידי עובד מוגבל כזה. הם תורמים בכך תרומה מסוכנת מאין־כמוה להרעלת בארות השלום.

* עם השר־לשעבר אהרון יריב.

מאחרי המסך

רבין נוסע ובן־ישי חוזר

דווקא כאשר צריך באירופה כתב לטלוויזיה, בעת שנשיא ארצות־הברית **ג'ראלד פורד** ייפגש עם נשיא מצריים **אנואר אל־סאדאת** ועם ראש ממשלת ישראל **יצחק רבין**, דווקא באותה עת החליט הכתב הקבוע של הטלוויזיה **רון** („רוני") **בן־ישי** לחזור לארץ כדי לשרת 40 יום במילואים יחד עם יחידתו הקבועה. בן־ישי חוזר ארצה על חשבונו הפרטי, אולם את החלל הריק באירופה צריך היה למלא.

פורום החדשות של הרשות החליט לשלוח לאירופה לאותה תקופה את הכתב המדיני של הטלוויזיה **שמעון טסלר**, בראש צוות מלא.

כתבים שקמים לפני 11

רשות השידור עומדת לפנות לשני כתבי העיתונות הישראלית הנמצאים בוושינגטון, **דן מרגלית** ו**ניסים קיוויתי**, כדי להגיע להסדר בדבר מישלוח כתבות לרדיו ולטלוויזיה, לאחר שאת וושינגטון יעזוב כתב הרשות **יעקב אחימאיר**.

אומנם הרשות שולחת במקום אחימאיר לוושינגטון נציג אחר, את **אלי ניסן**, אולם גם למנהלי־החדשות ברדיו וגם לעמיתיהם בטלוויזיה ברור כי ניסן ימעט לשלוח כתבות או, כפי שאמר אחד מהם: „מי שלא יכול לקום לפני 11 בבוקר, לא יכול להיות עיתונאי."

פרסים לחוסר תקלות

הצעה חדשה של מהנדס רשות השידור **שלמה גל**, עומדת לעלות בפני הוועד המנהל של רשות השידור. לאור התקלות הרבות המתרחשות בעיקר בטלוויזיה, מציע גל לערוך תחרות בין עובדי ההנדסה, תחת הכותרת „אפס תקלות בשידור." להצעת גל, שהוגשה בכתב, תיתן רשות השידור פרסים כספיים לטכנאים אשר בשידורים שלהם לא תתרחשנה תקלות.

הקיבוצניק והטלוויזיה

התמונה של מקלט־הטלוויזיה בחדר־התרבות שבקיבוץ, אשר סביבו מתכנסים מרבית חברי הקיבוץ, נעלמה כבר מזמן מהווי הקיבוצים בארץ.

בסקר תפוצת הטלוויזיה בקיבוצים, שנערך על־ידי הרשות להשכלה וחקר שליד ברית התנועה הקיבוצית, מסתבר כי יש הרבה מאד מקלטי־טלוויזיה בקיבוצים.

הסקר מעלה כי בקיבוצי הקיבוץ המאוחד יש מקלט־טלוויזיה אחד על כל 3.02 חברים. כימעט אותו מיספר מקלטים יש בקיבוצי איחוד הקבוצות והקיבוצים, 3.03 חברים על כל מקלט, ואילו קיבוצי השומר הצעיר צנועים הרבה יותר. שם יש 6.14 חברים על כל מקלט־טלוויזיה.

הקיבוץ הדתי בוחל בתמונה הנעה. על כל מקלט בקיבוץ הדתי יש 13.5 חברים.

השפעה על עדים

ו־400 הלירות

המחלקה הערבית שוב רותחת ותוססת סביב אינטריגות אישיות, מישפטים בבית־

למד בביתך בהתכתבות

המכונים הבריטיים – המוסד הותיק והמנוסה בארץ להקניית השכלה בכתב מציע לך ללמוד בביתך את המקצועות הבאים בשיטות שנוסו בהצלחה בארץ ובחו"ל.
הלימודים הם תחת פיקוח ובהדרכת צוות מורים ומפקחים שהם מטובי כוחות ההוראה בארץ.

20% הנחה לחיילים בשירות פעיל

לשם קבלת פרטים מלאים מלא את התלוש הרצ"ב ושלח בהקדם אל המדור לייעוץ מקצועי ת.ד. 33114 תל־אביב.
ה. הז. 21.5
מעונין בקורס
שם
כתובת
טל.

אנגלית ושפות אחרות
1. אנגלית למתחילים
2. אנגלית למתקדמים
3. אנגלית כולל
4. אנגלית למשתלמים
5. אנגלית לבחינות בגרות
6. אנגלית בתקליט
7. קורספונדנציה מסחרית באנגלית
8. צרפתית למתחילים
9. ערבית מדוברת
10. ערבית ספרותית
11. גרמנית למתחילים
12. עברית – שיפור הסגנון
13. עברית – שיפור הלשון וההבעה
14. כתיב עברי
15. עברית למתחילים
16. עברית למתקדמים
17. עברית למשתלמים

טכנאות
1. שרטוט טכני – בנין ומכונות
2. טכנאות מכונות
3. טכנאות רדיו
4. טכנאות בנין
5. טכנאות חשמל
6. חשמלאי מוסמך

* בגרות ומוקדמות
לרשות הלומדים בקורס יעמדו יועצים לעזרה אישית בסניפי המכונים הבריטיים
1. הכנה לבחינות בגרות
2. הכנה לבחינות מוקדמות

אלקטרוניקה – בניית מכשיר רדיו ואזעקה
1. אלקטרוניקה ורדיו מעשי (כולל מעבדה ללימוד בניית מכשיר אזעקה ומכשיר רדיו)
2. קורס יסודי באלקטרוניקה
3. קורס יסודי בטלויזיה

הנהלת חשבונות ומדעי המסחר
1. הנה"ח למתחילים
2. קורס כללי בהנה"ח
3. חשבונאות למתקדמים
4. הנה"ח סוג 1
5. הנה"ח סוג 2
6. הנה"ח סוג 3
7. מנהלי חשבונות מדופלמים
8. ראית חשבון
9. תמחיר
10. ארגון וניהול עסקים
11. קורספונדנציה מסחרית בעברית
12. פקידות ומזכירות כללית
13. מסחר פיננסי
14. תורת הכלכלה והמשק

* הכנה לטכניון ואנגלית לאוניברסיטה
לרשות הלומדים בקורס יעמדו יועצים לעזרה אישית בסניפי המכונים הבריטיים
1. הכנה לטכניון במתמטיקה
2. הכנה לטכניון בפיזיקה
3. הכנה לאוניברסיטה באנגלית

קורסים אחרים
1. עיתונאות ויחסי ציבור
2. פסיכולוגיה
3. מורים מוסמכים

אמנות שימושית
1. גרפיקה שימושית
2. ציור

המכונים הבריטיים
THE BRITISH INSTITUTES
להשתלמות בכתב
115 קורסים לבחירתך
125.000 בוגרים
37 שנות נסיון

משרדי ייעוץ והרשמה:
● תל־אביב: המדור לייעוץ מקצועי שד' רוטשילד 93 טל. 624162
● חיפה: נורדאו 30 טל. 667040
● ירושלים: ההסתדרות 22 טל. 224769
שעות הרשמה: 8.00 – 20.00 ללא הפסקה
* חיילים משוחררים ע"פ החוק – לימודים חינם.

על זה נאמר:
עשה
את שלו

מוצר בישראל ע"י בלמון בע"מ, המפיצים: חב' נורית בע"מ

הדין המישמעתי של הרשות, מכתבי־השמצה, ברוגזים ותלונות.

בבית־הדין המישמעתי של הרשות מתבררת עתה תלונתו של מנהל מחלקת־החדשות בטלוויזיה בערבית, **יוסף בר־אל**, כנגד אחד מעובדי הטלוויזיה, **עזרא יחזקאל**. כשהבחין בר־אל כי ברשימת עדי־ההגנה של יחזקאל מופיע גם המפיק ואיש־הטלוויזיה הוותיק **יעקב למדן**, הוא קרא לו, לדברי למדן, וביקש ממנו לשנות את עדותו.

כשהגיע סיפור זה לאוזני עורך־הדין של יחזקאל, **יחזקאל בנש**, הוא החתים את למדן על הצהרה־בשבועה, שבה גולל למדן את סיפור הניסיון להשפיע על עדותו. את ההצהרה הביא בנש בפני בית־הדין המישמעתי, כשהוא מאיים גם לתבוע את בר־אל בפלילים באשמת ניסיון להשפיע על עדים.

כתגובה שלח בר־אל מיכתב למנהל התוכניות בערבית, **סלים פתאל**, כנגד למדן ואשתו. לדברי בר־אל הוא קיבל חשבון מ**תמר למדן**, אשתו של המפיק, עבור תרגום ראיון שנערך עם שר־המישטרה **שלמה הילל** ביום־העצמאות האחרון. תמר למדן, אשר תירגמה כבר פעמים רבות לטלוויזיה הישראלית, דרשה 400 לירות עבור עבודתה, ובר־אל סירב לאשר את החשבון וטען כי הוא רואה טעם־לפגם בעובדה שבעל ואשתו מועסקים על־ידי אותה רשות.

נראה כי עם פרשת ההשפעה על עדים וה־400 הלירות, עדיין לא הסתיימו פרשיות המחלקה הערבית, וצפויות שם שערוריות נוספות רבות.

איך לרזות בטלוויזיה

אסתר סופר, אחת המפיקות המוצלחות בטלוויזיה, זכתה לכותרות במדוריי־הרכילות בעיתונים, אחרי שהצליחה להוריד למעלה מ־20 קילוגרמים ממישקלה תוך שבועות ספורים.

עתה הולכים בדרכה של סופר עובדים רבים ברשות, ביניהם מנהל התוכניות בעברית **יצחק** („צחי״) **שמעוני** — שהוריד כבר למעלה מ־10 קילוגרמים ממשקלו ונראה צעיר ב־10 שנים — ומנכ״ל הרשות **יצחק ליבני**, הטוען שהוריד כבר 5 קילוגרמים.

אולם אסתר החליטה להציל עוד נפשות רבות בישראל מבעיית עודף השומן, והיא עומדת להוציא־לאור ספר שבו תביא דרכים ושיטות חדשות, קלות ומהפכניות, להורדה במישקל.

תוכנית קבועה ליהורם גאון

אליל בנות־העשרה מלפני מיספר שנים, הזמר **יהורם גאון**, עומד להגיש תוכנית דו־חודשית בטלוויזיה. גאון יארח בתוכניתו זמרים, שחקנים, בדרנים, רקדנים ממיטב אמני הבמה הקלה בישראל. כמו־כן יגיש גאון מדי תוכנית שירים משל עצמו. עדיין לא נקבע מתי יתחילו לצלם את תוכניות גאון, אולם הנהלת הטלוויזיה מבטיחה כי הדבר יקרה עוד השנה.

מיזרחי משחק בברוגז

אחד האנשים החשובים ביותר ברשות השידור, **ניסים מיזרחי**, שרוי עתה בסיכסוך חמור עם מנהל הטלוויזיה **ארנון צוקרמן**, ועם יושב־ראש הוועד־המנהל **ולטר איתן**.

תפקידו של מיזרחי ברשות מעולם לא היה מוגדר, אולם הוא ידוע כעובד שידו בכל ויד כל בו. התפקידים האהובים עליו היו ללוות את האמנים האורחים של רשות השידור ולהכניס לאולפן את הנעלמים בתוכנית חיים שכאלה.

עתה, עם התחלת התוכנית החדשה מחפשים את המטמון, ביקש מיזרחי להיות שותף לה, בעזרה בכיוון האורחים שיגיעו לאולפן. **יצחק שמעוני** סירב, בטענו כי מיזרחי כבר זקן מדי לתפקיד זה. מיזרחי מיהר להתלונן אצל צוקרמן ואיתן. מהיום שעובד מיזרחי ברשות השידור לא סירבו לו, וסירובם של השניים לכפות דעתם על שמעוני גרם למשבר חמור בין שני המוסדות: ניסים מיזרחי ורשות־השידור.

ישראל תרקוד בפרס איטליה

הבדיחה האחרונה בטלוויזיה אומרת כי הכישלון הגדול ביותר של הטלוויזיה הישראלית, סירטו של **סלאבה צוקרמן**, ח' באלול, (העולם הזה 1967). ישודר בשידור חוזר — בתישעה באב.

מפיק למדן
האשה שותפה

הסרט שצריך היה לצאת למסע־כיבושים בחו״ל, ולייצג בה את עם ישראל, התגלה לאחר תום ההפקה כשואה ממש, וספק רב אם יתנו לו לצאת מגבולות המדינה.

לא ברור אם הכוונה היתה לשלוח את ח' באלול לתחרות לפרס איטליה שתיערך בספטמבר הקרוב, אולם כבר ברור שישלחו סרט אחר לתחרות יוקרתית זו. הסרט שיישלח הוא סרטון בן 15 דקות, ובו הופעת־בלט של שני רקדנים, **יאיר ורדי** ו**אסתר נדלר**. את הרקדנים ביים הכוריאוגרף **משה אפרתי**, ואילו ההפקה היתה של **צבי גורן**.

מפיק הסרט נשבע כי רמתו מעולה, אולם האמת היא שהוא לא היה צריך להתחרות הרבה בח' באלול המפורסם.

על הגל

שמירה אימבר חוזרת

הקריינית המורחקת **שמירה אימבר**, הוחזרה בדלת האחורית לשידורי־ישראל, ותשוב להגיש תוכניות מוקלטות וחיות.

כזכור, פוטרה שמירה לפני חודשים מיספר, על־ידי מי שהיה מנהל־הרדיו, **משה חובב**, בעיקבות מה שניראה לחובב כגסויות וחוסר־טעם בשידור חי שאותו הגישה. רק אחרי זעקה גדולה שקמה, בוטלו פיטוריה של אימבר, אולם נאסר עליה להעביר שידורים חיים והותר לה רק להקליט תוכניות.

שמירה טענה: „התענוג הכי גדול שלי זה תוכניות חיות,״ ונסעה למיספר חודשים לנביעות, כדי להתרחק מהרדיו. רק אחרי שהבטיח לה מנכ״ל הרשות **יצחק ליבני** להחזיר אותה לשידורים החיים היא הסכימה לנטוש את הביטניקים של נביעות וחזרה לירושלים.

קריינית אימבר
חזרה

50% הנחה בטיולי תלמידים ברכבת ישראל

מידע זה מיועד לך, המורה, מדריך הספורט והגדנ״ע או מנהל בית ספר.

רכבת ישראל שמחה. להציע לך ולתלמידיך שרות חדש:

טיולי קבוצות תלמידים ברכבת, במסלולים קבועים ובהנחה מיוחדת של 50%.

רכבת ישראל בשתוף משרד החנוך ואנשי החברה להגנת הטבע תכננו 10 מסלולי טיולים מרתקים ברחבי הארץ. המסלולים מתאימים לתלמידים בגילים שונים והם כוללים נסיעה ברכבת, סיור רגלי באתרים שונים וחזרה ברכבת. האתרים שנבחרו הינם בעלי ערך היסטורי, חינוכי או גיאוגרפי והסיור בהם מעניין ומאלף.

שעות היציאה והשיבה מותאמות ללוח הזמנים של הרכבת. נלקחו בחשבון משך הביקור, הפסקות, מנוחה וכו'.

חשוב ביותר: הרכבת הינה אמצעי התחבורה הבטוח ביותר. תלמידיך יסעו ללא סכנת תאונות, ללא כבישים משובשים וללא נהיגה מסוכנת.

רכבת ישראל

פרטים, מידע נוסף והזמנות:
לשכת המסחר, רכבת ישראל
ת.ד. 44, חיפה
טלפון: 04-641761
ואצל מנהלי התחנות.

גם אתה תוכל להיות קוסם!

אביזרי קסם משעשעים
פעלולים מדהימים
מתיחות משגעות

מערת הקסמים

סוכנות בלעדית לישראל
מכירה גם בסיטונות — טל. 04-642241
חיפה, רח' החלוץ 67, פסג' קולנוע רון

המצרים יכלו להתקדם

(המשך מעמוד 9)
הארטילריה הבינונית והכבדה, ושל מערך הנ"מ „הכבד", על טיליו והתותחים המתניידים המחפים עליהם, עבר את התעלה. לצורך אבטחת חריגת כוחותיהם ממיזרח לקו־הגבעות היו המצרים מחוייבים לקדם את המערכים הללו מעבר לתעלה ואל תוך סיני. אבל בלימת ההתקדמות חסכה מהם צורך זה, כי גם מעמדותיהם באפריקה יכלו לחפות באמצעים ארוכי־הטווח על הנקניק המצרי הצר במזרח התעלה.

הקומנדו חד־סיטרי

כוחות הקומנדו, שפעלו בעורף כוחותינו — רובם הונחתו במסוקים וחלקם ובצפון גם הסתננו — נועדו ליצור הלם, לשבש את תנועת התגבורות וגם לתקוף דרגים עורפיים ומיפקדות.

אמנם אין לומר שהמצרים הקריבו בכוונה את הקומנדו, אבל מיבצעיהם תוכננו לכיוון אחד ולא הופרעו בשאלת חילוץ האנשים.

כוח נוסף שנועד, ככל הנראה, גם הוא לשימוש חד־פעמי בפעולה חד־סיטרית היה חטיבת הנחתים של האגמים המרים. זו חצתה, רכובה על נגמ"שיה וטנקי פ"ט־76 הקלים שלה, את האגמים בצוואר־החיבור הצר שלהם, מול כיברית, כשמגמתה לעקוף כל כוח צה"ל שיימצא מולה, לנוע במהירות לכיוון המיצרים ויחד עם הקומנדו, שהיה אמור לנחות בהם, לעכב כל תגבורת, שתבקש לנוע דרכם לגיזרה הדרומית.

מאמץ זה נכשל והחטיבה הושמדה.

אין להבין מצורת הפעלת הקומנדו והנחתים שאמנם המצרים לא היו רגישים כלל לאבידות. נהפוך הוא: זהירותם המופלגת — עד כדי הגזמה — של סאדאת ואיסמעיל, מצעדים נועזים־כלשהם, נבעה מהקפדה עיקבית ומירבית על שמירת עקרון „שימור הכוח". אך בניגוד לתפיסות היהודיות והמערביות המקובלות עלינו, לא היססו כלל להקריב חלק קטן־ביחס של הכוח הכללי, כדי לסייע את שמירת רובו, העסוק בביצוע המאמץ האיסטרטגי העיקרי. אינני בקי דיי במנטליות המצרית, אולם דומני שניתן לומר, כי המצרים תפסו ויישמו את עקרון „שימור הכוח" במושגים של „גושים" ולא מתוך התחשבות בפרט כפרט. או בהחשבתו כבעל רך רב כשלעצמו.

מובן כי במציאות לא התנהלו הדברים בצורה ה„מרובעת" שהיתוותה הסכימה המתוכננת (אם כי היו „מרובעים" באורח קיצוני, ככל שניתן לערוך השוואות מן ההיסטוריה הצבאית). אש הארטילריה המצרית כיסתה כבר מן ההתחלה אזורים נרחבים הרבה יותר מראשי הגשר עצמם וגם אש חיילי החי"ר המצריים הרחיבה את שליטתם המעשית אל מעבר לתחומים שנזכרו. כוחות בגדלים שונים נעו, סיירו וערכו מארבים והתקפות לכל אורך החזית. רוב המעוזים הותקפו, בעוצמה שונה — באש בלבד או גם בהסתערות — כבר בתחילה, הגם שכיבושם ממש תוכנן לחלקו הראשון של השלב הראשון; דחיינו, ליל 6/7.

ראוי לציין כי חיל־האוויר המצרי היטיב מאד לשמור על עצמו ולא הופעל באורח נמרץ ומתמיד. תרומה זו של חיל־האוויר הישראלי, שרק פחדו מנע את חופש־הפעולה של יריבו המצרי מיל סיני, היתה בעצמה בעלת חשיבות מכרעת, כי תקיפות־אוויר מאסיביות של המצרים היה בכוחן לשבש מהלכי עוצבותינו בסיני.

בכללה, היתה התוכנית המצרית נעדרת מעוף ודימיון צבאיים, והסתמכה באורח מגושם על הכמות ועל לחימת־הגנה של המוני רגלים עיקשים ומצויידים היטב — באמצעים ובמיוחד באימון וביכולת־עמידה נפשית — ללחימה בטנקים.

הסתמכות זו על הרגלי ועל מה שבכוחו לשאת על גבו לא נבעה, כאמור, מכוח אלא מחולשה. הדבר נעשה מחוסר־ברירה, והיה כרוך בסיכונים עצומים (למצרים). כל עיכוב משמעותי שהיה צה"ל מצליח לגרום, במהלך זרימת אמצעי הסיוע, הרכב, הטנקים והאספקה, היה עשוי להיות פאטאלי לגבי החי"ר, שצלח ראשון ומשך היממה הראשונה חי בעיקר „על דבשתו" (וגם היה מוגבל מאד בהוצאת תחמושת).

הכל היה תלוי בכך, שצה"ל יפעל בדיוק באורח שקבעו לו המצרים: ובעיקר, שחטיבות הטנקים יתפוררו מייד להמון יחידות, שינועו בפיזור אל המעוזים וקו המים

(המשך בעמוד 42)

בוגרי תיכון
ההרשמה לסמינרים
לשנת הלימודים תשל"ו
מתקרבת לסיומה

פרטים בכל המוסדות
להכשרת מורים
ובמחלקה להכשרת
עובדי הוראה.
משרד החינוך והתרבות
רח' קרן היסוד 15, ירושלים
טל. 02-224331

סטודיו פאופו · צילום אביאלי
לשכת הפרסום הממשלתית

איך תדע אם זכית בלוטו?

שלושה ניחושים נכונים כבר מכניסים אותך לרשימת הזוכים בהגרלת הלוטו של מפעל הפיס.
כל ניחוש נוסף מעלה את גובה זכיתך, העשויה להגיע, בפרס הראשון המצטבר — עד 500,000 ל"י.
השווה את הניחושים שלך עם תוצאות ההגרלה, אותן תוכל לדעת באחת מהצורות הבאות:

ברדיו ביום ג', אחרי חדשות השעה 13.00.

בטלפון ביום ג', משעה 13.00, בטל. 03-257246.

בדוכן הפיס ביום שלישי אחה"צ.

בעיתון בעיתוני יום רביעי.

עידן-יועצים לפרסום 306/

מיכתבים לציפי

מיכתבים לפירסום במדור זה יש להפנות לפי הכתובת: מכתבים לציפי, „העולם הזה", ת. ד. 136 תל־אביב. מיכתבים לאלה שמכ־תביהם התפרסמו יש לשלוח בי מעטפה כפולה. המעטפה החיצו־נית תישא את הכתובת הנ"ל, ו־אילו על המעטפה הפנימית, ש־תהיה מבויילת בבול של 35 אגו־רות, יש לרשום את מיספרו הסי־דורי של המיכתב אליו היא מופ־נית.

* * *

טובת מראה ונפש

(1/68) הפסיד קאריירה של פירסומאי, אם הוא עדיין אינו כזה. לא רק שהוא מוסר את פרטיו האישיים: בן 18.5, גובה 1.80 ס"מ, עיניים כחולות ושיער חום־שחור, הוא גם צירף סיסמת־פירסומת ה־מעידה על טיב המוצר: „נסי ולא תת־אכזבי." ואם את באמת לא רוצה להתאכ־זב, את חייבת להיות בת 18—16, יפת־מראה וטובת־נפש, כהגדרת הבחור. תודי שהוא צנוע, אם אינו תובע שתהיי גם בת לאבא עשיר.

* * *

מיכתב פרס

תמונה מחיי נשואין

חיים קשים יש לו, ל־(5/68) ול־כן „החלטתי לכתוב לך, למרות ש־אינני מסוג המאכלס את מדורך. לא חסר לי דבר. יש לי הכל: מישרה טובה ומכניסה, מעמד חברתי, דירה מרווחת, מכונית פרטית וגם — מה שיפתיעך ודאי — אשה מסורה ויל־דים מוצלחים. שלא תחיינה אי־הב־נות. אינני מחפש דרך לבגוד בה. אני מעריץ אותה ומעריך את תכונותיה."

אז מה הבעייה? או! „אני חו־שב שזה קרה לי אחרי שראיתי את ליב אולמן בתמונות מחיי־נישואין של אינגמר ברגמן. הסרט הזה כנראה עשה לי משהו. פתאום חשתי שחסר לי משהו בחיי המרובעים והממוס־דים. לא מאהבת, אולי מפני שאני מפחד לשבור את ההרמוניה של חיי משפחתי. איזו התרגשות, התפעמות, שתעורר בי את הצד הרומנטי שבי, הרדום מזה שנים רבות. ייתכן שזו דרך טובה לעשות זאת בהתכתבות, תוך ידיעה מראש שאין כל סיכוי שנתראה או ניפגש אי־פעם. שזה יהיה, פשוט, מעין מישחק ב,נדמה לי'. אני בן 43, חושב את עצמי ל־משכיל, מעורה במה שמתרחש בארץ. זאת שתסתכן ותכתוב אלי אינה חיי־בת אפילו לזהות את עצמה. היא יכולה לחישאר ערטילאית לתמיד, ה־עיקר שמכתביה יהיו רומנטיים ויעו־ררו גם בי את התחושה הזאת."

אם זה יקרת לו, אני מאמינה, זה אולי עוד יציל את חיי הנישואין שלו. אתפלא אם יימצאו כאלה שיהיו מוכנות להתנדב בשביל אשה אחרת. את פרס השבוע החלטתי להעניק לו — ולאשתו — אולי זה יעזור להם למצוא את הדרך אל הרומנטיקה.

* * *

שי השבוע של חברת הדס — חבילת מוצרי תמרוקים לאשה ולגבר, ניתן ה־שבוע, ויינתן בכל שבוע — לפנייה ש־תתפרסם במיסגרת „מיכתב־פרס."

תני טרמפ לחייל!

חייל משועמם בן 21 הוא (2/68) ה־„אוהב טיולים, הצגות טובות וחובב צי־לום." אם את מוכנה להיות האובייקט שלו ולוודא לאיזו רמה הוא כבר הגיע, בצילום כמובן, ואם מלאו לך כבר 18 שנים ולא ראית עוד את שנת ה־21 שלך, את יכולה לכתוב לו „על כל נושא שב־עולם." מילבד תשובה ממנו ואולי גם כמה פורטרטים, תקבלי גם שי, ממוצרי האיפור והיופי של חברת הדס, במיסגרת המיבצע שלי „תני טרמפ — כתוב — לחייל!"

* * *

העיקר — אישיות

אם לא איכפת לך שהוא ג'ינג'י, קצת, ושהוא יושב בגולה, את רשאית להפנות את המיכתב שאת רוצה לכתוב ל(3/68). הוא מתגורר באנטוורפן, בלגיה, וכל מה שיש לו לעשות בזמנו החופשי זה לעסוק בהקלטות על מכשירי־ההקלטה שלו, לבשל, לקרוא ספרים, לכתוב מיכתבים ולארח, בזמן שהוא לא עסוק בטיולים ל„ארצות לא שיגרתיות" כמו איסלאנד, אירלנד ורומניה. מומלץ. מי יודע?! אולי אחרי שיקרא את מיכתבך יתחשק לו לבשל ולארח דווקא אותך. הוא בן 35, ומבטיח להשיב לכל מיכתב שישלחו לו „ללא הבדל גיל, מין, ונושא ההתכתבות. העיקר היא האישיות שמאחרי הכותבים."

* * *

מיעוט נרדף

אני מוכרחה להודות שהיו לי הרבה לבטים, לפני שהחלטתי לפרסם את מיכ־תבם של (4/68). זאת הנשמה הפוריטאנית שלי. אבל מאחר שמדור זה לא נועד להיות מדור שידוכים דווקא, והוא קודם כל חומר־קריאה, אני מרגישה שכדאי לכם לקרוא, אפילו אם לא תכתבו אליהם.

קחו נשימה ותתחילו: „אנו שני גברים ואשה, המוצאים את סיפוקם המיני בדרך סאדו־מאזוכיסטית, וזוהי דרך המוקצית מחמת־מיאוס אצל רובו הגדול של הציבור. אנו מצטיירים, כנראה, כאנשים מוזרים, בעלי עין שלישית, שיש להיזהר מלהת־קרב אליהם — וחבל. כיוון שלמעשה אין כל הבדל בינינו לבין ה,נורמלים.' אנו בעלי־מישפחות, עובדים כרגיל, בעלי חוג חברים רחב, ומבלים כמו כל ,עמך.'

„יתרה מזאת, אנחנו די אינטליגנטיים, ממלאים תפקידים נכבדים למדי בעבודה, ובעלי שיטחי־התעניינות נרחבים מאוד. אך להבדיל מאירופה, שם יש מועדונים מייוחדים לשכמונו, ויש סיפרות מיוחדת הדנה בנושא זה, הרי בארצנו הקטנטונת — הס מלהזכיר. מבלי להתפלסף יתר על המידה, ניתן להוכיח שכל בני־האדם נה־נים ממידה מסויימת של סאדו־מאזוכיזם. שכן אחרת, כיצד ניתן להסביר את העוב־דה שרוב יחסי־המין מלווים בנשיכות קלות, שריטות ומעיכות, צביטות ומציצות שבחלקן גורמות כאב־קל, אלא שבכך טמונה גם ההנאה שבהן. קל להבחין כי זהו עניין של כמות בילבד, ולא של אי־כות. יש הנהנה פחות, ויש יותר — כמונו.

„היינו מעוניינים להרחיב את חוגנו, ואנו מתארים לעצמנו שיש רבים ונוס־פים שכל הנושא מושך ומגרה אותם. אולי בחלומותיהם הסמויים ניתן ביטוי לכך, אך הם אינם מעזים, ואינם יודעים איך והיכן לממש זאת, עקב היות כל הנושא טאבו מוחלט.

„ניסינו לפרסם מודעות בעיתונים, אולם עורכי אותם מדורים סירבו בכל תוקף לפרסם את מודעותינו, למרות שניסחנו אותן בדרך הפחות־פרובוקטיבית שיכולנו לבחור. אחרי כישלוננו בעיתונות, בחר־נו בדרך פחות המונית, שנראתה לנו מב־טיחה יותר: לוחות־המודעות באוניברסי־טה. תלינו מודעה קטנה בין המודעות של חיפושי־דירות, מכירת־אופנוע והצ־עות־היכרות. למחרת לא מצאנו אותה. לא נואשנו, ותלינו שש מודעות זהות במקומות שונים באוניברסיטה. לתדהמת־נו, הן נעלמו כבר למחרת היום כבמטה־קסם. יש להניח שאותו חוסר־סובלנות מוכר, שבין החברה לבין המיעוטים שבה, פועל גם כאן, כשהשילוב של פחד, סלידה ושינאה משמשים בעירבוביה.

„אולי מדורך יאפשר לנו סוף־סוף פית־חון פה? נשמח מאוד לקבל את מיכתבי־הם של אלה החשים נטייה לנושא וגם, ובמיוחד, את אותם שאין להם ניסיון ממשי אלא חלומות בילבד, לבחון אותם ואת התאמתם וליצור חוג נרחב ומאוזן יותר מבחינת הנשים והגברים שבו."

לא יודעת מה להגיד. אני מסירה מראש כל אחריות.

מישהו החליט להתנכל לי עוד לפ־ני שהתחלתי. תראו תראו מה שהכי־נו לנו לקייץ הזה. מיני־מיני־שורטס שהם הצעקה האחרונה של האופנה. צעקה?! — צרחה. אני כבר מתארת לעצמי מה יתחולל כאן, כשזה יגיע לארץ. וזה יגיע — אין מה לדאוג.

מה שברור הוא, שמיכתבים למדור הזה יפסיקו אז לכתוב. למה לבזבז את הזמן על מיכתבים כשאפשר לש־טוף את העיניים במראות מעין זה? זאת הסיבה שאני נגד, לחוציא אולי כמה מכרות טובות שלי, שלגביהן הייתי מוציאה צו שיחייב אותן לל־בוש את זה. מה יש?! במיסגרת ה־טיהור הכללי הנערך בצמרת המדינה הזאת, הגיע הזמן שיפסיקו לרמות גם למטה.

ציפי יקירתי

תפוז מיכאני ב„הרצליה"

אני צעיר בן 14, תלמיד בגימנסיה העברית **הרצליה** בתל־אביב. הייתי תלמיד כישרוני ביותר וציוני היו תמיד מושלמים, בין 9 ל־10. כאלה הם גם כיום. אני מציין זאת כדי להראות שאיני נחות תרבות. אני חושב שאם המבוגרים היו מכירים את חיינו ואת ערכינו, היו מזדעזעים.

מצחיק לשמוע על כל הוויכוחים של מישרד־החינוך אם לקיים שיעורי חינוך־מיני בבית־הספר ובאיזו צורה, כשיודעים שיותר ממחצית הבנות בגילך שאתה מכיר הן „פתוחות", כלומר, עברו ניסיון מיני. אני עצמי עברתי את הניסיון הזה בגיל 10. אם למורים שלנו היה חצי מושג מזה, הם היו מתעלפים. איני יודע אם כל הבנים, ובעיקר הבנות, מאושרים מהמצב הזה. שכן, מרבית מישחקי־האהבה התמימים האופייניים לגיל זה נעלמו, וקשה להגיד שזה הכי נחמד.

צעירים בגילנו מתחילים לעשן בגיל מוקדם. אצלנו זה התחיל כבר בשנים הרא־שונות של בית־הספר העממי. מה שאולי אין הכל יודעים הוא הגיל בו מגיעים נערים לעשן „נאפס". עוד בשנה שעברה הביאו אלינו ידידים מבתי־ספר שכנים „אצבע" חשיש, ובמסיבה כיתתית עישנו אותה ביחד. אני חושב שתוך כמה שנים יגיעו כמה מאיתנו להתמכרות. וזהו „נוער הזהב של צפון תל־אביב."

את אורח־החיים של ראוותנות, זילזול בחוק ועישון־סמים (לעת־עתה איננו שודדים מכוניות, אבל תלמידים בכיתות גבוהות סוחבים **הונדות**). אנו מקבלים מאחרים, בין השאר מעולם־הזוהר שנציגיו מתמקמים בקפה **אכסודוס** שמול הגימנסיה. אבל איני מטיל בהם את האשמה. האשמה היא בחלקה בהורים שבהשרדת אווירת־טירור, הכאות ועוד בבית, הם מביאים לבירדונות ילדיהם.

אבל האשמים העיקריים הם המחנכים. הנה אנחנו, מורים יקרים. עוד ארבע שנים נתגייס לצה"ל. עם מה? עם תודעה בירדונית? עם התמכרות לחשיש? עם שינאה לאנושות שהתייחסותנו אליה אינה רחוקה מזו של **התפוז המיכאני?**

נכון, אנו יודעים קצת על המחתרות וגם על קיסרות רומי. אנחנו יודעים אפילו 35 פסוקים מאיוב בעל־פה. אתם יודעים לאיפה זה נוגע לנו? נו, אז מה אתם, מחנכים יקרים, מתכוונים לעשות? בעצם, למה שתתכוונו? הרי את התוצאות תרגישו בעוד כמה שנים.

אדוארד

הדס

adas

תכשירי יופי ואיפור

קולנוע

כוכבים

ליז מינוס 14 קילוגרם

איכה צנחה קליאופטרה מזרועותיו הקיסריות של אנטוניוס לידיו של משרת פשוט ? !

איכה זנחה ליז את ריצ׳רד ובתמורת אספה תחת שמלתה סוכן של מכוניות־משומשות ? !

הסוגדים לכוכבים, שונאים אותם כשהם כבים. מי שהדביק מעל מיטתו את הכוכב הזוהר ביותר של שנות השישים וספר את חמישה נישואיה, 30 אישפוזיה, 10 סרטיה המפוקפקים שבאו בזה־אחר־זה, היה בטוח כי היא נפלה ולא תקום יותר. אולם, ראה זה פלא, דווקא בחברת אותו פירחח מאמסטרדם, הנרי ויינברג שמו, שעדיין חייב להתייצב פעם בחודש לפני קצין־מיבחן בשל זיוף הקילומטראז׳ של מכוניותיו המשומשות, עולה הגברת טיילור לחדשות ויורדת במישקל: 14 קילוגרם פחות. והיא היום צנומה יותר משהיתה מאז היותה בת 16.

בגיל 43, כשכולם חשבו שפירודה מברטון יכבה את האש הפרטית שלה לנצח — קפצה לה ליז לסופר־פרודוקציה הקולנועית המפוארת ביותר מאז קליאופטרה: הציפור הכחולה — סרט מוסיקלי על־פי אגדת־הילדים הידועה של מוריס מטרלינק, שגילגולו הקודם על הבד נעשה בשנת 1939, בצורת סוכריה צבועה עם שירלי טמפל.

ההפקה שנועדה להחזיר לליז את כיתרה, נשענת על תקציב של 21 מיליון דולר, על כתפיו של במאי־נשים מובהק, ג׳ורג׳ קיוקור (כוכב נולד, גבירתי הנאווה) בן ה־75, והוא מוסרט בלנינגרד בשיתוף־פעולה רוסי־אמריקאי.

רק מים מזוקקים. „הגיע הזמן לעשות סרט על אושר. העולם כה אומלל,״ הצהירה ליז בהיכנסה לבית־המלון שלה בלנינגרד, כשם שקתרינה הגדולה הגיעה

אליזבט טיילור חרזה
מהקיסר למשרת

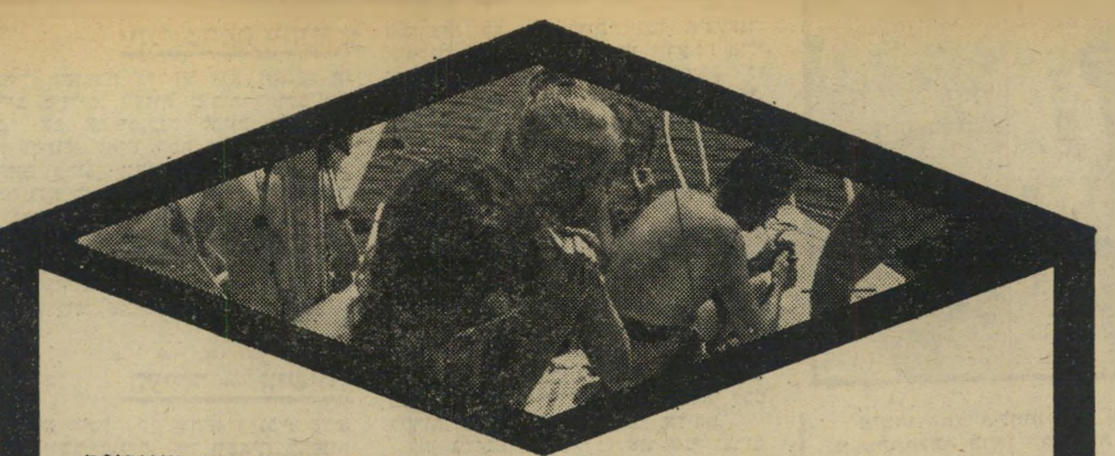

אירופה לצעירים
במחירים צעירים

הזדמנות לא רגילה ליהנות מאירופה הצעירה.
טיולי קמפינג בחברת צעירים בכל רחבי העולם בלווי מדריכים צעירים ומנוסים, במסלולים מגוונים ובאוירה חפשית ומשוחררת.

פירוט ומחירים :
3 שבועות — ב-7 ארצות אירופה — —.2900 ל״י + 95 לי״ש
25 יום — ב-7 ארצות אירופה — —.3100 ל״י + 120 לי״ש
4 שבועות — באירופה וסקנדינביה — —.3100 ל״י + 115 לי״ש
6 שבועות — ב-8 ארצות אירופה — —.3200 ל״י + 165 לי״ש
4 שבועות — ספרד, פורטוגל וצרפת — —.3100 ל״י + 110 לי״ש

הצעה מיוחדת : דיזנהויז מקיימת הקרנות של סרטים צבעוניים (באורך 40 דקות) המתארים את הטיולים על כל פרטיהם וחוויותיהם.
אם ברצונך לראות את הטיול שלך, לפני יציאתך, מלא ושלח את התלוש המצ״ב ותקבל בדואר חוזר הזמנה להקרנה, חינם.

דיזנהויז
טיולים מודרכים

פרסום קורן

פרטים והרשמה במשרדי חברת דיזנהויז :
תל־אביב, נחלת בנימין 57, טל. 622406, 622585
רמת־גן, בנין בורסת היהלומים, טל. 3־266222.
ואצל כל סוכני הנסיעות.

לכבוד
דיזנהויז בע״מ, נחלת בנימין 57, תל־אביב.
אבקש לשלוח לי הזמנה להקרנה ללא כל התחייבות מצדי.
שם :..
כתובת :......................................

משרד המסחר והתעשיה

מבצע הוזלות מיוחד

מבצע ההוזלות נמשך
רשימת המוצרים, אשר הוזלו ע״י יצרנים
ומשווקים בחודש זה, מתפרסמת בעתונים היומיים.

לארמון־החורף שלה: 1500 קילוגרם של מיטען מאחוריה, עם מזכירה הפרטי ריי־מונד, משרתת, שני כלבי צ׳רצ׳ה, חתול סיאמי והנרי ויינברג אחד. המיטען כולל שני מזווים המכילים שימורי־מזון מן ה־סופרמרקט המהודר ביותר של לונדון, היות ש„האוכל הרוסי עשיר מדי לקיב־תי.״ המים שבהם רוחצת ליז הם מים מזוקקים, ורק כאלה משמשים לה לשתייה.

על בימת־הצילומים, האמצעים ספרט־ניים יותר: אין כוכבים על דלת חדר־הלבשה שלה, אלא רק פיסת־נייר צנועה הנושאת את שמה, והיא נאלצת לחלוק את חדר־האמבטייה עם אווה גארדנר. כמעט שלא נשאר זכר, כאן, לפרימדונה שהיתה. „מישחק זו עבודה קשה,״ היא אומרת, „ובריא לאדם לעבוד קשה. הדבר היחידי שאינני אוהבת זה לקום בשעה 7 בבוקר.״

בציפור הכחולה מגלמת ליז ארבעה תפקידים שונים, בסיפור שהיה עשוי לחמם את הלב אבל בינתיים רק הדליק כמה מדורות של כעס בין הצוות האמריקאי לטכנאים הרוסיים. נראה כי במילחמה הקרה המתנהלת בין הרגלי־העבודה של מיזרח ומערב לא יצליח גם הנרי קיסינג׳ר לפשר.

ליז ניסתה להלך בין הטיפות. „הוליווד איננה מה שהיתה פעם,״ יצאה בהכרזה. „פעם זו היתה קומונה, היום זו מישפחה הרוסה.״

מה היתה בשבילה הוליווד למעשה? מיבחנה האמיתי הוצב בכוח האסון ש־המית את בעלה הרציני ביותר, מייק טוד, בתאונת מטוס, שבועיים אחרי שהחלה להסריט את חתולה על גג פח לוהט — בשנת 58, והיא החליטה להתמודד עם הקולנוע ולהראות שיש לה אישיות. והו־כיחה זאת.

אחר־כך באו שני אוסקרים, גלוריה ו־מי מפחד מווירג׳יניה וולף, שלדעתה היה הדבר הטוב ביותר שעשתה.

ב־1973 הציג לפניה פטר לופורד, השחקן הוותיק ידידה־בנפש את הנרי ויינברג, שוויתר על עסקיו כדי ללוות את הגברת מסביב לעולם. אחרי עסקיו המפוקפקים הציבה לו ליז ייעוד חדש: צילום. אשתו־לשעבר העידה עליו, שהוא „גבר במלוא מובן המילה, עם כוח־משיכה מיני שאי אפשר לעמוד בפניו.״

לגבי ליז הוכיח סבלנות בלתי־רגילה, כאשר ב־1970, בשעת אישפוז פתאומי של ליז בלונדון, כשברטון בא להתפייס לשעה קלה, לקח הנרי את חפציו והסתלק מ־דירתה של ליז בהמתינו להודעת־הסיום של הגברת. יש הסבורים שהוא הדומה ביותר, מכל הגברים של קליאופטרה, ל־טוד המנוח. נישואין? הנרי: עדיין לא. ליז: אינני רוצה לשחק בטבעות.

בקרוב

הוי איזה מיפלץ נחמד!

„אולי זה נשמע מצחיק, אבל הייתי צריך להיות מיפלץ סכסי, כזה שמצליח לכבוש את לב הנשים. מובן שמיפלצת המחוננת בכוח־משיכה שכזה היא תופעה יוצאת־דופן, אבל, עובדה — כזה צריך הייתי להיות.״

כך מגדיר השחקן פיטר בויל את היצור הענקי ביותר והמשעשע ביותר שנולד לקולנוע בעת האחרונה: מיפלצת ענקית בעלת מצח גבוה, פנים חיוורות ומבע מטומטם, הנראית לכאורה כמאיימת לזרוע הרס וחורבן בכל אשר תדרוך כף־רגלה אבל, באורח מפתיע, מתגלה כיצור אנו־שי חביב זרך־לב מאין כמוהו. יצור רגיש למוסיקה, אוהב ילדים והולך שבי אחר מחמאות מפי ידידים. מיפלצת מוזרה זו עומדת במרכז הלהיט האחרון של הקול־נוע האמריקאי פרנקנשטיין הצעיר.

מאחריו עומד אחד היוצרים המקוריים והמחוננים ביותר בקולנוע היום, מל ברו־קס, בעלה של השחקנית אן בנקרופט. קומיקאי, יהודי כמובן, שהתחיל את דרכו בחיבור בדיחות ותוכניות־בידור ליהודים הנופשים בהרי קאסטקיל, עבר לקולנוע ויצר את אוכפים לוהטים. אחרי האוכפים בא המפיקים, שהביא לו אוסקר על התס־ריט.

אגדת־אימים גותית. פרנקנשטיין הצעיר הוא פארודיה שעשה מל ברוקס יחד עם ג׳ין ויילדר, השחקן ששיתף פעולה עם הבמאי גם באוכפים הנ״ל, על בסיס הנובלה פרנקנשטיין של מרי שלי שהוס־רטה בשנת 1931. המספרת אגדת־אימים גותית על פרופסור פרנקנשטיין מטרנסיל־בניה, שהצליח ליצור במעבדתו מיפלצת ולהחיותה.

בגילגולה הנוכחי מגיעה האגדה לאוז־ניהם של סטודנטים לרפואה החושדים ב־מרצה שלהם, מומחה לניתוחי־מוח בשם פרדריק פרנקונסטין (כפי שהוא קורא לעצמו בעגה אמריקאית מקומית), שאין הוא אלא נכדו של הפרופסור פרנקנשטיין הידוע.

המחשבה שמשהו מדמו המטורף של הסבא, ואולי גם מכוח יצירתו הדמיוני, עבר אליו בירושה, דוחפת את הפרופסור הצעיר ללכת בעיקבות המקורות. אל אותה עיירה בטרנסילבניה שם, בארמון על צוק־סלע, שאינו אלא עותק מדוייק של הארמון מסירטי־המיפלצות המקוריים, הוא מגלה את מעבדת סבו ואינו יכול להתאפק מל לנסות אותה. אלא שבעזרת משרת גיבן (מרטי פלדמן) ובעל אופי אינדיווידו־אליסטי מיוחס, שותל הפרופסור בראשו של היצור שחטף (פיטר בויל) מוח של ,לא נורמלי׳ שהומצא לו על־ידי משרתו בטעות, תחת מוח של מדען גאון שאותו רצה הפרופסור להנחיל ליצור שלו. וכך חלים שיבושים קלים בתוכנית: המיפלצת איננה עוד יצור אימתני מפחיד מאין־כמוהו, כי־אם מיפלצת אנושית.

בוריס קרלוף והנשים. פיטר בויל מסביר, שלמרבה הפתעתו גילה את אופיה הסכסי של המיפלצת לאו־דווקא בתסריט, אלא לפי מה שהתרחש בקרב הנשים ה־אורחות על בימת הצילומים.

„נדמה לי שאני רואה בתגובה נשית זאת משהו מעורר־עניין ומשונה יותר מ־מחמיא. אחרי הכל, נעים לגבר להיות יו־תר מושך בעיני עצמו, מאשר להיראות כקריקטורה. אבל נשים, ככלות הכל, הן יצורים מוזרים וחסרי־פשר, והן מגיבות על גבר כשהוא מצליח להיות שונה מכל גבר אחר שהכירו בניסיונן. סיפרו לי שלבוריס קרלוף היתה הצלחה רבה אצל נשים.״

לאיפור יש תפקיד ראשי בפרנקנשטיין הצעיר. לפיטר בויל הוענק דיוקן שיש בו שילוב מדהים של טרור, יחד עם רח־מים וחיבה. לכן, מספר המאפר ויליאם טאטל, לא רצו לעשותו מפחיד או מב־חיל יתר־על־המידה. לשם כך, הסתפקו בהגבהת מיצחו של בויל, ברוכסן על צידו הימני של צווארו, ובשורת תפרים בולטים על רקתו השמאלית. את צבע החיוורון הלא־טבעי השיגו על־ידי צביעת עורו ב־גוון ירוק בהיר, הנראה לבן־חולני בתאורה המתאימה. גם את קרחתו הטיבעית של השחקן צבעו ירוק־בהיר.

חמישה מטר לגובה. תחפושת מוצ־לחת אחרת תודות לעבודת איפור, ב־פרנקנשטיין הצעיר, מסתירה לחלוטין את מראהו של ג׳ין הקמן, המופיע בתפקיד קטן ככומר עיוור המחפש חברה, ומרמז לנטיות הומוסקסואליות עד־כדי שהוא מפ־חיד את משרתו של הפרופסור.

צד מרתק נוסף בעבודה שמאחרי־הקל־עים בהפקת פרנקנשטיין הצעיר היה ה־פעלולים החשמליים. לכל סרט התאורה ואביזרי־החשמל שלו, אך במיקרה זה דר־שה המעבדה של הפרופסור אמצעים מיו־חדים ומכונות משונות. על כך הופקד מומחה בשם קן סטריכפאדן, הנחשב לקו־סם חשמלי של ממש. כדי להכניס חיים במיפלצת מחשמל אותה הפרופסור. תה־ליך זה השיג סטריכפאדן בהשתמשו בכוח של מיליון וולט, בעזרת תחנה שהקים ב־עצמו לצורך זה. האם קרה כבר שמישהו מן השחקנים התחשמל ממש באיזו תקלה טכנית קטנטונת, כל־כך צפוייה במיקרים שכאלה?

„מעולם לא,״ טוען סטריכפאדן, „למרות שתמיד קיים סיכוי שמישהו יתנהג בטיפ־שות ולא יהיה זהיר די־הצורך. לי עצמי, קרתה פעם תקלה קטנה, כשהחלפתי את בוריס קארלוף במסיכתו של פו מאנצ׳ו. הייתי צריך ליצור ברק כמו של מבזק, שיקפוץ מכל אחת מאצבעותיו המתכתיות ויוכל להשמיד חרב. קשרתי את עצמי ב־חוטים מבודדים לאורך ולרוחב, בקפדנות רבה כדי להשיג מכסימום ביטחון, אבל נראה שאחד החוטים נגע במשהו שהיה על הריצפה, ואירע קצר. הוקפצתי כחמישה מטרים לגובה. מאז אני זהיר יותר.״

פלדמן בדמות המשרת ב„פרנקנשטיין הצעיר״
מוח לא־נורמלי

ויילדר בדמות פרנקנשטיין הצעיר והמיפלץ
דמו של סבא

תדריך

תל־אביב

★★★★ **תמונות מחיי־נישואין** (צפון, שוודיה): ניתוח מכאיב וחכם של עשר שנות נישואין שעשה אינגמר ברגמן בעזרת שני שחקנים מחוננים: ליב אולמן וארלנד יוספסון. חווייה לעיניים, ללב ול־היגיון.

★★ **סטירת לחי** (פאר, צרפת): חילוקי־דיעות מישפחתיים בין אב המנסה לגלות את הבנתו לבתו המתבגרת. לינו ונטורה בתפקיד מנוגד לאופיו, ותגלית הבד הצרפתי: איזבל אדג׳ני, משחקים במיקצועיות.

★★★ **כותרת ראשית** (אלנבי, אר־צות־הברית): בילי ויילדר שולח חיצים מורעלים לעולם־העיתונות, ומגלה את ה־חדשות שמאחרי החדשות ואת פרצופם הלא־מהימן־לפעמים של עיתונאים רודפי־שערוריות. ג׳ק למון ו־וולתר מתאו בפינג־פונג של מישפטים שנונים.

ירושלים

★★★ **זהו בידור** (מיטשל ארצות־הברית): מ.ג.מ., במחווה לעצמה ולשנות הזהב של הסרטים המוסיקליים המפוארים. הזדמנות להכיר את הפנינים של פרד אסטייר, ג׳ינג׳ר רוג׳רס, ג׳ין קלי ושורה ארוכה של שחקנים שידעו גם לזמר וגם לרקוד, ולשקוע בנוסטלגיה לעולם ורוד של קצפת מלאכותית.

חיפה

★★★ **המיגדל הלוהט** (אורה, אר־צות־הברית): אחד מסירטי־ההצלה האופ־נתיים, עשוי במיקצועיות רבה ונותן חו־מר למחשבה על מחדלי ביטחון בבנייה שאינם נדירים גם בישראל.

★★ **החרדל מגרה לי את האף** (עצמון, צרפת): לצחוק זה בריא, אפילו אם אין זה מחוכם יתר על המידה. המשך רעיוני, ולפי המירשם הבדוק של הבלונדי עם הנעל השחורה. עובדה, המירשם פו־על גם בתל־אביב כבר 11 שבועות.

רמת־גן

★★★★ **חמים וטעים** (לילי, ארצות־הברית): למי שאוהב להשלים את השכל־תו, סירטו השנון של בילי (כותרת רא־שית) ויילדר עם ג׳ק למון, טוני קרטיס ומרילין מונרו. מצחיקון קלאסי.

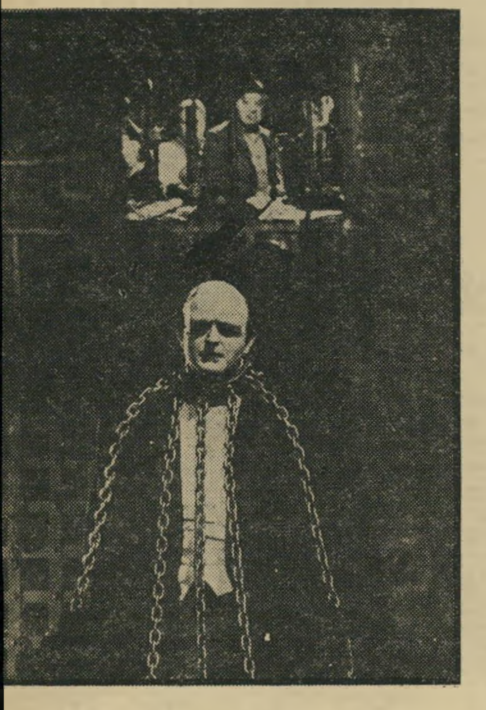

בויל בדמות המיפלץ
לב יהודי חם

(המשך מעמוד 38)

ולא יפעלו בגופים מרוכזים, המתמרנים בשטח באורח חופשי, כשהם מחפשים ומאתרים את נקודות התורפה של „הריכועים" המצריים ויעדם המוגדר שיבוש הצליחה.

השעות הראשונות הן שהיו המכריעות עבור המצרים. אבל המשבר חלף במהרה, אם בכלל התקרב לכלל מימוש: הטנקים של אוגדת סיני מילאו בדיוק את תפקידם המתוכנן ויותר משסיכנו את הפולשים המצריים, שימשו להם טרף נוח וקל ביחס.

אוגדה ללא־איזון

בין פתיחת המילחמה, ב־6 לאוקטובר, שעה 14.00 לערך, ובין צהרי יום המחרת, 7.10, עמדה בפני כל עוצמתו של הצבא המצרי „אוגדת סיני" הסדירה לבדה.

בבוקר ה־6.10 היו כוחותיה של אוגדה זו פרוסים כך: שלושת גדודי הטנקים של החטיבה, בפיקודו של אל"מ אמנון, היו פזורים בשלוש גזרות חזית התעלה — „הצפונית", שהשתרעה מן הים התיכון עד „האי" (אל־בלח, בין קנטרה ואיסמעיליה, שם מתפצלת התעלה לשני זרועות, לצורך ויסות התנועה בה); „המרכזית", אשר בין „האי" והאגם המר הגדול; ו„הדרומית", שמאותו מקום ועד ראס־סודאר.

אמנון עצמו היה אחראי על הגזרות המרכזית והדרומית. על הצפונית היתה ממונה מיפקדה חטיבתית בפיקוד אל"מ.

המעוזים אויישו בחיילי מילואים של אחד

מגדודי „חטיבת ירושלים" בתוספת חיילי נח"ל. כמה פלוגות חרמ"ש סדירות נמצאו אף הן לאורך הקו, כשהן מבוססות — כמו פלוגות הטנקים — בתעוזים. על קו המים עצמו, או במעוזים, לא נמצאו טנקים (ברגע פתיחת המילחמה עמדו, על גדת התעלה ממש, לכל אורכה, 3 טנקים בלבד כולם במעוז הצפוני).

שתי חטיבות הטנקים הנוספות של אוגדת סיני מוקמו מאחור, באיזור בקעת המליין: חטיבת דן בדרומה וחטיבת גבי באיזור רפידים. סך כל עוצמת הטנקים של אוגדת סיני —

— הגיעה לכ־300 טנקים, שהיו מחולקים כימעט שווה בשווה בין שלוש החטיבות.

יש לציין כי ב־2.10 הועלתה חטיבה 7, שיועדה תחילה לסיני, לרמת־הגולן, ועימה גם גדוד של ארטילריה כבדה.

לאוגדת סיני נותרו מספר סוללות ארטילריה, מהן בקו הקידמי 7 בילבד: שתיים סטאטיות במוצבים (האחד בסמיכות למעוז „בודפשט" והשני, שניטש ונכבש בידי המצרים, בדרום, מול העיר סואץ). בין שני הקצוות נמצאו 5 סוללות מתנייעות. סוללות מתנייעות נוספות נמצאו מאחור. לאור „לקחי" ששת הימים, ולמרות התשה, לא נמצאו ביחידות (בגדודים ובחטיבות) מרגמות.

כך היו תלויות כוון לחלוטין, לצורך הסתייעות באש, בארטילריה שנמצאה בקו ואשר הכמות שלה, לפי כל קנה־מידה שהוא, היתה פחות־מאפסית — ולא מפני שצה"ל „צבא עני", אלא רק בגלל שנהג כצבא מאוד לא חכם.

הרכבה של אוגדת סיני היה חסר הגיון, חסר תקדים ונגד לחלוטין את כל הכללים המקובלים והמוכחים של אירגון־הכוח ושל היחס הנכון בין האלמנטים החיליים השונים, המרכיבים את עוצבת־היבשה.

את צבא שפוי אחד בעולם, לא העלה על דעתו לקיים אוגדה כזו, שכולה טנקים וחסרים בה, כל מרכיבי־העוצמה האחרים.

בעייה זו עוד תזכה אצלנו לטיפול הראוי, אך כאן נציין זאת: ההסתמכות המופרזת על הטנק הכתיבה, הכרחית, אורח־לחימה נייד והתקפי. טנק יכול להחזיק פיזית בתוואי שטח רק לאחר שהופכים אותו בונקר גרידא. במצב זה, לא רק שהטנק נעשה פגיע ביותר, אלא שתכונותיו הבסיסיות, כהתגלמות של „עוצמת־אש ממוגנת מוגנת שריון", אינן יכולות כלל לבוא לידי ביטוי.

כאשר מגינים באמצעות טנקים, יש, ככלל, להפעיל הגנה ניידת, המבוססת מירבית על תמרון מתמיד ועל מכות־נגד.

לצורך זה, מובן שמן ההכרח כי הטנקים לא יהיו כבולים לעמדות מוגדרות מראש; לא ייאלצו לנוע על גבי נתיבים הכרחיים אל תוואים קדמיים המשמשים מטרות ודאיות ונוחות לאויב; וירוכזו ויופעלו במסגרות גדולות ובשליטה ריכוזית ככל הניתן.

תוכנית „שובך יונים" — וכל התפיסה הרישמית בדבר הגנת־סיני, בשלמותה ועל מרכיביה הנייחים והניידים — היו גרועות ומוטעות מיסודן. לא רק ששגו בביסוס ההגנה על הטנק, אלא הריסיפו חטא על פשע והטילו על הטנקים לפעול באורח לחימה, שהוא אנטי־טנקי מובהק מטיבעו.

צרתה של תפיסת הגנת־סיני היתה, אם כן, כפולה: ראשית, שעוצבה על ידי טנקיסטים; שנית, וחמור יותר, שהיו אלה טנקיסטים גרועים. חשיבות הדבר לנעשה בהווה היא בכך, שעד עצם היום הזה מהווים הטנקים את האלמנט המרכזי העיקרי של כוחות היבשה; וכך יהיה — וצריך שיהיה — גם בעתיד הנראה־לעין (זו, כשלעצמה, איננה סיבה לבהלה: כמה מטובי חברי הינם טנקיסטים, ממש כמוני עצמי). אבל אין כל צידוק שיחזרו עכשיו על שגיאות, שמחירן היה כה כבד.

עיסוקי גונן

אינני יודע לאיזו אסכולה של הגנת סיני השתייך גונן, קודם לבואו לפיקוד הדרום. אבל ברור כי מרגע שנכנס לתפקידו זה, פעל במרץ ליישום קיצוני של תפיסת בר־לב. במיסגרת זו, פעל בדחיפות לתקן מה ש„קילקל" שרון, על־ידי החייאתם של המעוזים אשר האחרון „דילל" (ועוד טרח להרסם ולסתמם, שיהיו בלתי־שמישים, כך שלא יספקו מחסה נוח לכוחות־פשיטה מצריים).

בתקופה הקצרה שבין מינויו ובין פרוץ המילחמה, הספיק גונן להחיות שני מעוזים ולהכשיר שלישי (אף אחד מהללו לא השתתף באורח פעיל בלחימה). לו המתינו המצרים כמה חודשים נוספים, היה גונן משיב את קו בר־לב למלוא תיפארתו — והקטסטרופה היתה אז גדולה פי כמה מזו שאירעה ביום־הכיפורים.

מעשה זה של גונן מעורר חשד מבוסס, שאולי לא הבין כהלכה את הפרובלמטיקה של הגנת סיני; או שהבין אותה, אך בדרך מוטעית מאד. יתרה מזאת: עד לשוך סערת דו"ח אגרנט, מלאה העיתונות כתבות מפורטות ביותר, שסיפרו מה עשה גונן וחשב ערב המילחמה ובראשיתה. מהללו מצטיירת בבירור תמונת מפקד, שעסק בטפל במקום בעיקר — בעצים הקטנים של הפרטים הזעירים, לא ביער השלם והמקיף, של עיקרי בעיותיו האיסטרטגיות ושל הפתרונות האופרטיביים להן.

כך, כשפרצה המילחמה, היה גונן בלתי־מוכן לקראתה. מרגע שנפתחה המילחמה ועד ערב יומה השני (ה־7.10) לא שלט פיקוד־הדרום במצב. צה"ל שב וניהל מערכה מחושבת בחזית הדרום רק בבוקר ה־8.10, לאחר שבלילה הקודם הוכנה ונמסרה תוכנית, אשר בלא קשר לטיבה, היתה ראשונה שהתבססה על הערכת הנסיבות השוררות בשטח; ובעיקר, הציבה מטרות מוגדרות בכל הרמות — מטרה אופרטיבית לפיקוד ויעדים טקטיים לאוגדות. הגדרת המטרה כשלעצמה איננה מספקת — כפי שהראתה פרשת ה־8 לחודש — אבל ודאי שהיא תנאי הכרחי. קודם לכן, לא ידע פיקוד הדרום להגדיר, ראשית לעצמו ואחר כך לכוחות בשטח, מהי מטרת הלחימה ומהם היעדים שיש להשיגם.

את תוכנית „שובך יונים" הפעיל גונן באורח הניראה מיכני ואוטומטי. כשהתברר — ואצל גונן, באיחור רב מדי — כי גישת בת־היענה ביחס למעוזים („כשתפרוץ המילחמה נחליט מה לעשות") מאיימת למוטט את עצם היכולת לשמור ככוח לוחם את אוגדת־סיני — אשר עד צהרי 7.10 היתה המחסום היחידי בפני המצרים — ולהחזיק באיזור קו־התעלה עד בוא המילואים, לא היה פיקוד הדרום מסוגל לתת את התחליפים הנכונים ולספק את המצביאות הנחוצה, שרק ממנו אפשר היה אז שתינתן. בלא להפחית דבר מחשיבות הדיוק בדיווח מלמטה, הרי גונן לא ידע מה קורה באשמתו, כיוון שלא נמצא במקום הנכון.

למרות שכבר בבוקר ה־6.10 ידע כי צפוייה מילחמה ודאית באותו יום, תפסה תחילת הצליחה המצרית את גונן במיפקדה העורפית של פיקוד הדרום, מקומו הרגיל בעת רגיעה. שם, במרחק רב מן החזית, לא היה גונן מסוגל לעסוק בניהול הלחימה, אלא ראה עצמו „נאלץ" לעסוק בדאגה לזירוז הגעת האוטובוסים לאנשי אוגדת שרון וגם בשיחרור תחמושת טנקים ממחסני־חירום.

רק „סמוך לשעה 01.00, אור ליום ה־7 באוקטובר, הודיע אלוף־הפיקוד על כוונתו לדלג אל עמדת הפיקוד הקדמית... בנקודה קידמית במעברים".

הטיפול באוטובוסים היה עניין חשוב וכך גם תחמושת הטנקים. בעת מילחמה, אין כמעט דבר שאיננו „חשוב". אבל קיימים סדרי קדימויות וישנם מטה, קציני מטה ועבודת־מטה. כאשר השמיים נופלים על אוגדת־סיני, ועד שלא יידע מה קורה בחזית ולא ייצב את המצב, הרי, עבור מפקד הפיקוד, בעיות האוטובוסים של שרון וגם שיחרור תחמושת חירום — שאגב, לא היה בה כל מחסור וגם ברור היה שסמוך כל־כך לפרוץ המילחמה, אי־אפשר שתחסר בטנקים — הינם עניינים משניים וטפלים בתכלית, שהטיפול בם מוטל, במובהק, על המטה ואסור למפקד הפיקוד שיטריח עצמו בם.

היום הראשון

מהלכיה של המילחמה, עם פתיחתה, ודאי ידועים לכל קורא מעוניין ולכן נחזור כאן רק על עיקרם: בבוקר ה־6 לחודש התקשר גונן לאלברט והורה אותו להפעיל את תוכנית „שובך יונים". אין הדבר ברור, אם לתוכנית זו היו שתי גירסות רשמיות — האחת שקבעה את פריסת שלוש חטיבות הטנקים ב„אחת קדימה ושתיים אחור"; והשניה, „שתיים קדימה ואחת אחור" — או שרק האפשרות השניה תוכננה מראש וגונן החליט לאלתר את הראשונה. על כל פנים, ההוראה הראשונה שקיבלו הן גבי והן דן — עוד לפני הפתיחה באש — הייתה, שלא יתקדמו אל התעלה, אלא יתפרסו לצורך „שובך יונים" מאחור, באיזור בקעת המליין.

לפי העדויות הקיימות, החליט גונן, לאחר שנועץ באלברט, להניע את כל הכוחות לפריסתם בשעה 16.00, מתוך שדבק בקביעת המטכ"ל, שהמילחמה תפרוץ רק ב־18.00. (משך פריסת הכוחות ל„שובך יונים" הוערך בשעתיים).

שעת פריסה זו חלה לא רק על הכוחות העורפיים (חטיבות דן וגבי) אלא גם על הטנקים של חטיבת־הקו (חטיבת אמנון), אשר נשארו כולם בקו המעוזים, מרחק 20—30 דקות נסיעה מעמדותיהם הקדמיות. הפירסומים השונים מספרים, כי סגנו של אלברט דחק בו להקדים את פריסת הכוחות וקידומם עוד לשעות הבוקר. דרישה דומה הגיעה, ככל הניראה, גם ממפקדים אחרים, וביניהם מפקד הגיזרה הצפונית. אולם אפילו אם העלה אלברט על דעתו „לשחק" עם הפקודה המפורשת שקיבל — דבר הסותר את אופיו — חסם גונן בפניו את הדרך „לפרש" בכיוון זה את פקודתו, בכך שגם נימק אותה בהחלטתו למנוע פרובוקציה, על־ידי גירוי המצרים.

בהתחשב בכך שהמילחמה נחשבה ודאית, ושהנסיבות — כמו תוכנית „שובך יונים" — דרשו מירווח־ביטחון בלוח הזמנים ולא הרשו או הצדיקו נטילת סיכון על־ידי איחור הפריסה לרגע האחרון האפשרי, שגה גונן בהוראתו זו שגיאה חמורה, בכך טיפלה ועדת אגרנט וגם פירטנו בנושא זה במאמר הקודם.

בהתאם לפקודה זו ולרוחה, הורתה אוגדת סיני את המעוזים להכנס ל„כוננות ספיגה" רק בסביבות 13.30—13.45 — 30 עד 15 דקות בלבד טרם פתחו המצרים אש. יש גם להבין ש„כוננות ספיגה" עדיין איננה מבשרת בהכרח מילחמה.

לפי עדויות אנשי המעוזים, הבינו מפקודה זו שמתרגשת עליהם, לכל היותר, הפגזה, לא מילחמה וצליחה מאסיבית של כל הצבא המצרי. חיזקה את תחושתם זו העובדה, שהטנקים של גדודי הקו לא נעו לעמדות־המילחמה שלהם, אלא נשארו מאחור, בתעוזיהם.

בשעה 13.45 נמצאו, כמוזכר, על קו המים ממש רק אנשי המעוזים — כ־600 במספר — וכן מחלקה בת 3 טנקים, שתיגברה בקביעות את מעוז „אורקל", מדרום לפורט־פואד.

ראשונים הוחשו קדימה טנקי גדודי הקו של חטיבת אמנון, ואת סיפור נפילתם במלכודות המצריות שהוכנו להם סיפרנו במאמר הקודם.

באותה שעה החליט גונן לקדם גם את שתי החטיבות העורפיות — את דן לגיזרה הדרומית, דרך המעברים; ואת גבי לצפונית. אמנון קיבל את האחריות לגיזרה המרכזית. תמורת גדוד הקו הדרומי שלו, שעבר לפיקוד דן, קיבל מן האחרון גדוד אחר. גדודו הצפוני של אמנון הוטל לכיוון המעוזים שבגיזרתו.

חלק מן הטנקים שלו,

שקע בביצות וכימעט כל השאר נפגעו או הושמדו. בתוך זמן קצר מאד שרדה מן הגדוד כולו עוצמה של כמחלקה בודדת, לבד משלושת הטנקים שב„אורקל" (כולם הושמדו אחר כך) ועוד שניים, שחברו ל„בודפשט" (והם שהבטיחו את עמידת המוצב).

מכאן ואילך, עד שהגיעו המילואים, ניהלו שלושת מפקדי החטיבות, איש בגזרתו, „קרב של חיילים". הכל היה תלוי בם ובמפקדי הגדודים, הפלוגות והמחלקות. הפיקוד הגבוה, האופרטיבי, לא היה קיים ובמידה שהשפיע, הזיק יותר משהועיל.

אל"מ גבי הגיע אל הגיזרה הצפונית רק בערב ה־6.10. אל"מ דן הקדים אותו והגיע אל קו־המים, בגיזרה הדרומית בשעה 16.00 לערך. התקדמותו המזורזת דרך המעברים מנעה את תפיסתם בידי המצרים; ומה גם שבהגיעו לקו־המים בגיזרה הדרומית, נתקל מיד ב„חטיבת האגמים" שכבר צלחה והחלה לנוע מזרחה, והשמיד אותה.

אילו היו שלוש החטיבות משוחררות מן הפקודה המפורשת והנוקשה לחבור אל המעוזים ולהגן עליהם, תוך איסור לפנותם, היה בכוחן, גם בהילחמן לבדן — ובלא תיאום והכוונה של הפיקוד, להכות את ראשי־הגשר המצריים העוברים מכה קשה; ולפחות בדרום, אף קשה מאוד.

בלחימה אל המעוזים, בהם ובסביבתם נשחקה אוגדת־סיני ואיבדה את רוב שני־שלישי עוצמתה, אשר נגרעו ממנה בפחות מעשרים־וארבע השעות הראשונות.

המאמר הבא: הי"א באוקטובר — היום שקבע.

גם אם אינך נמנה על זכאי הדיור של משרד השיכון.

אם יוטל מס ערך מוסף על הדירה שתרכוש מחברת שיכון ופיתוח לישראל בע"מ,

נשלם במקומך את מס ערך מוסף.

אם תשלם 75% ממחיר הדירה עד 1.10.75 לפי לוח תשלומים שיקבע בהסכם הרכישה (תשלום זה כולל חתימה על משכנתא)

הצעה זו כוחה יפה עד סוף חודש מאי 1975.

לרשותך מבחר דירות במקומות שונים בארץ במחירים קבועים ובתנאים נוחים

פנה עוד היום לאחד מסניפי החברה לקבלת פרטים:

סניף הגליל	— נצרת, רח' כרמל 9/4	**באר-שבע**	— בנין מרכז הנגב
חיפה	— רח' י. ל. פרץ 32	**אשדוד**	— רח' אילת 4
תל-אביב	— רח' הארבעה 18/א'	**אילת**	— רח' ששת הימים פינת לוס אנג'לס
ירושלים	— רח' מרדכי בן הלל 15		

- ✶ מחיר קבוע ומבוקר.
- ✶ הלוואה בתנאים נוחים וללא הצמדה.
- ✶ פיתוח שכונתי מעולה ומלא.
- ✶ פיקוח מיקצועי צמוד בכל שלבי הבניה.
- ✶ ערבות בנק טפחות לתשלומים ע"ח הדירה.
- ✶ יזום ובניה של חנויות ומרכזים מיסחריים.

דירת שיכון ופיתוח לישראל בע"מ **פירושה**

לא רוצים מילחמה וגבורה - רוצים אהבה ומין, אומרים צופי הקולנוע המצרי

הממלכה השביעית של מצריים לא חכירה קודם־לכן. הפקתו עלתה כמיליון דולרים (סכום־שיא בתולדות הקולנוע המצרי) ומ־תוך שעתיים, כ־45 דקות רצופות עוסקות אך־ורק בסצינות מילחמה וקרבות, אשר לשם הפקתן הביאו יוצרי הסרט המצריים שני במאים איטלקיים, שתחום־התמחותם הוא סצינות כאלה.

שלושת עיתוניה הגדולים של מצריים (אל־אהראם, אל־אחבאר ואל־גומהוריה) מרבים להביא פרטים על הסרט, שאותו הם מכנים „שובר המיסגרות" ו„סרט של אופי ואיכות". באחד מהם אף הובאה תוכ־נית, הנותנת חיזוק לכך שהסרט הזה נחשב אומנם במצריים כמוצר אמנותי נדיר: לאחר שהסרט יוקרן על מסכי בתי־הקולנוע של קאהיר, יועברו עותקים ממנו אל כל מחנות־הצבא המצריים ואל ערי־התעלה, כשהמגמה היא להקרין אותו כפרס לתושבי המקום ולאנשי־הצבא שלחמו במילחמת יום־הכיפורים — וכשיעור טוב לחיילים שזה־עתה התגייסו לשורות הצבא המצרי.

לאחר תום ה„סיבוב" במחנות הצבא, מס־פר אל־אהראם, יישלחו מיספר עותקים של הסרט לפסטיבלי־סרטים באירופה. הסרט הספיק כבר להשתתף בפסטיבל־סרטים ב־קרתגו שבתוניסיה, אך לאכזבת יוצריו, לא זכה בכל פרס.

המילחמה הפתיעה

מילחמת יום־הכיפורים הפתיעה לא רק את ישראל, אלא גם את תעשיית־הקולנוע במצריים. המילחמה התקיימה ב־עיתוי הגרוע ביותר שלו יכול הקולנוע המצרי לייחל. מינהג הוא, שבחודש רמדאן (הוא החודש שבו התחוללה המילחמה) עורכים במצריים פסטיבל של סרטים מקו־מיים. שורשיו של המינהג נעוצים באופיו של חודש־הצום המוסלמי; שכן הוכח כי תושבי מצריים מרבים בו לבקר בקולנוע (בשעות הערב שוברים המוסלמים את ה־צום, ואחרי הארוחה הם נוהגים לצאת לבלות, כדי לפצות עצמם על עינויי־הגוף במשך שעות היום). כך נקבע כי בחודש זה יוצגו כל הסרטים שנעשו במצריים ב־מהלך השנה האחרונה, תוך שימת דגש על מאתיוציה, והעיקר — פרשת־אהבים בלתי־אפשרית, המסתיימת בהפי־אנד.

הצלחתו של זוזו סללה את הדרך, בזמנו, להפקת שורה של סרטים מסוגו, והוא היה, למעשה, נקודת־ציון חשובה בדרכו של הסרט המצרי מאז מילחמת יום־הכיפורים.

בתקופת המילחמה התחממה האווירה ב־קאהיר, ובעלי בתי־הקולנוע החלו מחפשים בארכיוניהם סרטים בעלי אופי לאומני, העולים בקנה אחד עם אווירת המילחמה. אז העלו על המסכים את סיפורה של ג'מילה

מאת
סמדר פרי

בוחיירד — סרט המספר על אשה אלג'ירית שבילתה תקופה ארוכה במרתפי־העינויים של הצרפתים, ואת אל־נאצר צלאח א־דין — סרט היסטורי המגולל את קורותיו של המנהיג שהביס את הצלבנים בארץ־ישראל. סרטים אלה לא זכו בהצלחה, כיוון שהוק־רנו בטלוויזיה המצרית מיספר שנים קודם־לכן.

אחרי שהפסקת־האש נכנסה לתוקפה, ועם החתימה על הסכמי־ההפרדה, שלפו המפי־קים מן הארכיונים את הסרטים שאותם התכוונו להציג בפסטיבל הרמדאן הקודם, ואשר הקרנתם נדחתה בשל המילחמה. היו אלה — ללא יוצא־מן־הכלל — מחזות־זמר, קומדיות וסיפורי־אהבה — ללא כל קשר או נגיעה במאורעות הפוליטיים השוטפים.

די בהצצה חטופה בשמות הסרטים, כדי ללמוד מהו חוט־השני העובר ומקשר ביני־הם: הבושם והאהבה, קול האהבה, אהובי האחר, האשה האחרת, בתי־ספר למתבגרים, האהבה שחלפה ועוד רבים אחרים. מאז אוקטובר 1973 ועד לימים אלה ממש, הוצגו בקאהיר 35 סרטים מצריים חדשים, שאותם מאפיינים שתי נקודות עיקריות:

- רובם־ככולם עוסקים בפרשיות־אהבה — על כל ההסתבכויות האפשריות בהן.
- לכל הסרטים הללו אין כל קשר עם מה שעבר על העולם הערבי — ומצריים בכללו — ב־1973, היא שנת המילחמה.

או־אז הרימו מבקרי־הקולנוע במצריים את קולם, והחלו מתלוננים ושואלים מעל דפי־העיתונים: איך ייתכן שחל מאורע

„הכדור עדיין בכיסי"
לנקום את דם החברים

„מיזרחית לקנטרה" (מימין: מרים פחר־אלדין)
כובשים פראיים

כדור בכיס - חור בקופה

בימים אלה מרבים לדבר ולכתוב, בכל ארצות ערב, על סרט המוקרן כעת על מסכי בתי־הקולנוע של מצריים. זהו הסרט הכדור עדיין בכיסי, אשר תסריטו עובד בעיקבות סיפור שכתב העיתונאי המצרי אחסאן אבד אל־קדוס.

הסיפור נדפס בהמשכים מעל דפי אחד מעיתוניה הגדולים של מצריים — אל־אחבאר — אשר אל־קדוס הוא אחד מבכירי העורכים בו. הסרט מביא את סיפורו של לוחם מצרי, אשר במילחמת יום־הכיפורים השתתף בכיבוש מוצב ישראלי מעבר לתע־לה, וכשהוא עטור הילת־ניצחון, אך חדור תחושת־מרירות על גורל חבריו שנפלו ב־מילחמה, הוא חוזר אל כפרו כשכדור אחד בכיסו, ונשבע כי בעזרת כדור זה ייקום את דם אחיו שנפלו במילחמה.

מעלילת הסרט ניתן ללמוד הרבה על נסיבות וגורמים חברתיים המאפיינים את מצריים של ימינו — על הקצינים החדשים שלא ידעו את תבוסת מילחמת ששת־הימים, על שחיתויות במנגנוני המימסד והמימשל, על מצבם הגרוע של האיכרים ובני השכבות הנמוכות שמושלי המחוזות עוש־קים ומנצלים אותם, ובמרומז שומעים בו על מצבה של האשה במצריים של ימינו.

הכדור עדיין בכיסי נחשב כסרט יוצא־דופן. הוא הצליח לשבור מיסגרות אשר הסרטים המוצגים במיסגרת זו בהקרנת־בכורה.

אולם בשל המילחמה, הכוננות וההאפ־לה, לא נטה הציבור המצרי אז ללכת לקולנוע, ולכן לא התקיים הפסטיבל בשנת המילחמה. הסרטים אוחסנו בארכיונים, לשם הקרנה במועד מאוחר יותר. באותם ימים של ראשית אוקטובר 1973, מלאה שנה בדיוק להקרנת הסרט שים עין על זוזו. זהו סרט מלודרמאתי מתקתק, המגולל פרשת־אהבה בין בתה של רקדנית זקנה, לבין מרצה באוניברסיטה. סרט שיש בו הסממנים המאפיינים ומרכיבים סרט ערבי טיפוסי — שפע מוסיקה, ריקודי־בטן, דרי־

לאומי ממדרגה ראשונה, ואין הוא משתקף בתעשיית־הסרטים הלאומית. במהלך השנה האחרונה ניטשו קרבות־מלל חריפים בין מבקרי־הקולנוע לבין מעצבי תעשיית־הסר־טים המצרית. המבקרים טענו כי קולנוע, בעיתות מילחמה ומשברים צבאיים או מדיי־ניים, חייב לשקף את המצב ולבטא את ריגשות העם.

הם האשימו את אנשי תעשיית־הסרטים בכך שבהסתפקם בסירטי מין ואהבה — הם מרחיקים את העם מן המציאות. ה־מפיקים ועושי־הסרטים, לעומתם, טענו כי מניסיונם המר הם יודעים שהקהל שלהם אינו מחפש סרט שיזכיר לו את המציאות

עלילות הגבורה ממלחמת יום הכיפורים

מתחרים על האקרן המצרי לשווא עם

מלודראמה, רקודי בטן ואהבה בלתי־אפשרית

„שים עין על זוזו" *
מלודרמה מתקתקה

„הכדור עדיין בכיסי" **
סרט יוצא־דופן

שבה הוא חי, אלא להיפך — הוא מבקש משהו שירחיק אותו ממנה למשך שעתיים, ויעניק לו את מלוא הבידור בדרך הקלה ביותר.

מבול הסרטים הללו, אשר הוגדרו על־ידי יוצריהם כ„עונים על כל מאווייו וציפיותיו של הציבור המצרי כיום" — עורר גם את חמתם של החוגים הלאומניים במצריים. „הרי על־ידי סירטי קבארט, סיפורים על הרפתקאותיהן של רקדניות ופריטה על מיתרי־המין," טענו אנשי החוגים האלה, „לא נוכל לבנות תעשיית־סרטים מול עולם משתנה ותוסס במישורי החברה. כיצד, במצב זה, נוכל לשכנע את העולם שאנו מדינה שסבל רב נפל בחלקת ועתה זכתה, סוף־סוף, לראשונה בתולדותיה, בניצחון צבאי מרשים? האם זה כל מה שיש לנו לומר לעולם?

„במצרים," הוסיפו אנשי חוגים אלה, „יש פוטנציאל בענף הקולנוע — אך חסרים בו תיכנון ומדיניות לטווח ארוך, הרחק מהמולת כל אותם נוכלים ואינטרסנטים אשר קפצו על עגלת הקולנוע הערבי, והם נוהגים אותם כיום." „צריך שהממשלה תתערב," הצטרפו מבקרי־הקולנוע לדיבריהם. „אם יושג הדבר, והסרט המצרי יהיה בפיקוח המדינה — יחולו בו שיפורים עצומים."

האומנם?

הקהל נגד איכות

בעבר היתה מעורבותו של המישטר המצרי במשק שלו גדולה יותר, והיא לא פסחה גם על ענף־הקולנוע. בתקופת שילטונו של גמאל עבד אל־נאצר, בשנת 1963, נחלקה תעשיית־הקולנוע המצרית לשני גופים:

- הסקטור הציבורי — שבראשו עמד עבד אל־קאד חאתם, שהיה באותם ימים הממונה על כל ענייני הקולנוע במצריים. המפיקים והבמאים שהשתייכו לסקטור זה, קיבלו מימון ממשלתי כימעט־מלא לכל הסרטים שהפיקו.
- הסקטור הפרטי — שבו היו חברים מפיקים עצמאיים, אשר מימנו את הסרטים שעשו מכיסם.

לחלוקה זו היתה השפעה מכרעת, והיא חשובה מאד להבנת התפתחותה או, נכון יותר, אי־התפתחותה של תעשיית־הסרטים המצרית; למעלה מ־2500 סרטים הניבה תעשיית־הקולנוע המצרית במשך 46 שנות קיומה. רק כ־100 מביניהם נחשבים, על־פי אמות־המידה של מבקרים מערביים, כסרטים בינוניים (!), וגם אלה הם פרי חיקוי של סירטי המערב.

80 אחוזים מכלל הסרטים הם סירטי שירה, אהבה, מין וקומדיה, מאחר שהמפיקים בסקטור הפרטי הכירו את טעמו, הרגליו ונהיות־ליבו של הקהל שלהם, וכיוון שחששו מהפסדים — ורבים אף חזו כאלה על בשרם — המשיכו לייצר סרטים על־פי המתכונת הרגילה, בתוספת סממנים מערביים. ואומנם, בדרך־כלל „הלכו" הסרטים שלהם יפה, וכיסיהם — גם־אם לא נתמלאו — בוודאי לא התרוקנו.

אנשי הסקטור הציבור, לעומתם, ידעו שיהיה כיסוי כספי לסרטים שיעשו. כיוון שכך, בחרו רבים מהם לעשות סרטים יוצאי דופן. מבקר־הקולנוע מיספר אחד של מיצריים, סאמי סלמוני, חוזר ומדגיש במאמריו כי הסרטים שהופקו באמצע שנות השישים, במיסגרת הסקטור הציבורי, הם הטובים ביותר שידעה תעשיית־הקולנוע המצרית מעודה.

ואולם, סרטים אלה נחלו כישלון חרוץ, ועלו למשלם־המיסים המצרי מיליוני לירות. כאשר הביאה העיתונות המצרית נתונים מיספריים על הפסדים אלה, קמה זעקה גדולה שהגיעה עד למועצת האומה המצרית, הוגשו שאילתות, ואז — בעל־כורחם — נסחפו אנשי הסקטור הציבורי בזרם, והחלו להשתתף בייצור סירטי ה„שטאנץ".

כיום יכול כל מפיק מצרי לקבל הלוואה או מענק — ולעשות סרט ככל העולה על רוחו. ואומנם, מרבית הסרטים שנעשו בשנה האחרונה, זכו במימון ממשלתי.

על השאלה מדוע תממן הממשלה המצרית סרט מסויים, מבלי שתדע מראש במה יעסוק, יש תשובה ברורה וחד־משמעית: שום מפיק מצרי לא יסתכן עוד לחרוג מן השיגרה, שכן הוא יודע שהפסדו מובטח לו מראש — הקהל פשוט לא יילך לראות את הסרט.

שני קריטריונים מנחים את מישרד־התרבות המצרי, שבראשו עומד הסופר יוסף אל־סבאעי, במדיניות שהוא נוקט בענף הקולנוע. האחד: עידוד הסרט המקורי; השני: עידוד ביקורת כנגד אלה שבסירטיהם הם סוטים מדרכו של הממסד או אף יוצאים נגדו.

במחלקת־החינוך, הכפופה למישרד־התרבות המצרי, רואים בסרטים אמצעי אידיאלי לצייד את ההמונים בידע. ואומנם, ביוזמתו של הגוף המצרי לענייני קולנוע, הוצאו אל המסכים סירטי־איכות וסרטים מגמתיים רבים, אך הציבור המצרי נוטה להדיר רגליו מסרטים אלה.

הסיבה לכך שסרטים אמנותיים ואחרים, יוצאי־דופן מבחינה זו או אחרת — נכשלים, ברורה אף היא. השנה חגגה תעשיית־הסרטים המצרית 46 שנים להיווסדה. במהלך שנים אלה הורגל הציבור המצרי למתכונת כימעט־קבועה של סרטים: ריקודי־בטן, שירים, פרשיות־אהבה, תנועות מסויימות מאד של שחקנים מוכרים. כשכל זה נעלם — כבאותם סרטים המתיימרים להיות אמנותיים ושונים — יוצא הקהל את האולם בכעס, ומותח על הסרט ביקורת שלילית.

סיפורו של הבימאי המצרי חסן כמאל יכול לשמש דוגמה טובה להמחשת הנושא. כמאל למד בימוי וצילום במצריים ובחו"ל, ועבד בטלוויזיה המצרית. משם עבר לענף הקולנוע, ואחד מביכורי יצירותיו היה הסרט האבסורד. היה זה סרט אמנותי שנעדרו ממנו כל מאפייני הסרט המצרי המקובל. כמאל זכה בתישבחות רבות מפי מבקריי הסרטים במצריים, והם אף כינו אותו „ראש־וראשון לשוברי־המיסגרת". אולם המציאות טפחה על פניו: הסרט הוצג משך שלושה שבועות בלבד, לפני שהורד מעל המסכים בקאהיר הבירה.

היום מייצג חסן כאמל את הגל החדש של מצריים, אך כל הסרטים שהוא עושה סובבים סביב ציר האהבה והמין. סירטו הצילום בסרט זה היו מהפכניים. דפים שלמים הוקדשו בעיתוני מצריים לביקורת — שהיתה אוהדת מאד לעושי־הסרט ולשחקניו — אך הסרט עצמו נחל כישלון חרוץ. הוא הוצג ארבעה שבועות בלבד. הקהל המצרי לא אהב את ההירהורים ואת היעדר־העלילה.

אחרי הכישלון, שהיה גם מנת־חלקה של גיבורת הסרט, סועאד חוסני, היא נואשת והחליטה לחדול להשתתף בסרטים יוצאי־דופן. לכן פנתה אל הבימאי חסן אל־אמאס, והחלה עובדת עימו. אל־אמאם הוא בימאי אחרון, אבי נמצא בצמרת־העץ, הוא סיפור־אהבה בכיכובו של השחקן־זמר המצרי הנודע עבד אל־חלים חאפז, והוא הוצג במצריים במשך 40 שבועות ברציפות.

בימאי אחר הוא סעיד מרזוק. הלה, שלמד מניסיונם המר של עמיתיו, החליט גם הוא לעסוק בנושא בלתי־שיגרתי, אולם לשם הוצאתו אל הפועל, הלך על שמות כוכבי־קופה מבטיחים: סעאד חוסני, מחמוד מרסי ונור א־שריף. הוא גם הסתייע בצלם מיספר אחד של מצריים — עבד אל־עזיז פהמי.

אהבה ומין

סירטו של מרזוק אשתי והכלב, מספר על שלושה אנשים היושבים בתוך מיגדלור, ומתחלפים ביניהם מדי ארבעה חודשים. הסרט מביא את מחשבותיהם, התכנסותם בתוך עצמם וכל מה שעלולה הבדידות לעולל לנפש האדם. הבימוי והמפורסם ופורה מאד במצריים, והוא זוכה תדיר בביקורות קטלניות על כל הקומדיות, מחזות־הזמר וסירטי־האהבה שהוא עושה. מבקרי־הקולנוע של מצריים נוהגים לומר: „האסכולה של אמאם הורסת את הסרט המצרי," והם אף הדביקו לו את התואר „אוייב הסרטים האמנותיים". בישראל נוהגים להשוות את הסרטים שעשה אל־אמאם לסירטיו של ג'ורג' עובדיה שרית ונורית.

אך אמאם מצפצף על הביקורת, ומאז 1949 רשם לזכותו בימוי של 150 (!) סרטים, לאחרונה, כך סיפר עיתון־הקולנוע המצרי אל־כוואכב, ביקש ממנו מפיק סורי לביים עבורו סרט, ומשנוכח עד־מה עמוס לוח־עבודתו של הבימאי המצרי, שלף מארנקו המחאה ריקה והפציר בו למלאת ולקבוע בעצמו את הסכום שתמורתו יסכים לעבוד.

חסן אל־אמאם וסעאד חוסני עשו יחד את שים עין על זוזו, והתגובה על הסרט היתה מדהימה: מיליוני מילים נכתבו עליו. תחילה שפכו עליו המבקרים קיתונות

(המשך בעמוד 46)

„אשתי והכלב" (חסן רמזי ונדיה לוטפי)
סרט מעולה — כישלון קופתי

* סועאד חוסני.
** נגלא פתחי.

כדור בכיס - חור בקופה

(המשך מעמוד 45)

של דיברי־ביקורת, אולם אחרי חודשיים־שלושה, משנוכחו כי הכרטיסים לסרט עדיין נמכרים בשוק השחור, וכי תושבי הכפרים — שבהם עדיין אין בתי־קולנוע — באים לקאהיר רק כדי לצפות בסרט, הם נסוגו והחלו מגלים עמדה מתונה יותר בביקורתם.

כעבור תישעה חודשים רצופים להקרנת הסרט, פתחו בסידרת מאמרים על „תופעת זוזו״, הישוו אותו לסיפור־אהבה של אריך סיגל, ותירצו את התפנית שחלה בביקורתם — שהספכה חיובית ואוהדת — בכך ש־„הסרט הוא בכל־אופן משהו מיוחד״.

באמצעות סרט זה ביקשה סעאד חוסני להוכיח כי אין כל פסול בריקודי־בטן. חרף גילה המתקדם, התעקשה לבצע בעצמה את ריקודי־הבטן, ובכך נתנה גושפנקה להחזרת מרכיב זה של הסרטים המצריים, שאם עד־כה ניסו יוצרים רבים להעלימו, הרי עתה חזר וכבש את מקומו בסרט המצרי — ובמישנה תוקף.

צנזורה חריפה

מתוך הדברים הללו מצטיירת תמונה עגומה של תעשיית־הקולנוע המצרית.

לזכותה של הרשות לענייני קולנוע ב־מצריים, יש לזקוף הקמת מכוני־קולנוע חדשים וחדישים בקאהיר, שאליהם הובאו מרצים מהוליווד, פריס ולונדון. מדי־שנה יוצאות מישלחות מטעם המכונים לקורסי־השתלמות באירופה. קיימים גם מועדוני־קולנוע, והם אף מוציאים כיתבי־עת מייוחדים.

רשות זו הקימה אף סוכנות־קולנוע, ה־עוסקת בהפצת סירטי הסברה ותעמולה מחוץ למצריים, ומקיימת קשרים עם חברות הסרטה בעולם המערבי. אולם, בשנתיים ה־אחרונות נסגרו מרבית מכוני־הקולנוע ב־קאהיר — בגלל הפסדים; במכונים הללו נהגו להקרין סירטי־איכות (משל פליני ואנטוניוני, למשל), ולמרות הסיוע הכספי שלו זכו מצד הממשלה, פחת מיספר המבק־רים בסרטים אלה. הממשלה לא ראתה עוד טעם בהחזקתם, וסגרה את מרביתם.

גם הקהל של סרטים אלה, שחלק־הארי שלו היה משכילים בני הדור החדש, הקור־אים ליתר מעורבות, חדל לבקר בהם. הסיבה לכך היתה פשוטה: הצנזורה. הצנ־זורה במצריים כפופה למישרד־הפנים, והיא קפדנית ומחמירה ביותר. מבקר־הסרטים סאמי סלמוני יצא במאמר זועם על מוסד זה, והצהיר כי „הגיעה העת שהצנזורה שלנו תתבגר, שכן אפילו בתורכיה השמ־רנית מתירים סרטים, שאצלנו הם עדיין בבחינת מוקצים מחמת מיאוס.״

עד היום אסור במצריים להראות חזה חשוף של אשה, ולכן אין מרבית הסרטים שהופקו במערב בעת האחרונה מוצגים בה — או שהם נחתכים באכזריות.

סיבה נוספת לאי־הקרנת סרטים אלה במצריים, נעוצה בכך שכדי לייבא סרט מאירופה, יש לשלם דמי־מכס גבוהים. כיוון שהמפיץ יודע מראש כי קיים סיכוי סביר לכך שסירטו לא יאושר להקרנה על־ידי הצנזורה, בגלל הסצינות הנועזות שבו, אין הוא מוכן ליטול על עצמו את הסיכון של תשלום זה — ומוותר מראש על הבאת הסרט.

„הפחדן והאהבה״: שמס אל־בארודי ושוויקאר
סירטי־אהבה להמונים

הסרטים הזרים המוקרנים בכל־זאת ב־מצריים, ובשאר ארצות ערב, הם בעיקר סרטים הודיים ומחזות־זמר אמריקאיים. לפני כשנה שטף את העולם הערבי גל של סירטי־קאראטה, וממשלת מצריים הוציאה צו שאסר ייבוא סרטים כאלה, בהסתייגות אחת — היא התירה הקרנתם בתנאי שתהיה בהם גם עלילה כלשהי — נוסף על המה־לומות. (בירדן נאסרה כליל הקרנת סירטי־קאראטה, וידוע שמבקרי־קיץ רבים נהרו לחזות בסרטים אלה, בעת ביקורם בישראל.)

בחודש רמדאן (אוקטובר) האחרון נערך בקאהיר פסטיבל־הסרטים השנתי המקומי. בפסטיבל זה הוצגו סרטים חדשים רבים, ודגש מייוחד הושם על ארבעה סרטים שעסקו בנושא מילחמת יום־הכיפורים — ואשר הופקו במהלך השנה האחרונה.

אחד הסרטים האלה הוא מיזרחית לקנט־

רה — אשר עובד לפי סרט־טלוויזיה. הוא מביא סיפורה של מישפחה מצרית, אשר חייתה ממיזרח לתעלה — בשטח שהיה בידי ישראל עד לחתימה על הסכמי־ההפרדה. עושי־הסרט טרחו לצייר באמצעותו את הישראלים ככובשים פראיים, שעשקו את התושבים המצריים שחיו בצל שילטונם, והתאכזרו אליהם.

סרט נוסף היה אוקטובר אהבתי, המגולל פרשת יחסיהם של לוחם ואהובתו — בצל המילחמה. סרט אחר שעניינו מילחמת יום־הכיפורים נקרא צל מן העבר השני, והוא מתאר את קורותיהם וסיפורם האישי של חמישה מתנדבים, אנשי־קומנדו, אשר השתתפו במילחמת ששת־הימים ולאחר־מכן במילחמת יום־הכיפורים, סירבו להיכנע וליפול בשבי המצרי, ומצאו את מותם בסיני.

אחד הסרטים בנושא המילחמה אשר, לדיברי מבקר־הסרטים המצרי אברהם עקרי עורר ביקורת חריפה במצריים, נקרא נאמנות אמיצה. זהו סרט המגולל הרפתקאותיה של בחורה, המאורסת בניגוד לרצונה לבן־דודה, בעוד היא מאוהבת בשכן הגר מול ביתה. היא נישאת לאותו בן־דוד

במאי חסן אל־אמאם
אוייב האמנות

ערב המילחמה, אולם אחרי שהשכן מאבד במילחמה את רגלו, כדי להציל את בעלה, היא מתגרשת ונישאת לאהובה הוותיק — השכן.

היא גם מקבלת את ברכת הוריה, אשר קודם־לכן התנגדו ליחסיה עם השכן — ללמדך כי המילחמה שינתה את תפיסות העולם והחיים של תושבי מצריים. הסרט זכה בחיצי לעג ובוז מצד מבקרי־הקולנוע במצריים. לדבריהם, אין הוא מבטא כלל את הישגי המילחמה, ו„מחזיר את הגלגל לאחור — באמצעות סצינות־האהבה וההתפתלויות הרומנטיות.״

בריחה לתיאטרון

את עולם הסרטים של מצריים מאפיינים היום סממנים של רווחה ושיגשוג כלכלי. ניכרת בו אווירה של פעלתנות נוסח המערב, וידיהם של השחקנים, המפיקים והבמאים עמוסות עבודה. השיגשוג מוצא ביטוי מייוחד בריבוי העצום של הסרטים המופקים מדי־שנה — כ־80 סרטים לערך — בפעילותם הענפה של הבמאים והמפיצים, ואצל המישלחות היוצאות לעיתים תכופות לחו״ל.

השיגשוג ניכר גם ביוזמות הפרטיות שגילו שחקנים ותיקים ורקדניות מבוקשות — שעה שפנו להפקת סרטים והקימו חברות־הסרטה פרטיות — כיוון שנוכחו כי ההשקעה משתלמת.

כל מאמרי־הביקורת שנכתבו בעיתונות המצרית, על־ידי אנשים מכל החוגים והזרמים — פשרניים, קיצוניים ולאומנים — שוללים מכל־וכל את מצבה הנוכחי של תעשיית־הסרטים במצריים.

במקביל, יש במצריים אנשים רבים אשר נואשו, וחלקם אף פנה עורף לעולם־הסרטים — מתוך אכזבה. עם קבוצה זו נימנה מיספר מבקרי־קולנוע, ולצידם — בני הדור החדש של המשכילים הצעירים.

הללו ניסו תחילה להסתפק בסרטים זרים, אך גם כאן נתקלו בחומת הצנזורה האטומה. כיום הם משליכים את כל יהבם על התיאטרון, אשר מצבו טוב בהרבה מזה של הממלכה השביעית במצריים.

תשבץ העולם הזה 1968

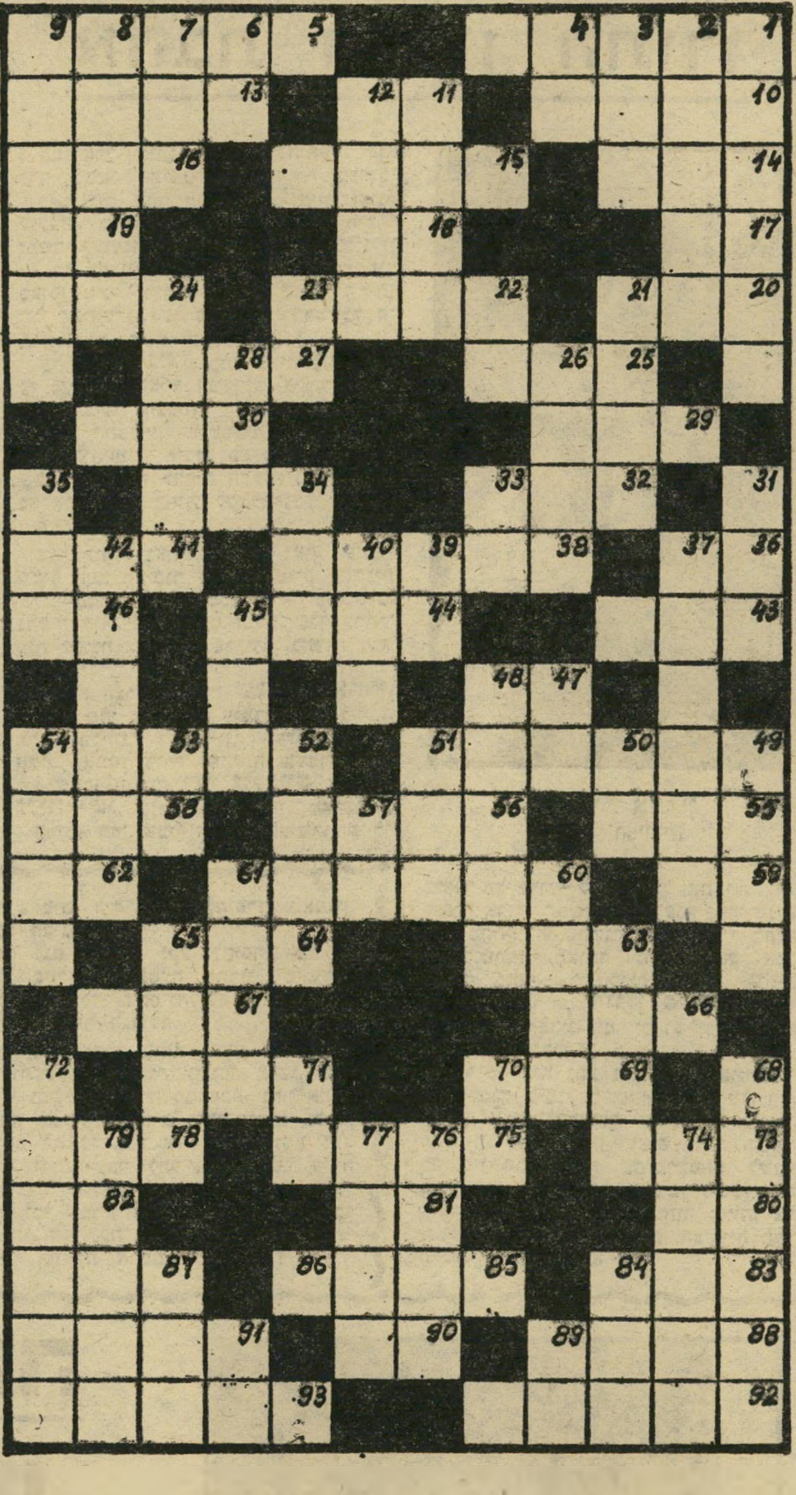

מאוזן:
1. כנה; 5. פיקניק; 10. יפחה; 11. זעיר; 13. אמן־לחימה יפני; 14. נבער; 15. חרק זעיר וחרוץ; 16. כתר; 17. הב! 18. קרס; 19. קריאת־יגון; 20. איבדו מחדותם (הפוך); 22. בעל־חיים מ־מחלקת הזוחלים; 24. יעלוז; 25. ריבית שחורה; 27. נזר; 28. כישוף; 30. ראייה; 32. כופר; 34. גאלו; 36. מחודשי השנה; 38. אפס; 41. גוי; 43. תעלת־שופכין; 44. נפלא; 46. בתוכם; 47. ברז־שריפה (ר״ת); 49. בן־ישיבה; 52. צינור להולכת העשן; 55. רע; 56. שאפס כוחו; 58. עפר לח ותחוח; 59. קידומת הולנדית; 60. פרס סיפרותי צרפתי נודע. 62. ארבעים ואחד; 63. גרגרי־עפר הנישאים באוויר; 64. מין מס; 66. פעלו; 67. ישליך אור; 69. אסיפה; 71. מעמסה; 73. ישוב חקלאי; 75. מלחין־אופרות איטלקי; 78. פילוסוף גרמני נודע; 80. מחצית מישחק־ילדים פופולרי; 81. נהר באיטליה; 82. עבורך; 83. השתאה; 85. יסוד כימי אל־מתכתי; 87. נוגה; 89. מחל על זכותו; 90. בשבילי; 91. תימהוניות. 92. חסר חוש־ריח; 93. ממיני השרף ששימשו כ־קטורת בבית־המיקדש.

מאונך:
1. מין ציפור־שיר; 2. כמו 93 מאוזן; 3. מלחין צרפתי; 4. מכינויי האלוהות; 6. מטבע צרפתית (הפוך); 7. פרנס!; 8. ימסוך; 9. הגדול שבקופי־האדם; 11. מכווץ, מעוך; 12. כתמומי; 21. חום־כהה; 22. שא רגליך!; 23. הרבץ!; 24. יונק מסידרת המכרסמים; 26. ניצוץ; 28. מי־דבש; 31. נחשב כאבי כל הכלבים; 33. נזכר־לעיל (ר״ת); 34. פיקוד הדרכה (ר״ת); 35. מומו של האילם; 37. בית־ספר; 39. מטבע יפנית; 40. חיש; 42. קיבוץ בנגב; 45. נוזל המופרש בחלל־הפה; 47. מילת־בקשה; 48. ראש־ממשלה לשעבר (שם־מישפחה לשעבר); 49. עלם; 50. תבואה; 51. רמה בסוריה; 52. סליל חוטים; 53. מומחה בתורת־החשמל; 54. תענוג; 57. הדרך הקצרה ביותר בין שתי נקודות (הפוך); 60. מדינה באפריקה; 61. תחבושת; 63. מינחה; 65. אש; 68. שברים; 70. מטבע צרפתית קטנה; 71. מכינויי האלוהות; 72. עיר בהודו; 74. פיית־עישון; 76. כינויו של אלוף־פיקוד הצפון; 77. הרמטכ״ל הראשון, ז״ל; 79. דף של נייר; 84. רישיון; 87. כינויו של אלוף (מיל.) זורע; 89. שר; 91. שותת.

קשקשת 1968

הפעל את דימיונך ונסה למצוא לציור שלמטה כותרת מתאימה, אשר תסביר מה אתה רואה בו. הצעות לכותרות יש לשלוח לפי הכתובת: „קשקשת,״ ת.ד. 136, תל־אביב. חחגדרות הקולעות ביותר תפורסמנה, ובעליהן יזכו בכרטיס כניסה זוגי לקולנוע דרייב־אין בתל־אביב, קולנוע־המכוניות היחיד בישראל.

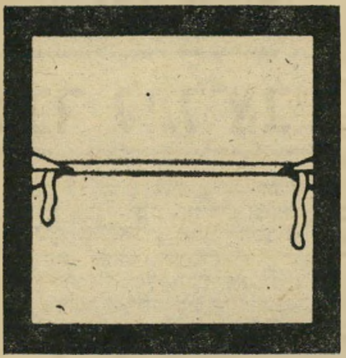

קשקשת 1966

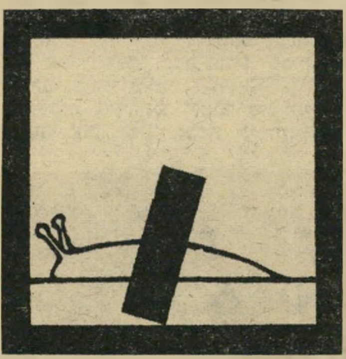

- חתונה נוסח שנת הידוק־החגורה: בלי רבע־עוף.
סתו אדיבי, רח׳ הגפן 90, רמת־השרון
- תמונת הפירסומת לסרט „מיסתורי האורגניזם של החלזונות״ — מצונזרת!
ריבי הלוי, רח׳ אבן־ספיר 51, פתח־תיקווה
- תמונה בביתו של באגס־באני: „תולעת פסולה למירוצים.״
גיל בירמן, רח׳ הגליל 97 א׳, נווה־שאנן, חיפה
- צילום חלזונת פלייבוי בעיתון דתי.
יעקב שקולניק, קיבוץ מלכיה, ד.נ. גליל עליון
- „שמה פס עליך!״ אמרה החלזונה לחילזון.
שאול יהישלום, רח׳ אורלנסקי 7, פתח־תיקווה

בשעה 7.45
„שלושת המוסקטיירים״
בשעה 10.00
בכורה ארצית
„המישטרה היא החוק״

בסימונות
- שמלות הריון
- מכנסי הריון
- טוניקות הריון
- חליפות הריון

כהן מוזל
תל־אביב, רח׳ נחלת בנימין 4, קומה ב׳, דרך החצר
פתוח עד 7 בערב
(סגור בשעות 2—4)
להזמנות ע״י סוכן: טל. 50344, ת״

רחל מרחלת על כל העולם

יקיר־ירושלים עבר לתל־אביב

באמת לא הוגן לעשות את זה לירושלמים. רק לפני כמה חודשים סיפרתי לכם שאמנון אריאלי, חתיך השבוע התורן דאז, הוא אחד מיקירי־העיר ירושלים, ומעמודי־התווך של הבוהימה וכו׳, שבלעדיו מסיבה אינה מסיבה חתיכה אינה חתיכה, כזה אחד שיש לו מונופול על כל אימרות־הכנף הכי מצחיקות שנאמרו בירושלים מאז שהוא הגיע אליה, אחד שבזכותו היו נפתחים ונסגרים מועדונים, ושהיה טפט בקפה טעמון.

אז אמנון זה נסע לו לאמריקה, אחרי שחגג את נסיעתו כדת־וכדין בביתו של מלך הג׳ינס הירושלמי **משה בר־עזר**. והחגיגה הזו, נדמה לי שכבר סיפרתי לכם, נמשכה כמה ימים וכמה לילות. פשוט,

אמנון אריאלי
בזכות ראשונים

לירושלמים היה קשה להיפרד מאמנון, אתם מבינים.

אז, גם כשהוא נסע להיפרד מהאמא שלו בתל־אביב נסעה אחריו מישלחת ירושלמית, כדי שחס־וחלילה הוא לא יילך לאיבוד בעיר הגדולה.

בקיצור, אחרי שהוא נפרד מכולנו בדמעות־שליש ואנחנו, באופן אישי, התכוננו נפשית לפרידה ממושכת, חזר אמנון ארצה במפתיע, כתום חודש ימים בלבד.

ואם לא די בכך שחזר, הרי הוא בגד בעיר־הנצח, עבר לתל־אביב, שכר דירה בסביבות שדרות בן־גוריון (קק״ל לשעבר), ומי שמרוויח כעת את התענוג שבחברתו הוא קפה כסית.

אני שואלת אתכם, יפה ככה?

אהבת הגאון התורן

בסך־הכל, ניתנת האמת להיאמר, הוא זרח בשמי התיאטרון הישראלי ככוכב־שביט. יום אחד הוא הגיע, ביים הצגה לילדים בתיאטרון בימות, וחזר תיכף ומייד ללימודיו בדראמה־סנטר שבלונדון — רק על־מנת לשוב כתום שנה ולהפוך באופן סופי, מוחלט וברור הגאון התורן של התיאטרון. על פיו ישק דבר, וכל התיאטראות, משחרים לפיתחו.

כי **עומרי ניצן**, כמו שהוא כזה צעיר בן 26, הוא האיש המבוקש ביותר בארץ כיום לבימוי הצגות.

אחרי ההצלחה הפנטסטית של על קלות דעת וצביעות, האיש פשוט הגיע למצב שבו הוא נאלץ לדחות הצעות (מביים כרגע את מעשה בחייל לסטרווינסקי בהפקת בימות).

חוץ מזה, גאון או לא גאון, עומרי תמיד אהב חתיכות וזה לא מזיק לתדמית שלו, כמו שרבים מכם ודאי חוששים. נהפוך הוא. את הטעם הטוב שלו בחתיכות אפשר לראות בשר־ודם בהצגה הכל עובר חביבי.

כוכבת הערב, הזמרת **שלומית אהרון**, חולקת את חייה עם עומרי ניצן בדירה אחת, ברחוב שלומציון המלכה בתל־אביב, אותה דירה שהיתה בעבר ביתם של שחקן הבימה **רפי גולדווסר** ואשתו **גליה ישי**, בזמן שהיו עדיין מאושרים.

הרומן הזה שבין הזמרת הכישרונית לבמאי הכישרוני לא התחיל אתמול. זהו סיפור ארוך, המשתרע על־פני כמה שנים, עוד מהתקופה שהשניים היו חברי להקת פיקוד־מרכז (מאותה להקה יצא, אגב, שידוך נוסף: השחקנית **ניצה שאול** ובעלה הגיטריסט **דורון סלומון**). כבר אז הם היו חברים צמודים ושלומית „נורא אהבה את עומרי.״

שלומית אהרון
בזכות הציפייה

אחר־כך הוא נסע בתור גאון פוטנציאלי ללמוד בימוי בדראמה־סנטר בלונדון, ונחשב כמובן המעולה שבתלמידי כיתתו. שלומית, כמו שאתם רואים אותה, הספיקה בינתיים לשנות שם־מישפחה, לשחק בתיאטרון, ולשמור אמונים לעומרי.

איך היא ידעה שהוא יחזור אליה, אל תשאלו אותי. אבל לפעמים, הציפייה משתלמת. עובדה שהוא חזר.

איש תחת גפנו

תגידו מה שתגידו על **מנחם גפן**, הצייר, המחזר ואוהב־החתיכות, אבל דבר אחד אתם לא יכולים להכחיש בשום אופן: האיש הוא בהחלט המארח הפופולרי ביותר בקרב חתיכות ישראל, המבקרות בלונדון.

כמעט שאין חתיכה המכבדת את עצמה שנתקעה בלונדון, ביקרה בלונדון או באה לשם באופן מייוחד, שלא התארחה בדירתו של מנחם שברובע מיידת־וול המפואר.

החל ב**פנינה (רוזנבלום) גולן**, וכלה ב**חני פרי**. כולן, ללא יוצאת־מן־הכלל, זכו לאירוח פאר־אכסלנס מצידו של הצייר יפה־התואר.

האורחת העכשווית של מנחם גפן היא הציירת **אריאלה וידזר**, אחותה הצעירה של **יעל אביב**, שעזבה את אמסטרדאם שם שהתה לאחרונה, וקפצה ללונדון. כעת היא מתגוררת, כאמור, בדירתו של מנחם.

אבל שלא תחשבו מי יודע מה. בסך־הכל אריאלה היא ידידה ותיקה של מנחם, עוד מתקופת היותו ידידה של **דליה לביא**, והרי אז התגוררה אריאלה יחד עם השניים, בדירתה של דליה שבריג׳נט־פארק.

אז כאמור, אם את נתקעת בלונדון, זכרי

מנחם גפן
בזכות האירוח

— לא לדאוג! את לא תלכי לאיבוד. מנחם יארח אותך כמו שצריך. אבל דבר אחד שיהיה לך ברור, את חייבת להיות חתיכה, או לפחות ידידה של חתיכה, או ציירת.

לאן נעלמה אתי אולמן

אתי אולמן
בזכות האימהות

אתם זוכרים אותה? חתיכה לא־נורמלית, כוכבת של סרט אחד, עם הרבה פירסומת, הרבה רעש, וניתנת האמת להיאמר — הרבה מה להראות.

היא היתה אחד הקישוטים היפים ביותר בכל המסיבות, תמונותיה קישטו מדורי־חברה למכביר, ומחזרים היו לה ׳הלוואי על כולנו.

יום אחד היא התחתנה עם קצין בצבא, יצאת לגמרי ממחזור החתיכות, הפכה עקרת־בית ומאוחר יותר ילדה בת.

לכל מחזרי ישראל היה ברור שאבדה להם היפה בבנות.

אלא שבקצב החיים של המאה־העשרים שלנו קשה, כידוע, להספיק את הכל, ול**אתי הולמן** ולבעלה הקצין קרה מת שקורה להרבה זוגות טובים ויפים. הם התגרשו, מה לעשות.

אתי נשארה בבית שברחוב ירמיהו עם בתה הקטנה, וחזרה קצת לשוק היפים והיפות, אבל זה לא היה זה. אחר־כך היא השאירה את הילדה אצל ההורים, ונסעה לחו״ל.

אך מי ידע לב אם עבריה. הגעגועים אל הבת היו חזקים מכל דבר אחר, ואתי שבה הביתה.

ומאז ועד היום הזה היא מתגוררת בבית הוריה ומטפלת בבתה הקטנה, ויש אומרים שעל הצד הטוב ביותר.

חבר אין לה עדיין, אבל יש להניח שלא ירחק היום והיא לא תסתובב עוד באופן כל־כך חופשי. אחרי הכל, חתיכות כמו אתי אולמן לא מוצאים היום על כל צעד ושעל.

אשרי המאמין

יש לי משהו חשוב להצהיר: אני לא רצינית, באמת לא רצינית. עובדה. אילו הייתי רצינית, הייתי בודקת היטב מה שאמר לי הזמר **צביק׳ה פיק**, בעת שריאיינתי אותו בשביל מדור זה לפני כשבוע.

אלא שכאמור, אני לא רצינית, לא בדקתי את דבריו, האמנתי לו, סמכתי שהוא לא יגזים, כי הארץ הזו קטנה וקצת קשה לעבוד על האנשים לאורך זמן. ומה שיצא מזה היה כתבה בשיבחי מר פיק, שעם כל הכבוד לו, הגזים קצת בהצהרותיו בפני.

אז ככה. קודם כל, למרות מה שהצהיר הנ״ל, הוא עדיין לא הקליט אריך־נגן באמריקה (ואילו אני התרשמתי באופן מייוחד מכך שזמר ישראלי הצליח להקליט אריך־נגן בארץ שאלפי זמרים טובים עומדים בה בתור כדי להקליט סתם תקליטון). הוא בסך־הכל הקליט חמישה שירים, ועדיין לא נמצאה חברת שתפיק את אריך־הנגן אם — וכאשר — יוקלט.

אשר לתוכניות־טלוויזיה, ראיונות בעיתונות, שירות בצבא והכנת תוכנית אקסטרווגאנטית, נחכה ונראה. אולי באשר לתוכניות האלו הוא אינו מגזים. אשרי המאמין.

אגב, מאז שצביק׳ה עזב את הארץ, השתכללנו. יש כבר בארץ גם אולפן בן 16 ערוצים, לאו־דווקא 8.

אז כדאי, אולי, לעדכן את זמרנו.

כל מה שעליך לדעת על גופך ועל טמפוני o.b.

(1,300,000,000 טמפוני o.b. נמכרו בשנה שעברה ב־106 ארצות)

היי חופשית עם או־בה

טמפון o.b. הטמפון הקטן, הנוח והבטוח ביותר בעולם נותן לך הרגשה משוחררת וחופשית. תוכלי ללבוש מכנסיים קצרים והדוקים או ביקיני. תוכלי לרקוד, לטייל, לטבול באמבט ולרחוץ בים בבטחון מלא.

טמפון o.b. נוח ביותר לשמוש

טמפון o.b. קטן משפתון ולכן קל ונוח לשאתו בארנק. טמפון o.b. נכנס לתוך גופך בקלות תוך שניות בעזרת אצבע **הנשארת נקיה!** ללא כל אביזרי עזר שיש צורך להפטר מהם לאחר השמוש.

כושר ספיגה הטוב בעולם מבטיח אטימה מוחלטת

לטמפון o.b. העשוי צמר גפן כבוש, כושר ספיגה שאין לאף טמפון. לעומת טמפונים אחרים המתארכים עם הספיגה, טמפון o.b. מתרחב עם הספיגה ולכן, ככל שהוא סופג יותר כן הוא סוגר טוב יותר את פתח הנרתיק ומונע כל תזוזה או דליפה. (טבלי טמפון בכוס מים ותיווכחי בכושר הספיגה המצויין שלו).

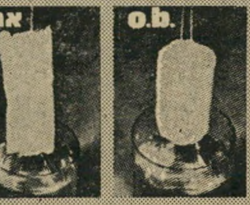

טמפון o.b. חוסך יום במחזור ומונע ריח רע

טמפון o.b. סופג את הדם מיד עם צאתו מן הרחם לכן, הוא חוסך לך יום במחזור החודשי כיוון שבאופן טבעי, עושה הדם את דרכו החוצה במשך 24 שעות. האטימה המוחלטת של הטמפון מונעת היווצרות ריח רע הנגרם כתוצאה ממגע הדם עם האויר.

o.b. ב־3 דרגות ספיגה

נורמל — למרבית הנשים.
מיני — לנערות, לבתולות ולנשים עם דימום מועט — בעיקר בימים האחרונים של המחזור אצל נשים המשתמשות בגלולה למניעת הריון.
אקסטרה — לנשים עם דימום רב בעיקר ביומיים הראשונים של המחזור.

טמפון o.b. מתאים למבנה האנטומי הפנימי

טמפון o.b. תוכנן ופותח ע״י צוות גיניקולוגים מומחים, כך שיכנס עמוק לתוך הנרתיק לאיזור בו אין עצבים רגישים הגורמים לכאב, או אי נוחות.

o.b. מיני
לבתולות ולנערות צעירות

חדש!

החידוש הבלעדי האחרון של o.b. הוא טמפון מיני המיועד לבתולות ולנערות צעירות. עם o.b. מיני אין כל חשש לפגיעה בקרום הבתולים, כיוון שהוא כה קטן ונכנס בדיוק לפתח בקרום דרכו עובר הדם. (במקרה של כאב קל בשמוש הראשון, יש לדחות השמוש ב־3—4 חודשים).

o.b.
הטמפון הקטן
שכבש את העולם

aroyo

חלומות על גזרה חטובה?

כיצד לרזות, להנות...ועוד לקבל הנחה!

הגבינה החדשה של "שטראוס", **נעמן**, מאפשרת לך לא רק לרזות ולהנות מטעמה הנפלא אלא גם לזכות בהנחה. זו גבינה לבנה כחושה הארוזה באריזה חסכונית של 500 גרם. ובאריזה כזו, מחירה של הגבינה נמוך יותר מאשר באריזות קטנות. **נעמן** מתאימה למריחה ולאפיה. ובכל 100 גרם 90 קלוריות בלבד.

ל"שטראוס" עוד גבינות שבעזרתן תוכלי לרזות ולהנות:

געתון 1 - גבינה לבנה כחושה למריחה במשקל של 125 גרם. בכל 100 גרם 90 קלוריות בלבד.

געתון 5 - גבינה לבנה חצי שמנה למריחה במשקל 250 גרם. בכל 100 גרם 105 קלוריות בלבד.

רצונך לקבל מתכונים לעוגות גבינה? כתבי ל"מתכונים ברוח הזמן". מתכוני "שטראוס" ת.ד. 5 נהריה עד תאריך 20.6.75.

שטראוס

רחל מרחלת על כל העולם

אין מהנדסים את החיים

רפי גרנות (עם מיכל טל)
חיים, אבל עם סדר

אתם אולי לא־כל־כך מכירים אותו, אבל הילדים שלכם מכירים אותו על־בטוח. רק תגידו להם אות אות, והם כבר יגידו לכם מה שמו.

לא, לא **עזרא דגן**, גם לא **נירה עדי**. אז מי נשאר? **רפי גרנות**, נכון מאד.

אז רפי גרנות זה, הוא חתן־השבוע שלנו. כי ב־3 ביוני, אם ירצה השם, הוא עומד לשאת לאשה את הזמרת היפה **אסתי כץ**, יוצאת להקת הנח״ל וממש־תתפות הפסטיבל החסידי שנסע בזמנו ל־ארה״ב.

הרומן בין אסתי לרפי, לפי עדות אחיו של רפי, הזמר **דני גרנות**, התלקח בבת אחת, ולא חלפו חודשיים מהיום שבו הכירו, וכבר הם יודעים שחודשיים זה לא סחורה לעומת כל החיים.

מילא, ניתן להם ללמוד על בשרם ש־כל ההתחלות יפות וכו׳, ולהתחיל.

בינתיים החליט רפי לעשות מעשה רציני נוסף בחייו, לנטוש את עולם הבי־דור. סופית, הוא מקווה. הוא חוזר הביתה, לחיפה, להמשיך את מסורת מישפחת גר־נות ולהצטרף אל האח הבוגר **גדי** ואל האבא, שהם מהנדסים. רפי פשוט הולך ללמוד הנדסת־מכונות.

מי שכן נשאר בעולם הבידור, וימשיך לייצג בו את מישפחת גרנות הוא דני, שבעצמו נשא לא מזמן לאשה את **תרצה קליינמן**, והשניים הללו חיים להם בדי־רתם השכורה בנווה־אביבים בשיא האושר העילאי, ומתכוונים אפילו לקנות דירה משלהם, כמו כולם.

בזמר או בהנדסה, לא חשוב. העיקר שיהיה להם כל טוב. ונאמר אמן.

חלום ומציאות

אתן זוכרות כשהיינו קטנות? איך היינו מביטות בהן, ביפות האלו, בקינאה נור־אה. איך רצינו גם אנחנו שתהיה תמונה שלנו בעיתון, כמו אלו הפצצות עם ה־שיער הבלונדי הארוך והעיניים המאופ־רות. איך חלמנו שראש־העיר, או אפילו איזה שר בממשלה, מניח על ראשנו ה־ענוג את כתר־היהלומים המזוייף, ומוסר לידינו את השרביט ואת הגלימה האדומה.

איך היינו מחייכות שעות אל מול הראי, ועושות פרצופים של מלכת־יופי מצויה. אבל לא הלך לנו, מה לעשות.

ואיך ראינו את עצמנו נשואות למיל־יונר אמריקאי בטכסס, מדברות עברית במיבטא אמריקאי בולט, נואמות למען בניין הארץ ולמען הבונדס, ומוציאות לכולן את העיניים.

כן, היו זמנים שלהיות מלכת־יופי בכלל ושל ישראל בפרט, היה חלום־חייה של כל נערונת ישראלית מתבגרת עם פצעי־בגרות. אפילו על סגנית שלישית היינו מתפשרות, אבל מה לעשות — כשאלוהים חילק את היופי, לא כולנו היינו שם.

אחת שדווקא כן קיבלה, אם לא עשרה קבין של יופי אז תישעה בטח, היא אחת שהצליחה להגשים את החלום, ודווקא כן היתה מלכת־היופי. האחת הזו היא **אתי אורגד**. אבל תאמינו לי, אני בשום פנים ואופן לא הייתי מבזבזת את החלומות שלי בשביל לעשות את מה שעושה אתי היום.

כי אתי אורגד, תאמינו או לא, בטח לא נשואה למיליונר עשיר, ולא נואמת למען הקרן־הקיימת. אם היא נשואה אני לא יודעת, אבל דבר אחד בטוח: איגרות היא לא מוכרת. בגדים, לעומת זאת, היא מוכרת לא־נורמלי. נואמת בשבח הבגד, ובשיבחך־שלך, כיאה לזבנית הראוייה לשמה.

היא עדיין חתיכה לא־רגילה, משיכמה ומעלה מעל לכל לקוחות הבוטיק הרמת־גני, שבו מכרה לי חולצת־טריקו ירוקה. אבל תאמינו לי, אם הבת שלי תרצה להיות מלכת־יופי, היא תקבל ממני בטו־סיק.

כי בשביל להיות זבנית אפשר סתם לגמור בית־ספר תיכון. לא צריך בשביל זה להיות מלכת־יופי, נכון?

אתי אורגד
מלכה, אבל בצדק

רותי תשיר לנו סולו

הצהרות הצהרות, הבטחות הבטחות — אבל קשה מאד להתעלם מהעובדה שהזמ־רת **רותי נבון** בהחלט לא עזבה את הארץ סתם בשביל להופיע באיזה מועדון־לילה ישראלי בניו־יורק. היתה לה סיבה טובה מאד לעשות את הצעד הזה ולעזוב את ביתה, ואת בעלה **יוני נמרי**.

נכון, קריירה זה דבר חשוב, אבל ה־אהבה — מי ימנה את נפלאות האהבה. ואם בהתחלה היו היחסים בינה לבין המעבד־מלחין **דויד קריבושיי** על בסיס של עבודה בלבד, הרי עכשיו הם עברו לפסים אישיים ביותר, ורותי מתגוררת בדירתו של קריבושיי בניו־יורק. פאקט.

רותי נבון ויוני נמרי
ביחד אבל לחוד

קריבושיי זה, אל תראו אותו ככה מזוקן ותמים. הוא הצליח להפיל ברישתו כבר יפות וטובות כמו הכוכבת־של־סרט־אחד **ליאורה רמון**, והזמרת **גלי עטרי**. וכעת גם רותי.

הבעל יוני, שהוא בחור נחמד מאד כשלעצמו, הפסיק כזכור את הקריירה שלו כזמר, והוא לומד כעת מינהל־מלונות ב־מלון תדמור שבהרצליה־פיתוח.

הוא עזב את דירתו ומתגורר עם אחיו הצייר **שאולי נמרי**. לא, הוא לא מס־תובב עם אלף חתיכות בשביל לצאת מה־דיפרסיה. בעצם, הוא בכלל לא נראה כאילו הוא בדיפרסיה. אולי בעצם הוא החליט, יחד עם רותי, שככה יותר טוב לשניהם.

מכל מקום, אם הייתם מודאגים, אז שתדעו לכם: רותי נבון חיה, שרה, ומת־גוררת בניו־יורק. בינתיים.

כולם נוסעים לחיפה

אז אם תמהתן בעת האחרונה לאן נעלם שאהבה נפשכן, ואיזה עסקים יש לו פתאום בעיר־הכרמל דווקא, כשידוע ש־הוא עושה מילואים בסיני בדרך־כלל, או מופיע בירושלים — נדמה לי שיש בידי התשובה בשבילכן, ידידותי.

החלום־של־שתיים הזה שלכן, מדריך־הלהקות **יענקל׳ה חרמש**, עושה חיים משוגעים בוילה צנועה על הר הכרמל. הוא מביים כרגע את תוכניתה החדשה של להקת פיקוד־צפון, ונכנס בהצלחה

יענקל׳ה חרמש
קטנות אבל גדולות

לנעליו של במאי־להקות צבאיות אחר ש־אני מכירה, **דני ליטאי**.

בקיצור, היענקל׳ה הזה שאומנם לא ראיתי את דירתו אבל יודעי־דבר סיפרו לי עליה שהיא מרוהטת בסיגנון בוהמי לאללה ושקיר אחד שלה מכוסה בחפצים ששכחו שם כל מיני חתיכות שעברו ב־דירה, החל מכובעים וכלה בחזיות — מארגן לו מדי סופשבוע חגיגה אמיתית בוילה שלו. ומאחר שהג״ל היה מדריך של בתי־ספר תיכוניים ותנועות־נוער, אתם יכולים כבר לתאר לעצמכם איזה קשרים יש לו אצל בנות השש־עשרה שבע־עשרה, הממלאות את הבית ביפהפיותן ומושכות את התל־אביבים לחיפה כמו זבובים אל הדבש.

ויש אף אומרים שאת בחינות־הבגרות האמיתיות שלהן הן עוברות דווקא בוילה על הכרמל, לאו־דווקא בבתי־הספר הריש־מיים.

אז שימי לב. אם החבר שלך נוסע לחיפה, תתעקשי לנסוע איתו. ואם הוא יסרב לקחת אותך, אל תתני לו לנסוע בכלל. שמעתי על כמה גימנזיסטיות קט־נות אבל גדולות שהצליחו להדביק כמה חתיכים ידועים, נשואים ו/או לא נשו־אים, באהבת חיפה. ולא בכדי.

המחיר: 5.00 ל"י י"א סיוון תשל"ה, 21.5.75 שנה 39

העולם הזה

מלכת חיי־הלילה של תל־אביב שהסתבכה בחובות מכחישה את ההשמצות נגדה:

"אני לא בורחת לגרמניה!"

פרדריקה סגל